

BIJBLAD

OP HET

STAATSBLAD

WAN

NEDERLANDSCH-INDIË

94.5)

DEEL XXVII

OR 4653-4768

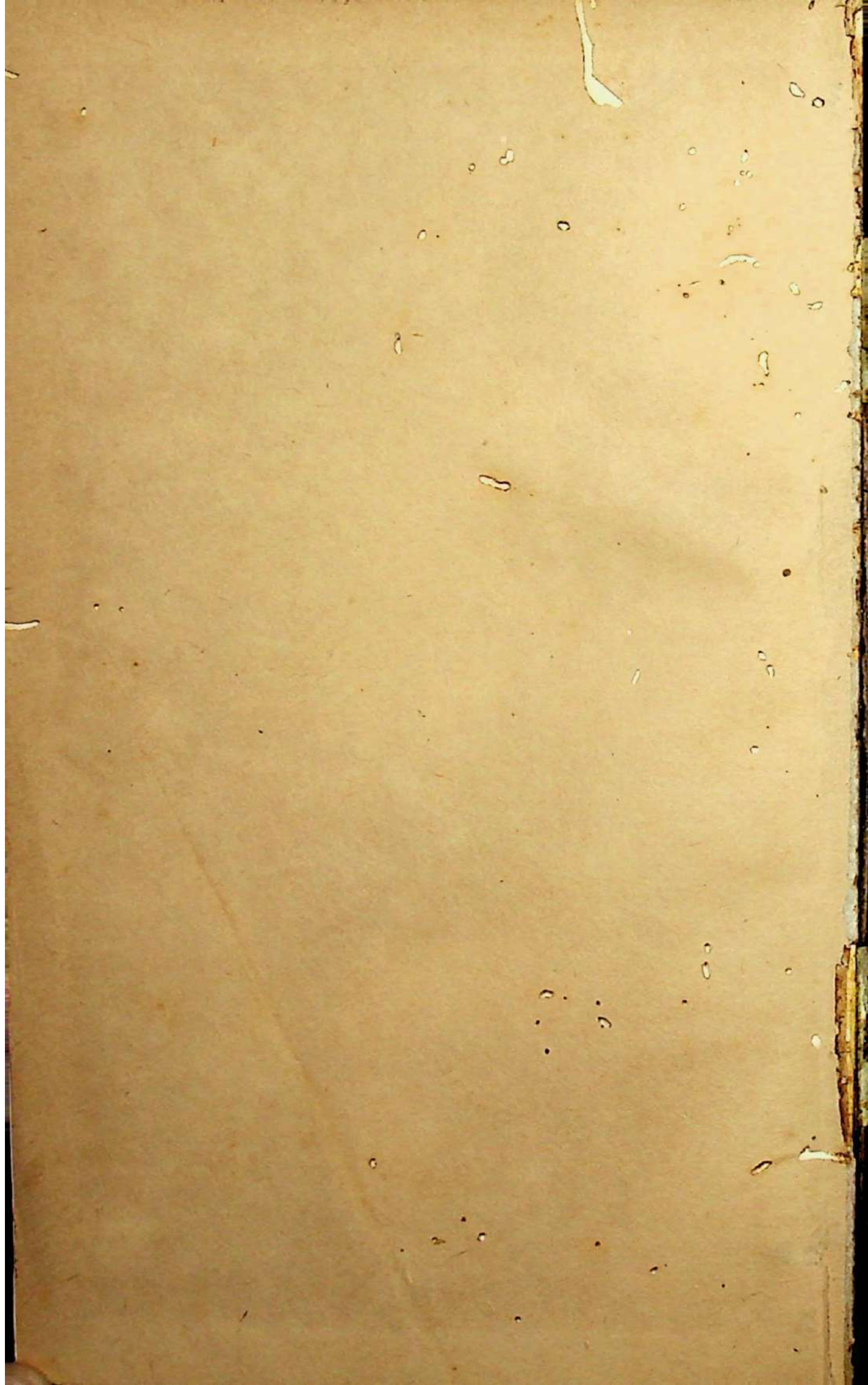
PROP. JATENG.

1891



64

Proyek
Penelitian dan Penanganan Peraturan
Daerah Propinsi Tingkat I
Jawa - Tengah



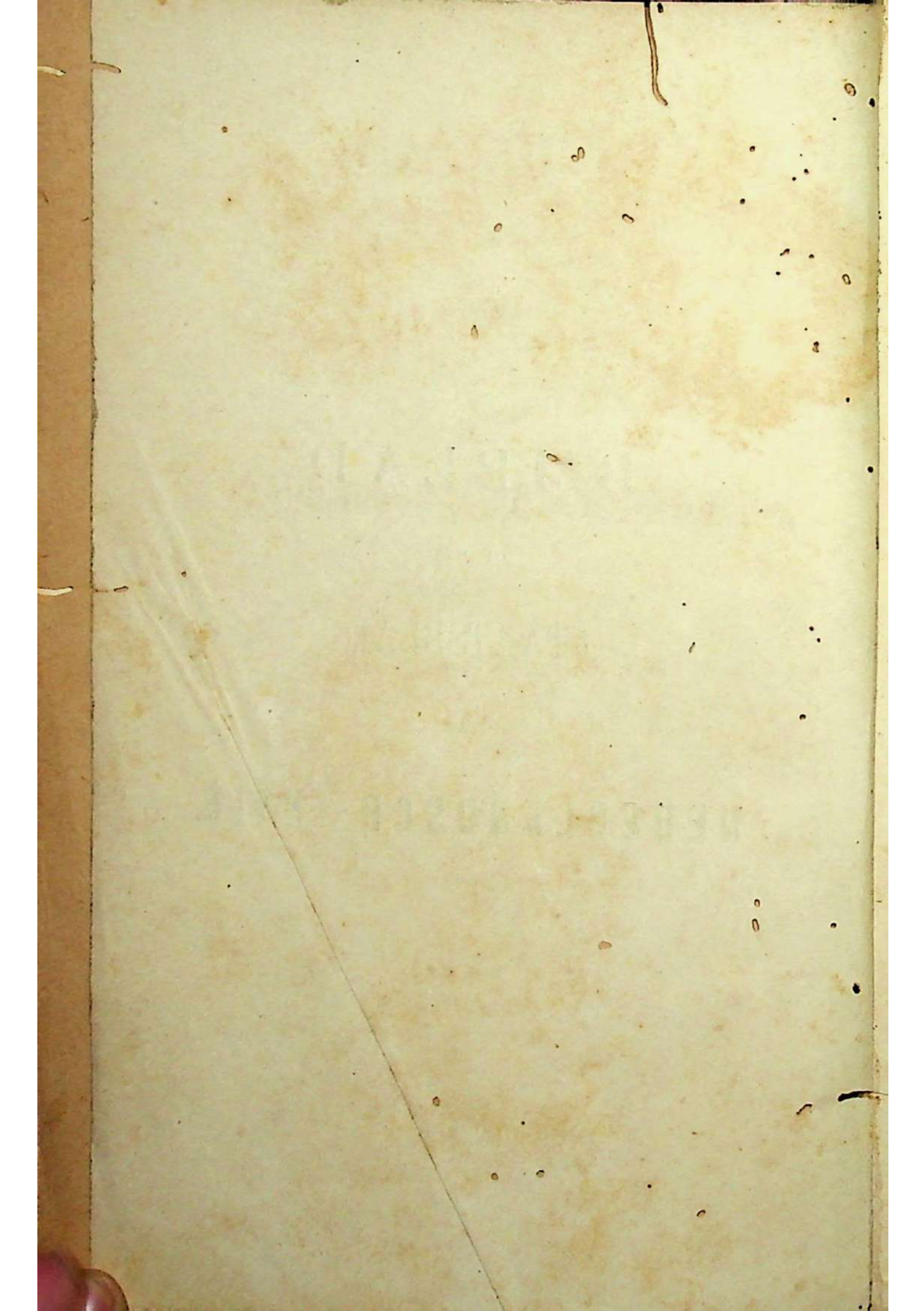
BIJBLAD

OP HET

STAATSBLAD

VAN

NEDERLANDSCH-INDIË.



BIJBLAD

OP HET

STAATSBLAD

VAN

NEDERLANDSCH-INDIË,

ONDER REDACTIE VAN

Mr. C. B. Nederburgh

EN

H. M. la Chapelle,

Ambtenaren ter Algemeene Secretarie.

Deel XXVII.

N^{os.} 4653—4768.

BATAVIA
OGILVIE & Co.,
1893.

REGISTER

REGISTER.

REGISTER

RÉGISTER.

A.

Nº. BLADZ.

<i>Aanbestedingen.</i> Een inschrijvingsbiljet, dat een onjuisten datum draagt, is daarom niet ongeldig	4681	189
„———”. Ongeldigheid van inschrijvingsbiljetten, waarbij door den inschrijver en zijne borgen elders domicilie is gekozen dan in de vastgestelde voorwaarden is bepaald	4682	190
„———”. Waarmerking van bijvoegingen en doorhalingen in authentieke afschriften van processen verbaal van gehouden „——”	4746	350
„———”. Toepassing van het voorschrift omtrent de loting, bedoeld bij artikel 14. van het aanbestedingsreglement...	4747	351
<i>Aanleg.</i> Regeling van de bezoldigingen en traktementsverhoogen bij benoeming van personeel bij den „——” van Staatspoorwegen op <i>Java</i> en <i>Sumatra</i>	4694	238
<i>Afschrijving</i> van sommen verschuldigd wegens gerechtskosten tot invordering van belastingen, begrepen in kohieren of andere registers	4688	222
<i>Agrarische aangelegenheden.</i> Teruggave van erfpachtsperceelen nadat eene vordering is ingesteld tot vervallenverklaring van het erfpachtsrecht	4715	282
„———”. Toepassing der ordonnantie in Staatsblad 1874 Nº. 79	4716	283

<i>Agrarische aangelegenheden.</i> De bepalingen tot beperking der splitsing van erven kunnen voortaan buiten toepassing blijven	4739	320
„———”. Reserveering van bosch rondom bronnen en langs waterstroomen bij uitgifte van gronden in erfpacht..	4754	395
„———”. Voorschrift voor de Commissiën van onderzoek naar de vatbaarheid tot uitgifte in erfpacht van woeste gronden	4767	454
<i>Amboina.</i> Voorschriften ter uitvoering van de ordonnantie in Stbl. 1892 N ^o . 67 tot regeling der heerendiensten in de residentie „—”	4662	133
<i>Ambtenaren.</i> Intrekking van het in Bijblad N ^o . 4087 opgenomen voorschrift betreffende het ontslag van Inlandsche „—” uit 's Lands dienst	4703	262
„———”. Verschil tusschen ontslag uit de betrekking en uit 's Lands dienst van Inlandsche „—”	4704	265
„———”. Ambtenaren, uitgezonden krachtens eene suppletoire aanvraag, worden voorgegaan door hen, die in het bezit van een diploma van het groot ambtenaars-examen, reeds in dienst zijn in betrekkingen, waarvoor dat diploma geen vereischte is	4705	267
„———”. Moeten de extracten uit besluiten, waarbij „—” met de waarneming eener betrekking worden belast, al dan niet op een evenredig zegel worden geschreven?	4709	271
„———”. Betreffende de traktementsverhooging van Controleurs der 1 ^{ste}		

N^o. BLADZ.

klasse bij het Binnenlandsch Bestuur buiten Java en Madoera	4711	274
Ambtenaren. Inlandsche „—”. Bij opne- ming in 's Lands dienst moet de voor- keur worden gegeven aan oud-leerlingen der zoogenaamde hoofden scholen met een diploma van afgelegd eindexamen.	4762	448
Ancienniteit. Ambtenaren, uitgezonden krachtens eene suppletoire aanvraag, worden voorgegaan door hen, die in het bezit van een diploma van het groot ambtenaarsexamen, reeds in dienst zijn in betrekkingen, waarvoor het diploma geen vereischte is	4705	267

B.

Banka. Voorschriften ter uitvoering van de ordonnantie in Stbl. 1891 N ^o . 171 tot regeling der heerendiensten in de residentie „—”	4660	102
Barisan. Regeling der positie van de ka- piteins-instructeur bij de korpsen „—” op Madoera	4753	394
„—”. Reglement voor de korpsen „—” op Madoera	4755	396
Bedienden personeel. Geen afschrift aan de Algemeene Rekenkamer te zenden van beschikkingen houdende benoeming of ontslag van het zoogenaamd „—”	4707	269
Bedelaarsgesticht. Wijziging van het Regle- ment voor het „—” te Petjerongan (Semarang)	4734	311
Behoeftigen. Terugvordering van uitgaven, gedaan ten behoeve van „—” en schip- breukelingen	4725	300

<i>Belastingen.</i> Voorschrift nopens het inrichten der kennisgevingen van vermindering van aanslag in de personeele belasting.	4666	150
„———”. Betreffende het aanslaan in het patentrecht van onderwijzers aan de Gouvernements scholen, die kostkinderen verplegen, wegens de inkomsten, welke zij daarvoor genieten	4667	151
„———”. Voorschriften betreffende het verstrekken van gegevens voor het Koloniaal Verslag met betrekking tot patentrecht, personeele belasting en verponding	4668	152
„———”. Aanslag in het patentrecht van de buitenlandsche reederijen, die in <i>Nederlandsch-Indië</i> door agenten worden vertegenwoordigd	4740	321
„———”. Over uitkeeringen wegens aangehaald opium is geen patentrecht verschuldigd	4741	322
„———”. Aanvulling der voorschriften omtrent den vorm, waarin de verpondings-commissie hare beslissing aangaande het bedrag der verpondingswaarde ter kennis brengt van den Directeur van Financiën	4751	389
„———”. Schriftelijke huwelijks aangiften zijn aan het regelrecht onderworpen.	4757	443
„———”. Berekening van het overschrijvingsrecht in het geval dat twee of meer vastigheden bij eene openbare verkooping te zamen in eene kaveling zijn opgeveild en toegewezen	4760	446
„———”. Betaling van patentrecht over door geëmploijeerden genoten aandeelen in de winst van ondernemingen, welke in Nederland patentplichtig zijn	4764	452

<i>Belooningen.</i> Toekenning van „—” aan ambtenaren en beambten der Staatsspoorwegen door den Directeur der Burgerlijke Openbare Werken.....	4695	241
<i>Benkoelen.</i> Voorschriften ter uitvoering van de ordonnantie in Stbl 1891 No. 170 tot regeling der heerendiensten in de residentie „—”	4659	89
<i>Benoeming.</i> Vermelding bij voordrachten ter vervulling van vacatures in Inlandsche rechtbanken, tot welke klasse de c. q. voor „—” in aanmerking komende onderdistrictshoofden behooren dan wel behoord hebben	4706	268
„———”. Geen afschrift aan de Algemeene Rekenkamer te zenden van beslissingen, houdende benoeming of ontslag van het zoogenaamd bediendenpersoneel.....	4707	269
<i>Bevoegdheid</i> van den Directeur der Burgerlijke Openbare Werken tot toekenning van premien en belooningen en oplegging van boeten aan ambtenaren en beambten der Staatsspoorwegen.....	4695	241
„———” van den Directeur der Burgerlijke Openbare Werken om tijdelijk personeel op flaggeld aan te stellen ..	4696	242
<i>Bevolkingstatistiek.</i> Aanvulling der voorschriften betreffende de „—” van Java en Madoera	4670	164
„———”. Idem Idem van de Buitenbezittingen.....	4671	165
<i>Bezoldiging.</i> Regeling van de bezoldigingen van personeel bij den aanleg van Staatsspoorwegen op Java en Sumatra.	4694	238
<i>Boeten.</i> Oplegging van „—” aan ambte-		

naren en beambten der Staatsspoorwegen door den Directeur der Burgerlijke Openbare Werken.	4695	241
<i>Borgstelling.</i> Geen „—” te vorderen van vreemdelingen, die in <i>Nederlandsch-</i> <i>Indië</i> wenschen te worden toegelaten.	4701	259
<i>Boschwezen.</i> Reserveering van bosch rond- om bronnen en langs waterstroomen bij uitgifte van gronden in erfpacht..	4754	395
<i>Bouwwerken.</i> Zie Burgerlijke Openbare Werken.		
<i>Buitenbezittingen.</i> Aanvulling der voorschrif- ten betreffende de bevolkingstatistiek van de „—”	4671	165
<i>Burgerlijke Openbare Werken.</i> Verbod tot verfraaiing, wijziging of uitbreiding van Gouvernements woningen uit de fondsen voor gewoon onderhoud	4732	307

C.

<i>Celebes en Onderhoorigheden.</i> Voorschriften ter uitvoering van de ordonnantie in Stbl. 1891 no. 113 tot regeling der heeren- diensten in het gouvernement „—” ..	4658	70
<i>Chineezers.</i> Vermelding in chineesche karak- ters van de namen der houders op de reispassen van „—”	4731	306
<i>Chineesch Hospitaal.</i> Wijziging van artt. 4 en 5 van het Reglement voor het „—” te <i>Semarang</i>	4734	311
<i>Cholera.</i> Geene woningen van choleralijders te verbranden	4718	294
<i>Comptabiliteit.</i> Vaststelling van een model voor de jaarrekeningen der ondercol- lecteurs	4686	206

<i>Comptabiliteit.</i> Inrichting van de toelich- tende staten der door de Hoofden van Europeesche en Inlandsche scholen in te dienen jaarrekeningen	4687	213
„———”. Afschrijving van sommen ver- schuldigd wegens gerechtskosten tot in- vordering van belastingen, begrepen in kohieren of andere registers	4688	222
„———”. Verhaal van aan den Lande toegebrachte schade	4689	223
„———”. Bepalingen tot uitvoering van het Koninklijk besluit, regelende de wijze, waarop uitvoering is te geven aan de aansprakelijkheid der ambtena- ren, belast met de toepassing van het vendureglement en van de bepalingen omtrent het houden van openbare ver- huringen en verpachtingen	4690	225
„———”. Aanvulling van den staat van onderwerpen van huishoudelijk beheer, waarvoor door den Directeur van Bin- nenlandsch Bestuur voorschotten kun- nen worden verleend	4759	445
<i>Consuls.</i> Ten uitvoerlegging van door Con- suls opgelegde straffen	4729	305
<i>Controleurs.</i> Traktementsverhooging van „—” bij het Binnenlandsch Bestuur op de bezittingen buiten Java en Madoera ..	4711	274
<i>Costuum.</i> Vaststelling van het „—” der 3 ^{de} machinisten van de Gouvernements- marine	4720	296

D.

Daggeld. Bevoegdheid van den Directeur
der Burgerlijke Openbare Werken tot

	N ^o .	BLADZ.
aanstelling van tijdelijk personeel op „—”	4696	242
<i>Departement der Marine.</i> Verstrekking aan particulieren van houtwerken uit den voorraad van het Departement der Marine	4724	299
<i>Directeur der Burgerlijke Openbare Werken.</i> Toekenning van premien en belooningen en oplegging van boeten aan ambtenaren en beambten der Staatspoorwegen door den „—”	4695	241
„—”. Bevoegdheid van den „—” om tijdelijk personeel op daggeld aan te stellen	4696	242
<i>Directeur van Binnenlandsch Bestuur.</i> Aanvulling van den staat van onderwerpen van huishoudelijk beheer, waarvoor door den „—” voorschotten kunnen worden verleend	4759	445
<i>Dispensatie.</i> Regel te volgen bij het verleen van „—” van de verplichting tot aangifte van nalatenschappen ten kantore van den ontvanger van het recht van successie en overgang.....	4726	301
<i>Dokters djawa.</i> Tijdelijke opdracht aan „—” van den Civiel geneeskundigen dienst en het opzicht over de vaccië, bij ontstentenis van Europeesche geneeskundigen	4710	273
<i>Domicilie.</i> Ongeldigheid van inschrijvingsbiljetten voor eene openbare aanbesteding, waarbij door den inschrijver en zijne borgen elders „—” is gekozen dan in de vastgestelde voorwaarden is bepaald	4682	190
<i>Doodstraf.</i> Statistiek betreffende de toepassing der „—”	4669	159

E.

<i>Eeredienst.</i> Wijziging in de standplaats en het dienstwerk der predikanten.....	4730	305
<i>Eischen.</i> Aanwijzing van de middelen tot dekking van aan „—” verbonden uitgaven	4693	236
<i>Erfpacht.</i> Teruggave van erfpachtsperceelen nadat eene vordering is ingesteld tot vervallenverklaring van het erfpachtsrecht	4715	282
„—”. Reserveering van bosch rondom bronnen en langs waterstroomen bij uitgifte van gronden in „—”	4754	395
„—”. Voorschrift voor de commissiën van onderzoek naar de vatbaarheid tot uitgifte in „—” van woeste gronden.	4767	454
<i>Erven.</i> De bepalingen tot beperking der splitsing van „—” kunnen voortaan buiten toepassing blijven	4739	320
<i>Examens.</i> Het zoogenaamd klein-ambtenaars-examen behoort niet van vrouwen te worden afgenomen.....	4684	202
„—”. Wijziging en aanvulling van de reglementen voor het examen voor en het overgangs-examen van adjunct-landmeter der 3 ^{de} klasse bij het kadaster.	4685	202
„—”. „—” voor hulponderwijzer aan de Depoksche school en de school speciaal voor kinderen van Ambonsche burgers te Amboina	4756	442

G.

<i>Geestelijken.</i> Vergoeding van reis-, verblijf- en transportkosten van christen geestelijken wegens kerkelijke dienstreizen.	4679	179
---	------	-----

<i>Geneeskundige dienst.</i> Vaststelling van nieuwe modellen der door de Vaccinateurs en opzieners der vaccine in te dienen bescheiden	4683	191
„———”. Tijdelijke opdracht aan dokters djawa van den civiel „—” bij ontstentenis van Europeesche geneeskundigen.	4710	273
„———”. Reglement voor het Parc vaccinogène te Weltevreden	4733	308
<i>Gerechtskosten.</i> Afschrijving van sommen verschuldigd wegens „—” tot invordering van belastingen, begrepen, in kohieren of andere registers	4688	222
<i>Getuigen.</i> Berekening van reiskosten van Inlandsche „—”	4678	177
<i>Gevangenen.</i> Verdeeling tusschen de hospitalen voor zieke „—” en zieke prostituees te Medan en Laboan Deli van het voor die inrichtingen in dienst gesteld personeel, en vergoeding van spoorkosten van dat personeel bij overplaatsing...	4722	298
<i>Gewestelijke verslagen.</i> In de „—” berichten op te nemen nopens weinig bekende streken der Buitenbezittingen	4673	171
<i>Gewestelijke en plaatselijke keuren en reglementen van politie:</i> Zie keuren en reglementen.		
<i>Gorontalo.</i> Voorschriften tot uitvoering van de ordonnantie in Stb. 1889 N ^o . 250, regelende de heerendiensten in de afdeeling „—”	4657	63
<i>Gouvernements-marine.</i> Tijdige indiening der kwartaalstaten van gedane reizen aan het Departement der Marine	4674	172
„———”. Vaststelling van het costuum der 3 ^{de} machinisten van de „—”	4720	296

XIII

N^o. BLADZ.

<i>Gouvernements-passagiers.</i> In de schriftelijke opdrachten tot vertrek, in <i>Indië</i> uit te reiken aan „—” der 2 ^{de} en 3 ^{de} klasse, moet geen gewag worden gemaakt van de vergunning om zich onderweg te ontschepen.....	4677	175
<i>Grondbezit.</i> Voorschriften betreffende het tegengaan van onwettig grondbezit en het indienen van halfjaarlijksche verslagen daaromtrent	4736	313
<i>Gronden.</i> Toepassing der ontginningsordonnantie (Stbl. 1874 N ^o . 79).....	4716	283
„—”. Reserveering van bosch rondom bronnen en langs waterstroomen bij uitgifte van „—” in erfpacht.....	4754	395
„—”. Voorschrift voor de commissiën van onderzoek naar de vatbaarheid tot uitgifte in erfpacht van woeste „—”.	4767	454

II.

<i>Heerendiensten.</i> Voorschriften ter uitvoering van de ordonnantie tot regeling der heerendiensten in de residentie <i>Rembang</i> (Staatsblad 1891 N ^o . 247).....	4653	1
„—”. Idem idem in de residentie <i>Krawang</i> (Staatsblad 1891 N ^o . 249)	4654	14
„—”. Idem idem in de residentie <i>Preanger-Regentschappen</i> (Staatsblad 1891 N ^o . 263).....	4655	28
„—”. Werkregeling voor den heeren dienst in de <i>Preanger-Regentschappen</i>	4656	56
„—”. Voorschriften ter uitvoering van de ordonnantie tot regeling der heerendiensten in de afdeeling <i>Gorontalo</i> der residentie <i>Menado</i> . (Staatsblad 1889 N ^o . 250)	4657	63

	N ^o . BLADZ.	
„Heerendiensten”. Idem idem in het gou- vernement <i>Celebes en Onderhoorigheden</i> (Staatsblad 1891 N ^o . 113)	4658	70
„———”. Idem idem in de residentie <i>Benkoelen</i> (Staatsblad 1891 N ^o . 170)..	4659	89
„———”. Idem idem in de residentie <i>Banka en Onderhoorigheden</i> (Staatsblad 1891 N ^o . 171)	4660	102
„———”. Idem idem in de residentie <i>Lampongsche Districten</i> (Staatsblad 1892 no. 39)	4661	118
„———”. Idem idem in de residentie <i>Amboina</i> (Staatsblad 1892 N ^o . 67)....	4662	133
<i>Hospitalen</i> . Verdeeling tusschen de „—” voor zieke gevangenen en zieke pros- tituees te <i>Medan</i> en <i>Laboean Deli</i> van het voor die inrichtingen indienst ge- steld personeel, en vergoeding van spoorkosten van dat personeel bij over- plaatsing.	4722	298
„———”. Wijziging van het Reglement voor het Chineesch Hospitaal te Se- marang.	4734	311
<i>Houtwerken</i> . Verstrekking aan particulieren van „—” uit den voorraad van het Departement der Marine	4724	299

II.

<i>Ingezetschap</i> . Voor het „—” van <i>Neder- landsch-Indië</i> is vestiging daar te lande een vereischte	4702	260
<i>Inlandsche ambtenaren</i> : Zie <i>ambtenaren</i> .		
<i>Inlandsche Hoofden</i> . Deelneming der Re- genten aan de rechtspraak	4708	270
<i>Inlandsche Officiëren van Justitie</i> . Bevoegd-		

heid aan de Hoofden van Gewestelijk Bestuur bij artikel 36 hunner Instructie verleend om in de vervulling der functiën van Inlandsch Officier van Justitie bij ontstentenis van den titularis te voorzien. Uitlegging van artikel 62 van het Reglement op de Rechterlijke organisatie	4714	278
<i>Inlandsche rechtbanken.</i> Bij de voordrachten ter vervulling van vacatures in „—” behoort steeds te worden vermeld tot welke klasse de c. q. voor benoeming of ontslag in aanmerking komende onderdistrictshoofden behooren dan wel behoord hebben.....	4706	268
<i>Inschrijvingsbiljetten.</i> Een inschrijvingsbiljet, dat een onjuisten datum draagt, is daarom niet ongeldig.....	4681	189
„—”. Ongeldigheid van inschrijvingsbiljetten, waarbij door den inschrijver en zijne borgen elders domicilie is gekozen dan in de vastgestelde voorwaarden is bepaald.....	4682	190
<i>Instructiën.</i> Instructie voor den Hoofdingénieur, Chef van den dienst der Staatspoorwegen en der Kolenontginning ter <i>Sumatra's Westkust</i>	4698	248
„—”. Instructie voor den Ambtenaar voor de beoefening van Indische talen Mr. Dr. J. G. JONKER.....	4712	275
„—”. Instructie voor den Adviseur voor Oostersche talen en Mohammedaansch recht Dr. C. SNOUCK HURGRONJE	4713	276
„—”. Bevoegdheid aan de Hoofden van Gewestelijk Bestuur bij artikel 36		

hunner „—” verleend om in de vervulling der functiën van Inlandsch Officier van Justitie bij ontstentenis van den titularis te voorzien.....	4714	278
<i>Interneering.</i> Aanvulling der voorschriften betreffende de oproeping en het verhoor van personen, tegen wie de toepassing in overweging wordt genomen van de artikelen 45, 46 en 47 van het Regeeringsreglement.....	4745	349

J.

<i>Jaarrekeningen.</i> Vaststelling van een model voor de „—” der ondercollecteurs ...	4686	206
„————”. Inrichting van de teelichtende staten der door de hoofden van Europeesche en Inlandsche scholen in te dienen jaarrekeningen.....	4687	213
<i>Jaarstatistieken.</i> Gewijzigde inrichting van het model XV voor de opgaven omtrent de uitkomsten van den landbouw op particuliere landerijen. Bijblad N ^o . 3873.....	4672	166
<i>Java en Madoera.</i> Aanvulling der voorschriften betreffende de bevolkingstatistiek van „—”.....	4670	164

K.

<i>Kaarten.</i> Kostelooze verstrekking van op het Topographisch Bureau te <i>Batavia</i> vervaardigde „—”.....	4728	304
<i>Kadaster.</i> Wijziging en aanvulling van de reglementen voor het examen voor — en het overgangsexamen van adjunct-landmeter der 3 ^{de} klasse bij het „—” in <i>Nederlandsch-Indië</i>	4685	202

XVII

N^o. BLADZ.

<i>Keuren van politie.</i> Wenken in acht te nemen bij de opmaking en indiening van „—”	4717	291
<i>Koffie.</i> Voorwaarden voor de veilingen van Gouvernements „—” te <i>Batavia</i> en <i>Padang</i>	4680	180
<i>Koffiecultuur.</i> Bepalingen betreffende de Gouvernements „—”	4737	316
<i>Kolenontginning.</i> Instructie voor den Hoofdingenieur, Chef van den dienst der Staatsspoorwegen en der „—” ter <i>Sumatra's Westkust</i>	4698	248
<i>Koloniaal verslag.</i> Voorschriften betreffende het verstrekken van gegevens voor het „—” met betrekking tot patentrecht, personeele belasting en verponding...	4668	152
„—”. Statistiek betreffende de toepassing der doodstraf	4669	159
„—”. Aanvulling der voorschriften betreffende de bevolkingstatistiek van <i>Java</i> en <i>Madoera</i>	4670	164
„—”. Idem Idem van de <i>Buitenbezittingen</i>	4671	165
„—”. Gewijzigde inrichting van het model XV voor de opgaven omtrent de uitkomsten van den landbouw op de particuliere landerijen (Bijblad N ^o . 3873)	4672	166
„—”. In de gewestelijke verslagen berichten op te nemen nopens weinig bekende streken der <i>Buitenbezittingen</i> .	4673	171
<i>Koloniale reserve.</i> Oprichting van eene „—”.	4749	361
„—”. Voorloopige regeling betreffende de oprichting en het beheer der „—”	id.	364
„—”. Wijziging der voorloopige regeling	id.	377

	N ^o .	BLADZ.
<i>Koloniale reserve.</i> Uitvoering van artikel I, § 13 der voorloopige regeling	4749	378
„—”. Regeling van de gagements- vooruitzichten der mindere militairen bij de „—”	id.	385
<i>Krawang.</i> Voorschriften ter uitvoering van de ordonnantie tot regeling der heeren- diensten in de residentie „—” (Staats- blad 1891 N ^o . 249)	4654	14
<i>Kwartaal-staten.</i> Indiening van „—” aan het Departement der Marine, als bedoeld bij N ^o . 2151 van het Bijblad	4674	172

L.

<i>Lampongsche Districten.</i> Voorschriften ter uitvoering van de ordonnantie tot rege- ling der heerendiensten in de residen- tie „—” (Staatsblad 1892 N ^o . 39) . . .	4661	118
<i>Landbouw.</i> Gewijzigde inrichting van het model XV voor de opgaven omtrent de uitkomsten van den „—” op particuliere landerijen (Bijblad N ^o . 3873)	4672	166
<i>Landmeters.</i> Wijziging en aanvulling van de reglementen voor het examen voor- en het overgangsexamen van adjunct- landmeter der 3 ^{de} klasse bij het ka- daster	4685	202
<i>Lijfwachten dragonders.</i> Verantwoording van paarden enz., in gebruik bij de „—” van den Soesoehoenan van Soerakarta en den Sultan van Djokjakarta	4719	296

M.

<i>Machinisten.</i> Vaststelling van het costuum der 3 ^{de} „—” van de Gouvernements- marine	4720	296
---	------	-----

XIX

Nº. BLADZ.

<i>Madoera.</i> Regeling der positie van de kapiteins-instructeur bij de korpsen barisan op „—”	4753	394
„—”. Reglement voor de korpsen barisan van „—”	4755	396
<i>Magangs.</i> Vereischte voor de aanstelling tot magang	4762	448
<i>Marine.</i> Verstrekking aan particulieren van houtwerken uit den voorraad van het Departement der „—”	4724	299
„—”. Zie ook: <i>Gouvernements-marine.</i>		
<i>Menado.</i> Voorschriften ter uitvoering van de ordonnantie tot regeling der heeren-diensten in de afdeeling <i>Gorontalo</i> der residentie „—” (Staatsblad 1889 N ^o . 250)	4657	• 63
<i>Meubilair.</i> Bepaling van het vendusalaris bij verkoop van een hôtel met „—”, beide bij hypotheekakte verbonden....	4665	149
<i>Militairen.</i> Wijze, waarop gehandeld moet worden ten aanzien van „—”, die zich wenschen te reëngageeren, doch niet tot een reëngagement kunnen worden toegelaten, omdat zij tijdelijk fysiek ongeschikt worden geacht voor den militairen dienst	4727	303
„—”. Toepassing der voorschriften omtrent de opzending naar <i>Nederland</i> van veroordeelde „—”	4761	447
„—”. Zie ook: <i>Koloniale reserve.</i>		

N.

<i>Nalatenschappen.</i> Berekening van rente bij het opmaken der saldo's van onbeheerde civiele en particuliere „—”	4675	173
---	------	-----

<i>Normaalscholen.</i> Verhooging der som, toegestaan voor leeraren bij de „—” te <i>Batavia</i> en <i>Soerabaja</i>	4723	299
--	------	-----

I.

<i>Ondercollecteurs.</i> Vaststelling van een model voor de jaarrekeningen der „—”.	4686	206
„—” Jaarlijksche opgave van het bedrag der door de „—” ontvangen belastingen	4692	235
„—” Regelingen met betrekking tot de inning van eenige belastingen....	4742	323
<i>Onderdistrictshoofden.</i> Bij voordrachten ter vervulling van vacatures in Inlandsche rechtbanken dient steeds te worden vermeld tot welke klasse de c. q. voor benoeming of ontslag in aanmerking komende „—” behooren dan wel behoord hebben,	4706	268
<i>Onderwijs.</i> Inrichting van de toelichtende staten der door de hoofden van Europeesche en Inlandsche scholen in te dienen jaarrekeningen	4687	213
„—”. Verhooging der som, toegestaan voor leeraren bij de Normaalscholen te <i>Batavia</i> en <i>Soerabaja</i>	4723	299
„—”. Berekening van den dienstdtijd van onderwijzers der 3 ^{de} klasse voor de toekenning van traktements verhooging	4735	312
„—”. Examens voor hulponderwijzer aan de Depoksche school en de school speciaal voor kinderen van Ambonsche burgers te <i>Amboina</i>	4756	442
<i>Onderwijzers.</i> Zijn „—” aan de Gouvernements scholen, die kostkinderen ver-		

XXI

N^o. BLADZ.

plegen, wegens de inkomsten, welke zij daarvoor genieten, patentrecht verschuldigd?	4667	151
<i>Ontginning.</i> Toepassing der ontginningsordonnantie (Staatsblad 1874 N ^o . 79).	4716	283
<i>Ontslag.</i> „—“ van Inlandsche ambtenaren uit 's Lands dienst. Intrekking van het in Bijblad 4087 opgenomen voorschrift.	4703	262
„—“ „—“ Verschil tusschen „—“ uit de betrekking en uit 's Lands dienst....	4704	265
„—“ „—“ Bij voordrachten ter vervulling van vacatures in Inlandsche rechtbanken dient steeds vermeld te worden tot welke klasse de c. q. voor benoeming en „—“ in aanmerking komende onder-districtshoofden behooren dan wel behoord hebben	4706	268
„—“ „—“ Geen afschrift aan de Algemeene Rekenkamer te zenden van beschikkingen houdende benoeming of „—“ van het zoogenaamd bedienden personeel.	4707	269
<i>Oostkust van Sumatra.</i> Verdeeling tusschen de hospitalen voor zieke gevangenen en zieke prostituees te <i>Medan</i> en <i>Laboean Deli</i> van het voor die inrichtingen in dienst gesteld personeel, en vergoeding van spoorkosten van dat personeel bij overplaatsing	4722	298
<i>Openbare verkooping, verhuringen en verpachtingen.</i> Bepalingen tot uitvoering van het Koninklijk besluit, regelende de wijze, waarop uitvoering is te geven aan de aansprakelijkheid der ambtenaren, belast met het houden van openbare verhuringen en verpachtingen...	4690	225
„—“ „—“ Vendusalaris bij toewijzing		

van eenig goed op eene openbare verkooping aan een d ^{er} mede-eigenaren..	4691	233
<i>Openbare verkooping, verhuringen en verpachtingen.</i> Bepaling van het vendusalaris bij verkoop van een hotel met meubilair, beide bij hypotheekakte verbonden	4665	149
„———”. Voorwaarden voor de veilingen van Gouvernements koffie te <i>Batavia</i> en <i>Padang</i>	4680	180
„———”. Zie ook <i>Vendukantoren</i> .		
<i>Overschrijvingsrecht.</i> Berekening van het „—” in het geval dat twee of meer vastigheden bij eene openbare verkooping te zamen in eene kaveling zijn opgeveild en toegewezen	4760	446
<i>Overtocht.</i> In de schriftelijke opdrachten tot vertrek in <i>Indië</i> uit te reiken aan Gouvernements-passagiers der 2 ^{de} en 3 ^{de} klasse, moet geen gewag worden gemaakt van de vergunning om zich onderweg te ontschepen	4677	175

P.

<i>Parc vaccinogène.</i> Reglement voor het „—” te <i>Weltevreden</i>	4733	308
<i>Paketaanvaart.</i> De machtiging der Regeering wordt niet vereischt voor de uitbetaling van kosten wegens vervoer met niet tot de vloot der Koninklijke Paketaanvaart maatschappij behorende stoomschepen langs contractueele lijnen	4765	453
„———”. Wijzigingen in het vaarplan der contractueele diensten	4768	455
<i>Particuliere landerijen.</i> Gewijzigde inrichting van het model XV voor de opgaven		

omtrent de uitkomsten van den landbouw op „—” (Bijblad no. 3873)....	4672	166
<i>Patentrecht.</i> Zie belastingen.		
<i>Perceptie.</i> Regelingen met betrekking tot de inning van eenige belastingen.....	4742	323
<i>Perdikan- Pakoentjen- en Midjen desa's.</i> Vrijstellingen, genoten door de bevolking der „—” en diensten en leveringen, waartoe zij verplicht is.....	4738	318
<i>Personeel.</i> Regeling van de bezoldigingen en traktementsverhoogingen van personeel bij den aanleg van Staatsspoorwegen op <i>Java</i> en <i>Sumatra</i>	4694	238
„—”. Bevoegdheid van den Directeur der Burgerlijke Openbare Werken om tijdelijk „—” op daggeld aan te stellen.....	4696	242
„—”. Verdeeling tusschen de hospitalen voor zieke gevangenen en zieke prostituees te <i>Medan</i> en <i>Laboean Deli</i> van het voor die inrichtingen in dienst gesteld personeel, en vergoeding van spoorkosten van dat personeel bij overplaatsing.....	4722	298
„—”. Nadere vaststelling der formatie van het „—” bij het Chineesch hospitaal te <i>Semarang</i>	4734	311
<i>Personeele belasting.</i> Zie: belastingen.		
<i>Politie.</i> Wenken in acht te nemen bij de opmaking en indiening van gewestelijke en plaatselijke keuren en reglementen van politie.....	4717	291
<i>Postdienst.</i> Postverkeer met kleine plaatsen, welke door de stoomschepen der Koninklijke Paketvaartmaatschappij worden aangedaan.....	4766	453

<i>Post- en Telegraafdienst.</i> Bepalingen omtrent den aanleg en de bewaking van — en het toezicht op — en het verrichten van de noodige herstellingen aan de telegraaflijnen van den „—”, voor zoover deze langs spoorwegen in <i>Nederlandsch-Indië</i> zijn of worden aangelegd	4699	254
<i>Preanger-Regen'schappen.</i> Voorschriften ter uitvoering der ordonnantie tot regeling der heerendiensten in de residentie „—” (Staatsblad 1891 Nº. 263)	4655	28
„—”. Werkregeling voor den heerendienst in de „—”	4656	56
<i>Predikanten.</i> Wijziging in de standplaats en het dienstwerk der „—”	4730	305
<i>Premiën.</i> Toekenning van „—” aan ambtenaren en beambten der Staatsspoorwegen door den Directeur der Burgerlijke Openbare Werken	4695	241
<i>Prostituées.</i> Verdeeling tusschen de hospitalen voor zieke gevangenen en zieke „—” te <i>Medan</i> en <i>Laboean Deli</i> van het voor die inrichtingen in dienst gesteld personeel, en vergoeding van spoorkosten van dat personeel bij overplaatsing	4722	298

R.

<i>Rechterlijke Organisatie.</i> Uitlegging van artikel 62 van het Reglement op de „—”	4714	278
<i>Recht.bedeeling.</i> Statistiek betreffende de toepassing der doodstraf	4669	159
<i>Rechtspraak.</i> Deelneming der Regenten aan de „—”	4708	270

<i>Reëngagement.</i> Wijze, waarop gehandeld moet worden ten aanzien van militairen, die zich wenschen te reëngageeren, doch niet tot een reëngagement kunnen worden toegelaten, omdat zij tijdelijk fysiek ongeschikt worden geacht voor den militairen dienst	4727	303
<i>Regenten.</i> Deelneming der „—“ aan de rechtspraak	4708	270
<i>Reglementen.</i> Wijziging en aanvulling der „—“ voor het examen voor- en het overgangsexamen van adjunct-landmeter der 3 ^{de} klasse bij het kadaster in <i>Nederlandsch-Indië</i>	4685	202
„—“. Wenken in acht te nemen bij de opmaking en indiening van gewestelijke en plaatselijke keuren en „—“ van politie	4717	291
„—“. Wijziging van artikel 58 van het Reglement voor de lijfwachten dragonders van den Soesoehoenan van <i>Soerakarta</i> en den Sultan van <i>Djok-jakarta</i> (Bijblad N ^o . 3833)	4719	296
„—“. Reglement voor het Parc vaccinogène te <i>Wetevreden</i>	4733	308
„—“. Wijzigingen van de reglementen voor het Chineesch hospitaal en het bedelaarsgesticht te <i>Semarang</i>	4734	311
„—“. Reglement voor de korpsen Barisan van <i>Madoera</i>	4755	396
„—“. Toepassing van artikel 33 van het Reglement op de openbare verkooping in <i>Nederlandsch-Indië</i> ..	4758	445
<i>Reiskosten.</i> Berekening van „—“ van Inlandsche getuigen	4678	177
„—“. Vergoeding van reis- verblijf-		

en transportkosten van christen-geestelijken wegens kerkelijke dienstreizen..	4679	179
<i>Reispassen van Chineezzen.</i> Vermelding in Chineesche karakters van de namen der houders op de „—”.....	4731	306
<i>Reisreglement.</i> Voorloopige voorziening in de behoefte aan regelingen, noodig in verband met het nieuwe „—” in Staatsblad 1890 no. 209.....	4752	394
<i>Rembang.</i> Voorschriften ter uitvoering van de ordonnantie tot regeling der heeren-diensten in de residentie „—” (Staatsblad 1891 no. 247).....	4653	1
<i>Rente.</i> Berekening van „—” bij het opmaken der saldo's van onbeheerde civiele en particuliere nalatenschappen.	4675	173
„———”. Herstel in geval aan eenigen boedel te weinig „—” is te goed gedaan.	4676	174

S.

<i>Schipbreukelingen.</i> Terugvordering van uitgaven, gedaan ten behoeve van behoeftigen en „—”.....	4725	300
<i>Scholen.</i> Verhooging der som, toegestaan voor leeraren bij de Normaalscholen te <i>Batavia</i> en <i>Soerabaja</i>	4723	299
„———”. Examens voor hulponderwijzer aan de Depoksche school en de school speciaal voor kinderen van Ambonsche burgers te <i>Amboina</i>	4756	442
„———”. Zie ook <i>Onderwijs</i> .		
<i>Schutterij.</i> Beenbekleding van de officieren bij de „—”.....	4750	388
<i>Semarang.</i> Wijzigingen van de Reglementen voor het Chineesch Hospitaal te		

<i>Semarang</i> er voor het Bedelaarsgesticht te <i>Petjerongan</i> (<i>Semarang</i>)	4734	311
<i>Spillage</i> . Aanvulling van het tarief in Bijblad no. 1678	4663	146
„———”. Aanvulling van het Reglement in Bijblad no. 1678 en van het daarbij behoorend tarief van „——”....	4664	id.
<i>Splitsing van erven</i> . De bepalingen tot beperking der „——” kunnen voortaan buiten toepassing blijven.....	4739	320
<i>Spoorkosten</i> . Vergoeding van „——” van het personeel bij de hospitalen voor zieke gevangenen en zieke prostituees te <i>Medan</i> en <i>Laboean Deli</i> bij overplaatsing van de eene naar de andere inrichting.....	4722	298
<i>Spoorwegen</i> . Bepalingen omtrent den aanleg en de bewaking van — en het toezicht op — en het verrichten van de noodige herstellingen aan de telegraaflijnen van den Post- en Telegraafdienst, voor zover deze langs spoorwegen in <i>Nederlandsch-Indië</i> zijn of worden aangelegd.	4699	254
„———”. Zie <i>Staatsspoorwegen</i> .		
<i>Staatsspoorwegen</i> . Regeling van de bezoldigingen en traktementsverhoogingen bij benoeming van personeel bij den aanleg van „——” op <i>Java</i> en <i>Sumatra</i> .	4694	238
„———”. Toekenning van premiën en belooningen en oplegging van boeten aan ambtenaren en beambten der „——” door den Directeur der Burgerlijke Openbare Werken.....	4695	241
„———”. Bevoegdheid van den Directeur der Burgerlijke Openbare Werken om tijdelijk personeel op daggeld aan te stellen	4696	242

„ <i>Staatsspoorwegen</i> ”. Bepalingen betreffende het transport van 's Lands producten, materialen en andere goederen over de „—”	4697	243
„—”. Instructie voor den Hoofdingenieur, chef van den dienst der „—” en der Kolen ontginning ter <i>Sumatra's Westkust</i>	4698	248
„—”. Aanvulling van artikel 2 der bijzondere bepalingen betreffende het vervoer van 's Lands reizigers en goederen op de „—” in <i>Nederlandsch-Indië</i>	4763	451
<i>Statistiek</i> . Voorschriften betreffende het verstrekken van gegevens voor het Koloniaal Verslag met betrekking tot patenrecht, personeele belasting en verponding...	4668	152
„—”. Statistiek betreffende de toepassing der doodstraf	4669	159
„—”. Aanvulling der voorschriften betreffende de bevolkingstatistiek van <i>Java</i> en <i>Madoera</i>	4670	164
„—”. <i>Idem</i> <i>Idem</i> van de Buitenbezittingen	4671	165
„—”. Gewijzigde inrichting van het model XV voor de opgaven omtrent de uitkomsten van den landbouw op particuliere landerijen (Bijblad no. 3873)	4672	166
<i>Straffen</i> . Ten uitvoerlegging van door consuls opgelegde „—”	4729	305
<i>Successierecht</i> . Regel te volgen bij het verleenen van dispensatie van de verplichting tot aangifte van nalatenschappen ten kantore van den ontvanger van het recht van successie en overgang	4726	301

T.

<i>Telegrafje.</i> Aanvullingen en wijzigingen der concessie voor de telegrafische verbinding van <i>Java</i> met de Engelsche nederzettingen in de Straat van <i>Malakka</i> en <i>Australië</i>	4744	339
„———”. Zie ook <i>Post- en Telegraafdienst.</i>		
<i>Toelating.</i> „——” van vreemdelingen in <i>Nederlandsch-Indië</i>	4700	257
„———”. Zie ook: <i>Vreemdelingen.</i>		
<i>Topographie.</i> Kostelooze verstrekking van op het topographisch bureau te <i>Batava</i> vervaardigde kaarten.....	4728	304
<i>Traktementsverhooging</i> van het oudst in rang zijnde derdedeel van de controleurs der 1 ^{ste} klasse bij het Binnenlandsch Bestuur op de bezittingen buiten <i>Java</i> en <i>Madoera</i>	4711	274
„———”. Berekening van den diensttijd van onderwijzers der derde klasse voor de toekenning van „——”.....	4735	312
„———”. Regeling van de bezoldigingen en traktementsverhoogingen bij benoeming van personeel bij den aanleg van Staatsspoorwegen op <i>Java</i> en <i>Sumatra</i> ..	4694	238
<i>Transport.</i> Bepalingen betreffende het „——” van 's Lands producten, materialen en andere goederen over de Staatsspoorwegen.....	4697	243
„———”. Aanvulling van artikel 2 der bijzondere bepalingen betreffende het vervoer van 's Lands reizigers en goederen op de Staatsspoorwegen in <i>Nederlandsch-Indië</i>	4763	451

U.

<i>Uitzetting en interneering.</i> Aanvulling der voorschriften betreffende de oproeping en het verhoor van personen, tegen wie de toepassing in overweging wordt genomen van de artikelen 45, 46 of 47 van het Regeerings-regiement.....	4745	349
---	------	-----

V.

<i>Vaccine.</i> Vaststelling van nieuwe modellen der door de vaccinateurs en opzieners der vaccine in te dienen bescheiden..	4683	191
„———”, Reglement voor het Parcvaccinogène te <i>Weltevreden</i>	4733	308
<i>Veilingen.</i> Voorwaarden voor de „—” van Gouvernements koffie te <i>Batavia</i> en <i>Padang</i>	4680	180
<i>Vendu-kantoren.</i> Bepalingen tot uitvoering van het Koninklijk besluit, regelende de wijze, waarop uitvoering is te geven aan de aansprakelijkheid der ambtenaren, belast met de toepassing van het vendureglement en van de bepalingen omtrent het houden van openbare verhuringen en verpachtingen.....	4690	225
„———”. Betaling in mindering van venduschulden. Toelichting der modellen in Staatsblad 1889 N ^o . 191...	4748	352
„———”. Toepassing van artikel 33 van het Reglement op de openbare verkopeningen in <i>Nederlandsch-Indië</i>	4758	445
<i>Vendusalaris.</i> Bepaling van het „—” bij verkoop van een hotel met meubilair, beide bij hypotheek akte verbonden...	4665	149

<i>Vendusalaris</i> „—” Bij toewijzing van eenig goed op eene openbare verkooping aan een der medeeigenaren.....	4691	233
„— — — —”, Zie ook <i>openbare verkooping</i> en.		
<i>Verbranding</i> . Geene woningen van cholera-lijders te verbranden.....	4718	294
<i>Veroordeelde militairen</i> . Toepassing der voorschriften omtrent de opzending naar <i>Nederland</i> van „—”.....	4761	447
<i>Verponding</i> . Voorschriften betreffende het verstrekken van gegevens voor het Koloniaal verslag met betrekking tot patentrecht, personeele belasting en „—”	4668	152
„— — — —”. Aanvulling der voorschriften omtrent den vorm, waarin de verpondingscommissie hare beslissing aangaande het bedrag der verpondingswaarde ter kennis brengt van den Directeur van Financiën.....	4751	389
„— — — —”. Zie ook: <i>belastingen</i> .		
<i>Verslagen</i> . Statistiek betreffende de toepassing der doodstraf.....	4669	159
„— — — —”. Aanvulling der voorschriften betreffende de bevolkingstatistiek van <i>Java</i> en <i>Madoera</i>	4670	164
„— — — —”. Idem Idem van de Buitenbezittingen.....	4671	165
„— — — —”. Gewijzigde inrichting van het model XV voor de opgaven omtrent de uitkomsten van den landbouw op particuliere landerijen (Bijblad Nº. 3873)	4672	166
„— — — —”. In de gewestelijke „—” berichten op te nemen nopens weinig bekende streken der Buitenbezittingen	4673	171
„— — — —”. Tijdige indiening aan het Departement der Marine van de kwar-		

taalstaten, bedoeld bij art. 4 van het besluit dd. 15 Augustus 1868 N ^o . 24 (Bijblad N ^o . 2151).....	4674	172
<i>Verslagen.</i> Voorschriften betreffende het tegengaan van onwettig grondbezit en het indienen van halfjaarlijksche verslagen daaromtrent.....	4736	313
„———”. Zie ook: <i>Koloniaal verslag.</i>		
<i>Vervoer.</i> Bepalingen betreffende het „—” van ’s Lands producten, materialen en andere goederen over de Staatsspoorwegen.....	4697	243
„———”. Aanvulling van artikel 2 der bijzondere bepalingen betreffende het „—” van ’s Lands reizigers en goederen op de Staatsspoorwegen in <i>Nederlandsch-Indië</i>	4763	451
<i>Voorschotten.</i> Aanvulling van den staat van onderwerpen van huishoudelijk beheer, waarvoor door den Directeur van Binnenlandsch Bestuur „—” kunnen worden verleend.....	4759	445
<i>Vreemd lingen.</i> Toelating van „—” in <i>Nederlandsch-Indië</i>	4700	257
„———”, Geen borgstelling te vorderen van „—”, die in <i>Nederlandsch-Indië</i> wenschen te worden toegelaten.....	4701	259
<i>Vrouwen.</i> Het zoogenaamd klein-ambtenaarsexamen behoort niet van „—” te worden afgenomen.....	4684	202

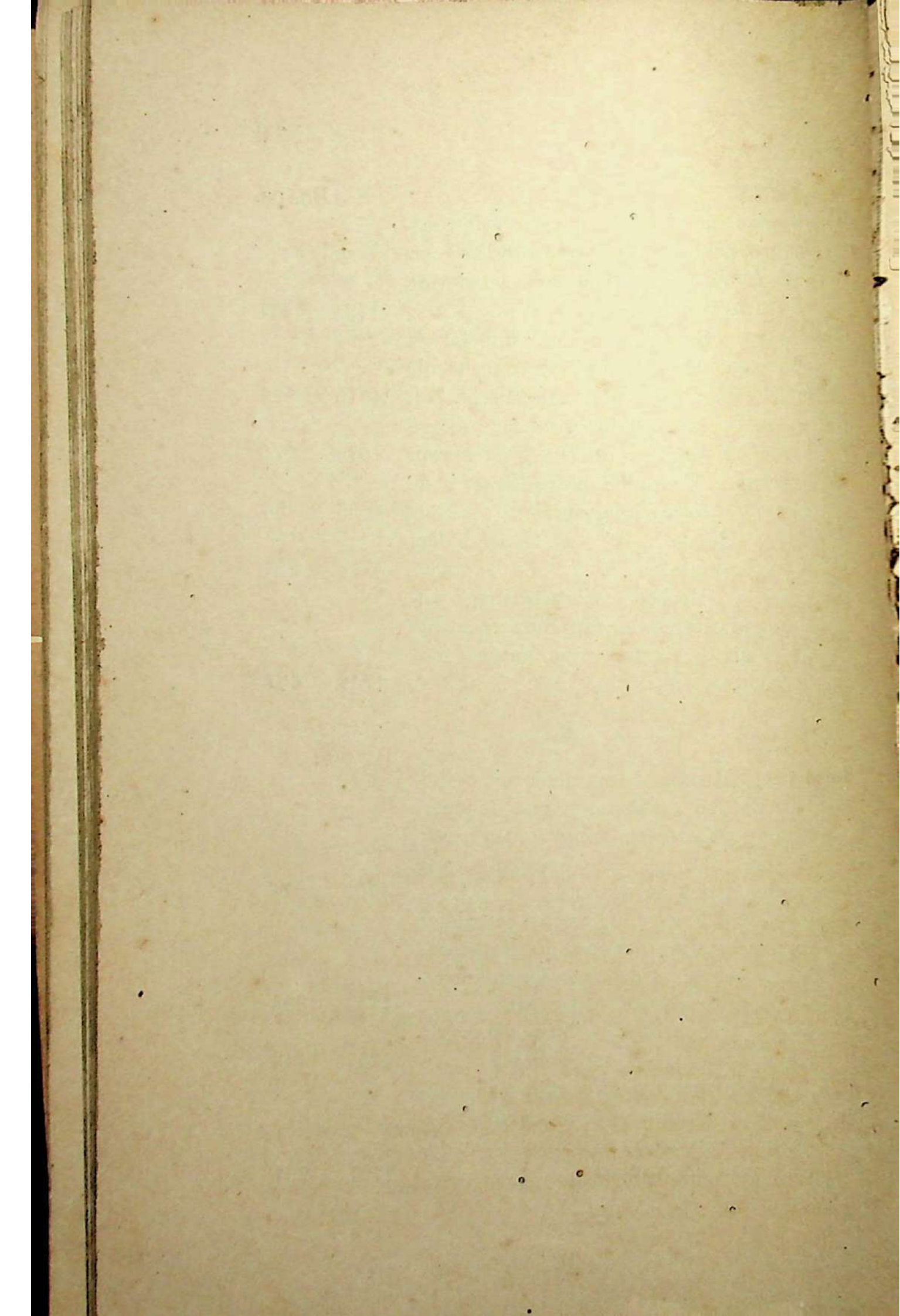
W.

<i>Waarneming.</i> Moeten de extracten uit besluiten, waarbij ambtenaren met de „—” eener betrekking worden belast, al dan niet op een evenredig zegel worden geschreven?.....	4709	271
--	------	-----

<i>Waarneming „—” der functiën van zout- verkooppakhuismeester en zoutdoorvoer- pakhuismeester bij tijdelijke verhindering van den titularis.....</i>	4721	297
<i>Weeskamers. Berekening van rente bij het opmaken der saldo's van onbeheerde civiele en particuliere nalatenschappen</i>	4675	173
<i>„—””. Herstel in geval aan eenigen boedel te weinig rente is te goed gedaan</i>	4676	174
<i>Werkregeling. Voor den heerdienst in de Preanger Regentschappen</i>	4656	56
<i>Woningen. Geene „—” van choleralijders te verbranden.....</i>	4718	294
<i>„—””. Verbod tot verfraaiing, wij- ziging of uitbreiding van Gouvernements „—” uit de fondsen voor gewoon on- derhoud</i>	4732	307

Z.

<i>Zegelrecht. Moeten de extracten uit beslui- ten, waarbij ambtenaren met de waar- neming eener betrekking worden belast, al dan niet op een evenredig zegel worden geschreven?</i>	4709	271
<i>„—””. Nazegeling is niet toegelaten zonder betaling der casu quo verbeurde boete, ook al is de daarvoor subintree- rende vrijheidsstraf ondergaan.....</i>	4743	338
<i>„—””. Schriftelijke huwelijksaangif- ten zijn aan „—” onderworpen.....</i>	4757	443
<i>Zout. Waarneming der functiën van zout- verkooppakhuismeester en zoutdoorvoer- pakhuismeester bij tijdelijke verhinde- ring van den titularis.....</i>	4721	297



Nº. 4653. HEERENDIENSTEN. REMBANG.

*Bij artikel 2 van het besluit van 10 December 1891
no. 3 zijn vastgesteld de navolgende:*

VOORSCHRIFTEN ter uitvoering van de ordonnantie tot regeling der heerendiensten in de residentie *Rembang* (Staatsblad 1891 no. 247).

Artikel 1.

Ingevolge artikel 1 § 1 van de ordonnantie tot regeling der heerendiensten in de residentie *Rembang* zijn o. m. aldaar heerendienstplichtig: huisbezitters zoomede hoofden van op zich zelf staande huisgezinnen.

In alle fabriekskampongs, zoomede op perceelen met eenig zakelijk recht bezeten, zijn de huisbezitters en hoofden van op zich zelf gevestigde huisgezinnen, voor zoover zij niet in dienst zijn van den fabrikant, erfpachter enz. mede heerendienstplichtig.

Artikel 2.

Krachtens § 3 van evenaangehaald artikel worden van de heerendienstplichtigen in genoemd gewest de navolgende soorten van verplichten arbeid gevorderd:

- 1°. het aanleggen, herstellen en onderhouden van dammen, waterwerken, dijken en waterleidingen;
- 2°. het verzamelen, transporteren en zoo noodig verbrijzelen van materiaal tot verharding der groote post- en binnenwegen;
- 3°. het bezetten van wachthuizen;
- 4°. het vervoeren van personen en troepen op marsch en hunne goederen.

Dientengevolge zijn afgeschaft alle diensten tot dusver gevorderd voor:

- a. den aanleg, het herstel en onderhoud van groote post- en binnenwegen, met uitzondering van de verzameling, het transport en zoo noodig de verbrijzeling van verhardingsmateriaal;
- b. den aanleg, het herstel en onderhoud van bruggen en duikers, gelegen in de sub a bedoelde wegen, buiten de hoofdplaatsen van gewest en afdeelingen;
- c. de bewaking van waterwerken.

Artikel 3.

Bij de regeling der verschillende in stand gebleven diensten wordt het volgende in acht genomen:

A. Het aanleggen, herstellen en onderhouden van dammen, waterwerken, dijken en waterleidingen.

De dammen, waterwerken, dijken en waterleidingen, welke in heerendienst behooren te worden hersteld en onderhouden, worden aangewezen door het Hoofd van Gewestelijk Bestuur, hetwelk tevens bepaalt welke dessa's belast zijn met het onderhoud van ieder werk of iedere leiding.

B. Het verzamelen, transporteeren en zoo noodig verbrijzelen van materiaal tot verharding der groote post- en binnenwegen.

Onder binnenwegen worden verstaan die, welke hoofdplaatsen van residentien, afdeelingen, districten en onderdistricten onderling verbinden of van deze leiden naar Gouvernements pakhuizen of andere belangrijke plaatsen.

Daaronder zijn niet begrepen de kleinere wegen, die slechts de gemeenschap tusschen de dessa's onderling en tusschen deze en de groote post- en binnenwegen vormen, waarvan het onderhoud ten laste der betrokken gemeenten komt.

De Resident wijst aan welke de verharde binnenwegen

zijn, daarbij als regel aannemende, dat per as niet berijdbare of weinig beredēn wegen geene verharding behoeven, dan voor zoover betreft de daarin voorkomende belangrijke steilten of modderige plaatsen.

Ook stelt de Resident eene schaal vast voor de breedte en dikte der verharding van iedere soort van wegen, zoomede voor het getal dagdiensten benoodigd tot het verzamelen van 1 kub. meter verhardingsmateriaal op verschillende afstanden tusschen de vindplaats en het weg-aandeel.

De verzameling van verhardingsmateriaal geschiedt éénmaal 'sjaars op vaste tijdstippen en op plaatsen door den Resident aan te wijzen.

Deze tijdstippen worden zooveel mogelijk zoodanig gekozen, dat zij niet samenvallen met de cultuurdiensten en met den tijd, waarop de heerendienstplichtigen zich aan hunne eigen cultures en andere werkzaamheden, waarmede zij hun bestaan vinden, moeten wijden.

Ook bij de bepaling der plaatsen, waar het verhardingsmateriaal moet verzameld worden, wordt zorg gedragen dat de bevolking zoomin mogelijk daardoor bezwaard wordt, terwijl in het belang der gezondheid, bij het verzamelen van koraalsteen, dit eerst eenige maanden aan het strand in de zon te drogen wordt gelegd alvorens het naar de wegen te brengen.

Het bestuur wijst aan elke dessa een aandeel in de verharde wegen aan en bepaalt tegelijkertijd voor elke categorie van heerendienstplichtigen de hoeveelheid van het daarvoor benoodigde verhardingsmateriaal per individu jaarlijks te verzamelen.

Van verhardingsmateriaal, hetwelk voor het onderhoud der wegen verbrijzeling noodig heeft, wordt alleen dan gebruik gemaakt, wanneer geen grind of dergelijk materiaal van behoorlijke hoedanigheid voorhanden is of bijzondere omstandigheden van overwegenden aard voor zekeren weg of bepaalde weggedeelten het gebruik van materiaal van eerstbedoelde soort verkieselijk maken.

C. Het bezetten van wachthuizen.

Het getal en de plaatsing der in heerendienst te bezetten wachthuizen worden door het Hoofd van Gewestelijk Bestuur zoodanig geregeld, als in het belang der veiligheid noodig wordt geoordeeld.

De wachthuizen worden in den regel alleen des nachts door hoogstens drie man bezet, welk getal waar noodig, b. v. bij wachthuizen op de grenzen en belangrijke kruispunten, tot zes man kan worden vermeerderd.

Waar de bezetting van een wachthuis in het belang der veiligheid ook over dag niet kan worden ontbeerd, zijn twee wachters voldoende.

Het Hoofd van Gewestelijk Bestuur wijst de dessa's aan, die met de bezetting der verschillende wachthuizen belast worden, stelt voor elk wachthuis het aantal bewakers vast en bepaalt voor iedere dessa de dagen, waarop de wachtdiensten moeten worden verricht, en het aantal wachters, dat zij op die dagen heeft te leveren.

Zooveel mogelijk worde voorts door de plaatselijke bestuursambtenaren getracht de heerendienstplichtigen dier dessa's te bewegen met een zeker aantal hunner, b. v. vier of vijfmaal het geregeld uitkomend getal bewakers, eene schikking te treffen, waarbij deze personen, tegen ontheffing van andere dienstprestatien, zich uitsluitend, bij onderlinge beurtregeling, met de bezetting der wachthuizen belasten.

D. Het vervoeren van personen en troepen op marsch en hunne goederen.

Met het vervoeren van personen en troepen op marsch en hunne goederen worden belast eenige aan de groote post- en binnenwegen gelegen dessa's, doch alleen dan, wanneer daartoe voor de bij de reglementen bepaalde loonen geene vrijwillige koelies te bekomen zijn.

De verstrekking van koelies voor het bovenbedoeld

transport, geschiedt alleen in de bij de reglementen aangegeven gevallen en tot het daarbij vastgesteld getal.

Voor dezen dienst wordt aan de dienstplichtigen betaald hetgeen bij de reglementen is bepaald.

Met de dessa's, aan welke het vervoer van personen en troepen op marsch en hunne goederen is opgedragen, wordt overeengekomen omtrent de voorziening in het voor deze diensten vereischte materieel.

Artikel 4.

De Resident zal:

- a. ten behoeve der hem in artikel 3 opgedragen regeling der verschillende onderwerpen van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur ontvangen de betrekkelijke gegevens, verzameld in het Resumé van het onderzoek naar de verplichte diensten der Inlandsche bevolking in de residentie *Rembang*;
- b. van de verdeeling der heerendiensten registers doen samenstellen volgens het hierbij behoorend Model letter A en die aan zijne goedkeuring doen onderwerpen, zullende eene districtsgewijze samentrekking van die registers door tusschenkomst van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur zoodra mogelijk aan de Regeering moeten worden ingediend;
- c. aan de Regenten, Districts-, Onderdistricts- en Dessa-hoofden verstrekken een exemplaar van de hem, Resident, door den Directeur van Binnenlandsch Bestuur toe te zenden in de landstaal overgebrachte voorschriften, naar welke de vordering der heerendiensten geschiedt, zoomede een extract uit de sub *b* bedoelde registers, ieder voor zooveel zijn werkkring aangaat, welk extract zal moeten vermelden de heerendiensten respectievelijk aan elk regentschap, district, onderdistrict en elke dessa opgelegd en het aantal heerdienstplichtigen, dat daarvoor dagelijks behoort uit te komen;

d. bij het jaarlijksch verslag der heerendiensten een staat overleggen, ingericht naar het hierbij gevoegd Model letter B, waaruit afdeelingsgewijs moet blijken welke heerendiensten zijn verricht, zullende de daarbij betrokken ambtenaren maandelijks overeenkomstig hetzelfde model eene opgaaf moeten maken van de in elk district verrichte diensten, welke opgaaf behoort getrokken te worden uit een door de Districts- en Onderdistrictshoofden aan te houden dessa'sgewijze ingericht register, waarin voor de verschillende heerendienstwerken wekelijks worden opgeteekend de door de Dessahoofden gerapporteerde diensten, tot dagen van 12 uren herleid.

De Dessahoofden houden daartoe aantekening van het aantal heerendienstplichtigen, dat dagelijks voor de verschillende werkzaamheden is uitgekomen, en van het aantal uren, dat zij hebben gearbeid.

De bovenbedoelde maandstaat, welke zoodanig wordt ingericht dat hij voor een geheel jaar kan dienen, wordt in simplo opgemaakt en den Resident uiterlijk op den 15^{en} van elke maand volgende op die, waarover hij loopt, ter viseering aangeboden.

Nadat hij door den Resident met of zonder aan- of opmerking voor gezien geteekend zal zijn, wordt hij aan den inzender ter verdere invulling teruggezonden. Uit die staten wordt de jaarstaat samengesteld.

Artikel 5. •

Het besluit van 17 December 1890 no. 2 (1) wordt voor de residentie *Rembang* buiten werking gesteld.

(1) Bijblad no. 4570.

EEL A.

dientie REMBANG.

REGISTER

VAN DE

VERDEELING DER HEERENDIENSTEN.

hoort bij artikel 4 § b der voorschriften, vastgesteld bij artikel 2 van het
besluit van 10 December 1891 no. 3.

Mij bekend:

De Gouvernements Secretaris,

[illegible]

- (a) Te verkrijgen door vermenigvuldiging met 24 van de in kolom 4 vermelde getallen.
 (b) Totaal der kolommen 8, 12, 18 en 21.
 (c) Te verkrijgen door deeling van de cijfers in kolom 22 door die in kolom 4.
 (d) Verschil der cijfers in de kolommen 5 en 22.
 (e) De getallen voor kolom 25 worden gevonden uit deze formule: kolom 4 $\times$ (42-24).

53.

Mor

Res

IL B.

mentie REMBANG.

STAAT

VAN DE

VERRICHTTE HEERENDIENSTEN

gedurende het jaar 18.....

hoort bij artikel 4 § d der voorschriften, vastgesteld bij artikel 2 van
besluit van 10 December 1891 no. 3.

Mij bekend:

De Gouvernements Secretar

AFDEE- LING.		AANTAL. GEDURENDE 18.... GEVORDERDE DAGDIENSTEN.			
1	Aantal heerdienstplichtigen van welken als maximum gevorderd kunnen worden 24 dagdiensten 's jaars.	2	Maximum aantal dagdiensten, dat in 18... volgens het in kolom 2 genoemd aantal heerdienstplichtigen alzoó gevorderd had mogen worden.	3	Onderhoud en gewone herstelling van dammen, waterwerken, dijken en waterleidingen.
4		5	Eersten aanleg, zware herstelling of vernieuwing van dammen, waterwerken, dijken en waterleidingen.	6	Verzameling, transport en verbrijzeling van materiaal tot verharding der groote post- en binnenwegen.
7					

(a) Wanneer in het verslagjaar geen buitengewone irrigatiewerken (nevenwerken van irrigatieplan) zijn aangelegd en de kolommen 11, 12 en 13 dus oningevuld zijn gebleven, worde deze kolom opgenomen het verschil tusschen de kolommen 3 en 9.

Zijn daarentegen wel irrigatiewerken aangelegd, dan dient in deze kolom te worden ingevuld het verschil tusschen de getallen in kolom 2, vermenigvuldigd met 42, verminderd met die in kolom

88	LIJK OR: treppen op marsch op den voet van Staatsblad 1875 no. 110.	TOTAAL. Per dessa (som der kolommen 4 tot en met 8). Per heereindienstplichtige (kolom 9 kolom 2)	Bovendien zijn in 189.. nog gevorderd het onderstaand aantal dagdiensten voor den aanleg van buitengewone irrigatie- werken.	Waardoor de cijfers in kolommen 9 en 10 moeten worden verhoogd tot:	12 13	14 15	TOELICH- TINGEN.

Nº. 4654. HEERENDIENSTEN. KRAWANG.

*Bij artikel 2 van het besluit van 15 December 1891 no. 6
zijn vastgesteld de navolgende:*

VOORSCHRIFTEN ter uitvoering van de ordonnantie tot regeling der heerendiensten in de residentie *Krawang* (Staatsblad 1891 no. 249).

Artikel 1. Ingevolge art. 1 § 3 der hierbedoelde ordonnantie worden van de heerendienstplichtigen in de residentie *Krawang* vier soorten van verplichten arbeid gevorderd:

- 1°. het aanleggen, herstellen en onderhouden van groote post- en binnenwegen;
- 2°. het aanleggen, herstellen en onderhouden van dammen en waterwerken, dijken en waterleidingen;
- 3°. het bezetten van wachthuizen;
- 4°. het vervoeren van personen en troepen op marsch en van hunne goederen.

Dientengevolge zijn afgeschaft de diensten voor het bewaken van waterwerken en die, tot nu toe slechts tijdelijk niet gevorderd, voor den aanleg, het herstel en onderhoud van bruggen en duikers, gelegen in de sub 1° bedoelde wegen buiten de hoofdplaats van het gewest.

Artikel 2. Bij de regeling der verschillende in stand gebleven diensten wordt het volgende in acht genomen.

A. Groote post- en binnenwegen.

Onder binnenwegen worden verstaan die, welke de hoofdplaatsen van het gewest, de districten en onderdistricten onderling verbinden, of welke van deze leiden naar Gouvernements pakhuizen of naar andere belangrijke plaatsen, met dien verstande, dat in den regel slechts één verbindingsweg tusschen twee der bedoelde plaatsen voor de toepassing dezer voorschriften in aanmerking komt.

Onder binnenwegen zijn niet begrepen de kleinere wegen, die slechts de gemeenschap tusschen de dessa's onderling of tusschen deze en de groote post- en binnenwegen vormen, waarvan het onderhoud komt ten laste der betrokken gemeenten.

De Resident wijst de wegen aan, die in heerendienst moeten onderhouden worden, stelt de begrindingsbreedte vast, zoomede een schaal voor de dikte van de grindlaag en voor het getal dagdiensten, benoodigd voor gewoon onderhoud, gewone herstellingen en verzamelen of transporteren van grind.

Het Bestuur wijst aan elke dessa een bepaald weg-aandeel aan.

Het onderhoud der groote post- en binnenwegen wordt onderscheiden in:

- a. begrinding, bestaande in het uitspreiden van het grind.

Door het Hoofd van Gewestelijk Bestuur wordt telken jare vastgesteld of begrinding noodig is; zoo ja, dan heeft dit baanvaksgewijze en niet over de geheele lengte van den weg tegelijk plaats. Voor sommige wegen zal volstaan kunnen worden met eene begrinding om de 2 of 3 jaren dan wel alleen met voortdurend „soelammen”;

- b. herstellingen, die noodig zijn, indien de weg zoodanig defect is, dat zij, die met het gewoon onderhoud belast zijn, het niet af kunnen;

- c. het gewoon onderhoud, waartoe gerekend wordt het aanbrengen van voorzieningen, die geen uitstel gedoogen, als: het vullen van holten met grind, het dichten van gaten, het doorsteken van verstopte goten, het verzekeren van een onbelemmerden afvoer van water, het afschrappen van modder. Het vegen van den weg moet als nuttelooze arbeid worden nagelaten; op de hoofdplaatsen kan het gesehieden of door gestraften of door de bewoners van aan den weg gelegen panden, te regelen bij plaatselijke keur.

Voor genoemde werkzaamheden bij *a* en *b* worden de dienstplichtigen ieder met een taak bedeed, in spoed vereischende gevallen bij *b* komen de dienstplichtigen van de betrokken dessa „en masse” bij beurtregeling uit.

Voor de werkzaamheden, bij *c* bedoeld, wordt het dessa-aandeel verdeeld in kampongaandeelen (of aandeelen van groepen van dicht bijeen gelegen kleinere kampongs) en treffen de heerendienstplichtigen van elke kampong of groep van kampongs eene regeling om beurtgewijze hiervoor uit te komen. Op door het bestuur voor elken weg vastgestelde dagen, b. v. eens in de één, twee, vier weken, gaat het dessahoofd (of één der leden van het dessa-bestuur) na welke gedeelten van zijn aandeel weg onderhoud behoeven en roept, zoo dat noodig is, voor den volgenden dag hen op, die aan de beurt zijn.

Graswegen (onbegrinde wegen) worden, waar de bevolking geen individueele aandeelen verlangt, slechts ééns in de één of twee maanden onderhouden, b. v. de gaten worden met grind of aarde gevuld, het gras néérgeslagen, de goten uitgediept, en de steile hellingen en modderige plaatsen verhard.

Hiervoor komt op vastgestelde tijden uit elke dessa bij beurtregeling een aantal heerendienstplichtigen uit, dat een maximum, door het Plaatselijk Bestuur voor elken weg vast te stellen en met den moesson rekening houdend, niet mag te boven gaan.

De verzameling van grind geschiëdt eenmaal 'sjaars voor de behoefte van een geheel jaar, wordende daarbij door het Bestuur bepaald op welken datum het grind verzameld moet zijn.

Ieder heerendienstplichtige wordt hierbij met een bepaalde taak bedeed.

B. Dammen, waterwerken, dijken en waterleidingen.

Welke dezer werken in heerendienst moeten worden onderhouden, wordt door den Resident vastgesteld. Hij

gaat hierbij uit van het beginsel dat, behalve kunstleidingen, slechts die leidingen in heerendienst dienen onderhouden te worden, welke, voor vele gemeenten van dienst, om de daarbij betrokken belangen toezicht van Bestuurswege niet kunnen ontberen.

C. Het bezetten der wachthuizen.

Het getal, de plaatsing en de wijze van bewaking der wachthuizen worden door den Resident zoodanig geregeld, als in het belang der veiligheid noodig wordt geoordeeld.

De wachthuizen worden in den regel alleen des nachts en door twee personen bewaakt, welk getal hoogstens tot vier kan worden vermeerderd.

D. Het vervoeren van personen en troepen op marsch en hunne goederen.

Met het vervoeren van personen en troepen op marsch worden belast eenige aan de groote post- en binnenwegen gelegen dessa's, doch alleen dan, wanneer daartoe voor de bij de reglementen bepaalde loonen geen vrijwillige koelies te bekomen zijn.

De verstrekking van koelies voor het bovenbedoeld transport geschiedt alleen in de bij de reglementen bepaalde gevallen en tot het daarbij vastgesteld getal.

Voor dezen dienst wordt aan de dienstplichtigen betaald hetgeen bij de reglementen is bepaald.

Met de dessa's, aan welke het vervoeren van personen en troepen op marsch en van hunne goederen is opgedragen, wordt overeengekomen omtrent het voorzien in het voor deze diensten vereischte materieel.

Artikel 3. Zooveel mogelijk wordt elke dessa slechts met één soort heerendienstarbeid belast, terwijl bij de verdeling van den arbeid onder de heerendienstplichtigen, waar de bevolking daartoe genegen is, hetzelfde geschiedt.

Artikel 4. De Resident zal:

- a. Ten behoeve der hem in artikel 2 opgedragen regeling der verschillende onderwerpen van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur ontvangen de betrekkelijke gegevens, verzameld in het Resumé van het overeenkomstig het besluit van 24 Juli 1888 no. 38 gehouden onderzoek naar de verplichte diensten der Inlandsche bevolking in de Gouvernementslanden van de residentie *Krawang*;
- b. van de verdeling der heerendiensten registers doen samenstellen volgens het hierbij behoorend Model A en die aan zijne goedkeuring doen onderwerpen, zullende een districtsgewijze samentrekking van die registers, door tusschenkomst van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur, zoodra mogelijk aan de Regeering worden ingediend;
- c. aan den Regent, en de Districts-, Onderdistricts- en Dessahoofden verstrekken een exemplaar van de hem, Resident, door den Directeur van Binnenlandsch Bestuur toe te zenden in de landstaal overgebrachte voorschriften, naar welke de vordering der heerendiensten geschiedt, zoomede een extract van de door hem gearresteerde registers, ieder voor zooveel zijn werkring aangaat, welk extract zal moeten vermelden de heerendiensten respectievelijk aan het regentschap en aan elk district, onderdistrict en elke dessa opgelegd, en het aantal heerendienstplichtigen, dat daarvoor dagelijks behoort uit te komen;
- d. bij het jaarlijksch verslag der heerendiensten een staat overleggen, ingericht naar het hierbij overgelegd Model B, waaruit moet blijken, welke heerendiensten zijn verricht.

Zullende de daarbij betrokken ambtenaren maandelijks overeenkomstig hetzelfde model een opgaaf moeten maken van de gepresteerde diensten in ieder district, welke opgaaf behoort te worden getrokken uit een door de Districts-

n Onderdistrictshoofden aan te houden dessa'sgewijze ingericht register, waarin voor de verschillende heeren-dienstwerken, wekelijks worden opgeteekend de door de Dessahoofden gerapporteerde diensten, tot dagen van 12 uur herleid.

De Dessahoofden houden daartoe aantekening van het aantal heerendienstplichtigen, dat dagelijks voor de verschillende werkzaamheden is uitgekomen, en van het aantal uren, dat zij hebben gearbeid.

De bovenbedoelde maandstaat, welke zoodanig wordt ingericht dat hij voor een geheel jaar kan dienen, wordt simplo opgemaakt en den Resident uiterlijk op den 5^{en} van elke maand volgende op die, waarover hij loopt, ter visceering aangeboden.

Nadat hij door den Resident met of zonder aan- of merking voor „gezien” onderteeekend zal zijn, wordt hij in den betrokken inzender ter verdere invulling teruggezonden.

Wit die staten wordt de jaarstaat samengesteld.

Artikel 5. Het besluit van 17 December 1890 no. 2 (1) wordt voor de residentie *Krawang* buiten werking gesteld.

- a. T
d
E
g
k
de
la
de
- b. van
san
en
lenc
gist
Bin
geer
- c. aan
Dess
Resid
stuur
voorse
dienst
hem
werkk
de hee
en aan
legd, e
dagelijk
- d. bij het
overlegg
del B,
zijn ver

Zullende
overeenkomst
van de gepre
gaaf behoort

A.

tie KRAWANG.

REGISTER

VAN DE

ERDEELING DER HEERENDIENSTEN

VOOR HET

tijdvak

tot en met ultimo 189 .

hoort bij artikel 4 § b van de voorschriften, vastgesteld bij artikel 2
van het besluit van 15 December 1891 no. 6.

Mij bekend:

De Gouvernements Secretaris,

D I S T R I C T.

Nummers en namen der dessa's.

Aantal heerendienstplichtigen van welke als maximum kunnen gevorderd worden.	
24	12
dag-diensten.	

In vorige rubriek vermelde categorieën van heerendienstplichtigen herleid tot heerendienstplichtigen van 24 dagen arbeid 's jaars.

Maximum aantal dagdiensten dat alzo jaarlijks volgens het in kolom 5 genoemd aantal heerendienstplichtigen gevorderd kan worden (kolom 5 $\times$ 24).

Aanduiding van het wegaandeel.

Lengte van het aandeel in meters.

Te begrinden breedte in meters.

Vierkante oppervlakte in $\square$ meters.

Afstand tot het aandeel in den weg (paal).

Aantal dagdiensten 's jaars benoodigd voor gewoon onderhoud en gewone herstellingen.

Hoeveelheid grind jaarlijks in te zamelen.

Afstand v/d plaats van inzameling tot die van gebruik of tijdelijke opschuring (paal).

Getal dagdiensten 's jaars benoodigd voor de inzameling of het transport van grind.

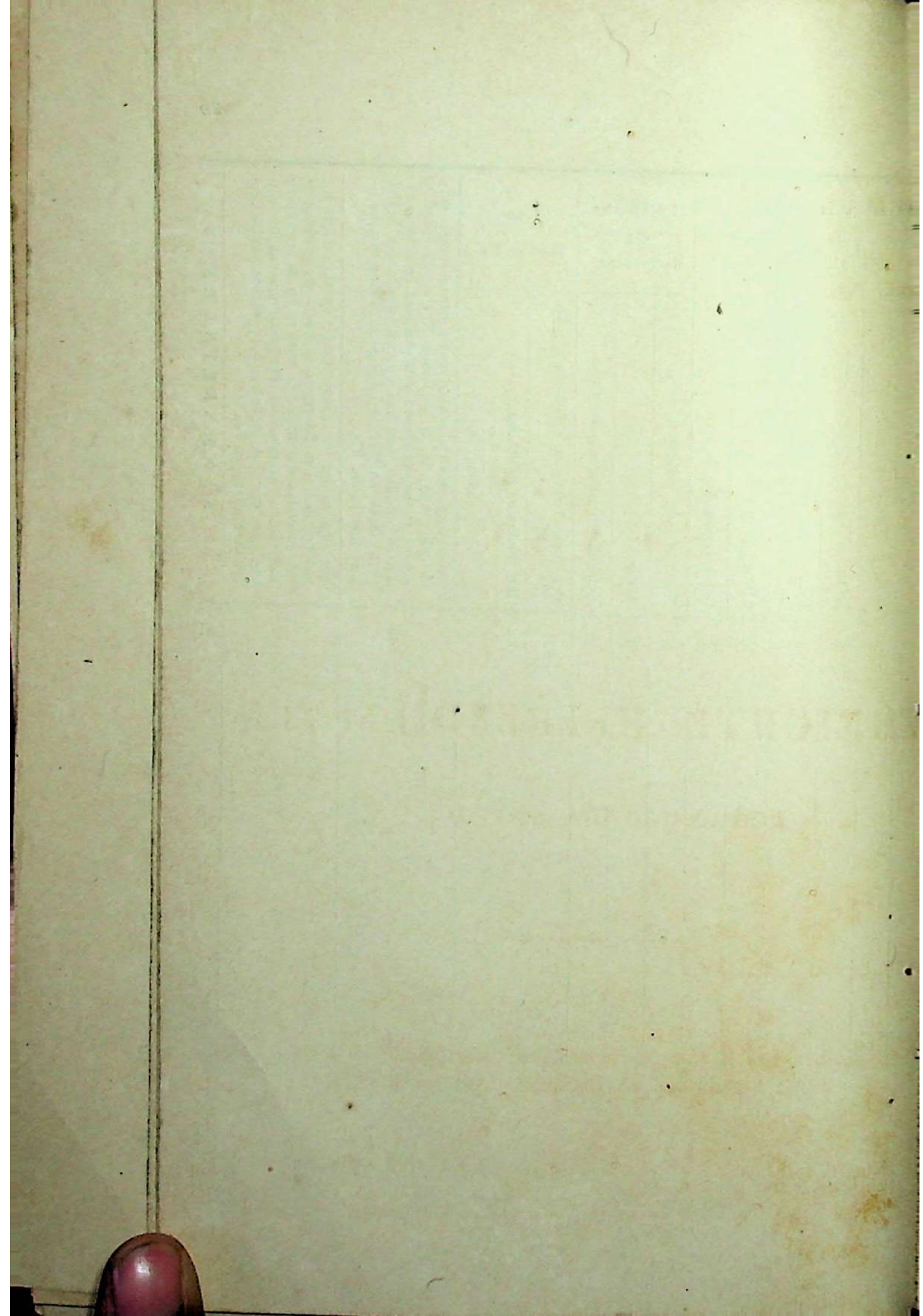
Onderhoud en hers

Wegen.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----

(a) De hierbij bedoelde werken zijn, in tegenstelling van die o. a. bedoeld in kolom 29, irrigatiewerken, waarvan de uitvoering aan den waterstaat is opgedragen.

118	Ben van:		Het bezetten van wachthuizen.	Totaal dagdiensten.	29
	men en rwerken.	Dijken en water- leidingen.			
19	Afstand in palen.				
20	Getal dagdiensten 's jaars.				
21	Naam.				
22	Lengte van het aangewezen aandeel in meters.				
23	Afstand in palen.				
24	Getal dagdiensten 's jaars.				
25	Naam of waar gelegen.				
26	Afstand in palen.				
27	Getal dagdiensten 's jaars.				
28	Per dessa (som der kolommen 16, 19, 23 en 26).				
	Per heerdienstplichtige kolom 27.				
	kolom 5.				
	Zoodat voor eersten aanleg, zware herstelling en ver- nieuwing van de in kolommen 7 t/m. 23 bedoelde werken en het vervoeren van personen en troepen op marsch op den voet van de ordonnantie van 3 Mei 1875 (Stbl. no. 110) overblijven. (Kolom 6 vermin- derd met kolom 27).				
30	Voor den aanleg van groote irrigatiewerken blijft bo- ven het in kolom 29 vermelde aantal nog beschikbaar het onderstaand aantal dagdiensten, bij de berekening waarvan is aangenomen het maximum van 36 dag- diensten van het in kolom 5 opgegeven aantal hee- rendienstplichtigen (a).				
31	A A N M E R K I N G E N.				



DEEL **B.**

lientie KRAWANG.

STAAT

VAN DE

ERRICHTE HEERENDIENSTEN

gedurende het jaar 18.....

toe bij artikel 4 § d van de voorschriften, vastgesteld bij artikel 2 van
het besluit van 15 December 1891 no. 6.

Mij bekend:

De Gouvernements Secretaris,

6

C.

[illegible]

d.

ov
va
ga

- (b) Wanneer in het verslagjaar geen irrigatiewerken als bedoeld in kolom 15 zijn aangevoerd, wordt het verschil tusschen de kolommen 5 en 13; zijn daarentegen wel irrigatiewerken aangevoerd, wordt kolom 15 vervuld met 36, verminderd met die in kolom 16.

Deze opgaven wordt dessasgewijze ingevuld in den maandstaat door het District en voor den Resident bestemd, residentiegewijs in den staat over te leggen bij het

BETREFFENDE SOMME VAN :		TOTAAL.							
12	.	Het vervoeren van personen en troepen op marsch en hunne goederen, à 5 cent per paal (zie Stbl. 1875 no. 110).	Per dessa.	Per heerdienstplichtige (kolom 13 gedeeld door kolom 4).	Bovendien zijn in 189... nog gevorderd het onderstaand aantal dagdiensten voor den aanleg van irrigatiewerken (a).	Waardoor de cijfers in kolommen 13 en 14 moeten worden verhoogd tot:	Het onverbruikt gebleven aantal dagdiensten bedraagt alzoo voor 189... (b).	TOELICHTINGEN.	
								19	

irrigatiewerken, waarvan de uitvoering aan den waterstaat is opgedragen. Ommen 15, 16 en 17 dus oningevuld zijn gebleven, wordt in deze kolom opgenomen het in deze kolom te worden ingevuld het verschil tusschen de getallen in kolom 4 vermenigvuldigd met de cijfers in kolom 13 en 14. Het verschil wordt afgetrokken van de cijfers in kolom 13 en 14 en den Controleur aangeboden, districtsgewijze in den maandstaat door dezen opgemaakt dier heerdiensten.

Nº. 4655. HEERENDIENSTEN. PREANGER-REGENTSCHAPPEN.

Bij artikel 2 van het besluit van 24 December 1891 no. 3 zijn vastgesteld de navolgende:

VOORSCHRIFTEN ter uitvoering der ordonnantie tot regeling der heerendiensten in de residentie *Preanger-Regentschappen* (Staatsblad 1891 n^o. 263).

Artikel 1. Ingevolge art. 1 § 3 der hierbedoelde ordonnantie worden van de heerendienstplichtigen in de residentie *Preanger-Regentschappen* zes soorten van verplichten arbeid gevorderd:

- 1^e. het aanleggen, herstellen en onderhouden van groote post- en binnenwegen;
- 2^e. het aanleggen, herstellen en onderhouden van de in de sub 1^e bedoelde wegen gelegen bruggen en duikers, uitgezonderd die op hoofdplaatsen van gewest en afdeelingen;
- 3^e. het aanleggen, herstellen en onderhouden van dammen, waterwerken, dijken en waterleidingen;
- 4^e. het bezetten van wachthuizen;
- 5^e. het bewaken van waterwerken;
- 6^e. het vervoeren van personen en troepen op marsch en van hunne goederen.

De sub 2^e vermelde heerendiensten worden tijdelijk niet gevorderd.

Artikel 2. Bij de verdeeling van den heerendienst-
arbeid onder de kampongs of groepen van bijeengelegen kampongs wordt als gemiddelde voor elken heerendienst-
plichtige gerekend op $\frac{2}{3}$ van het maximum te vorderen
dagdiensten, d. i. op 20 of 28.

Artikel 3. Bij de regeling der verschillende in stand
gebleven diensten wordt het volgende in acht genomen:

A. Groote post- en binnenwegen.

Onder binnenwegen worden verstaan die, welke de hoofdplaatsen van gewesten, afdeelingen, districten en onderdistricten onderling verbinden, of welke van deze leiden naar Gouvernements pakhuizen of naar andere belangrijke plaatsen, met dien verstande, dat in den regel slechts één verbindingsweg tusschen twee der bedoelde plaatsen als heerendienstweg behoeft te worden beschouwd. Daaronder zijn niet begrepen de kleine wegen, die slechts de gemeenschap tusschen de dessa's onderling of tusschen deze en de groote post- en binnenwegen vormen, waarvan het onderhoud komt ten laste der betrokken gemeenten.

De Resident wijst de wegen aan, die in heerendienst moeten onderhouden worden, stelt de begrindingsbreedte vast, zoomede een schaal voor de dikte van de grindlaag en voor het getal dagdiensten, benoodigd voor gewoon onderhoud, gewone herstelling en verzamelen of vervoeren van grind.

Het Bestuur wijst, aan elke kampong of groep van bijeengelegen kampongs een bepaald wegaandeel aan. Voor de wegen heeft verder, waar de heerendienstplichtigen zulks wenschen, individueele taakverdeeling plaats op de wijze, zooals door hen verlangd wordt. De individueele aandelen worden dan door genummerde steenen in den dijk aangegeven.

Het onderhoud der groote post- en binnenwegen wordt onderscheiden in:

a. begrinding, bestaande in het uitspreiden van het grind.

Door het Hoofd van Plaatselijk Bestuur wordt telken jare vastgesteld of begrinding noodig is; zoo ja, dan heeft dit baanvaksgewijs en niet over de geheele lengte van den weg tegelijk plaats. Voor de meeste wegen zal volstaan kunnen worden met een begrinding om de 2 of 3 jaren dan wel alleen met voortdurend „soelammen”;

- b. herstellingen, die noodig zijn, indien de weg zoodanig defect is, dat zij, die met het gewoon onderhoud belast zijn, het niet af kunnen;
- c. het gewoon onderhoud, waartoe gerekend wordt het aanbrengen van voorzieningen, die geen uitstel gedoogen, als: het vullen van holten met grind, het dichten van gaten, het doorsteken van verstopte goten, het verzekeren van een onbelemmerden afvoer van water, het wegschrappen van modder. Het vegen van den weg moet als nuttelooze arbeid worden nagelaten; op de hoofdplaatsen kan het geschieden of door gestraften of door de bewoners van aan den weg gelegen panden, te regelen bij plaatselijke keur.

Indien individueele taakverdeeling verlangd wordt, komen voor de genoemde werkzaamheden bij *a* en *b* de dienstplichtigen ieder voor hun eigen aandeel uit; in spoedeisende gevallen bij *b* de dienstplichtigen van de betrokken kampong of groep van kampongs „en masse” bij beurtregeling.

Bij *c* maken de heerendienstplichtigen van een of meer kampongs desverkiezende een groep (*golongan*), welke weer wordt verdeeld in ondergroepen (*giliran*), die om beurten het werk voor de geheele groep verrichten.

Op door het Bestuur voor elken weg vastgestelde dagen, b. v. ééns in de één, twee, vier weken, gaat het *dessahoofd* (of een der leden van het *dessabestuur*) na, welke gedeelten van zijn aandeel weg onderhoud behoeven en roept, zoo dat noodig is, voor den volgenden dag, uit elke betrokken kampong of groep van bijeen gelegen kampongs hem of hen op, die aan de beurt zijn.

Graswegen (met of zonder een weinig grind) worden, waar de bevolking geen individueele taakverdeeling verlangt, slechts eens in de één of twee maanden onderhouden, d. i. de gaten worden met grind of aarde gevuld, het gras neêrgeslagen, de goten uitgediept en de steile hellingen en modderige plaatsen verhard.

Hiervoor, zoomede voor het gewoon onderhoud van begrinde wegen, wanneer daarbij geen individueele taakverdeeling heeft plaats gehad, komt op vastgestelde tijden uit elke kampong of groep van kampongs bij beurtregeling een aantal heerendienstplichtigen uit, dat een maximum, door het Plaatselijk Bestuur voor elken weg vast te stellen en met den moesson rekening houdende, niet mag te boven gaan.

De verzameling van grind geschiedt, óf éénmaal 's jaars voor de behoefte van een geheel jaar, wordende daarbij door het Bestuur bepaald op welken datum het grind verzameld moet zijn, óf, daar waar het grind dicht bij het wegaandeel te vinden is en de bevolking zulks verlangt, telkens wanneer daaraan voor een bepaald aandeel weg behoefte bestaat, zoodat in dit geval het grind dadelijk op den weg gebracht wordt.

Welke dezer beide werkwijzen met het oog op plaatselijke omstandigheden de meest wenschelijke is, wordt door de Hoofden van Plaatselijk Bestuur beslist.

Ieder heerendienstplichtige verzamelt eene bepaalde hoeveelheid grind, dan wel, waar individueele taakverdeeling plaats heeft, zooveel als voor begrinding van zijn eigen wegaandeel noodig is.

B. Bruggen en duikers in groote post- en binnenwegen.

De bruggen en duikers, welke in heerendienst worden aangelegd, hersteld en onderhouden, zijn:

- 1^e. die gelegen in de in heerendienst te onderhouden wegen, buiten hoofdplaatsen van gewest en afdeelingen, met uitzondering van werken van primitieve constructie (bamboekokers, uitgeholde boomstammen en dergelijke), welke alleen dienen om bevoeiingswater van de eene naar de andere zijde van den weg over te brengen, en welke blijven ten laste van hen, door wie zij zijn aangelegd, of die bij hunne instandhouding uitsluitend belang hebben;

- 2°. die, gelegen in dessawegen over in heerendienst te onderhouden waterleidingen, wanneer het belang dier leidingen eene zoodanige constructie vordert, dat de uitvoering of het herstel en onderhoud niet aan de zorg der dessa kunnen worden overgelaten.

De bruggen en duikers, in dessawegen gelegen, vallen onder de zorg van de betrokken gemeenten, behoudens de uitzondering op dezen regel, sub 2° hiervoren gemaakt.

Bruggen en duikers, die aan waterwerken (sluizen en dergelijke) gekoppeld zijn en daarvan een onafscheidelijk deel uitmaken, blijven bij de toepassing dezer bepalingen buiten aanmerking.

C. Dammen, waterwerken, dijken en waterleidingen.

Welke dezer werken in heerendienst moeten worden onderhouden, wordt door den Resident vastgesteld. Hij gaat hierbij uit van het beginsel, dat slechts die dammen, waterwerken, dijken en waterleidingen in heerendienst worden onderhouden, welke voor vele gemeenten van dienst, om de daarbij betrokken belangen rechtstreeksch toezicht van bestuurswege niet kunnen ontberen.

Bij de in heerendienst onderhouden leidingen zal evenals bij de wegen, waar de bevolking zulks verlangt, aan elken bij deze werken ingedeelden heerendienstplichtige een vast aandeel aangewezen kunnen worden.

D. Het bezetten der wachthuizen.

Het getal, de plaatsing en de wijze van bewaking der wachthuizen worden door den Resident zoodanig geregeld, als in het belang der veiligheid noodig wordt geoordeeld.

De wachthuizen worden in den regel alleen des nachts en door 2 personen bewaakt, welk getal hoogstens tot 4 kan worden vermeerderd.

E. Het bewaken van waterwerken.

Bij waterwerken, welker gestadige bewaking in zekere tijden van het jaar noodig is, dan wel wanneer een goede waterverdeeling dit vereischt, wordt dagelijks een voldoende aantal dienstplichtigen gereed gehouden, tot welke levering bepaalde kampongs of groepen van bijeengelegen kampongs door het Bestuur worden aangewezen.

De Resident wijst die waterwerken aan en stelt het getal wakers vast, dat 's nachts of over dag ter bewaking moet uitkomen.

F. Het vervoeren van personen en troepen op marsch en hunne goederen.

Met het vervoeren van personen en troepen op marsch worden belast eenige aan de groote post- en binnenwegen gelegen kampongs of groepen van kampongs, doch alleen dan, wanneer daartoe voor de bij de reglementen bepaalde loonen geen vrijwillige koeli's te bekomen zijn.

De verstrekking van koeli's voor het bovenbedoeld transport geschiedt alleen in de bij de reglementen bepaalde gevallen en tot het daarbij vastgesteld getal.

Voor dezen dienst wordt aan de dienstplichtigen betaald hetgeen bij de reglementen is bepaald.

Met de kampongs of groepen van kampongs, aan welke het vervoeren van personen en troepen op marsch en hunne goederen is opgedragen, wordt overeengekomen omtrent het voorzien in het voor deze diensten vereischte materieel.

Artikel 4. Zooveel mogelijk wordt elke kampong of groep van bijeengelegen kampongs slechts met één soort heerendienstarbeid belast, terwijl bij de verdeeling van den arbeid onder de heerendienstplichtigen, waar de bevolking daartoe genegen is, hetzelfde geschiedt (misah gawé).

Artikel 5. Indien individueele taakverdeeling plaats

heeft, wordt voor de contrôle op het aantal heerendienstplichtigen in elke dessa een register aangelegd volgens het hierbij behoorend Model C, waarin worden opgenomen:

- 1^e. de namen van alle ingezetenen, die daar of elders grond of vijver (sitoe) bezitten;
- 2^e. de uitgestrektheid van ieders grondbezit, gesplitst in sawahs, tegals, vijvers, tuinen en erven;
- 3^e. de klasse van heerendienstplichtigheid, waarin ieder is ingedeeld; zullende de verdeeling der heerendienstplichtigen in klassen geschieden door het dessabestuur in overleg met de heerendienstplichtigen zelf, onder toezicht evenwel van het Europeesch bestuur, dat van den aangenomen maatstaf aantekening houdt;
- 4^e. de reden van vrijstelling zoowel krachtens de heerendienst-ordonnantie als krachtens wensch der overige bevolking.

Voor de contrôle op het aantal gepresteerde diensten houdt ieder heerendienstplichtige zelf aantekening, telkens wanneer hij uitkomt, door het plaatsen van een schrap op een in zijn bezit zijnden bamboezen kerfstok (girik).

Maandelijks worden deze schrappen door den dessa-schrijver overgenomen in een register, aangelegd volgens een der hierbij behorende modellen D^I of D^{II} al naarmate de heerendienstplichtigen niet of wel *golongans* en *gilirans* hebben gevormd. In die registers wordt tevens opgeteekend ieders aandeel in weg of waterleiding en c. q. de maand of maanden, waarin iedere giliran aan de beurt is.

Artikel 6. De Resident zal:

- a. ten behoeve der hem in artikel 3 opgedragen regeling der verschillende onderwerpen, van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur ontvangen de betrekkelijke gegevens, verzameld in het resumé van het bij Gouvernements besluit dd. 19 Mei 1889 no. 7 bevolen onderzoek naar de verplichte diensten der Inlandsche bevolking in de residentie *Preanger-Regentschappen*;

- b. van de verdeeling der heerendiensten registers doen samenstellen volgens het hierbij behoorend Model A en die aan zijne goedkeuring doen onderwerpen, zullende een districtsgewijze samentrekking van die registers, door tusschenkomst van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur, zoodra mogelijk aan de Regeering moeten worden ingediend;
- c. aan de Regenten, Districts-, Onderdistricts- en Dessahoofden verstrekken een exemplaar van de hem, Resident, door den Directeur van Binnenlandsch Bestuur toe te zenden in de landstaal overgebrachte voorschriften, naar welke de vordering der heerendiensten geschiedt, zoomede een extract van de door hem gearresteerde registers, ieder voor zooveel zijn werkkring aangaat, welk extract zal moeten vermelden de heerendiensten, respectievelijk aan elk regentschap, district, onderdistrict en elke dessa opgelegd, en het aantal heerendienstplichtigen, dat daarvoor jaarlijks mag gevorderd worden;
- d. bij het jaarlijksch verslag der heerendiensten een staat overleggen, ingericht naar het hierbij overgelegd Model B, waaruit afdeelingsgewijs moet blijken welke heerendiensten zijn verricht.

Zullende de daarbij betrokken ambtenaren maandelijks overeenkomstig hetzelfde model een opgaaf moeten opmaken van de gedane diensten in elk district, welke opgaaf moet worden getrokken uit een door de Districts- en Onderdistrictshoofden aan te houden register, waarin voor elke verzameling van heerendienstplichtigen, door het bestuur met een taak bedeed, d. i. voor elke kampong of groep van bijeengelegen kampongs, en voor de verschillende heerendienstwerken maandelijks worden opgeteekend de door de Dessahoofden gerapporteerde diensten.

Indien geen individueele taakverdeeling plaats heeft, worden de door de Dessahoofden gerapporteerde diensten, tot dagen van 12 uren herleid, wekelijks in evenbedoeld register opgeteekend.

De Dessahoofden houden daartoe in bedoeld geval aantekening van het aantal heerendienstplichtigen, dat dagelijks voor de verschillende werkzaamheden is uitgekomen, en van het aantal uren, dat zij hebben gearbeid.

De bovenbedoelde maandstaat, welke zoodanig wordt ingericht dat hij voor een geheel jaar kan dienen, wordt in simplo opgemaakt en den Resident uiterlijk op den 15^{en} van elke maand, volgende op die, waarover hij loopt, ter viseering aangeboden.

Nadat hij door den Resident met of zonder aan- of opmerking voor „gezien” onderteekend zal zijn, wordt hij aan den betrokken inzender ter verdere invulling teruggezonden.

Uit die staten wordt de jaarstaat samengesteld.

Artikel 7. Het besluit van 17 December 1890 no. 2 (1) wordt voor de residentie *Preanger-Regentschappen* buiten werking gesteld.

(1) Bijblad no. 4570.

DEEL A.

Uitentie PREANGER-REGENTSCHAPPEN.

REGISTER

VAN DE

VERDEELING DER HEERENDIENSTEN

OVER HET

tijdvak

tot en met ultimo 1891 .

voort bij artikel 6 § b van de Voorschriften, vastgesteld bij artikel 2
van het besluit van 24 December 1891 no. 3.

Mij bekend:

De Gouvernements Secretaris,

a.

b

D I S T R I C T.					Onderhoud en gewone							
Nummer en naam van de dessa.					Groote post- en binnenwegen.							
Namen der kampongs.												
Aantal heerdienstplichtigen van elke kampong of groep van kampongs.												
Maximum aantal dagdiensten waarover jaarlijks mag beschikt worden.												
Aanduiding van den weg.												
Lengte van het aangewezen aandeel (Meters).												
Te begrinden breedte (Meters).												
Vierkante oppervlakte (□ Meters).												
Afstand tot het aandeel in den weg (Palen).												
Getal dagdiensten benoodigd voor gewoon onderhoud en gewone herstellingen.												
Hoeveelheid grind jaarlijks in te zamelen (Kub. Meters).												
Afstand v/d plaats van inzameling tot die van gebruik (Palen).												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Zu
ere
n
af

DEEL **II**.

deentie PREANGER-REGENTSCHAPPEN.

STAAT

VAN DE

ERRICHTE HEERENDIENSTEN

gedurende het jaar 18.....

t bij artikel 6 § *d* van de Voorschriften, vastgesteld bij artikel 2 van
het besluit van 24 December 1891 no. 3.

Mij bekend:

De Gouvernements Secretaris,

1	Afdeeling, district of kampong (groep van bijeengelegen kampongs).
2	Aantal heerdienstplichtigen.
3	Maximum aantal dagdiensten, dat in 189.. volgens het in kolom 2 ge- noemde aantal heerdienstplichtigen, berekend tegen 20 dagen arbeid'sjaars, alzoo had mogen gevorderd worden.
4	Onderhoud en gewone herstel- lingen van heerdienstwegen benevens het verzamelen van grind.
5	Onderhoud en gewone herstel- lingen van dammen, water- werken, dijken en waterlei- dingen
6	Voor zware herstellingen van de in kolom 4 en 5 genoemde werken.
7	Het bezetten van wachthuizen.
8	Het bewaken van waterwerken.
	Het vervoeren van personen en
AANTAL GEDURENDE 189.., WERKELIJK DERDE DAGDIENSTEN TER ZAKE VAN	

(a) Wanneer in het verslagjaar geen aanleg van wegen en irrigatiewerken heeft plaats, het verschil tusschen de kolommen 3 en 10; is dat wel het geval geweest dan dient in kolom 14.

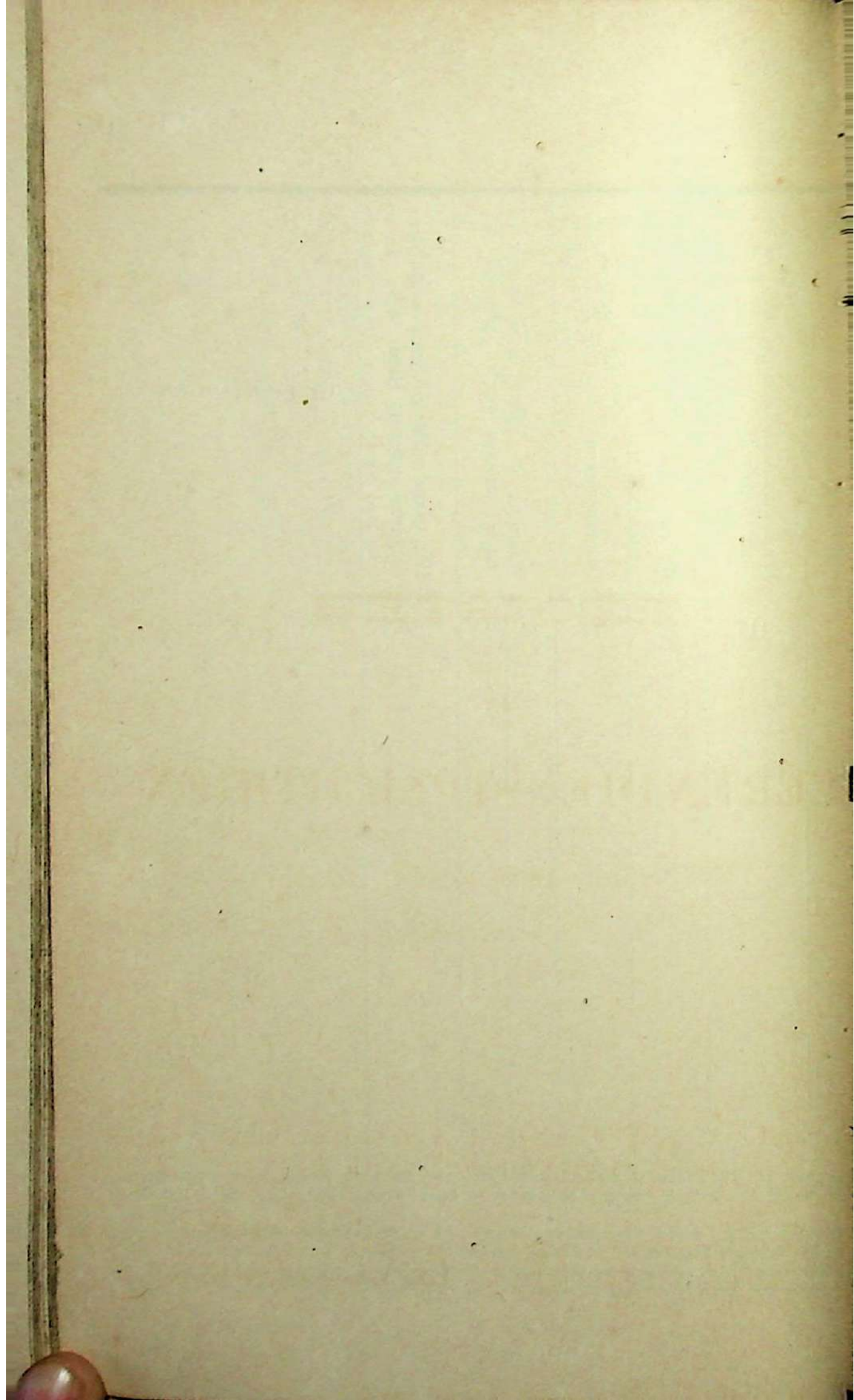
(b) Wanneer voor bruggen en duikers ten behoeve waarvan, ingevolge de slotaline zoodanige diensten zijn gevorderd, wordt het aantal gevorderde dagdiensten in kolom 10 opgegeven. Deze opgave wordt kampongs- (of groepen van kampongs-) gewijs ingevuld in den opgemaakt en voor den Resident bestemd; afdeelingsgewijs in den staat over te leggen.

TOTAAL.		Bovendien zijn in 189... nog gevorderd het onderstaand aantal dag diensten voor aanleg.		Waardoor de cijfers in kolommen 10 en 11 moeten worden verhoogd tot:		Het onverbruikt gebleven aantal dag-diensten bedraagt alzoo: (a)	TOELICHTINGEN. (b)
kampongs). (c)	Per heerendienstplichtige (kolom 10 gedeeld door kolom 2).	Wegen.	Irrigatiewerken.				
	11	12	13	14	15	16	17

kolommen 12, 13, 14 en 15 dus oningevuld zijn gebleven wordt in deze kolom opgenomen en ingevuld het verschil tusschen de getallen in kolom 2, vermenigvuldigd met 28, en die

deer voorschriften, geene heerendiensten behoeven te worden verricht, nochtans onverhoopt kolom 17 de aanleiding tot die vordering vermeld

Districtshoofd den Controleur aangeboden; districtsgewijs in den maandstaat door dezen verslag der heerendiensten.



DEEL C.

rict.....

Dessa.....

Afdeling.....

REGISTER

DER

MEERENDIENSTPLICHTIGEN**189 .**

t bij artikel 5 van de Voorschriften, vastgesteld bij artikel 2 van het
besluit van 24 December 1891 no. 3.

Mij bekend:

De Gouvernements Secretaris,

1

2

3

2211-11-11-11

MODEL **D^I**.

Heeling

District

Dessa

Contrôle-Register

189 .

ort bij artikel 5 van de Voorschriften, vastgesteld bij artikel 2 van het besluit van 24 December 1891 no. 3.

Mij bekend:

De Gouvernements Secretaris,

[illegible]

Waar een kampong of groep van kamporngs behalve met een aandeel weg ook met een die bij de slokan zijn ingedeeld of waar geen "misali gawe" tot stand te brengen is voor ieder toegewezen slokkan-aandeel (of waar de slokkan niet individueel verdeeld is van het

Date	Description	Debit	Credit	Balance
1890	Jan 1			
1891	Feb 1			
1892	Mar 1			
1893	Apr 1			
1894	May 1			
1895	Jun 1			
1896	Jul 1			
1897	Aug 1			
1898	Sep 1			
1899	Oct 1			

c.

d.

ove
van
gaa

ENL D^{II}.

Ling.....

District.....

Dessa.....

Contrôle-Register

189 .

~~~~~

bij artikel 5 van de Voorschriften, vastgesteld bij artikel 2 van het besluit van 24 December 1891 no. 3.

Mij bekend:

*De Gouvernements Secretaris,*



[illegible]**b.**

**C.**

*d.*

Zu  
overc  
van  
gaaf



| Maand voor gewoon onderhoud. |                         |                            |                                                 | Begrinding. |                            | Buitengewone diensten. |                            | Toelichtingen. |
|------------------------------|-------------------------|----------------------------|-------------------------------------------------|-------------|----------------------------|------------------------|----------------------------|----------------|
| Hoeveel keeren uitgekomen.   | Maand van elke giliran. | Hoeveel keeren uitgekomen. | Totaal keeren uitgekomen voor gewoon onderhoud. | Maand.      | Hoeveel keeren uitgekomen. | Maand.                 | Hoeveel keeren uitgekomen. |                |
| I. Wegen.                    |                         |                            |                                                 |             |                            |                        |                            |                |
|                              |                         |                            |                                                 |             |                            |                        |                            |                |
| III. Slokans.                |                         |                            |                                                 |             |                            |                        |                            |                |
|                              |                         |                            |                                                 |             |                            |                        |                            |                |
| III. Gardoes.                |                         |                            |                                                 |             |                            |                        |                            |                |
|                              |                         |                            |                                                 |             |                            |                        |                            |                |



*M 2626*  
**N<sup>o</sup>. 4656.**

**HEERENDIENSTEN. PREANGER-  
 REGENTSCHAPPEN. WERKRE-  
 GELING.**

*Aan de Inlandsche hoofden in de Preanger-Regentschappen,  
 ook de dessahoofden, is eene in de Soendasche taal  
 opgestelde Werkregeling betreffende de Hee-  
 rendiensten uitgereikt (1), waarvan de  
 vertaling hieronder volgt:*

**WERKREGELING** voor den Heerendienst in de  
*Preanger-Regentschappen.*

Artikel 1. Met het doel om den heerendienst zoo min mogelijk drukkend te doen zijn voor de heerendienstplichtigen; om verder eene billijke verdeeling der diensten te doen plaats vinden en de heerendienstplichtigen zooveel doenlijk zekerheid te geven wat betreft de taak, die op ieder hunner rust en den tijd, waarin het werk moet of kan gedaan worden, om zóo schikkingen onder de heerendienstplichtigen onderling en dienstvervanging gemakkelijk te maken, — wordt eene nieuwe regeling van het werk ingevoerd, welke hieronder is beschreven.

Artikel 2. Elke heerendienstplichtige krijgt naar gelang van den graad van zijn heerendienstplichtigheid een vast aandeel aan weg of waterleiding (dibandakeun) dat hij in orde moet houden.

Is dit aandeel in orde, dan behoeft hij niet uit te komen.

Artikel 3. Elke heerendienstplichtige krijgt verder, zoo dit maar eenigszins mogelijk is, slechts één soort heerdienstwerk (misabgawe).

Artikel 4. Onder toezicht van het bestuur wordt door het dessabestuur, in overleg met de heerendienstplichtigen, bepaald de verdeeling in klassen, in verband met de uit-

(1) Vgl. het besluit van 17 Februari 1892 no. 8.



gestrektheid en soort van ieders grondbezit en wordt van den aangenomen maatstaf aantekening gehouden.

° Artikel 5. Daarna wordt in iedere dessa opgemaakt een register van de grondbezitters overeenkomstig model letter C., waarin tevens wordt bekend gesteld in welke klasse men wordt aangeslagen en verder de vrijstellingen met vermelding van de reden.

Artikel 6. Nadat is uitgemaakt hoeveel heerendienstplichtigen er beschikbaar zijn, wordt door het dessabestuur in overleg met de heerendienstplichtigen uitgemaakt hoeveel heerendienstplichtigen voor ieder soort werk zullen worden aangewezen.

Artikel 7. Wijders wordt mede in overleg met de heerendienstplichtigen door het dessa bestuur uitgemaakt hoe groot het aandeel in weg of slokan zal zijn voor elke soort of klasse van heerendienstplichtigen en als dit geschied is, wordt overgegaan tot de individueele indeeling en ieders aandeel aangeduid door een riviersteen, die in den dijk wordt vastgezet en waarop het doorlopend nummer in teer, register D<sup>II</sup>.

Artikel 8. Bij *Buitengewoon onderhoud* (begrinden) komt elke heerendienstplichtige uit voor zijn aandeel, dan wel diens plaatsvervanger (boedjang, koeli).

Artikel 9. Om het den heerendienstplichtigen gemakkelijk te maken en te voorkomen, dat telkens alle heerendienstplichtigen uitkomen, al is het slechts voor een uur of minder of tot herstel van eene onbelangrijke schade, wordt aan de heerendienstplichtigen toegestaan, om voor elke kampong of zoo zij dit verkiezen voor enkele kampongs een groep (golongan) te vormen en verder elke groep te verdeelen in zooveel giliran's, als zij het doelmatigst vinden, welke giliran's naar beurtregeling uitkomen voor het *gewone onderhoud* (kleine herstellingen) van de aandeelen van de heele groep.

Zodoende behoeft men niet telkens uit te komen als



a.

er iets aan zijn aandeel niet in orde is en houden de lieden meer tijd over om hun velden te bewerken of op andere wijze wat geld te gaan verdienen.

b.

Artikel 10. Elke giliran is voor één maand verantwoordelijk voor het gewoon onderhoud van al de aandelen der geheele groep. Zij geeft het werk in goeden staat over aan de volgende giliran en ontstaat hierover kwestie, dan beslist het dessahoofd.

Bij het maken der gilirans wordt, zoo de heerendienstplichtigen dit verlangen, rekening gehouden met de klassen.

Artikel 11. Is men in de dessa, wat betreft de groepen en gilirans, tot overeenstemming gekomen, dan legt de loerah een register aan volgens model L<sup>a</sup> D<sup>II</sup>.

c.

Artikel 12. Ten einde het aan het dessabestuur en de heerendienstplichtigen gemakkelijk te maken, wordt slechts eens in de maand gerapporteerd en wel, wanneer het *gewoon onderhoud* betreft, alleen door degenen, wier giliran aan de beurt is; en om verder juiste opgaven te verkrijgen van de heerendienstplichtigen heeft elk een bamboezen kerfstokje (girik), waarop zijn nummer is gekrast.

Elke keer dat hij uitkomt, krast hij daarop een dwarsstreepje en aan het einde der maand rapporteert hij aan den dessaschrijver of het onderdessahoofd, die na aantekening in het register D<sup>II</sup> de geboekte schrapjes doorhaalt. Wordt een heerendienstplichtige door ziekte of dringend werk verhinderd zelf te rapporteeren, dan kan hij zijn kerfstok aan een zijner makkers medegeven.

d.

Artikel 13. Eens in de maand rapporteert de Loerah aan den Wadana of Tjamat het totaal keeren van opkomst voor elke soort heerendienst en de Wadana verder aan den Regent.

Artikel 14. Op door het bestuur vast te stellen dagen, b. v. eens in de week of om de twee, drie, vier weken

Zul  
overee  
van d  
gaaf b



en verder wanneer zij denken dat dit noodig is, b. v. na bijzonder hevigen regen of bandjir, gaat het dessahoofd of wie der leden van het dessabestuur er verder voor zijn aangewezen, na of wegen en waterleidingen in orde zijn.

Vinden zij dat er gewone herstellingen noodig zijn, dan geven zij daarvan kennis aan de betrokken aandeelhouders of aan hen, die de beurt hebben en overtuigen zich, zoo noodig, of het werk goed is uitgevoerd.

Expresselijk wordt hier aangeteekend, dat het op vaste tijden nazien van weg of waterleiding niet moet ten gevolge hebben, dat men op die dagen volk laat uitkomen, noodig, of niet, en evenmin mogen de hoofden, als er een hoog ambtenaar of hoofd komt inspecteeren of zal passeeren, volk oproepen, om aan den weg te werken, als zulks niet bepaald noodig is en dus alleen maar om van hun ijver te doen blijken.

Door een en ander toch worden de bedoelingen der Regeering om de heerendiensten tot een minimum terug te brengen, verijld en wordt de bevolking noodeloos van haar eigen werk afgehouden.

Artikel 15. De Wadana's en Tjamat's zorgen dat de hiervoren genoemde regelingen behoorlijk tot uitvoering komen.

Zij gaan daarbij met bezadigdheid te werk en maken den kleinen man in de eerste plaats goed duidelijk, dat het streven van het bestuur geen ander is, dan door goede en practische regeling van het heerendienstwerk een billijke verdeeling der diensten te bevorderen en wijders die diensten zoo min drukkend mogelijk te doen zijn, opdat de tjatjah's veel tijd overhouden om hun bouwvelden goed te kunnen bewerken of wel op andere wijze geld te verdienen.

Artikel 16. Zij zorgen ook, dat sommige loerahs niet uit sleurgeest eene goede regeling, door de tjatjahs te maken, tegenwerken; en mocht terechtwijzing in deze niet helpen, dan berichten zij aan den Regent.



Artikel 17. Zij overtuigen zich van tijd tot tijd of de wegen en leidingen goed in orde zijn en ook de wacht-diensten goed marcheeren en waken er voor, dat toch vooral geen onnoodig werk van de heerendienstplichtigen wordt gevorderd.

Waar nog misverstand heerscht, trachten zij dit door leering uit den weg te ruimen en om goed op de hoogte te komen, vragen zij nu en dan, op tournee zijnde, aan de tjatjahs, waarmede zij in contact komen en zonder bepaald de lieden daarvoor op te roepen en van hun werk aftehouden, hoe het heerendienstwerk gaat en of de lieden met de bestaande regeling tevreden zijn.

Artikel 18. Zij richten nu en dan hun tournées zóo in, dat zij nu in deze dan in gene desa komen tijdens de maandelijksche desakoempoelan aldaar, als wanneer zij een zeer geschikte gelegenheid hebben om zich te overtuigen of alles goed gaat, of de heerendienstplichtigen behoorlijk aantekening houden van elke keer dat zij uitkomen en daarvan behoorlijk wordt boekgehouden in register D<sup>II</sup>.

Artikel 19. Zij houden in een afzonderlijk boekje aantekening van al hetgeen hun belangrijks in zake heerendienst op hun tournee is gebleken; niet alleen om op de koempoelan ter hoofdplaats verslag te doen, maar ook met het doel dat zij zelve goed op de hoogte komen en blijven van den toestand, zooals hij in de verschillende dessa's is.

Artikel 20. Opdat de heerendienstplichtigen weten wat *bij gewoon onderhoud* van hen gevorderd wordt en zij dit zooveel mogelijk uit eigen beweging en niet steeds op vermaning der hoofden doen, wordt hier aangeteekend, dat daaronder wordt verstaan:

I. *bij de wegen:*

- a. het dichten met behoorlijk materiaal (toemboel-tambal) van oneffenheden of gaten in den weg;
- b. het inorde maken van verstopte goten langs den weg;



- c. het korthouden van het gras op die gedeelten, welke groen worden gehouden; echter zonder dat hierin door de hoofden worde overdreven;
- d. het in orde houden der dijkjes langs den weg, waarbij de hoofden zich mede voor overdrijving moeten hoeden;

II. *bij de leidingen:*

Het uit den weg ruimen van kleine versperringen en het in orde maken van lekken of gaten in dammen of dijken.

Artikel 21. Onder *buitengewoon onderhoud* wordt verstaan het begrinden der wegen, waartoe, zoo het noodig is, last wordt gegeven door het bestuur en waarbij evenzoo in het oog moet worden gehouden, dat geen zwaarder werk gevorderd wordt, dan voor het behoorlijk bruikbaar zijn van den weg bepaald noodig is.

Op zoogenaamde graswegen wordt alleen dáár begrind, waar zulks op modderige of steile gedeelten bepaald noodig is om den weg in begaanbaren of in berijdbaren staat te houden.

Artikel 22. Als er *bijzonder groote beschadiging* van weg of waterleiding plaats heeft door bandjir, door aardafschuiving of aardstorting en de herstelling spoed vereischt, kunnen (met voorkennis en op last van het bestuur) zooveel heerendienstplichtigen worden opgeroepen als noodig zijn om de schade te herstellen; ook zelfs de me-noempangs, als de heerendienstplichtigen niet voldoende zijn om de schade, met den vereischten spoed weer in orde te maken en kunnen de lieden bij een of meer ploegen worden te werk gesteld onder toezicht der hoofden.

Artikel 23. Daar, waar bijzondere plaatselijke toestanden zulks noodig maken, staat het bestuur de vereischte afwijkingen van deze regeling toe.

Zoo o. a. om de Zuid, waar minder volk is en het geven van individueele taken minder uitvoerbaar is, omdat men uithoofde van het verscheurend gedierte liever bij ploegen gaat werken.



Daar kan men volstaan, door één of meer gehuchten (kampoeng, lèmboer) als één aandeel te beschouwen, al naar dat de heerendienstplichtigen zulks verlangen.

Artikel 24. Om te weten welke lieden bouwgrond of erf koopen of in bezit krijgen in een andere dessa dan die van inwoning en om daarmede rekening te kunnen houden voor de heerendienstplichtigheid in de dessa van inwoning, zullen de loerahs op de koempoelan bij den Wadana of Tjamat elkander daarvan opgave doen.

Artikel 25. Om te voorkomen, dat er te dikwerf in registers C. en D. moet worden veranderd, zullen zij, die bij het begin van het jaar in den heerendienst zijn aangeslagen, als zij hun grond verkoopen aan iemand anders, het loopende jaar verantwoordelijk blijven voor het op dien grond rustende heerendienstwerk.

Daarom is het goed, dat zij met den kooper daaromtrent overeenkomen.

Na afloop van het jaar heeft overschrijving op naam des koopers plaats.

Alleen als er verandering in grondbezit komt door overlijden, zal, als dit noodig is, dadelijk overschrijving plaats hebben op naam van dengeen, die de diensten verder zal presteeren.

BANDOENG, 20 Januari 1892.

*De Resident*  
*der Preanger-Regentschappen,*  
(w. g.) J. D. HARDERS.

---



**Nº. 4657. HEERENDIENSTEN. GORONTALO.**

*Bij artikel 1 § B van het besluit van 30 November 1889  
no. 2 zijn vastgesteld de navolgende:*

**VOORSCHRIFTEN** tot uitvoering van de ordonnantie van 30 November 1889 (Staatsblad no. 250), regelende de persoonlijke diensten, waartoe de mannelijke Inlandsche bevolking van het rechtstreeksch Gouvernementsgebied in de afdeeling *Gorontalo* (residentie *Menado*) verplicht is.

§ 1. Bij de regeling en verdeling der verschillende diensten wordt het volgende in acht genomen:

**A. Algemeene diensten.**

I. Zij worden zooveel mogelijk gevorderd en uitgevoerd op vaste tijdstippen van het jaar, niet samentreffende met de cultuurdiensten en met den tijd, waarin de heerendienstplichtigen zich aan hun eigen landbouw en de daarmee gepaard gaande werkzaamheden moeten wijden.

De afstand, binnen welken de heerendienstplichtigen, benoodigd, voor het aanleggen, onderhouden en herstellen van de bovenbedoelde werken, dan wel tot het verzamelen of vervoeren der daartoe benoodigde materialen kunnen worden opgeroepen, zal zoo min mogelijk overschrijden 8 ((acht) palen, terwijl in ieder geval de diensten, waarbij overnachting volstrekt onvermijdelijk is, als dubbele diensten in rekening zullen worden gebracht, met dien verstande, dat geene overschrijding van de grens van 8 palen mag plaats hebben, dan op machtiging van den Gouverneur-Generaal, nadat voor ieder voorkomend geval zal zijn aangetoond, dat ook al wordt de uitvoering van het werk over een langer tijdperk verdeeld, het onmogelijk is zich



aan die grens te houden, en met vrijlating voorts aan den resident om, wanneer geenerlei billijke regeling te treffen is, tot de uitvoering van het werk in vrijen arbeid het voorstel te doen.

Onder koelie-diensten worden in geen geval verstaan *die* werkzaamheden, waarvoor de bijzondere ervaring van den ambachtsman een bepaald vereischte is.

Zoo buitengewone omstandigheden, als: het bezwarende van het werk, de spoed, waarmede het verricht moet worden, het gelijktijdig samentreffen met vele andere in het belang der eigen of der gouvernements cultures vereischte werkzaamheden, daartoe aanleiding geven, kan door den Gouverneur-Generaal, doch telkens voor elk geval in het bijzonder, eene tegemoetkoming voor voeding worden toegekend. Het bakken van metselsteen, het branden van kalk, het aankappen van hout en wat dies meer zij, kan, voor zooveel de plaatselijke omstandigheden dit toelaten, voor de hierbedoelde werken geschieden in heerendienst.

De bevolking mag echter niet gedwongen worden tot het leveren van karren of trekvee voor het transport van die materialen of van zulke gereedschappen ter verwerking dier materialen, als zij zich daartoe opzettelijk zou moeten aanschaffen.

De werkzaamheden tot het verkrijgen van deze materialen en de te bewijzen koelie-diensten worden tusschen de verschillende negorijen zoo billijk mogelijk verdeeld.

II. Geene nieuwe werken worden in heerendienst ondernomen, noch verfraaiingen aan bestaande werken aangebracht, zonder vooraf verkregen machtiging van den Gouverneur-Generaal.

Voor de vordering van diensten ten behoeve van zware reparatiën aan- en vernieuwingen van reeds bestaande werken wordt, met uitzondering van die voor het gewoon onderhoud benodigd, machtiging vereischt van den resident.



Hiervan zijn uitgezonderd zoodanige kleine werken, als de bevolking gewoon is bij onderling overleg van één of meer negorijen aan te leggen, onder toezicht maar buiten tusschenkomst van het Europeesch bestuur.

III. Bij het regelen van verschillende diensten moet nog op het volgende gelet worden:

*De aanleg, het herstel en onderhoud van:*

*a. groote wegen:*

Onder de groote wegen, welker onderhoud in heeren dienst geschiedt, worden verstaan die, welke de hoofdplaatsen der residentiën, der afdeelingen, der districten onderling verbinden, of welke van deze leiden naar gouvernements pakhuizen.

Daaronder zijn niet begrepen de kleinere wegen, welke slechts de gemeenschap tusschen de negorijen onderling en tusschen dezen en de groote wegen daarstellen, waarvan het onderhoud komt ten laste der betrokken gemeenten.

Het onderhoud der groote wegen wordt onder de negorijen in bepaalde aandeelen verdeeld, welke in verhouding staan tot de door elke negorij verschuldigde werkkrachten en den afstand, waarop het werk moet geschieden.

Waar het verhardingsmateriaal niet dan met groote moeite binnen den afstand van vier palen van de plaats, waar het moet worden gebezigd, is te verkrijgen, of wel waar de verzameling en het vervoer er van, door de met het onderhoud der wegen belaste negorijen, de daarvoor beschikbare werkkrachten dier negorijen zou overschrijden, wordt de verzameling van dat materiaal en het brengen daarvan binnen het bereik der negorijen met het onderhoud belast, afzonderlijk opgedragen aan negorijen, verder af en daartoe meer geschikt gelegen.



. Alleen bij onvermijdelijke noodzakelijkheid worden aandeelen in het onderhoud der groote wegen toegewezen aan negorijen verder dan vier palen van die wegen verwijderd.

*b. bruggen en duikers:*

De bruggen en duikers, welke in heerendienst worden aangelegd, hersteld en onderhouden zijn die, welke in de groote wegen zijn gelegen.

Wanneer voor het onderhoud van bruggen, in beheer bij het departement der burgerlijke openbare werken, koeliediensten noodig zijn, kunnen ook die in heerendienst worden gevorderd.

Ten aanzien van bruggen en duikers, in negorijen en binnenwegen gelegen, behoort de regel te gelden, dat zij vallen onder de zorg der betrokken gemeenten.

*c. wachthuizen:*

In het belang der algemeene veiligheid langs de groote wegen geplaatst, worden de wachthuizen in heerendienst aangelegd, hersteld en onderhouden zoo veel doenlijk door negorijen, welke reeds met hunne bezetting zijn belast.

Langs de negorijwegen of in de negorijen zelve gelegen zijnde en tot handhaving der gemeentelijke veiligheid gevorderd wordende, blijft hun aanleg, herstel en onderhoud voor rekening der betrokken gemeenten.

*d. het vervoeren van gouvernements reizigers en goederen:*

Met het vervoeren van gouvernements reizigers en goederen worden belast eenige aan de groote wegen gelegen negorijen, doch alleen dan, wanneer daartoe voor de bij de reglementen bepaalde loonen geen vrijwillige koelies te bekomen zijn.

De verstrekking van heeren- en bediendenrijpaarden mag niet van de bevolking gevorderd worden.



Waar geene rijpaarden vrijwillig ingehuurd kunnen worden, kunnen de gouvernements-reizigers, volgens no. 9 van artikel 6 § 1 van Staatsblad 1862 no. 153<sup>a</sup>, in plaats van rijpaarden, dragers voor draagstoelen aanvragen.

Zooveel doenlijk wordt het dagelijks gereedstellen van dienstplichtigen vermeden en het benoodigd getal alleen in geval van behoefte opgeroepen.

De verstrekking van koelies voor het transport van gouvernements dienaren en hunne bagage geschiedt alleen in de bij de reglementen bepaalde gevallen en tot het daarbij vastgestelde getal. Voor dezen dienst wordt aan de dienstplichtigen betaald hetgeen bij de reglementen is bepaald en daarvoor door den lande aan zijne dienaren wordt te goed gedaan.

## B. Bijzondere diensten.

I. Voor de pasanggrahans en passars wordt bewaking onnoodig geacht.

De nachtpatrouilles moeten bij het doen der ronde langs en door de passarloódsen gaan en toezien, dat zich daar geen slecht volk ophoude.

De verplichting om de passars schoon te houden rust op de negorijen, waar zij gelegen zijn, doch alleen dan wanneer daarin niet door de verkoopers wordt voorzien.

Op de hoofdplaatsen der afdeelingen kan het schoonhouden der passarloódsen zoo noodig aan de politieel veroordeelden worden opgedragen.

II. Het schoonhouden van kerkhoven en begraafplaatsen behoort of te geschieden uit bijzondere fondsen of te worden opgenomen onder de gemeente-diensten.

### III. *Het bezetten van wachthuizen.*

Het getal en de plaatsing der wachthuizen langs de groote wegen wordt zoodanig geregeld als in het belang der veiligheid noodig wordt geoordeeld.



De wachthuizen worden in den regel alleen des nachts bezet; die op verdachte plaatsen en, waar noodig, op grenzen en kruiswegen met niet meer dan *zes* man en de overigen met niet meer dan *vier* man.

Waar de bezetting van een wachthuis in het belang der veiligheid ook over dag niet kan worden ontbeerd, zijn twee wachters voldoende.

#### IV. *Het vervoeren van gevangenen.*

Uit de negorij naar de districtshoofdplaats is het vervoeren van gevangenen eene gemeentelijke dienst.

Het verder vervoer naar de hoofdplaats der afdeeling behoort zooveel mogelijk te geschieden door oppassers.

Alleen waar dit geleide onvoldoende is dan wel geheel ontbreekt, wordt daartoe over heerendienstplichtigen beschikt.

Voor het geleide mogen geene personen worden aangewezen, die als getuigen in de zaak moeten optreden.

Opdat het getal geleiders zooveel mogelijk kunne worden beperkt, wordt steeds van goede handboeien of stangen gebruik gemaakt.

De tot begeleiding der gevangenen aangewezen dienstplichtigen worden om de zes palen of daaromtrent, naar gelang zulks met den afstand der étappen uitkomt, door anderen vervangen.

#### V. *Het bewaken der districtsgevangenen.*

Zoolang over oppassers van het districtshoofd voor dezen dienst niet voldoende kan worden beschikt, behoort die aan de heerendienstplichtigen opgedragen te blijven.

De heerendienstplichtigen behoeven daartoe echter niet dagelijks, doch alleen dan uit te komen, wanneer daaraan behoefte bestaat.

#### § 2. De resident van *Menado* is verplicht:

- a. om van de te maken regelingen staten te doen samenstellen, ingericht, voor zoover dit is overeen te brengen met de plaatselijke toestanden en met de ordonnantie van 30 November 1889 (Staatsblad no. 250) en de bij dit besluit vastgestelde voorschriften, volgens het



- model letter A gevoegd bij het besluit van 31 December 1880 no. 48 (Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië* no. 3765); zullende die staten, voorzien van eene samentrekking voor ieder district, door hem resident moeten worden gevisceerd en gearresteerd zoodra mogelijk en in elk geval vóór de definitieve invoering der nieuwe heerendienstregeling;
- b. om na afloop der regeling aan de districts-, onderdistricts- en negorijhoofden uit te reiken een exemplaar van een in de Maleische taal opgesteld kort overzicht der voorschriften, waarnaar de vordering der heerendiensten geschiedt, zoomede eene opgave van de regeling zelve, ieder voor zooveel zijn werkkring aangaat, welke opgave zal moeten vermelden welke heerendiensten, zoo algemeene als bijzondere, aan elk district, onderdistrict en negorij opgelegd zijn en voor zooveel mogelijk, het aantal heerendienstplichtigen, dat daarvoor dagelijks behoort uit te komen;
- c. om bij het jaarlijksch verslag der heerendiensten een staat over te leggen, ingericht volgens het model (letter B) gevoegd bij het gouvernements besluit van 31 December 1880 no. 48 (Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië* no. 3765), waaruit afdeelingsgewijze moet blijken welke heerendiensten zijn verricht; zullende de daarbij betrokken ambtenaren maandelijks, overeenkomstig hetzelfde model, aan hem, resident, eene opgave moeten indienen van de gedane diensten in ieder district, uit welke opgaven de jaarlijksche staat behoort te worden samengesteld.

§ 3. Bij voorstellen tot uitvoering van werken in heerendienst moet worden overgelegd eene aantooning, ingericht volgens het model, bedoeld bij de circulaire van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur van 27 Januari 1871 no. 599 (Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië* no. 2448) en het voorgeschrevene bij no. 2688 van dat Bijblad.

---



**N<sup>o</sup>. 4658. HEERENDIENSTEN. CELEBES EN  
ONDERHOORIGHEDEN.**

*Bij artikel 6 § II van het besluit van 21 April 1891  
no. 10 zijn vastgesteld de navolgende:*

**VOORSCHRIFTEN** ter uitvoering van de ordonnantie  
van 21 April 1891 (Staatsblad no.  
113).

---

**Artikel 1.**

Bij de regeling der verschillende heerendiensten wordt  
het volgende in acht genomen:

- I. Diensten voor het aanleggen en onderhouden van we-  
gen, bruggen en duikers, het maken en onderhouden  
van wachthuizen (met uitzondering van die op  
afdeelingshoofdplaatsen) en het bouwen en  
onderhouden der regentswoningen.
- 1<sup>o</sup>. Deze diensten worden zooveel mogelijk gevorderd en  
uitgevoerd op vaste tijdstippen van het jaar, niet  
samentreffende met den tijd, waarin de heerendienst-  
plichtigen zich aan hunne eigen cultures en daarmee  
samenhangende werkzaamheden moeten wijden;
- 2<sup>o</sup>. De diensten, waarbij overnachting volstrekt onver-  
mijdelijk is, worden als dubbele diensten in rekening  
gebracht;
- 3<sup>o</sup>. Bij het vragen der machtiging bedoeld in artikel 1  
§ 9 der ordonnantie van heden (Staatsblad N<sup>o</sup>. 113)  
moet voor ieder voorkomend geval worden aangetoond,  
dat ook door de uitvoering van het werk over een  
langer tijdvak te verdeelen, het onmogelijk is zich  
aan de grens van 8 palen te houden.

Aan den Gouverneur van *Celebes en Onderhoorig-  
heden* wordt vrijgelaten, om, wanneer in zoodanig



geval geenerlei billijke regeling te treffen is, tot de uitvoering van het werk in vrijen arbeid het voorstel te doen;

- 4<sup>e</sup>. Onder den arbeid door de heerendienstplichtigen te verrichten worden in geen geval verstaan de werkzaamheden, waarvoor de bijzondere ervaring van den ambachtsman vereischt wordt;
- 5<sup>e</sup>. In buitengewone omstandigheden, als: het bezwarende van het werk, de spoed, waarmede het verricht moet worden, het gelijktijdig samentreffen met vele andere in het belang der eigen cultures vereischte werkzaamheden, kan door den Gouverneur-Generaal, doch telkens voor elk geval in het bijzonder, eene tegemoetkoming voor voeding worden toegekend;
- 6<sup>e</sup>. Het bakken van metselsteen, het branden van kalk, het stampen van metselsteen tot cement, het aanbrengen van verhardingsmateriaal, het kappen en sleepen van hout en, voor zooveel den bouw en het onderhoud van regentswoningen betreft, ook de inzameling van boschproducten, zooals rotan, bamboe, gemoeti enz.: kunnen, voor zooveel de plaatselijke omstandigheden dit toelaten, voor de hierbedoelde werken geschieden in heerendienst.

De bevolking mag niet gedwongen worden karren of trekvee te leveren voor het transport van die materialen of zulke gereedschappen, ter verwerking dier materialen, als zij zich daartoe opzettelijk zou moeten aanschaffen.

De werkzaamheden tot verkrijging dezer materialen en de te bewijzen koeli-diensten worden tusschen de verschillende kampongs zoo billijk mogelijk verdeeld.

Zijn de materialen slechts op verre afstanden te verkrijgen, zoo zal hun transport van de eene kampong aan de andere overgedragen worden, zoodanig, dat de heerendienstplichtigen in geen geval op groo-teren afstand dan van 8 paal tot dat einde worden te werk gesteld.



- 7°. Geene nieuwe werken worden in heerendienst ondernomen, noch verfraaiingen aan bestaande werken aangebracht, zonder vooraf verkregen machtiging van den Gouverneur-Generaal.

Zijne voorafgaande machtiging of nadere goedkeuring is tevens noodig voor het geval moet worden of is afgeweken van het bij de autorisatie van het werk toegestane aantal dagdiensten van heerendienstplichtigen.

Die machtiging of nadere goedkeuring wordt niet verleend, zoo niet is aangetoond, dat door onvoorzien tegenspoed bij het werk overschrijding van het toegestane aantal dagdiensten onvermijdelijk is.

Voor de vordering van diensten ten behoeve van zware reparatiën aan en vernieuwingen van reeds bestaande werken, wordt de machtiging vereischt van het Hoofd van Plaatselijk bestuur.

- 8°. Bij het regelen der hierbedoelde diensten moet nog op het volgende gelet worden:

*A. Het aanleggen en onderhouden van wegen, bruggen en duikers.*

Onder de wegen, welker onderhoud in heerendienst geschiedt, worden verstaan die, welke hoofdplaatsen van afdeelingen, onderafdeelingen en districten of regentschappen onderling verbinden of van deze leiden naar andere belangrijke plaatsen.

Daaronder zijn niet begrepen de kleinere wegen, die slechts de gemeenschap tusschen de kampongs onderling en tusschen deze en de in de voorafgaande alinea bedoelde wegen daarstellen. Het onderhouden van deze kleinere wegen komt ten laste der betrokken kampongs.

De wegen op de hoofdplaatsen van afdeelingen, onderafdeelingen en andere belangrijke plaatsen, die in heerendienst moeten worden onderhouden, worden aangewezen door den Gouverneur van *Celebes en Onderhoorigheden*,



die tevens bepaalt welke van de in het gewest in heeren-dienst te onderhouden wegen niet behoeven te worden verhard.

° Het onderhoud der wegen wordt onder de kampongs zoo billijk mogelijk in bepaalde aandeelen verdeeld, met dien verstande dat alleen bij onvermijdelijke noodzakelijkheid, met inachtneming van het bepaalde omtrent den afstand in artikel 1 § 9 der ordonnantie van heden (Staatsblad no. 113) aan verder dan 4 palen van den weg gelegen kampongs aandeelen in dit onderhoud mogen worden toegewezen.

Waar het verhardingsmateriaal voor de te verharderen wegen niet binnen een afstand van 4 palen voorhanden is, of wel de inzameling daarvan de krachten van de binnen dien afstand gelegen kampongs zoude te boven gaan, wordt die inzameling en het brengen van het materiaal binnen het bereik van de met het onderhoud belaste kampongs, afzonderlijk aan andere, daartoe geschikt gelegen kampongs opgedragen.

De bruggen en duikers, die in heeren-dienst worden aangelegd en onderhouden, zijn die gelegen in de in heeren-dienst te onderhouden wegen.

Bruggen en duikers in kampongwegen gelegen worden buiten rechtstreeksche bemoeienis van het bestuur aan de zorg der betrokken kampongs overgelaten.

*B. Het maken en onderhouden van wachthuizen met uitzondering van die op afdeelings-hoofdplaatsen.*

Deze diensten worden zooveel doenlijk gepresteerd door de kampongs, die met de bezetting der wachthuizen belast zijn.

De Gouverneur van *Celebes en Onderhoorigheden* bepaalt het aandeel, en zoo noodig ook de plaatsing dier wachthuizen. Zonder diens machtiging mag van een en ander niet worden afgeweken.



*C. Het bouwen en onderhouden van regentswoningen.*

De regentswoningen, voor het bouwen en onderhouden waarvan heerendienstplichtigen kunnen worden opgeroepen, zijn die, waarin de zoogenaamde ornamenten bewaard worden. In elk regentschap is niet meer dan één zoodanige woning.

Voor de hierbedoelde diensten mogen nimmer al de dienstplichtigen van eene kampong gelijktijdig, doch hoogstens  $\frac{1}{3}$  van hun aantal tewerk gesteld worden.

De heerendienstplichtigen mogen niet gedwongen worden zich bijzondere gereedschappen aan te schaffen, maar moeten, voorzien van kapmes, koevoet en andere gereedschappen, die geacht kunnen worden in het bezit te zijn van iederen inboorling, op het werk komen.

Ambachtslieden moeten, wanneer van hen werk als zoodanig verlangd wordt, door den betrokken regent worden betaald even als of zij vrije arbeiders waren.

Ook moet door den betrokken regent voorzien worden in eene behoorlijke voeding der dienstplichtigen, ingeval langer dan acht uren per dag, den tijd voor de heen- en terugreis van en naar hunne woonplaatsen daaronder begrepen, van hunne diensten gebruik gemaakt wordt.

**II. Het vervoeren van Gouvernements reizigers en goederen.**

Voor het presteeren van deze diensten worden zooveel doenlijk eenige aan de wegen gelegen kampongs aangewezen. Aan de heerendienstplichtigen worden daarvoor betaald de bij de reglementen en bepalingen vastgestelde loonen.

Indien het vervoer van Gouvernements goederen over zee met particuliere vaartuigen minder dan, of wel evenveel kost als dat over land, zal steeds van de eerste wijze van vervoer gebruik gemaakt moeten worden. Slechts wanneer het vervoer over zee aanmerkelijk langer zou



duren dan dat over land, kan hetzelfde, in spoedver-eischende gevallen, over land plaats hebben.

De verstrekking van koelies voor reizigers heeft alleen plaats in de bij de reglementen bepaalde gevallen, tot het daarbij bepaalde aantal en voor zoover tot de daarbij vastgestelde loonen geene vrije koelies te bekomen zijn.

Voor zoover het vervoer van personen en troepen op marsch betreft op den voet van de ordonnantie van 3 Mei 1875 (Staatsblad N°. 110) wordt met door het bestuur aan te wijzen kampongs overeengekomen omtrent de voorziening in het vereischte materieel.

**III. Het bewerken der zoogenaamde ornaments-padivelden, het leveren van volgelingen aan regenten en andere hoofden, bij dienstreizen en bij plechtige gelegenheden, zoomede tot de door hen te viere feesten.**

Bij het bewerken der zoogenaamde ornaments-padivelden mogen van de heerendienstplichtigen geene buffels of andere trekbeesten voor het ploegen, eggen enz. gevorderd worden.

Het leveren van volgelingen bij dienstreizen en plechtige gelegenheden, zoomede tot het viere van feesten, geschiedt alleen ten behoeve van de door den Gouverneur-Generaal of door den Gouverneur van *Celebes en Onderhoorigheden* aangestelde bestuurshoofden, te weten: regenten, onder-regenten (soelewatangs), districts- en kamponghoofden.

Bij het vorderen van deze diensten dient de grootst mogelijke billijkheid in de verdeeling in acht genomen te worden.

Door de betrokken hoofden moet, bij reizen, in de voeding hunner dienstplichtige volgelingen voorzien worden.

**IV. Het verzamelen en aanvoeren te Makasser van het te dier plaatse voor de wegen benoodigde verhardings-materiaal.**

De aanvoer te *Makasser* van het voor de wegen aldaar



benoodigde verhardingsmateriaal geschiedt door de verzamelaars daarvan met hunne eigen vaartuigen. De heeren dienstplichtige, die voor dit doel zijn vaartuig afstaat, wordt voor een deel vrijgesteld van de werkzaamheden, die voor de inzameling van het materiaal vereischt worden. Deze werkzaamheden worden overigens over de heeren dienstplichtigen zoo gelijkmatig mogelijk verdeeld.

#### V. Het bezetten van wachthuizen en het doen van nachtelijke rondes.

De kampongs, die met het bezetten van wachthuizen belast zullen zijn, worden door den Gouverneur van *Celebes en Onderhoorigheden* aangewezen. Die gewestelijke bestuurder bepaalt tevens welke wachthuizen behalve des nachts ook over dag zullen bezet worden, en stelt voor elk wachthuis het aantal wakers, c. q. zoo bij nacht als bij dag, vast.

Voor zooveel noodig worden op voorstel van de Hoofden van plaatselijk bestuur door den Gouverneur voornoemd mede regelen vastgesteld ten aanzien van de nachtelijke rondes en patrouilles.

#### Artikel 2.

De Gouverneur van *Celebes en Onderhoorigheden* zal:

- a. van de te maken regelingen registers doen samenstellen volgens het hierbij behoorend model A, en die aan zijne goedkeuring doen onderwerpen; zullende eene onderafdeelingsgewijze samentrekking van die registers, door tusschenkomst van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur, zoodra mogelijk aan de Regeering moeten worden ingediend;
- b. na afloop van de regeling aan de regenten en verdere ondergeschikte Inlandsche bestuurs-ambtenaren een in de landstaal overgebracht résumé van de voorschriften, naar welke de vordering der heeren diensten geschiedt doen geworden, zoomede een extract uit de sub a.



- bedoelde registers, ieder voor zooveel zijn ressort betreft, met opgave voor de diensten, bedoeld sub § 4, 6<sup>e</sup> van artikel 1 der ordonnantie van heden (Staatsblad no. 113) van het aantal heerendienstplichtigen, dat daarvoor dagelijks behoort uit te komen;
- c. bij het jaarlijksch verslag der heerendiensten een staat overleggen, ingericht naar het hierbij gevoegd model *B*, waaruit afdeelingsgewijs moet blijken, welke heerendiensten zijn verricht; zullende de Gouverneur, ter verkrijging van de daarvoor noodige gegevens, zich naar hetzelfde model, maandelijks, door de onder hem dienende ambtenaren, hoofden van afdeelingen, elk voor zooveel zijn ressort betreft, eene opgaaf doen indienen van de in de afgelopen maand in elk regentschap (of district) verrichte diensten.

### Artikel 3.

Bij voorstellen tot uitvoering van werken in heerendienst moet steeds eene door het Hoofd van plaatselijk bestuur afgegeven verklaring worden overgelegd, dat de voor het werk benoodigde heerendienstplichtigen beschikbaar zijn, en dat niet wordt tekort gedaan aan het voorgeschrevene in artikel 1 § 9 der ordonnantie van heden (Staatsblad no. 113).

---







DEEL A.

---

Gouvernement Celebes en Onderhoorigheden.

Deeling

---

# REGISTER

VAN DE

## ERDEELING DER HEERENDIENSTEN.

---

art. bij artikel 2 § a der voorschriften, vastgesteld bij artikel 6 § II van  
het besluit van 21 April 1891 no. 10.

Mij bekend:

*De Gouvernements Secretaris,*



| Onderafdeeling. | Regentschap<br>of<br>district. | Nummers<br>en<br>namen<br>der<br>kampongs. | Aantal<br>heerendienst-<br>plichtigen. | Maximale<br>aantal<br>dagdiens-<br>waarvoor<br>jaarlijk<br>beschikt<br>worden<br>(a) |
|-----------------|--------------------------------|--------------------------------------------|----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.              | 2.                             | 3.                                         | 4.                                     | 5.                                                                                   |
|                 |                                |                                            |                                        |                                                                                      |

- (a) Het in kolom 5 verlangde getal is dat van de vorige kolom vermenigvuldigd met 4<sup>o</sup>.  
 (b) Op te geven in meters, □ M. of M<sup>3</sup>.  
 (c) " " " " palen.















|                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|
| <p>Totaal generaal<br/>van de<br/>dagdiensten vermeld<br/>in de<br/>kolommen 15, 18, 21,<br/>24, 26 en 29.</p> | <p>Zoodat voor eersten aanleg<br/>van de in de kolommen 6 tot<br/>en met 24 bedoelde werken,<br/>voor het vervoeren van gou-<br/>vernements reizigers en goe-<br/>deren en voor het bewerken<br/>van ornamentals padivelden en<br/>het leveren van volgelingen<br/>aan regenten en andere hoof-<br/>den bij dienstreizen en plech-<br/>tige gelegenheden en tot de<br/>door hen te viere feesten,<br/>overblijven (d).</p> | <p>OPHELDERINGEN</p> |
| <p>30.</p>                                                                                                     | <p>31.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <p>32.</p>           |

(d) Kolom 5 verminderd met kolom 30.



DEEL **B.**

---

GOVERNEMENT CELEBES EN ONDERHOORIGHEDEN.

~~~~~

STAAT

VAN DE

ERRICHTE HEERENDIENSTEN

gedurende het jaar 18.....

—————

at: bij artikel 2 § c der voorschriften, vastgesteld bij artikel 6 § II
van het besluit van 21 April 1891 no. 10.

Mij bekend:

De Gouvernements Secretaris,

Aantal gedurende 18... werkelijk gevorderde dagdiensten ter zake van:					
Het vervoeren van Gouvernements rei- zigers en goederen.	Het bewerken der orna- mentspadvelden en het leveren van volgelingen aan regenten en andere hoofden bij dienstreizen en plechtige gelegenheden en tot door hen te vieren feesten.	Het verzamelen en aanvoeren te Makas- ser van het te dier plaatse voor de we- gen benoodigde ver- hardingsmateriaal.	Het bezetten van wachthuizen en het doen van nachtelijke rondes.	TOTAAL.	Zoodat in 18... van het beschikbaar maximum aan- tal dagdiensten onverbruikt zijn gebleven (kolom 4 minus kolom 19).
15.	16.	17.	18.	19.	20.

Nº. 4659. HEERENDIENSTEN. BENKOELLEN.

*Bij artikel 1 § II van het besluit van 9 Juli 1891 no. 6
zijn vastgesteld de navolgende:*

VOORSCHRIFTEN ter uitvoering van de ordonnantie
van 9 Juli 1891 (Staatsblad no.
170).

Artikel 1. Bij de regeling der verschillende diensten
wordt het volgende in acht genomen:

**A. Diensten voor het aanleggen en onderhouden van
groote post- en binnenwegen en van in die
wegen gelegen bruggen.**

- 1°. Deze diensten worden zooveel mogelijk gevorderd en
uitgevoerd op vaste tijdstippen van het jaar, niet
samen treffende met den tijd, waarin de heerendienst-
plichtigen aan hun eigen cultures en daarmede sa-
menhangende werkzaamheden zich moeten wijden.
- 2°. De afstand, binnen welken de heerendienstplichtigen,
benodigd voor het aanleggen en onderhouden van
wegen en bruggen dan wel tot het verzamelen of
het vervoeren van de daartoe benodigde materialen
kunnen worden opgeroepen, zal zoo min mogelijk
overschrijden 8 palen, terwijl in ieder geval de dien-
sten, waarbij overnachting volstrekt onvermijdelijk is,
als dubbele diensten in rekening worden gebracht;
met vrijlating aan het Hoofd van Gewestelijk Bestuur
om, wanneer het onmogelijk blijkt aan den voorge-
schreven maximum-afstand zich te houden en gee-
nerlei billijke regeling te treffen is, — welk een en
ander voor elk voorkomend geval in het bijzonder
zal moeten worden aangetoond — tot de uitvoering
van eenig werk in vrijen arbeid het voorstel te
doen.

- 3^e. Onder koeliearbeid worden in geen geval verstaan de werkzaamheden, waarvoor de bijzondere ervaring van den ambachtsman vereischt wordt.
- 4^e. In buitengewone omstandigheden, als: het bezwarende van het werk, de spoed waarmede het verricht moet worden, het samenvallen met vele andere werkzaamheden, kan, doch telkens voor elk geval in het bijzonder, tot toekenning eener tegemoetkoming voor voeding den Gouverneur-Generaal een voorstel worden gedaan.
- 5^e. Het bakken van metselsteen, het branden van kalk, het stampen van steen tot cement, het aanbrengen van koraal of riviersteen, grond of zand en wat dies meer zij, kunnen, voor zooveel de plaatselijke omstandigheden dit toelaten, voor de hier bedoelde werken geschieden in heerendienst.

De bevolking mag echter niet gedwongen worden karren of trekvee te leveren voor het transport van die materialen of van zulke gereedschappen ter verwerking dier materialen, als zij zich daartoe opzettelijk zou moeten aanschaffen.

De werkzaamheden tot het verkrijgen van deze materialen en de te bewijzen koeliediensten worden tusschen de verschillende doesoens zoo billijk mogelijk verdeeld.

Zijn de materialen slechts op verre afstanden te verkrijgen, zoo zal hun transport van de eene doesoen aan de andere overgedragen worden, zoodanig dat de heerendienstplichtigen zooveel mogelijk op geen grooter afstand dan van 8 palen tot dat einde worden te werk gesteld.

- 6^e. Geen nieuwe werken worden in heerendienst ondernomen, noch verfraaiingen aan bestaande werken aangebracht, zonder vooraf verkregen machtiging van den Gouverneur-Generaal.

Voor de vordering van diensten ten behoeve van zware reparatiën aan- en vernieuwingen van reeds

bestaande werken wordt de machtiging vereischt van het Hoofd van Gewestelijk Bestuur.

Hiervan zijn uitgezonderd zoodanige kleine werken, als de bevolking gewoon is bij onderling overleg van een of meer doesoens aan te leggen onder toezicht doch buiten tusschenkomst van het Europeesch Bestuur.

- 7°. Bij het regelen der hierbedoelde diensten moet nog op het volgende gelet worden:

De aanleg en het onderhoud van:

I. *Groote post- en binnenwegen.*

De groote postwegen, welker onderhoud in heereindienst geschiedt, zijn die van:

- 1°. *Benkoelen* over *Lais* en *Mokko-Mokko* naar de grens van *Indrapoera*;
- 2°. *Benkoelen* over *Taba Penandjoeng* naar de grens van *Palembang*;
- 3°. *Benkoelen* over *Loeboe Lintang*, *Manna*, *Bintoehan* naar pasar *Kroë*.

En de binnenwegen die van:

- 1°. *Manna* naar *Tandjong Sakti*;
- 2°. *Bintoehan* naar *Kepahiang Semindo Oeloe Lawas*;
- 3°. *Kroë* naar *Liwa*.

Alle overige wegen zijn als gemeentewegen te beschouwen.

Het onderhoud der groote post- en binnenwegen wordt onderscheiden in:

- a. gewoon onderhoud, waartoe gerekend wordt: het aanbrengen van alle voorzieningen, die geen uitstel gedoogen, als: het dichten van gaten, het vullen van holten met grind, het doorsteken van verstopte gaten, het verzekeren van een onbelemmerden afvoer van water, het wegschrappen van modder, het wegruimen van hetgeen het verkeer kan belemmeren, enz.

Voor deze werkzaamheden komen al naar gelang van omstandigheden op gezette tijden of, zoo noodig,

dagelijks op hun beurt dienstplichtigen van de daarin betrokken doesoën uit.

Het doesoën-bestuur is gehouden op de goede vervulling van deze werkzaamheden voortdurend toezicht te houden.

- b. de verzameling van grind of ander verhardingsmateriaal.
- c. gewone herstellingen, daaronder begrepen het uitspreiden van grind over geheele baanvakken om den weg tot zijn vorig niveau terug te brengen, het herstellen van dijken langs den weg, het uitdiepen van goten, enz.
- d. zware reparatiën als: het aanbrengen van een verharde onderlaag met koraal of riviersteen, of het vernieuwen daarvan, dan wel algemeene veranderingen in den bestaanden toestand der wegen, zooals het vervangen van aarden dijken door dijken met kaliesteen, het bevloeren met steenen der goten, waar zoodanige bevloering niet reeds bestaat, het beleggen der zijwanden van de wegen met groote steenen tot het verkrijgen van meerdere tonrondheid, enz.

De onder *b* en *c* genoemde diensten worden eens dan wel slechts enkele keeren in het jaar en niet dan met voorkennis van den betrokken controleur, op de door hem bepaalde tijdstippen, gevorderd.

Die sub *d* bedoeld geschieden slechts na voór af verkregen machtiging van den Resident.

Ook tot betere controle der verrichte dagdiensten, wordt telkens als de behoefte daaraan blijkt door den betrokken controleur voor een of meer werkzaamheden onder *b*, *c* en *d* bedoeld een voorstelstaat, in duplo, aan den Resident, ingediend, houdende, behalve vermelding van het te verrichten werk, o. a. opgave doesoensgewijze van de hoeveelheid grind, die c. q. behoort te worden verzameld, van het aantal dagdiensten voor het werk benodigd, van het aantal dagen, binnen hetwelk het werk geraamd wordt beëindigd te zullen kunnen worden, en

derhalve ook van het aantal dienstplichtigen, dat elken dag behoort uit te komen.

II. *Bruggen.*

De bruggen, welke in heerendienst moeten worden onderhouden, zijn die, gelegen in de in heerendienst te onderhouden wegen.

De in gemeentewegen gelegen bruggen vallen onder de zorg der betrokken doesoens.

B. Het vervoeren van Gouvernements goederen en gelden en van in dienstreizende landsdienaren.

Met het vervoeren van goederen en gelden van den lande en van in dienst reizende landsdienaren worden belast eenige aan de groote post- en binnenwegen gelegen doesoens, doch alleen dan, wanneer daartoe voor de bij de reglementen bepaalde loonen geen vrijwillige koelies te bekomen zijn.

De verstrekking van koelies voor het bovenbedoeld transport geschiedt alleen in de bij de reglementen bepaalde gevallen en tot het daarbij vastgesteld getal.

Voor dezen dienst wordt aan de dienstplichtigen betaald hetgeen bij de reglementen is bepaald.

Met de doesoens, aan welke het boven vermeld vervoer is opgedragen, wordt overeengekomen omtrent het voorzien in het voor deze diensten vereischte materiaal.

Artikel 2. De Resident van Benkoelen zal:

- a. van de te maken regelingen registers doen samenstellen volgens het hierbij behoorend model A en die aan zijne goedkeuring doen onderwerpen; zullende eene afdeelingsgewijze samentrekking van die registers, door tusschenkomst van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur, zoodra mogelijk aan den Gouverneur-Generaal moeten worden ingediend:

- b. na afloop der regeling aan de districts- en doesoenhoofden doen uitreiken een exemplaar van een in de maleische taal overgebracht kort overzicht der voorschriften, waarnaar de vordering der heerendiensten geschiedt, zoomede een extract uit de sub *a* bedoelde registers, ieder voor zooveel zijn ressort aangaat, welk extract zal moeten vermelden welke heerendiensten aan elk district en elke doesoen opgelegd zijn en, voor zooveel mogelijk, het aantal heerendienstplichtigen, dat daarvoor dagelijks behoort uit te komen;
- c. bij het jaarlijksch verslag der heerendiensten een staat overleggen, ingericht naar het hierbij gevoegd model B, waaruit afdeelingsgewijze moet blijken welke heerendiensten zijn verricht; zullende de Resident daartoe maandelijks eene opgave doen indienen van de in de laatstverloopen maand in elke afdeeling verrichte heerendiensten.

Artikel 3. Bij voorstellen tot uitvoering van werken in heerdienst moet steeds eene door het Hoofd van Plaatselijk Bestuur afgegeven verklaring worden overgelegd, dat de voor het werk benoodigde heerdienstplichtigen beschikbaar zijn.

L. A.

mtie BENKOELEN.

ing.....

REGISTER

VAN DE

DEELING DER HEERENDIENSTEN.

ortt bij artikel 2 § a van de voorschriften, vastgesteld bij artikel 1
§ II van het besluit van 9 Juli 1891 no. 6.

Mij bekend:

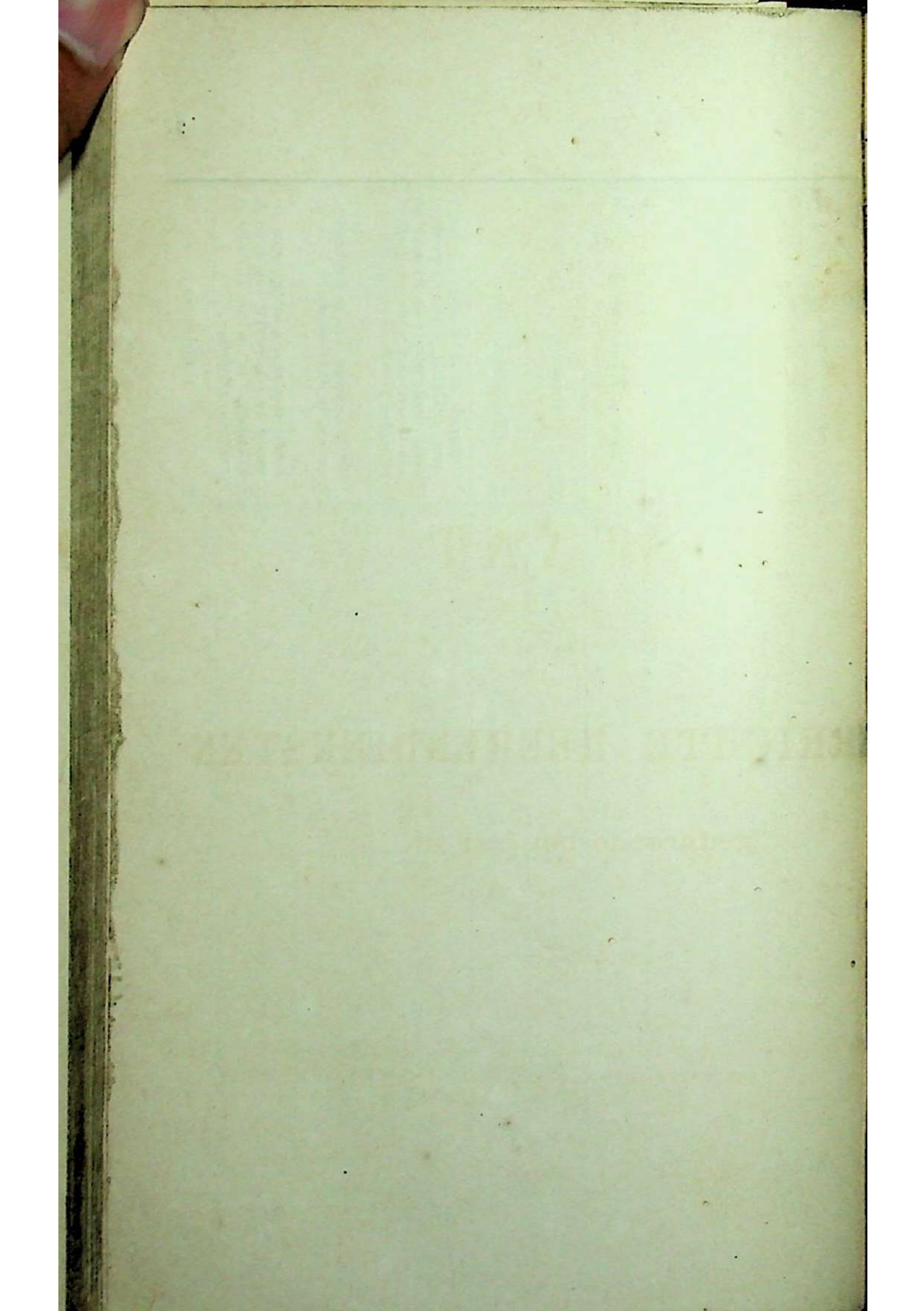
De Gouvernements Secretaris,

O E R H O U D V A N :

N W E N W E G E N .

B R U G G E N .

verzamelings van
aardingsmateriaal.Afstand van de
vindplaats tot die
van opstapeling.
(c)
12Benoodigd aantal
dagdiensten 's jaars.
13Totaal dagdiensten 's jaars
benoodigd voor de wegen
(kolom 10 + 13).
14Naam of waar gelegen.
15Afstand.
(c)
16Getal dagdiensten 's jaars.
17Gedurende de laatstevoorgaande 3 of 5
jaren gemiddeld jaarlijks gepesteed
aantal dagdiensten voor het vervoeren
van Gouvernements reizigers, goederen
en gelden.
18Totaal generaal van de dagdiensten,
vermeld in de kolommen 14, 17 en 18.
19Zoodat voor eersten aanleg zware re-
paratie en vernieuwing van de in de
kolommen 5 tot en met 17 bedoelde
werken overblijven.
20Toelichtingen.
21



ENT. B.

entie BENKOELEN.

STAAT

VAN DE

WIRRICHTE HEERENDIENSTEN

gedurende het jaar 18.....

ort bij artikel 2 § c der voorschriften, vastgesteld bij artikel 1 § II
van het besluit van 9 Juli 1891 no. 6.

Mij bekend:

De Gouvernements Secretaris,

Nº. 4660.**HEERENDIENSTEN. BANKA
EN ONDERHOORIGHEDEN.**

*Bij artikel 1 § II van het besluit van 9 Juli 1891 no. 7
zijn vastgesteld de navolgende:*

VOORSCHRIFTEN ter uitvoering van de ordonnantie
van 9 Juli 1891 (Staatsblad nº. 171).

Artikel 1. Bij de regeling der verschillende heeren-
diensten in de residentie *Banka en Onderhoorigheden* wordt
het volgende in acht genomen:

**A. Diensten voor het herstellen en onderhouden van
groote post- en binnenwegen, bruggen en duikers
(met uitzondering van die op de hoofdplaats
der residentie) benevens van de thans
in gebruik zijnde waterwegen.**

- 1°. Deze diensten worden zooveel mogelijk gevorderd en
uitgevoerd op vaste tijden van het jaar, niet samen-
treffende met die, waarin de heerendienstplichtigen
zich aan hunne cultures en daarmede samenhangende
werkzaamheden, of aan een slechts op bepaalde tijden
van het jaar uitgeoefend wordende visscherij moeten
wijden, dan wel met die, waarin bij de tinontginning
behoefte bestaat aan meer werkkrachten dan ge-
woonlijk.
- 2°. Wanneer het voor de uitvoering van eenig werk
binnen den afstand van 8 palen beschikbaar aantal
heerendienstplichtigen onvoldoende is en hetzij door
de uitvoering over een langer tijdvak te verdeelen,
hetzij op eenige andere wijze geene billijke regeling
te treffen is, wordt aan den Resident vrijheid gelaten
tot de uitvoering van het werk, geheel of gedeeltelijk
in vrijen arbeid, het voorstel te doen.

3°. Onder koeliearbeid worden in geen geval verstaan de werkzaamheden, waarvoor de bijzondere ervaring van den ambachtsman vereischt wordt.

4°. In buitengewone omstandigheden, als: het bezwarende van het werk, de spoed waarmede het verricht moet worden, het samentreffen met vele andere, in het belang van den landbouw of van andere industriën der bevolking vereischte werkzaamheden, — kan, doch telkens voor elk geval in het bijzonder, tot toekenning eener tegemoetkoming voor voeding den Gouverneur-Generaal een voorstel worden gedaan.

5°. Het bakken van metselsteen, het branden van kalk, het stampen van metselsteen tot cement, het halen van koraal of andere steenen en zand, zoomede van ruw bekapt hout uit de tot het staatsdomein behorende bosschen kunnen, voor zooveel de plaatselijke omstandigheden dit toelaten, voor de hierbedoelde werken geschieden in heerendienst.

De bevolking mag echter niet gedwongen worden tot de levering van zulke gereedschappen ter verwerking dier materialen, als zij zich daartoe opzettelijk zou moeten aanschaffen.

De werkzaamheden voor het verkrijgen van deze materialen worden tusschen de betrokken kampongs zoo billijk mogelijk verdeeld.

6°. Geen heerendienst wordt gevorderd voor eersten aanleg, vernieuwing (zware reparatie), noch voor verfraaiing van werken als hierbedoeld.

Voor de vordering van diensten ten behoeve van herstellingen, anders dan tot gewoon onderhoud, aan bestaande werken wordt in elk afzonderlijk geval de machtiging vereischt van den Resident, die de gevraagde machtiging niet verleent dan na zich vooraf overtuigd te hebben dat daardoor het maximum jaarlijks vorderbaar aantal dagdiensten der betrokken kampongs niet zal worden overschreden.

7^e. Bij het regelen van de hierbedoelde diensten moet nog op het volgende worden gelet:

Het herstellen en onderhouden van:

a. *Groote post- en binnenwegen.*

Onder de binnenwegen, welker herstelling en onderhoud in heerendienst geschieden, worden verstaan die, welke hoofdplaatsen van afdeelingen (districten) en onderdistricten onderling verbinden of welke van deze leiden naar andere belangrijke plaatsen.

Daaronder zijn niet begrepen de kleinere wegen, die slechts de gemeenschap tusschen kampongs onderling en tusschen deze en de groote post- en binnenwegen vormen, waarvan het onderhoud komt ten laste van de betrokken kampongbewoners; noch ook de wegen van en naar de mijnen, waarvan het onderhoud blijft opgedragen aan de mijnwerkers.

Voor zooveel wegen betreft op de hoofdplaats der residentie of op andere belangrijke plaatsen, wijst de Resident aan welke van die wegen in heerendienst behooren te worden onderhouden.

Bij het onderhoud der groote post- en binnenwegen wordt er naar gestreefd om geleidelijk te komen tot verharding, daar waar de aard van den bodem of de gesteldheid van het terrein zulks het meest noodzakelijk maakt.

Voor het gewoon onderhoud, — waaronder verstaan wordt het aanbrengen van alle voorzieningen, die geen uitstel gedoegen, zooals het dichten van gaten, het verzekeren van een onbelemmerden waterafvoer, het wegkrabben van moskorsten, het wegruimen van hindernissen, die het verkeer kunnen belemmeren enz. — komen, al naar gelang van omstandigheden, op gezette tijden of, zoo noodig, dagelijks dienstplichtigen uit van de naastbij gelegen kampongs. De kamponghoofden zijn gehouden op de goede vervulling van deze werkzaamheden voortdurend toezicht te houden.

De diensten voor herstellingen, anders dan tot gewoon onderhoud, worden zooveel mogelijk slechts eens of enkele malen in het jaar gevorderd.

b. *Bruggen en duikers.*

De bruggen en duikers, die in heerendienst moeten worden hersteld en onderhouden, zijn die, gelegen in de in heerendienst te onderhouden groote post- en binnenwegen, buiten de hoofdplaats van de residentie.

De bruggen en duikers, gelegen in kampongwegen, vallen onder de zorg van de betrokken kampongbewoners; die in de wegen van en naar de mijnen onder de zorg van de mijnwerkers.

Voor zooveel de heerendienstplichtige arbeid ten behoeve van bruggen en duikers niet geregeld wordt bij de ramingen der geldelijke uitgaven van de uit te voeren werken, heeft de vordering van dien arbeid zooveel doenlijk plaats op dezelfde wijze als voor het herstellen en onderhouden van wegen is aangegeven.

Het tijdelijk bewaken van belangrijke bruggen, wanneer die, tengevolge van overstroming of hoogen waterstand in de rivieren in gevaar verkeerren, wordt beschouwd als een maatregel tot afwending van algemeen gevaar of van rampen van hooger hand.

c. *Waterwegen.*

De waterwegen, die in heerendienst moeten worden onderhouden, worden door den Resident aangewezen.

De voor dit onderhoud benoodigde diensten worden zooveel mogelijk gevorderd van de sekahs.

B. Transportdiensten.

Voor het verrichten van deze diensten worden als regel aangewezen de aan de groote verkeerswegen gelegen kampongs.

Voor vervoer te water worden zooveel mogelijk de orang sekañ gebruikt.

Het bestuur ziet toe dat voor het verrichten van deze diensten aan de heerendienstplichtigen wordt betaald hetgeen daarvoor volgens bestaande wettelijke bepalingen en reglementen van landswege wordt te goed gedaan.

a. *Vervoer van Gouvernements goederen en gelden
zoomede van postpakketten.*

Behalve in spoed vereischende gevallen, geschiedt het vervoer van Gouvernements goederen en gelden op zoodanige tijdstippen als met de vordering van andere diensten en met de belangen der bevolking het best vereenigbaar is.

Spoed vereischende gevallen uitgezonderd, worden de diensten voor het vervoer van postpakketten zooveel mogelijk op gezette tijden gevorderd en het aantal der met de bediening van elk traject te belasten heerendienstplichtigen voor vast geregeld.

b. *Vervoer van Gouvernements reizigers, personen en
troepen op marsch daaronder begrepen,
en hunne goederen.*

De verstrekking van heerendienstplichtigen voor dit vervoer heeft alleen plaats in de bij de reglementen bepaalde gevallen en tot het daarbij vastgesteld aantal als maximum.

Elk heerendienstplichtige behoeft niet meer te dragen dan $\frac{1}{3}$ (één derde) pikol.

Voor het vervoer van troepen of personen op marsch, op den voet van de ordonnantie van 3 Mei 1875 (Staatsblad no. 110), wordt met door het bestuur aan te wijzen kampongs overeengekomen omtrent de voorziening in het vereischte materieel.

In alle andere gevallen moet zoodanig materieel door de reizigers zelf worden verschaft.

De reizen, andere dan die van troepen en personen op marsch, worden onderscheiden in spoed- en gewone reizen, volgens regelen aan te geven door den Resident, die, zoo noodig, in elk voorkomend geval beslist.

Voor spoedreizen heeft de verstrekking van koelies op zoodanige wijze plaats dat het vervoer onafgebroken kan doorgaan tot aan de plaats van bestemming.

De heerendienstplichtige, die het daartoe noodige bericht (soerat oesoel) vooruit brengt, wordt gerekend tot het door den reiziger aangevraagd aantal.

Spoedreizen gaan voor.

Voor gewone reizen gaat het vervoer slechts onafgebroken door in hetzelfde district (afdeeling) of tot aan de naastbij zijnde districts (afdeelings) hoofdplaats.

Voor gewone reizen worden geen koelies verstrekt op trajecten, waarop reeds reizigers onderweg zijn, tenzij de zekerheid bestaat dat daaruit geen overlast voor de bevolking zal voortvloeien.

Indien de reiziger langer dan één uur, na den zooveel mogelijk overeenkomstig zijn verlangen bepaalde tijd, met zijn vertrek verwijt, kan het hoofd van plaatselijk bestuur vorderen dat eene nieuwe aanvraag worde gedaan, waaraan geen gevolg behoeft te worden gegeven, dan nadat aan de aanvankelijk in gereedheid gehouden koelies het hun toekomend loon is uitbetaald geworden.

Voor zooveel zulks van den reiziger zelven afhangt, is deze gehouden gemiddeld $2\frac{1}{2}$ (*twee en een halven*) paal per uur af te leggen.

Op deze laatste bepaling is uitzondering toegelaten voor reizen, die in het belang van den dienst moeten onderbroken worden, ter beoordeeling van het hoofd van plaatselijk bestuur.

Artikel 2. De Resident zal:

- a. van de te maken regelingen districtsgewijze registers doen samenstellen volgens het hierbij behoorend model A, en die aan zijne goedkeuring doen onderwerpen; zullende eene samentrekking van die registers, door tusschenkomst van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur, zoodra mogelijk aan den Gouverneur-Generaal moeten worden ingediend;

- b. na afloop van de sub *a* bedoelde regeling, aan de districtshoofden verstrekken een exemplaar van de in de maleische taal overgebrachte voorschriften, naar welke de vordering der heerendiensten geschiedt;
 - c. bij het jaarlijksch verslag der heerendiensten een staat overleggen, ingericht naar het hierbij gevoegd model *B*, waaruit districtsgewijs moet blijken welke heerendiensten zijn verricht; zullende de Resident daartoe maandelijks eene opgave doen indienen van de in de laatst verlopen maand in elk district verrichte heerendiensten.
-

L. A.

entlie BANKA EN ONDERHOORIGHEDEN.

ct.....

REGISTER

VAN DE

ORDEELING DER HEERENDIENSTEN.

bij artikel 2 § a van de voorschriften, vastgesteld bij artikel 1 § II
van het besluit van 9 Juli 1891 no. 7.

Mij bekend :

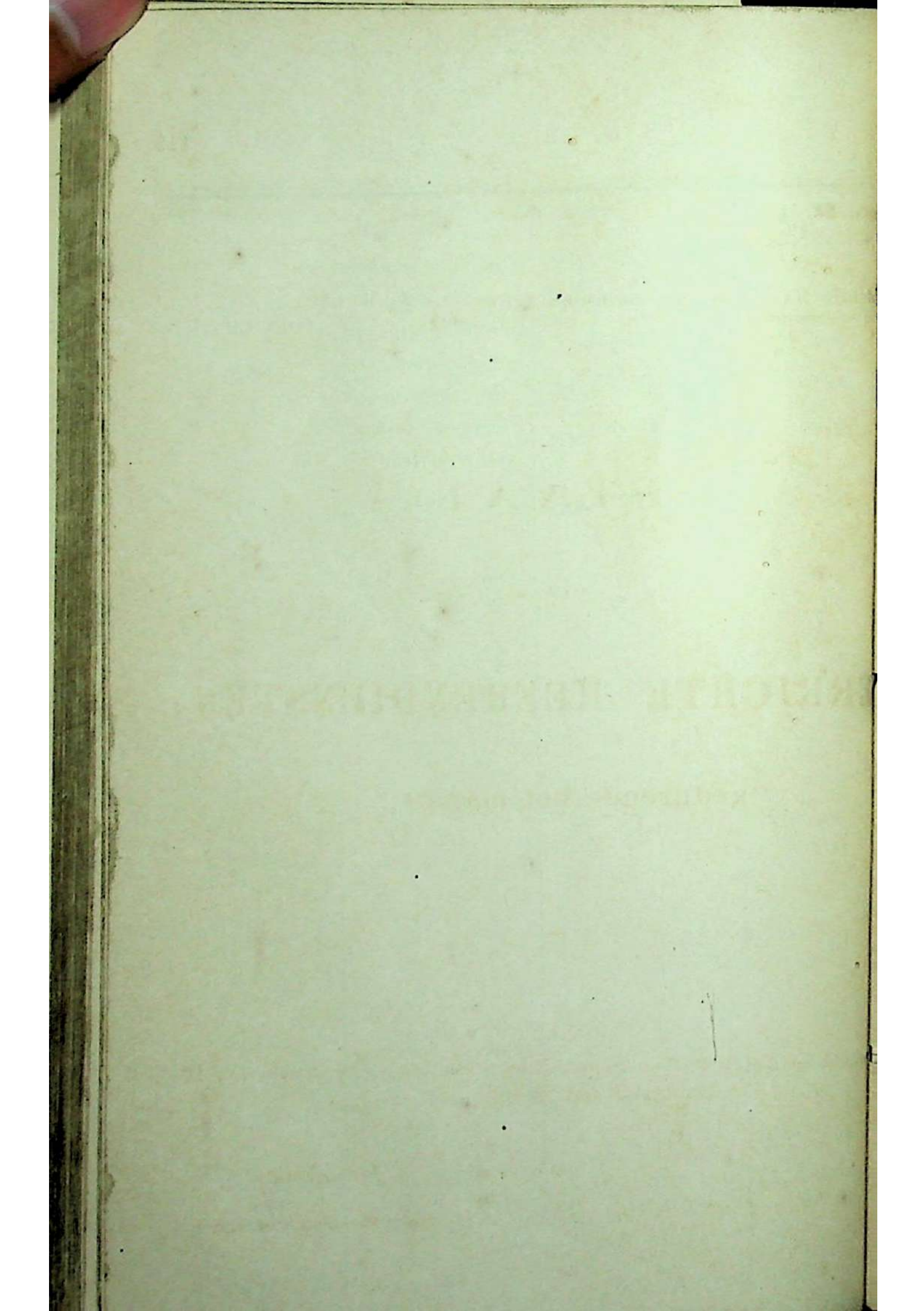
De Gouvernements Secretaris,

Diensten voor onderhoud van:

DIENSTEN VOOR HET VER-
REKEN VAN POSTPAKKETT

[illegible]

reende de laatst- gaande 3 of 5 en gemiddeld kes gepresteerd il dagdiensten haet vervoeren gouvernements geers, goederen en gelden. 24	Totaal generaal van de dagdiensten vermeld in de kolommen 14, 17, 20, 23 en 24. 25	Zoodat voor het doen van herstellin- gen aan de in de kolommen 5 t/m. 20 bedoelde werken en voor onvoorziene transportdiensten overblijven. 26	TOELICHTIN- GEN. 27



EEL **B.**

teentje BANKA EN ONDERHOORIGHEDEN.

STAAT

VAN DE

ERRICHTE HEERENDIENSTEN

gedurende het jaar 18.....

rtt bij artikel 2 § c der voorschriften, vastgesteld bij artikel 1 § II
van het besluit van 9 Juli 1891 no. 7.

Mij bekend:

De Gouvernements Secretaris,

derde dagdiensten ter zake van:

AN.	Te zamen.	
11		
	Het vervoeren van postpakketten.	
12		
	Het vervoeren van Gou-vernements goederen en gelden.	
13		
	Het vervoeren van Gou-vernements reizigers, troepen en personen op marsch daaronder begrepen.	
14		
	Totaal aantal in 18... ge- derde dagdiensten.	
15		
	Zoodat in 18... van het beschikbaar maximum aantal dagdiensten onverbruikt zijn gebleven. (Kolom 3 minus kolom 15).	
16		
	TOELICHTINGEN.	
17		

Nº. 4661.**HEERENDIENSTEN. LAMPONGSCHE DISTRICTEN.**

Bij artikel 1 § II van het besluit van 5 Februari 1892 no. 13 zijn vastgesteld de navolgende:

VOORSCHRIFTEN ter uitvoering van de ordonnantie van 5 Februari 1892 (Staatsblad no. 39).

Artikel 1. Bij de regeling der verschillende heeren-diensten in de residentie *Lampongsche districten* wordt het volgende in acht genomen:

A. Diensten voor het onderhouden van groote post- en binnenwegen en van de in die wegen gelegen bruggen en duikers, benevens van de thans in gebruik zijnde waterwegen.

- 1^e. Onder deze diensten wordt in de ordonnantie van 5 Februari 1892 (Staatsblad no. 39) verstaan alle koelie-arbeid ten behoeve van voormelde werken; die voor eersten aanleg van zoodanige werken uitgezonderd.
- 2^e. Deze diensten worden zooveel mogelijk gevorderd en uitgevoerd op vaste tijdstippen van het jaar, niet samentreffende met den tijd, waarin de heerendienst-plichtigen aan hun eigen cultures en daarmede samenhangende werkzaamheden zich moeten wijden.
- 3^e. De afstand, binnen welken de heerendienstplichtigen, benoodigd voor het onderhouden van wegen en bruggen dan wel tot het verzamelen of het vervoeren van de daartoe benoodigde materialen kunnen worden opgeroepen, zal zoo min mogelijk overschrijden 12 palen; terwijl in ieder geval de diensten, waarbij overnachting volstrekt onvermijdelijk is, als dubbele diensten in rekening worden gebracht; met vrijlating aan het Hoofd van Gewestelijk Bestuur om, wanneer het onmogelijk blijkt aan den voorgeschreven ma-

ximum-afstand zich te houden en geenerlei billijke regeling te treffen is, — welk een en ander voor elk voorkomend geval in het bijzonder zal moeten worden aangetoond — tot de uitvoering van eenig werk in vrijen arbeid het voorstel te doen.

- 4^e. Onder koelie-arbeid worden in geen geval verstaan de werkzaamheden, waarvoor de bijzondere ervaring van den ambachtsman vereischt wordt.
- 5^e. In buitengewone omstandigheden, als: het bezwarende van het werk, de spoed waarmede het verricht moet worden, het samenvallen met vele andere werkzaamheden, kan, doch telkens voor elk geval in het bijzonder, tot toekenning eener tegemoetkoming voor voeding den Gouverneur-Generaal een voorstel worden gedaan.
- 6^e. Het in de bosschen kappen van wildhout en het bakken van metselsteenen, het branden van kalk, het stampen van steen tot cement, het aanbrengen van koraal of riviersteenen, grond of zand en wat dies meer zij, kunnen, voor zooveel de plaatselijke omstandigheden dit toelaten, voor de hier bedoelde werken geschieden in heerendienst.

De bevolking mag echter niet gedwongen worden karren of trekvee te leveren voor het transport van die materialen of van zulke gereedschappen ter verwerking dier materialen, als zij zich daartoe opzettelijk zou moeten aanschaffen.

De werkzaamheden tot het verkrijgen van deze materialen en de te bewijzen koeliediensten, worden tusschen de verschillende kampongs zoo billijk mogelijk verdeeld.

Zijn de materialen slechts op verre afstanden te verkrijgen, zoo zal hun transport van de eene kampong aan de andere overgedragen worden, zoodanig, dat de heerendienstplichtigen zooveel mogelijk op geen grooter afstand dan van 12 palen tot dat einde worden te werk gesteld.

- 7°. Voor de vordering van diensten ten behoeve van zware reparatiën aan- en vernieuwingen van bestaande werken, wordt de machtiging vereischt van den Resident, die de gevraagde machtiging niet verleent dan na zich overtuigd te hebben, dat daardoor het maximum jaarlijks vorderbaar aantal dagdiensten der betrokken kampongs niet zal worden overschreden.
- 8°. Bij het regelen der hierbedoelde diensten moet nog op het volgende gelet worden:

I. *Groote post- en binnenwegen.*

De groote postwegen, welker onderhoud in heerendienst geschiedt, zijn die van:

- 1°. *Telok-Betong over Tandjong-Karang en Goenoeng-Soegih naar Menggala;*
- 2°. *Tandjong-Karang naar Kota-Agoeng;*
- 3°. *Telok-Betong naar Kalianda;*
- 4°. *Goenoeng-Soegih naar Soekadana;*
- 5°. *Tarabangi naar Kota-Boemi.*

En de binnenwegen:

a. *Landwegen:*

- 1°. die binnen de hoofdplaats *Telok-Betong* en binnen de zes afdeelingshoofdplaatsen;
- 2°. die van *Kalianda* rond de *Radjabasa*, met de zijtakken naar *Kotapang* en *Pengantoengan*;
- 3°. van *Kota-Agoeng* naar *Sanggi*;
- 4°. van *Gedong-Tatahan* door de *Waij-Lima* naar *Tandjong-Kemala*;
- 5°. van *Soekadana* over *Laboean-Maringgai*, *Djaboeng* en *Negri-Djemanten* naar *Soekadana*;
- 6°. van *Goenoeng-Soegih* over *Koeripan*, *Adji-Kagoengan*, *Kota-Boemi* en *Oedjoeng-Karang* naar *Negri-Batoe*;
- 7°. van *Menggala* over *Gedong-Ratoe*, *Negri-Besar*, *Pakoean-Ratoe*, *Karangan*, *Kedong-Menang* en *Rantau-Tamiang* naar *Negri-Batin*.

b. Waterwegen:

De *Toelang-Bawang* rivier van af *Pagar-Déwa* tot hare uitmonding in zee.

Alle overige wegen zijn als gemeente wegen te beschouwen.

Het onderhoud der groote post- en binnenwegen wordt onderscheiden in:

- a. gewoon onderhoud, waartoe gerekend wordt: het aanbrengen van alle voorzieningen, die geen uitstel gedoogen, als: het dichten van gaten, het vullen van holten met grind, het doorsteken van verstopte goten, het verzekeren van een onbelemmerden afvoer van water, het wegschrappen van modder, het wegruimen van hetgeen het verkeer kan belemmeren, enz.

Voor deze werkzaamheden komen, al naar gelang van omstandigheden, op gezette tijden of, zoo noodig, dagelijks op hun beurt dienstplichtigen van de daarin betrokken kampongs uit.

Het kamponghoofd is gehouden op de goede vervulling van deze werkzaamheden voortdurend toezicht te houden.

- b. de verzameling van grind of ander verhardingsmateriaal;
- c. gewone herstellingen, daaronder begrepen het uitspreiden van grind over geheele baanvakken om den weg tot zijn vorig niveau terug te brengen, het herstellen van dijken langs den weg, het uitdiepen van goten enz.;
- d. zware reparatiën als: het aanbrengen van een verharde onderlaag met koraal of riviersteen, of het vernieuwen daarvan, dan wel algemeene veranderingen in den bestaanden toestand der wegen, zooals het vervangen van aarden dijken door dijken met kalksteen, het bevloeren met steenen der goten, waar zoodanige bevloering niet reeds bestaat, het beleggen der zijwanden van de wegen met groote steenen tot het verkrijgen van meerdere rontheit enz.

De onder *b* en *c* genoemde diensten worden eens dan wel slechts enkele keeren in het jaar en niet dan met voorkennis van den betrokken controleur, op de door hem bepaalde tijdstippen, gevorderd.

Die sub *d* bedoeld geschieden slechts na vooraf verkregen machtiging van den Resident.

II. *Bruggen en duikers.*

De bruggen en duikers, welke in heerendienst moeten worden onderhouden, zijn die, gelegen in de in heerendienst te onderhouden wegen.

De in gemeente wegen gelegen bruggen en duikers vallen onder de zorg der betrokken kampongs.

B. Het vervoeren van Gouvernements goederen en gelden en van Gouvernements reizigers.

Met het vervoeren van goederen en gelden van den Lande, en van Gouvernements reizigers, personen en troepen op marsch daaronder begrepen, worden belast eenige aan de groote post- en binnenwegen gelegen kampongs.

De verstrekking van koelies voor het bovenbedoeld transport geschiedt alleen in de bij de reglementen bepaalde gevallen en tot het daarbij vastgesteld getal, waarop echter eene uitzondering wordt toegelaten ten opzichte van de heerendienstplichtigen, benoodigd voor het roeien van de bidar van den controleur van de afdeeling *Toelang-Bawang* op de dienstreizen van dien ambtenaar, waarvoor over zoo vele heerendienstplichtigen mag worden beschikt als zal blijken noodig te zijn.

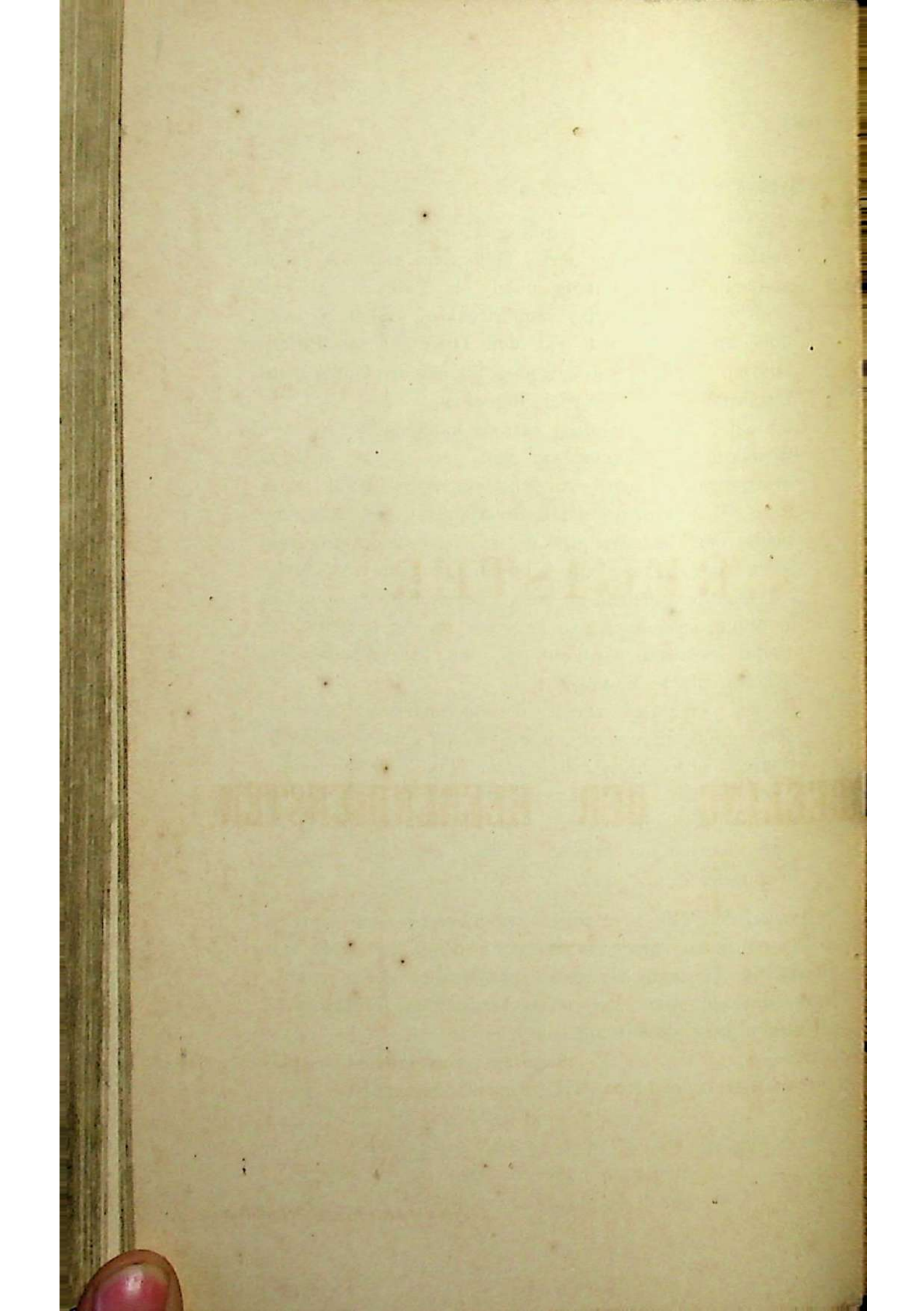
Voor deze diensten wordt aan de dienstplichtigen betaald hetgeen bij de reglementen is bepaald.

Met de kampongs, aan welke het boven vermeld vervoer is opgedragen, wordt overeengekomen omtrent het voorzien in het voor deze diensten vereischte materiaal.

Artikel 2. De Resident zal:

- a. van de te maken regelingen registers doen samenstellen volgens het hierbij behoorend model **A**, en die aan zijne goedkeuring doen onderwerpen; zullende eene afdeelingsgewijze samentrekking van die registers, door tusschenkomst van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur, zoodra mogelijk aan den Gouverneur-Generaal moeten worden ingediend;
- b. na afloop der regeling aan de kamponghoofden doen uitreiken een exemplaar van een in de landstaal overgebracht kort overzicht der voorschriften, waarnaar de vordering der heerendiensten geschiedt, zoodmede een extract uit de sub *a* bedoelde registers, ieder voor zooveel zijn kampong aangaat, welk extract zal moeten vermelden, welke heerendiensten aan elke kampong opgelegd zijn en, voor zooveel mogelijk, het aantal heerendienstplichtigen, dat daarvoor dagelijks behoort uit te komen;
- c. bij het jaarlijksch verslag der heerendiensten een staat overleggen, ingericht naar het hierbij gevoegd model **B**, waaruit afdeelingsgewijze moet blijken welke heerendiensten zijn verricht; zullende de Resident daartoe maandelijks eene opgave doen indienen van de in de laatst verlopen maand in elke afdeeling verrichte heerendiensten.

Artikel 3. Bij voorstellen tot uitvoering van werken in heerdienst moet steeds eene door het Hoofd van Plaatselijk Bestuur afgegeven verklaring worden overgelegd, dat de voor het werk benoodigde heerdienstplichtigen beschikbaar zijn.



DEL A.

entie LAMPONGSCHE DISTRICTEN.

lling.....

REGISTER

VAN DE

ORDEELING DER HEERENDIENSTEN.

Bij artikel 2 § a van de Voorschriften, vastgesteld bij artikel 1 § II
van het besluit van 5 Februari 1892 no. 13.

Mij bekend:

De Gouvernements Secretaris,

BERHOUD VAN:

Hier wegen		Bruggen en duikers.		Waterwerken.	
Totaal dagdiensten 's jaars benoodigd voor de wegen (kolom 10 + 13).		Naam of waar gelegen.	Afstand.	Naam of waar gelegen.	Afstand.
14.		(c)			
		Getal dagdiensten 's jaars		Getal dagdiensten 's jaars.	
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					
21.		Gedurende de laatstevoorgaande 3 of 5 jaren gemiddeld jaarlijks gepresteerd aantal dagdiensten voor het vervoeren van Gouvernements reizigers, goederen en gelden.			
22.		Totaal generaal van de dagdiensten, vermeld in de kolommen 14, 17, 20 en 21.			
23.		Zoodat voor het doen van zwaar on- derhoud aan de in de kolommen 5 tot en met 20 bedoelde werken overblijven.			
24.		TOELICHTINGEN.			

EEL **B.**

mentie LAMPONGSCHE DISTRICTEN.

STAAT

VAN DE

ERRICHTE HEERENDIENSTEN

gedurende het jaar 18.....

rt bij artikel 2 § c der Voorschriften, vastgesteld bij artikel 1 § II
van het besluit van 5 Februri 1892 no. 13.

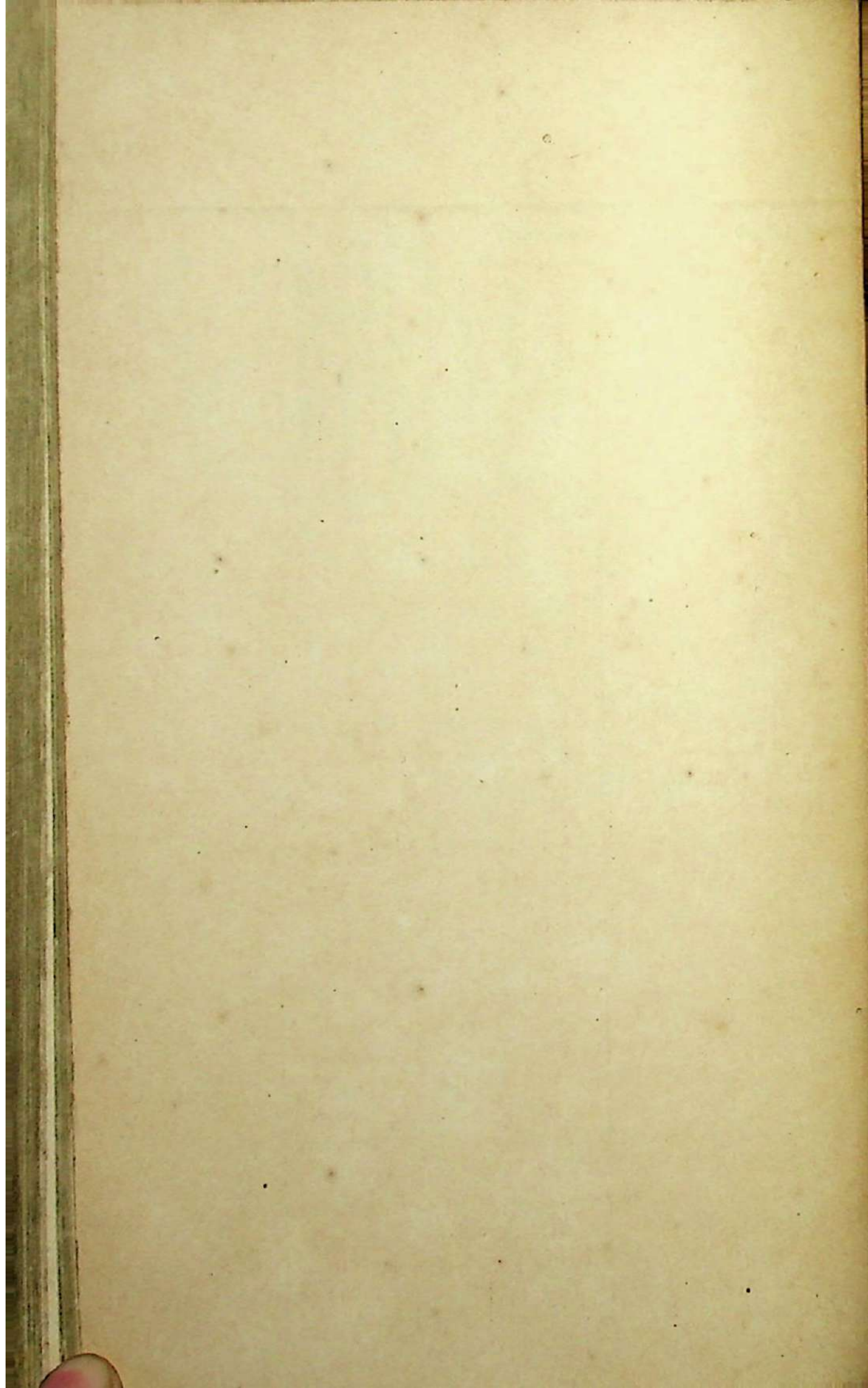
Mij bekend:

De Gouvernements Secretaris,

Aantal gedurende 18.... ver					
Onderhoud van:					
	Groote post- en binnenwegen.		Bridgen en duikers.		Waterwegen.

derde dagdiensten ter zake van:

1	Gouvernements goederen en gelden.	
2	Het vervoeren van Gouvernements reizigers, troepen en personen op marsch daaronder begrepen.	
3	Totaal aantal in 18... gevorderde dagdiensten.	
10	Zoodat in 18... van het beschikbaar maximum aantal dagdiensten onver- bruikt zijn gebleven. (kolom 3 minus kolom 9).	
11	TOELICHTINGEN.	



N^o. 4662. HEERENDIENSTEN. AMBOINA.

*Bij artikel 1 § II van het besluit van 3 Maart 1892 no. 4
zijn vastgesteld de navolgende:*

VOORSCHRIFTEN ter uitvoering van de ordonnantie
van 3 Maart 1892 (Staatsblad no.
67).

Artikel 1.

Bij de regeling der heerendiensten in de residentie
Amboina (de eilanden, behoorende tot de *Banda*-groep
uitgezonderd) wordt het volgende in acht genomen:

**A. Diensten voor het herstellen en onderhouden van
de wegen en van de daarin gelegen
bruggen en duikers.**

- 1^e. Deze diensten worden zooveel mogelijk gevorderd en
uitgevoerd op vaste tijden van het jaar, niet samen-
treffende met die, waarin de heerendienstplichtigen
zich aan hunne cultures en daarmee samenhangende
werkzaamheden moeten wijden.
- 2^e. De diensten, waarbij overnachting volstrekt onver-
mijdelijk is, worden als dubbele diensten in rekening
gebracht.
- 3^e. Bij het vragen der machtiging, bedoeld in § 7 van
artikel 1 der ordonnantie van heden (Staatsblad no.
67), moet voor ieder voorkomend geval worden aan-
getoond dat, ook door de uitvoering van het werk
over een langer tijdvak te verdeelen, het onmogelijk
is zich aan den maximum-afstand van 8 palen te
houden.

Aan den Resident wordt vrijgelaten om, wanneer
in zoodanig geval geenerlei billijke regeling te treffen
is, tot de uitvoering van het werk in vrijen arbeid
het voorstel te doen.

- 4^e. Onder den arbeid, door de heerendienstplichtigen te verrichten, worden in geen geval verstaan de werkzaamheden, waarvoor de bijzondere ervaring van den ambachtsman vereischt wordt.
- 5^e. In buitengewone omstandigheden, als: het bezwarende van het werk, de spoed waarmede het verricht moet worden, het samentreffen met vele andere, in het belang van den landbouw der bevolking vereischte werkzaamheden, kan, doch telkens voor elk geval in het bijzonder, tot toekenning eener tegemoetkoming voor voeding den Gouverneur-Generaal een voorstel worden gedaan.
- 6^e. Het bakken van metselsteenen, het branden van kalk, het stampen van metselsteenen tot cement, het halen van grind, koraal of andere steenen en zand, zoomede van ruw bekapt hout uit de tot het Staatsdomein behoorende bosschen, kunnen, voor zoo-veel de plaatselijke omstandigheden dit toelaten, voor de hierbedoelde werken geschieden in heerendienst.

De bevolking mag echter niet gedwongen worden tot de levering van zulke gereedschappen ter verwerking dier materialen, als zij zich daartoe opzettelijk zou moeten aanschaffen.

De werkzaamheden voor het verkrijgen van deze materialen worden tusschen de betrokken kampongs zoo billijk mogelijk verdeeld.

- 7^e. Geen heerendienst wordt gevorderd voor eersten aanleg, vernieuwing, (zware) reparatie, noch voor verfraaiing van werken als hierbedoeld.

Voor de vordering van diensten ten behoeve van herstellingen, anders dan tot gewoon onderhoud, aan bestaande werken wordt in elk afzonderlijk geval de machtiging vereischt van den Resident, die de gevraagde inachtiging niet verleent dan na zich vooraf overtuigd te hebben dat daardoor het maximum jaarlijks vorderbaar aantal dagdiensten der betrokken negorijen of kampongs niet zal worden overschreden.

- 8°. Bij het regelen van de hierbedoelde diensten moet nog op het volgende worden gelet:

Het onderhouden en herstellen van:

a. Wegen.

Onder de wegen, welker herstelling en onderhoud in heerendienst geschieden, worden verstaan die, welke hoofdplaatsen van afdeelingen, negorijen en burgerkampongs of wijken onderling verbinden.

Voor zooveel wegen betreft op de hoofdplaats der residentie of op andere belangrijke plaatsen, wijst de Resident aan welke van die wegen in heerendienst behooren te worden onderhouden.

Andere dan de bij de beide voorgaande alinea's bedoelde wegen komen ten laste van de betrokken negorij- of kampongbewoners.

Bij het onderhoud der wegen wordt er naar gestreefd om geleidelijk te komen tot verharding, daar waar de aard van den bodem of de gesteldheid van het terrein zulks het meest noodzakelijk maakt.

Voor het gewoon onderhoud, waaronder verstaan wordt het aanbrengen van alle voorzieningen, die geen uitstel gedoogen, zooals het dichten van gaten, het verzekeren van een onbelemmerden waterafvoer, het afkrabben van moskorsten, het korthouden van gras, het wegruimen van hindernissen, die het verkeer kunnen belemmeren, enz. komen, al naar gelang van omstandigheden, op gezette tijden of, zoo noodig, dagelijks dienstplichtigen uit van de naastbij gelegen negorijen of kampongs. De negorij- en kampong-hoofden zijn gehouden op de goede vervulling van deze werkzaamheden voortdurend toezicht te houden.

De diensten voor herstellingen, anders dan tot gewoon onderhoud, worden zooveel mogelijk slechts eens of enkele malen in het jaar gevorderd.

b. Bruggen en duikers.

De bruggen en duikers, die in heerendienst moeten worden hersteld en onderhouden, zijn die, gelegen in de in heerendienst te onderhouden wegen.

Elders gelegen bruggen en duikers vallen onder de zorg van de betrokken negorij- of kampongbewoners.

Voor zooveel de heerendienstplichtige arbeid ten behoeve van bruggen en duikers niet geregeld wordt bij de ramingen der geldelijke uitgaven van de uit te voeren werken, heeft de vordering van dien arbeid zooveel doenlijk plaats op dezelfde wijze als voor het onderhouden en herstellen van wegen is aangegeven.

B. Diensten voor het vervoer van personen en troepen op marsch en hunne goederen.

Voor het vervoeren van personen en troepen op marsch en hunne goederen worden eenige negorijen of kampongs aangewezen, doch alleen dan, wanneer daartoe voor de bij de reglementen vastgestelde loonen geene vrijwillige koelies te bekomen zijn.

De verstrekking van heerendienstplichtigen voor dit vervoer heeft alleen plaats in de bij de reglementen bepaalde gevallen, en tot het daarbij vastgesteld aantal als maximum.

Voor dezen dienst wordt aan de heerendienstplichtigen betaald hetgeen bij de reglementen is bepaald.

Met de negorijen of kampongs, aan welke het vervoer van troepen of personen op marsch en hunne goederen is opgedragen, wordt overeengekomen omtrent de voorziening in het vereischte materieel.

Artikel 2.

De Resident zal:

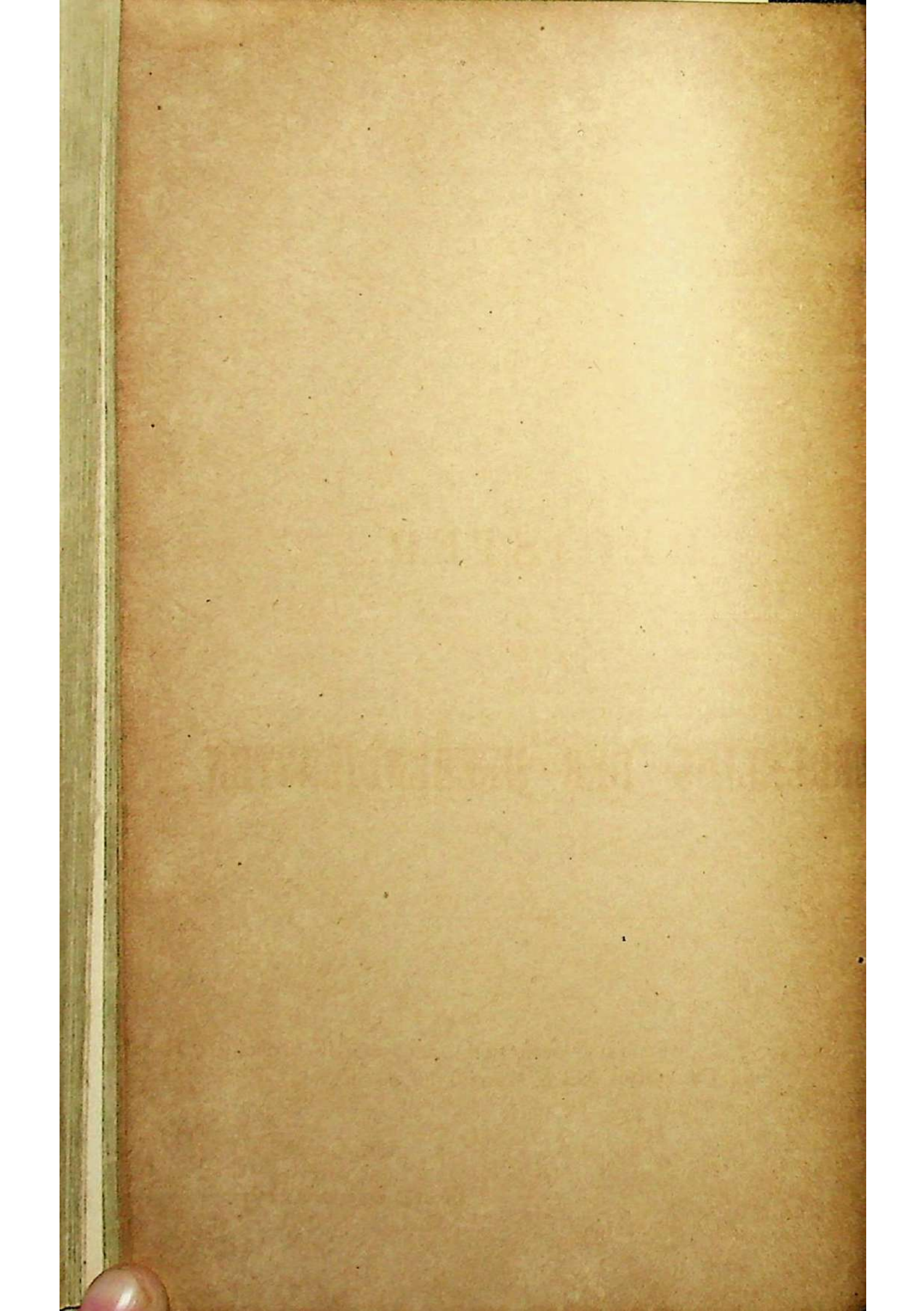
- a. van de te maken regelingen afdeelingsgewijze registers doen samenstellen volgens het hierbij behoorend model A, en die aan zijne goedkeuring doen onderwerpen;

zullende eene samentrekking van die registers, door tusschenkomst van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur, zoodra mogelijk aan den Gouverneur-Generaal moeten worden ingediend;

- b.* na afloop van de sub *a* bedoelde regeling, aan de negorij- en kamponghoofden verstrekken een exemplaar van de in de Maleische taal overgebrachte voorschriften, naar welke de vordering der heerendiensten geschiedt;
- c.* bij het jaarlijksch verslag der heerendiensten een staat overleggen, ingericht naar het hierbij gevoegd model *B*, waaruit afdeelingsgewijs moet blijken welke heerendiensten zijn verricht; zullende de Resident daartoe maandelijks eene opgave doen indienen van de in de laatst verlopen maand in elke afdeeling verrichte heerendiensten.

Artikel 3.

Bij voorstellen tot uitvoering van werken in heerdienst moet steeds eene door het Hoofd van Plaatselijk Bestuur afgegeven verklaring worden overgelegd, dat de voor het werk benoodigde heerdienstplichtigen beschikbaar zijn.



DEEL A.

identie AMBOINA.

leeling.....

REGISTER

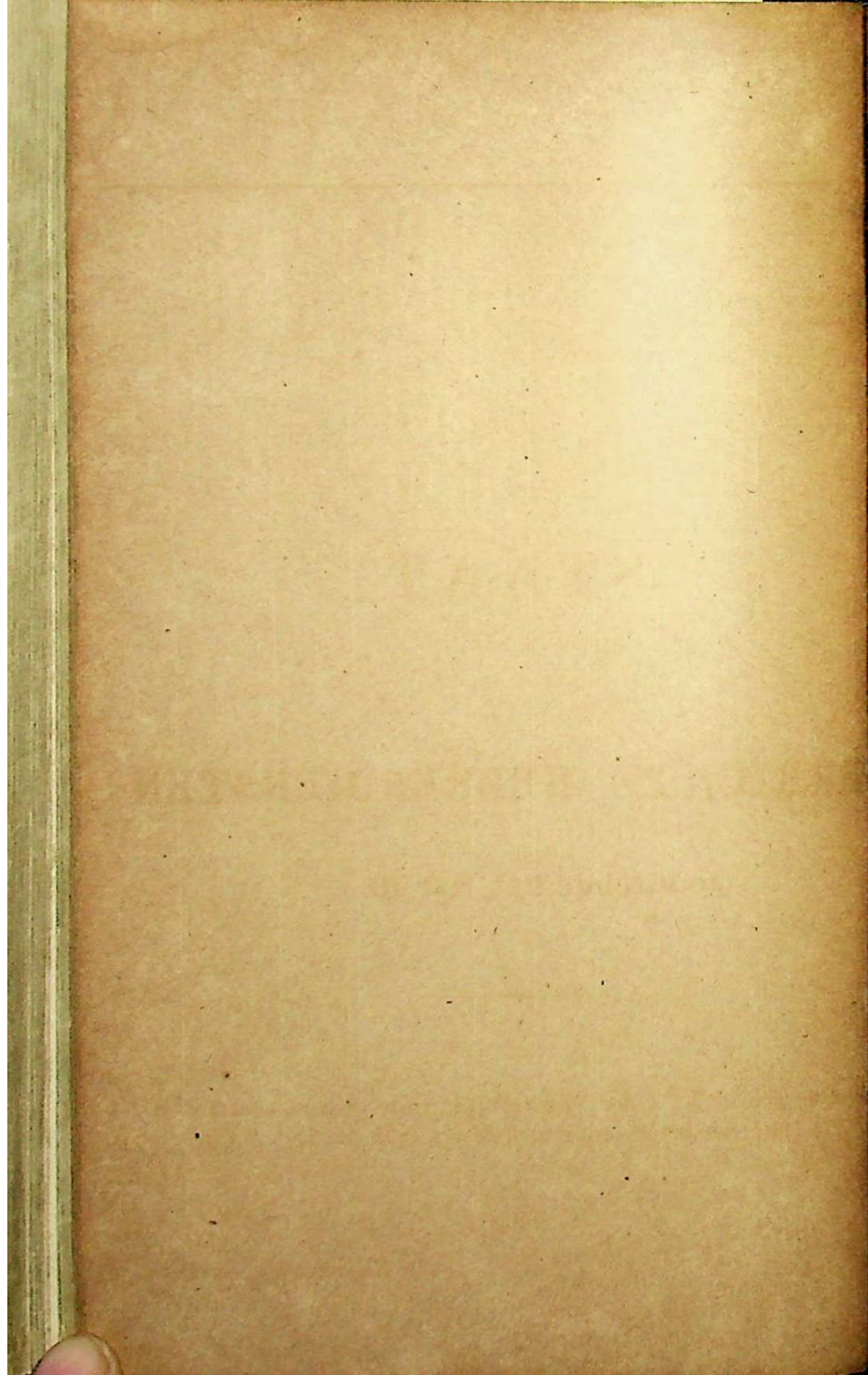
VAN DE

VERDEELING DER HEERENDIENSTEN.

rt: bij artikel 2 § a van de Voorschriften, vastgesteld bij artikel 1 § II
van het besluit van 3 Maart 1892 no. 4.

Mij bekend:

De Gouvernements Secretaris,



DEEL **B.**

identie AMBOINA.

STAAT

VAN DE

ERRICHTE HEERENDIENSTEN

gedurende het jaar 18.....

hoort bij artikel 2 § c der Voorschriften, vastgesteld bij artikel 1 § II
van het besluit van 3 Maart 1892 no. 4.

Mij bekend:

De Gouvernements Secretaris,

1. AFDEELING.	2. Aantal heerendienstplichtigen.	3. Maximum aantal dag- diensten, waarover jaarlijks beschikt mag worden.	Aantal gedurende 18... werkelijk ge-			
			gewoon onderhoud van:			7. wezen.
			4. wegen.	5. bruggen en duikers.	6. Totaal.	

N^o. 4663.

SPILLAGE. *Aanvulling van het
tarief in Bijblad no. 1678.*

Bij artikel 1 van het besluit van 15 October 1890 no. 2 is bepaald dat het tarief van spillage, behoorende bij art. 21 van het Reglement op het berekenen, valideeren en afschrijven van spillages, mitsgaders op het vergoeden van onderwichten en minderheden, voor en door de bewaarders en vervoerders van 's Lands goederen in *Nederlandsch-Indië*, gearresteerd bij besluit van den Commissaris-Generaal voor *Nederlandsch-Indië* van 14 Mei 1827 no. 18 (Bijblad no. 1678), wordt aangevuld in dier voege dat in de eerste rubriek na „specerijen” wordt opgenomen „spek, gezouten, gerookt” en daarachter in de 2^e, 3^e, 4^e en 5^e rubrieken, respectievelijk („) „5”, „5” en „2½”.

N^o. 4664.

SPILLAGE. *Aanvulling van het
Reglement in Bijblad no. 1678
en van het daarbij behoorend ta-
rief van „—”.*

BESLUIT.N^o. 1.

BUITENZORG, den 14^{den} Maart 1892.

Gelezen enz.;

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Nog gelezen enz.;

Is goedgevonden en verstaan:

Te bepalen:

I. met aanvulling:

a. van het tarief van spillage, behoorend bij artikel 21 van het Reglement op het berekenen, valideeren en afschrijven van spillages, mitsgaders op het vergoeden van onderwichten en minderheden, voor en door de bewaarders van 's Lands

goederen in *Nederlandsch-Indië*, gearresteerd bij besluit van den Commissaris-Generaal voor *Nederlandsch-Indië* van 14 Mei 1827, no. 18 (Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië* no. 1678);

b. enz.;

dat de spillage van de artikelen, genoemd in den aan dit besluit gehechten staat, wordt berekend op de almede in dien staat aangegeven wijze;

II. dat:

a. aan voorschreven reglement, als artikel 23;

b. enz.;

wordt toegevoegd het volgende voorschrift:

„Voor artikelen, welke ongeëmballeerd worden verzonden en waarvan de uitlevering per stuk geschiedt, wordt de toegestane spillage als gebroken of beschadigde eenheden uitgeleverd”.

Afschrift enz.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal
van *Nederlandsch-Indië*:

De Algemeene Secretaris,

SWEERTS.

STAAT behorende bij § I van het besluit van den
Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië*
van 14 Maart 1892 n°. 1.

BENAMING DER GOEDEREN EN ARTIKELEN.	Wijze van berekening der spillage.	Voor de beheerders der bewaarpplaatsen.		Voor de scheepsoverheden en andere vervoerders.	Aanmerkingen.
		Op partijen binnen het jaar weder afgeleverd.	Op partijen, welke overjarig hebben gelegen.		
Metselsteen, Inlandsche	proct.	5	5	10	
id. , Europeesche	"	2	2	5	
Dakpannen, Inlandsche	"	5	5	10	
id. , Europeesche	"	2	2	5	
Gebakken tegels, Inlandsche	"	4	4	8	
Tegels, Europeesch fabrikaat	"	2	2	4	
Hardsteen tegels, zerken, plin- ten, enz.	"	2	2	4	
Glasruiten	"	2	2	10	
Chloormagnesium	"	2	—	2	
Zinkvitriool, of klamei	"	2	—	1	
Zoutzuur in flesschen	"	2	2	2	

Mij bekend:

De Algemeene Secretaris,

SWEERTS.

N^o. 4665.

OPENBARE VERKOOPINGEN.
 VENDUSALARIS. MEUBILAIR.
Bepaling van het vendusalaris bij verkoop van een hotel met meubilair, beide bij hypotheekacte verbonden.

CIRCULAIRE.

Aan
 de Hoofden van Gewestelijk Bestuur.

N^o. 2536.

BATAVIA, 23 Februari 1892.

Bij den openbaren verkoop van een hotel met het daarin aanwezige meubilair, welke verkoop geschiedde ten verzoeken van den verbandhouder krachtens de onherroepelijke volmacht hem verleend bij de hypotheekacte, is in de veilconditiën bepaald, dat terzake het vendusalaris verschuldigd is, bedoeld bij artikel 11 van het reglement op de openbare verkooping in Staatsblad 1889 no. 190, en zulks in verband met de omstandigheid, dat in de hypotheekacte niet slechts het hotel verbonden was, maar ook het tot het hotel behoorend meubilair, hetwelk daarbij dus werd aangemerkt als door bestemming deel uit te maken van het onroerend goed.

Door de Regeering is beslist (1), dat bovenbedoeld meubilair als roerend goed had moeten worden aangemerkt en dus, daar het met het onroerend goed te zamen in ééne kaveling werd opgeveild, het vendusalaris had moeten zijn bepaald volgens de laatste alinea van artikel 10 van genoemd reglement.

Ik heb de eer UwHedG. te verzoeken de vendumeesters in het gewest onder uw beheer met deze beslissing in wetenschap te willen stellen.

De Directeur van Financiën,
 ROVERS.

(1) Missive le Gouv. Secretaris van 21 November 1891 no. 2374.

N^o. 4666.

PERSONEELE BELASTING.

Voorschrift nopens het inrichten der kennisgevingen van vermindering van aanslag in de
 „—”.

CIRCULAIRE.

Aan

de Hoofden van Gewestelijk Bestuur op en buiten *Java* (met uitzondering van den Gouverneur van *Atjeh en Onderhoorigheden*) en verder aan de Residenten der *Padangsche Bovenlanden* en van *Tapanoeli* en de Assistent-Residenten van *Bengkalis, Gorontalo* en *Banda*.

N^o. 3666.

BATAVIA, 15 Maart 1892.

Ingevolge de voorlaatste alinea van art. 28 der ordonnantie in Staatsblad 1878 no. 349 is de geheele aanslag in de personeele belasting in het geval van art. 34 no. 1 dier ordonnantie dadelijk vorderbaar, m. a. w. indien de huishouding wordt opgebroken of overgebracht naar een ander gewest, kan de verminderde aanslag, na aftrek van de afbetalingen, dadelijk worden ingevorderd.

Blijkens het voorkomende in no. 4143 van het Bijblad op het Staatsblad is de Regeering van oordeel, dat de boete wegens niet tijdige betaling van dadelijk vorderbare belasting, zoolang de invordering niet heeft plaats gehad, is verschuldigd over een of meer der verschenen termijnen van den *primitieven* aanslag.

Ingeval echter van vermindering van een aanslag anders dan in het geval van artikel 34 no. 1, wordt hetgeen op den aanslag over het geheele jaar nog verschuldigd is na de gedane afbetalingen, overeenkomstig de 7^{de} alinea van het aangehaald art. 28, verdeeld over zooveel termijnen als er nog verschijndagen overblijven.

Indien in de bovenbedoelde gevallen boete verschuldigd is, geschiedt dus de berekening daarvan in het eene geval niet op dezelfde wijze als in het andere geval.

De Algemeene Ontvangers dragen van de verminderingen kennis middels formulier E, behoorende bij de dezerzijdsche beschikking van 24 Maart 1879 no. 4919 (Bijblad no. 3731). Naar die kennisgeving berekent hij de verschuldigde boete.

Het is in verband met het vorenstaande duidelijk, dat in die berekening abuizen mogelijk zijn wanneer uit de kennisgeving niet blijkt op grond waarvan de vermindering is toegestaan.

Naar aanleiding van een en ander, heb ik de eer UwHEdG. te verzoeken voortaan in de door U aan de Algemeene Ontvangers te zenden kennisgevingen formulier E, achter den datum en het nummer van het betrekkelijk besluit en vóór de woorden: „verminderd met” te vermelden: „op grond van art. 34 no. der ordonnantie”.

De Directeur van Financiën,

ROVERS.

Nº. 4667. PATENTRECHT. ONDERWIJZERS.

De vraag of onderwijzers aan de Gouvernementsscholen, die kostkinderen verplegen, wegens de inkomsten, welke zij daarvoor genieten, patentrecht verschuldigd zijn, is bij de missive van den 1^{en} Gouvernements Secretaris van 14 Juli 1891 no. 1663 ontkennend beantwoord voor het geval aan die kinderen aanvullingsonderwijs gegeven wordt, dat als schoolonderwijs moet worden aangemerkt. (1)

Deze beslissing houdt verband met die omtrent de vrijstelling van de patentbelasting van kostschoolhouders en — houdersessen, opgenomen in no. 3448 van het Bijblad.

(1) Vgl. no. 3704 van het Bijblad.

N^o. 4668.

KOLONIAAL VERSLAG. STA-
TISTIEK. PATENTRECHT.
PERSONEELE BELASTING.
VERPONDING. *Voorschriften
betreffende het verstrekken van ge-
gevens voor het Koloniaal Verslag
met betrekking tot Patentrecht,
Personeele belasting en Verponding.*

CIRCULAIRE.

Aan
de Hoofden van Gewestelijk Bestuur
op en buiten *Java* en *Madoera*, met
uitzondering van den Gouverneur van
Atjeh en *Onderhoorigheden*.

N^o. 11666.

BATAVIA, 8 Augustus 1891.

Tot nog toe bestond de in het Koloniaal Verslag ver-
schijnende jaarstatistiek betreffende het patentrecht alleen
uit de volgende kolommen: „Gewesten”, „Aanslag”,
„Vermindering in den aanslag ontstaan” en „Werkelijk
te heffen bedrag”, en die betreffende de personeele be-
lasting uit dezelfde kolommen benevens nog eene kolom
„Te verhalen kosten van schatting”.

Het is de wensch van den Minister van Koloniën,
dat voortaan aan die statistieken meerdere uitbreiding
wordt gegeven. (1)

Ten aanzien van beide belastingen zal in den vervolge
ook het aantal belastingschuldigen moeten worden opge-
geven, wat de personeele belasting betreft afzonderlijk
voor de Europeanen en de Vreemde Oosterlingen.

Voorts zal met betrekking tot de opbrengst der perso-
neele belasting eene splitsing moeten worden gemaakt naar
de twee genoemde groepen van belastingschuldigen, en
bovendien eene splitsing naar de verschillende grondslagen.

(1) Missive le Gouvernements Secretaris van 14 Juli 1891 no. 1661.

Tot verduidelijking van de bedoeling worden hierbij overgelegd twee modellen *A* en *B*, waarvan het eerstgenoemde aangeeft de inrichting van de nieuwe statistiek betreffende het patentrecht en het tweede die betreffende de personeele belasting.

De gegevens zullen dienen te worden verstrekt door de gewestelijke bureaux, zoodat voortaan behalve de gewone bijdragen voor het Koloniaal Verslag ook die aangaande het patentrecht en de personeele belasting in den vorm van de evenbedoelde model-staten worden tegemoet gezien.

Omtrent de verzameling der gegevens volgen hier eenige opmerkingen.

Het aantal aangeslagenen in beide belastingen zal kunnen blijken uit eene optelling van de cijfers voorkomende in de kolommen „Aantal aanslagen” der formulieren *F* en *G* (zie Bijblad no. 3731), zoodat het zaak zal zijn die kolommen steeds nauwkeurig te doen invullen. Ten aanzien van de personeele belasting is met het oog op de splitsing van het aantal belastingschuldigen in Europeanen en Vreemde Oosterlingen eene andere voorziening noodig. Uit de cijfers in de kolom „Aantal aanslagen” van het formulier *F* is de onderscheiding niet te maken, daar zeer dikwijls Europeanen en Vreemde Oosterlingen gezamenlijk in één kohier voorkomen. Dit nu zal voortaan vermeden moeten worden, en UHedG. gelieve er dus zorg voor te dragen, dat te beginnen met het jaar 1892 steeds voor Europeanen en Vreemde Oosterlingen afzonderlijke kohieren der personeele belasting worden vastgesteld, en dat uit de formulieren *F* duidelijk blijke, op welke groep van belastingschuldigen de vastgestelde kohieren betrekking hebben. Zoo doende zal de verzameling der hierbedoelde gegevens op het einde van het jaar slechts weinig werk vereischen.

Wat de rubriek „Aanslag” van den overgelegden staat model *B* betreft, welke rubriek de splitsing van de opbrengst naar de verschillende grondslagen moet bevatten,

zij opgemerkt, dat de bedragen der kolommen „naar den I^{sten} grondslag” en „naar den II^{den} grondslag” eenvoudig het totaal uitmaken der bedragen van de overeenkomstige kolommen der formulieren *F*, n.l. de kolommen „Huurwaarde” en „Waarde van mobilair (en rijtuigen)”. De vierde kolom van deze rubriek moet het bedrag vermelden, waartoe de in de voorafgaande, evenbedoelde kolommen opgenomen bedragen van de eerste twee grondslagen door de toepassing van artikel 8, laatste lid, der ordonnantie op de personeele belasting (Staatsblad 1878 no. 349) ten slotte zijn verminderd. Dat bedrag blijkt niet rechtstreeks uit de formulieren *F*, doch kan door eene zeer eenvoudige becijfering worden verkregen. Men behoeft toch slechts het totaal bedrag van den aanslag te verminderen met het totaal bedrag, wat de Europeanen betreft, van den derden, en wat de Vreemde Oosterlingen aangaat, van den derden en vierden grondslag.

De laatste vier kolommen van den staat model *B* bevatten dezelfde gegevens, als welke tot nog toe in het Koloniaal Verslag werden verstrekt, behoudens dat de bedragen in alle vier kolommen gesplitst zullen moeten worden naar de twee categorieën van belastingschuldigen.

Ook ten opzichte van de verponding wenscht de Minister, dat uitvoeriger gegevens in het Koloniaal Verslag worden opgenomen.

Behalve de thans in het Verslag voorkomende, n.l. het totaal bedrag van den aanslag en de splitsing van den aanslag naar den aard van het zakelijk recht, zullen voortaan, doch slechts ééns om de vijf jaren, ook vermeld moeten worden het aantal aangeslagenen, verdeeld naar de rubrieken „Europeanen”, „Chineez”, „Andere Vreemde Oosterlingen” en „Inlanders”, benevens het aandeel, dat elk van die groepen van belastingschuldigen heeft in het totaal bedrag van den aanslag. De statistiek zal dus behooren te worden ingericht op de wijze, als aangegeven in het hierbij overgelegd model *C*. Zij zal moeten wor-

den ingediend om de vijf jaren en dan moeten aangeven den aanslag, vastgesteld bij de kohieren over het volle vijfjarig tijdvak, zooals deze door den Directeur van Financiën zijn gearresteerd.

De gegevens voor die statistiek kunnen voor het grootste gedeelte alleen uit de kohieren zelve getrokken worden, zoodat ook te dezen opzichte de gewestelijke bureaux de bijdragen zullen moeten leveren.

De bijdragen voor de nieuwe statistiek betreffende het patentrecht kunnen zonder bezwaar reeds over het loopende jaar worden verstrekt, en ik zie hen derhalve voor het eerst tegemoet in den aanvang van 1892.

Die voor de personeele belasting kunnen eerst over 1892 en mitsdien niet vroeger dan in het begin van 1893 worden verschaft.

Wat de verponding aangaat, zullen de eerste bijdragen voor de nieuwe statistiek al dadelijk moeten worden ingezonden. Daar voor het gewest onder Uw beheer de nieuwe verpondings-ordonnantie eerst op 1 Januari 1892 in werking treedt (Staatsblad 1891 no. 22) en met de inwerking van de vijfjaarlijksche bijdragen eerst na de vaststelling van de nieuwe verpondingskohieren een aanvang zal behooren te worden gemaakt, kan voorloopig wolstaan worden met het verzamelen van de gegevens uit dien op den voet der oude ordonnantie vastgestelden aanslag over 1890. Op eene zeer spoedige inzending van deze bijdragen wordt veel prijs gesteld, aangezien van de daarin vervatte gegevens partij zal zijn te trekken bij het overwegen van de invoering eener belasting op den overgang door overlijden van hypothecaire schuldvorderingen (referte aan mijne circulaire van 6 Juni 1891 no. 8367).

De Directeur van Financiën,

ROVERS.

MODEL A.

PATENTRECHT.

GEWESTEN.	Aantal aangeslagenen.	Bedrag van den aanslag.	Verminderungen in den aanslag ontstaan.	Werkelijk te heffen bedrag.
Java en Madoera Batavia		f	f	f

[illegible]

N^o. 4669.RECHTS BEDEELING. STA-
TISTIEK. DOODSTRAF.*Statistiek betreffende de toe-
passing der doodstraf.*

CIRCULAIRE.

Aan

de Hoofden van Gewestelijk Bestuur
in de Bezittingen buiten *Java* en
Madoera, de Officieren van Justitie
bij de Raden van Justitie op en bui-
ten *Java* en de fungeerende omgaande
rechters.

No. 7028.

BATAVIA, 17 September 1891.

De commissie voor het ontwerpen van een nieuw Straf-
wetboek voor Europeanen in *Nederlandsch-Indië*, heeft de
aandacht gevestigd op de omstandigheid, dat de officiële
statistieke gegevens betrekkelijk de toepassing van de
doodstraf in *Indië* onbetrouwbaar zijn.

Naar aanleiding hiervan is den Directeur van Justitie
door de Regeering opgedragen, in den vervolge bij de
statistieke opgaven betreffende de rechtsbedeeling in *Nē-
derlandsch-Indië*, die jaarlijks aan den Gouverneur-Generaal
worden ingediend, een afzonderlijke statistiek omtrent de
doodstraf te voegen.

Ten einde aan deze opdracht te kunnen voldoen, be-
hoort door U met ingang van 1 Januari jl. een register
te worden aangelegd betreffende de toepassing van gemelde
straf op Inlanders en met dezen gelijkgestelden in Uw
gewest, die ter zake van halsmisdrijven hebben terecht-
gestaan.

Dit register behoort ingericht te zijn volgens het hierbij
gevoegd model.

Tot toelichting van dit model doe ik het volgende
strekken:

- Kolom 1.* De bedoeling is, dat, met inachtneming van het onder kolom 3 aangeteekende, alle gevallen worden vermeld waarin gedurende het afgelopen jaar personen zijn terechtgesteld terzake van misdrijven, waartegen de doodstraf is bedreigd.
- „ 2. Betreffende militairen, door den niet-militairen rechter veroordeeld ter zake van communedelicten, waartegen de doodstraf is bedreigd, wordt een afzonderlijk uittreksel ingewacht.
- „ 3. *Terechtgesteld ter zake van:* n. l. terzake van misdrijven waarop de doodstraf is gesteld. Er wordt hier niet gesproken van vervolging, maar bepaaldelijk van terechtstelling. Vermelding van den datum van terechtstelling is wenschelijk.
- „ 4. De qualificatie van het misdrijf behoort nauwkeurig te worden omschreven.
- „ 5 en 6. Er zal worden vermeld tot welke straf de beklaagde in eersten aanleg en in hoogste instantie is veroordeeld; in beide gevallen met opgave van den datum van het vonnis of het arrest.
- „ 7. In deze kolom worde aantekening gehouden van de Gouvernements besluiten waarbij gratie, c. q. met verandering der doodstraf in eene andere straf, is verleend.
- „ 8. Vereischt geen toelichting.

Ik heb de eer UHed.Gestr. te verzoeken voor het aanleggen en aanhouden van vorenbedoeld register te willen zorg dragen en daarvan jaarlijks in de maand Februari een volledig uittreksel aan het Departement van Justitie toe te zenden.

Die toezending behoort te geschieden nadat de behandeling der zaak geheel is afgelopen en dus alle kolommen kunnen worden ingevuld.

Eene nauwkeurige invulling der registers wordt op prijs gesteld.

De Directeur van Justitie,
W. A. ENGELBRECHT.

MODEL-REGISTER.

STAAT

voorende bij Circulaire van den Directeur van Justitie
dd°. 17 September 1891 N°. 7028.

Doorlopend nummer (in Chronologische volgorde).	NAAM EN LANDAARD.	Terechtgesteld terzake van :	Veroordeeld terzake van :	in eerste
1.	2.	3.	4.	

::	Gratie verleend van de doodstraf en de dood- straf veranderd in de straf van :	Ter dood gebracht op:	AANMERKINGEN.
	7.	8.	9.

N^o. 4670.

BEVOLKINGSTATISTIEK.
 JAVA EN MADOERA.
*Aanvulling der voorschriften
 betreffende de bevolkingstatis-
 tiek van Java en Madoera.*

CIRCULAIRE.

Aan
 de Hoofden van Gewestelijk Bestuur
 op Java en Madoera.

N^o. 2864^a.

BATAVIA, 29 Mei 1890.

Naar aanleiding van een van de Regeering ontvangen opdracht, met betrekking tot de samenstelling der bevolkingstatistiek van *Nederlandsch-Indië*, heb ik de eer UHedG. te verzoeken bij de in den loop van dit jaar te houden derde vijf-jaarlijksche opneming van het zielental en den veestapel der inlandsche bevolking in Uw gewest, voorgeschreven bij de Gouvernements besluiten van 15 April en 6 Juli 1880 N^{os}. 14 (1) en 12 (2), behalve de tot dusver geleverde cijfers, in de „aantooning van den loop der inlandsche bevolking” (staat model IV) ook op te nemen het cijfer der volwassenen en der kinderen van iedere sekse in elk district en ook in 't vervolg niet enkel de kunne maar tevens volwassenen en kinderen uiteen te houden.

Verder behoort aan dien staat nog te worden toegevoegd eene kolom, vermeldende de oppervlakte van elk district (voor districten waarin particuliere landen gelegen zijn na aftrek van de oppervlakte dier landen omdat de cijfers der opneming enkel de Gouvernements landen betreffen).

Voorts zal bij de in den loop van dit jaar te verzamelen gegevens er op gerekend moeten worden dat van de hoofdplaats van het gewest zoomede van elke afdeeling-

(1) Staatsblad no. 81.

(2) Bijblad no. 3767.

hoofdplaats het aantal inwoners moet worden opgegeven, afzonderlijk voor Europeanen, Chineezzen, andere Vreemde Oosterlingen en Inlanders.

Voor volgende jaren kan worden volstaan met een dergelijke opgaaf, uitsluitend van de hoofdplaats van het gewest.

En eindelijk zal de sterkte van den veestapel, in stede van residentiesgewijs, zooals thans door enkele Hoofden van Gewestelijk Bestuur wordt gedaan, voortaan districts-gewijze dienen te worden opgegeven.

De Directeur van Binnenl. Bestuur,

Bij afwezen:

De Secretaris,

VAN RAVENSWAAIJ.

N^o. 4631.

BEVOLKINGSTATISTIEK.

BUITENBEZITTINGEN.

*Aanvulling der voorschriften
betreffende de bevolkingsta-
tistiek van de Buitenbezit-
tingen. (1)*

CIRCULAIRE.

Aan

de Hoofden van Gewestelijk Bestuur
op de Buitenbezittingen.

N^o. 2864^a.

BATAVIA, 29 Mei 1890.

Naar aanleiding van een van de Regeering ontvangen opdracht met betrekking tot de samenstelling der bevolkingstatistiek van *Nederlandsch-Indië*, heb ik de eer UHedG. te verzoeken voortaan in de in te dienen be-

(1) Vgl. Bijblad no. 3873.

volkingstabellen, behalve de tot dusver geleverde cijfers, ook op te nemen het aantal inwoners, Europeanen, Chineezzen, andere Vreemde Oosterlingen en Inlanders afzonderlijk, van de hoofdplaats van Uw gewest.

De Directeur van Binnenl. Bestuur,

Bij afwezen:

De Secretaris,

VAN RAVENSWAAIJ.

N^o. 4672.

JAARSTATISTIEKEN. PARTICULIERE LANDERIJEN. LANDBOUW.

BESLUIT.

N^o. 19.

BUITENZORG, 4 October 1889.

Gelezen enz.

Gelet enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Te bepalen dat het model XV voor de opgaven omtrent de uitkomsten van den landbouw op particuliere landerijen, welke de Residenten van *Bantam*, *Batavia*, *Krawang*, *Cheribon*, *Tegal*, *Semarang*, *Japara*, *Soerabaja* en *Pasoeroean* ingevolge artikel 1 l^a. e van het besluit van 21 Januari 1881 no. 12 (Bijblad op het Staatsblad van N. I. no. 3873) jaarlijks vóór 1 Februari aan den Directeur van Binnenlandsch Bestuur hebben in te dienen, voortaan zal worden ingericht overeenkomstig het aan dit besluit gehecht schema.

Ten tweede: enz.

Afschrift enz.

AANTOONING

VAN DE

INKOMSTEN VAN DEN LANDBOUW OP PARTICULIERE LANDERIJEN,over het jaar 18.....

~~~~~







AIL BOUWS IN 18.... BEPLANT GEWEEST MET

| lii. | suikerriet. | tabak. | koffie. | thee. | Andere gewassen met<br>name te noemen. |
|------|-------------|--------|---------|-------|----------------------------------------|
|      |             |        |         |       |                                        |







N<sup>o</sup>. 4673.

## GEWESTELIJKE VERSLAGEN.

*In de „—” berichten op te nemen  
nopens weinig bekende streken der  
Buitenbezittingen.*

## CIRCULAIRE.

Aan  
de Hoofden van Gewestelijk Bestuur  
buiten Java en Madoera.

N<sup>o</sup>. 2426.

BUITENZORG, 18 October 1889.

Bij de samenstelling der in Hoofdstuk C van het Koloniaal Verslag opgenomen gewestelijke overzichten stuit men dikwijls op het gemis aan berichten in de algemeene jaarverslagen nopens weinig bekende streken, niettegenstaande er vertegenwoordigers van het Bestuur gevestigd zijn; waarbij is te denken aan bestuursafdeelingen als *Nias, Gorontalo, Sangi- en Talauer-eilanden, Boeroe, Batjan* enz.

Ook blijkt in den regel zeer weinig van de bezoeken, door plaatselijk besturende ambtenaren in de Buitenbezittingen aan afgelegen of schaars bevolkte onderhoorigheden hunner afdeelingen gebracht. Aangenaam zal het der Regeering zijn, indien ten deze voor den vervolge meer volledigheid worde betracht, terwijl het wijders, met het oog op streken als de zooeven bedoelde, nuttig is te achten, dat meer bekend worde gesteld, waar door Gouvernements stoomschepen de vlag is vertoond.

Daartoe gelast heb ik de eer UHedG. te verzoeken met het vorenstaande bij de opmaking van het algemeen verslag rekening te willen houden, te beginnen met het eerstvolgende.

*De 1<sup>e</sup> Gouvernements Secretaris,*  
SWEERTS.



N<sup>o</sup>. 4674.GOUVERNEMENTS MARINE.  
VERSLAGEN. KWARTAAL-  
STATEN.

## CIRCULAIRE.

N<sup>o</sup>. 2676.

BUITENZORG, 18 November 1889.

Met het oog op het voornemen om in den vervolge driemaandelijks een verslag te publiceeren van de verrichtingen en bewegingen der stoomschepen van de Gouvernements Marine, wenscht de Gouverneur-Generaal dat de kwartaalstaten, welke ingevolge artikel 4 van het besluit dd<sup>o</sup>. 15 Augustus 1868 no. 24 (bijblad no. 2151) aan het Departement der Marine moeten worden ingediend, doch daar zeer ongeregeld ontvangen worden, voortaan steeds met de eerste postgelegenheid van elk kwartaal worden ingezonden. Bovendien zal de kolom: „korte „omschrijving van de redenen, ten welken gevolge de „reizen zijn bevolen” niet langer behooren te worden ingevuld met den gebruikelijken term, dat de reis gedaan is voor den overvoer van besturende ambtenaren, „ter „afdoening van dienstaangelegenheden,” maar daarbij zijn te omschrijven welke dienstaangelegenheden dat zijn, ten einde het aandeel, dat het personeel der Gouvernements Marine in sommige gevallen daarin heeft, te kunnen verklaren.

Ingevolge een van den Gouverneur-Generaal ontvangen last, heb ik de eer UHedG. te verzoeken aan het hiervoren medegedeeld verlangen uitvoering te willen geven.

*De 1<sup>e</sup> Gouvernements Secretaris,*  
SWEERTS.

---



N<sup>o</sup>. 4675.

WEESKAMERS. NALATEN-  
SCHAPPEN. RENTE. *Be-  
rekening van rente bij het op-  
maken der saldo's van onbeheerde  
civiele en particuliere nalaten-  
schappen.*

## CIRCULAIRE.

Aan  
de Weeskamers in *Nederlandsch-Indië*.

N<sup>o</sup>. 6741.

BATAVIA, 5 September 1891.

Bij het opmaken der saldo's van onbeheerde *militaire* nalatenschappen, die krachtens Staatsblad 1845 no. 8 door tusschenkomst van het Departement van Koloniën worden uitgekeerd, moet slechts rente worden berekend tot en met het kwartaal, voorafgaande aan den dag, waarop de Weeskamer, na afsluiting der rekening, de nalatenschap en het saldo brengt op de staten, bedoeld bij art. 2, § 1 van gemeld Staatsblad (Bijblad no. 3514).

De Regeering heeft beslist (1) dat hetzelfde beginsel behoort te worden toegepast bij het opmaken der saldo's van onbeheerde *civiele* en *particuliere* nalatenschappen van f 250.— en minder, welke ter beschikking van recht-hebbenden worden gesteld door tusschenkomst van het Departement van Koloniën, zoodat ook daarbij slechts rente wordt berekend tot en met het kwartaal, voorafgaande aan den dag, waarop de Weeskamer, na afsluiting der rekening, de nalatenschap en het saldo brengt op de daartoe bestemde staten.

Ik heb de eer de Kamer te verzoeken voor de stipte toepassing van dit voorschrift zorg te dragen.

*De Directeur van Justitie,*  
W. A. ENGELBRECHT.

---

(1) Missive Gouv. Secretaris van 21 Augustus 1891 no. 2021.



N<sup>o</sup>. 1676.

WEESKAMERS. RENTE. *Her-  
stel in geval aan eenigen boedel  
te weinig rente is te goed gedaan.*

## CIRCULAIRE.

Aan  
de Weeskamers in *Nederlandsch-Indië*.

N<sup>o</sup>. 1029.

BATAVIA, 13 Februari 1886.

Het komt nu en dan voor, dat aan eenigen boedel te weinig rente is te goed gedaan hetzij door foutieve berekening hetzij doordien verzuimd is hem te brengen op den staat, bedoeld bij art. 30 alinea 2 der Weeskamer-instructie (Staatsbladen 1872 no. 166 en 1881 no. 220).

Betreft de nagelaten rentenvalideering een zeer luttel bedrag — het stellen der juiste grens kan aan het beleid der betrokken Kamer worden overgelaten — en bestaat bij de Kamer tegelijkertijd een daartegen opwegend klein overschot, doordien een hooger rentenbedrag te harer beschikking is gesteld dan noodig blijkt te zijn, zoo kan zij uit eigen beweging het vereischt redres aanbrengen. Deze bevoegdheid strekt zich echter niet uit — het ligt in den aard der zaak — tot beheerjaren, over welke overschotten is beschikt.

In elk ander geval daarentegen behoort de Kamer, alvorens tot de valideering over te gaan, bij den Directeur van Justitie de noodige gelden aan te vragen.

Overigens verdient het aanbeveling, dat door de Weeskamers, tegelijk met den hierboven vermelden staat en de daarbij te voegen rentenopgave, nauwkeurige opgaven worden ingezonden van alle rentenvalideeringen tot hogere of lagere bedragen dan waartoe blijkens meerge-noemden staat, het vorig beheerjaar betreffende, reden bestond. Het Departement van Justitie wordt daardoor in staat gesteld het noodige te verrichten tot beschikbaarstelling — voor zooveel nog noodig — van gelden ten be-



hoeve van die Kamers, welke tot een hooger bedrag dan het haar reeds verstrekte renten hebben te valideeren, en tot het overbrengen in 's Lands kas van hetgeen van de beschikbaar gestelde renten is overgebleven.

Op deze wijze wordt dan tevens — in overeenstemming met het verlangen der Regeering (1) — voorkomen, dat eene doorlopende rekening van interessen ontstaat, welker saldo voortspruit uit de terugschrijving van ten onrechte gevalideerde renten.

Ik heb de eer Uwer Kamer beleeft te verzoeken het bovenstaande stiptelijk in acht te willen nemen.

*De Directeur van Justitie,*  
L. A. P. F. BUIJN.

(1) Missive le Gouvernements Secretaris van 27 Januari 1886 no. 84/è.

**Nº. 4677.**

**OVERTOCHT. GOUVERNEMENTS-PASSAGIERS.** *In de schriftelijke opdrachten tot vertrek, in Indië uit te reiken, aan Gouvernementspassagiers der 2<sup>e</sup> en 3<sup>e</sup> klasse moet geen gewag worden gemaakt van de vergunning om zich onderweg te ontschepen.*

**CIRCULAIRE.**

Aan

- a. den Commandant van het Leger en Chef van het Departement van Oorlog in *N. I.*
- b. den Commandant der Zeemacht en Chef van het Departement der Marine in *N. I.*
- c. den Directeur van Binnenlandsch Bestuur.

**Nº. 1985.**

**BUITENZORG, 18 Augustus 1890.**

Meermalen komt het voor dat de schriftelijke opdrachten



tot vertrek, in *Indië* uitgereikt aan Gouvernementspassagiers der 2<sup>e</sup> en 3<sup>e</sup> klasse (1), die vergunning bekomen om zich onderweg (bijv. te *Genua* of *Marseille*) te ontschepen, — van deze vergunning gewag maken, met andere woorden, dat de zooeven bedoelde opdrachten, die de Stoomvaartmaatschappijen ten grondslag moeten leggen aan hare declaratiën, slechts veroorloven de kosten van vervoer tot de speciaal aangewezen ontschepingsplaats in rekening te brengen.

Voor zoodanig vervoer bestaat evenwel geen tarief en de maatschappijen moeten dan ook, overeenkomstig de artikelen 11 en 19 van het met haar gesloten contract, overeenkomende met artikel 9 van het bij 's Konings besluit van 19 Februari 1882 no. 14 vastgestelde Reglement op de toekenning van overtocht, (*Indisch Staatsblad* 1882 no. 125), zooals dit artikel is gewijzigd bij Koninklijk besluit van 2 December 1882 no. 26 (*Indisch Staatsblad* 1883 no. 63), steeds declareeren voor de geheele reis van het schip, onder gehoudenheid harerzijds om aan den passagier, die gebruik maakte van de vergunning tot ontschepping vóór de haven van bestemming van het schip, eene zekere som uit te betalen.

Ten einde voortaan de declaratiën te doen overeenstemmen met de daarbij door de maatschappijen over te leggen schriftelijke „opdrachten”, heeft de Minister van Koloniën verzocht deze altijd alleen te doen gewagen van vervoer naar de *eindhaven* (*Amsterdam* of *Rotterdam*). Eene schriftelijke vergunning om het schip vroeger te verlaten, zal er dan afzonderlijk bijgevoegd moeten worden.

Op last van den Gouverneur-Generaal heb ik de eer  
a. Uwe Excellentie  
b. en c. UHedG. met het vorenstaande in kennis te stellen met verzoek om

a. en b. bij het uitreiken van opdrachten als bovenbedoeld daarmede rekening te willen houden en

(1) Missive 1ste Gouvernements Secretaris van 26 October 1890 nos. 2590 en 2591.



te willen zorg dragen dat dit ook geschiedt door de onder Uw Departement ressorteerende autoriteiten, die krachtens Staatsblad 1882 no. 179 mede met het afgeven van zulke opdrachten belast zijn.

- c. de onder Uw Departement ressorteerende autoriteiten, die krachtens Staatsblad 1882 no. 179 met het afgeven der bovenbedoelde opdrachten belast zijn, uit te noodigen daarmede rekening te willen houden.

*De 1<sup>e</sup> Gouvernements Secretaris,*  
SWEERTS.

**N<sup>o</sup>. 4678.**

**GETUIGEN. REISKOSTEN.**

*Berekening van reiskosten van  
Inlandsche getuigen.*

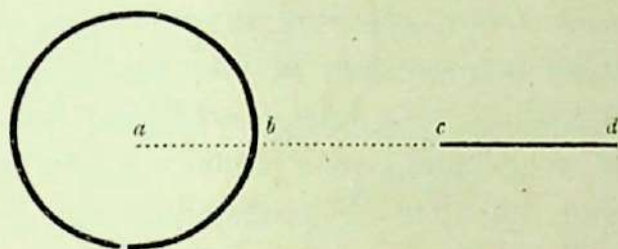
Aan artikel 2 alinea 1 van het bij de ordonnantie van 7 September 1884 (Staatsblad no. 143) vastgesteld tarief tot regeling der schadeloosstelling voor Inlanders of met dezen gelijkgestelde personen in strafzaken als getuigen of deskundigen verschenen, is blijkens de missive van den 1<sup>en</sup> Gouvernements Secretaris van 17 December 1890 no. 3002 de volgende uitlegging gegeven.

De bedoelde alinea luidt: „De schadeloosstelling wegens reiskosten bestaat, bij reizen over land of langs binnenwateren, mits zonder stoomkracht, in een bedrag van vijf cent voor elken paal, dien de getuige verder woont of verblijf houdt dan acht paal van de plaats waar zijne verschijning wordt gevorderd; bij reizen over zee of met stoomvermogen in het kostende der vracht.”

Als uitgangspunt voor de berekening der reiskosten is dus naar de duidelijke bewoordingen der wet bepaald de plaats van verschijning, terwijl als het traject, waarvoor geen paalgeld mag worden te goed gedaan, is aangewezen de afstand van die plaats tot aan den achtsten paal.



van *a* tot *b* geen paalgeld, van *b* tot *c* vijf cent per paal en van *c* tot *d* spoorkosten te goed gedaan, terwijl in het geval dat



de reis van *a* tot *c* met en van *c* tot *d* zonder stoomvermogen wordt afgelegd, van *a* tot *c* spoorvracht en van *c* tot *d* paalgeld wordt toegekend.

# **N<sup>o</sup>. 4679.**

## **REISKOSTEN. GEESTELIJKEN.**

*Vergoeding van reis- verblijf- en transportkosten van Christengeestelijken wegens kerkelijke dienstreizen.*

## **BESLUIT.**

N<sup>o</sup>. 10.

BATAVIA, den 6<sup>den</sup> November 1890.

Gelezen enz.

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Gelet op het Reglement op het reizen in *Nederlandsch-Indië* van Europeesche burgerlijke landsdienaren en andere personen (Staatsblad 1890 no. 209);

Is goedgevonden en verstaan:

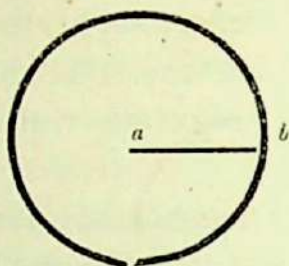
Met intrekking van artikel 1 der resolutie van 6 September 1835 no. 24, van artikel 1 van het besluit van 10 Maart 1838 no. 10, van artikel 1 van het besluit van 9 December 1854 no. 4 (Staatsblad no. 92) en van het besluit van 2 Maart 1858 no. 22 (Staatsblad no. 26),

besluiten als volgt:

De verevening der declaratiën van Christengeestelijken onderscheidene gezindten wegens kerkelijke dienstreizen beslist de Directeur van Onderwijs, Eeredienst en

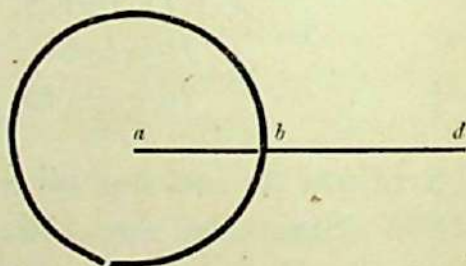


Stel in de volgende figuur



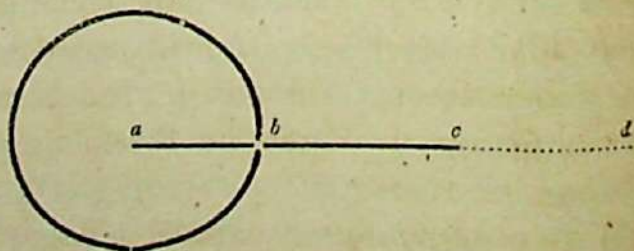
dat  $a$  de plaats van verschijning is en  $a b$  de afstand van *acht* paal, dan hebben getuigen, die wonen op plaatsen aan den cirkelomtrek of daarbinnen gelegen, geen aanspraak op paal — of spoorgeld (art. 1 al. 1 van genoemd voorschrift).

Doch is de woning van den getuige gelegen buiten den cirkelomtrek, d. i. verder dan *acht* paal van de plaats van verschijning, b. v. op punt  $d$



dan wordt hem, wanneer de reis over den geheelen afstand zonder stoomvermogen wordt ondernomen, alleen uitbetaald vijf cent voor elken paal tusschen  $b$  en  $d$ , terwijl, indien de plaatsen  $a$  en  $d$  met elkander verbonden zijn door een spoorweg, over het geheele traject spoorkosten mogen worden vergoed (art. 2 al. 1 van bedoeld voorschrift).

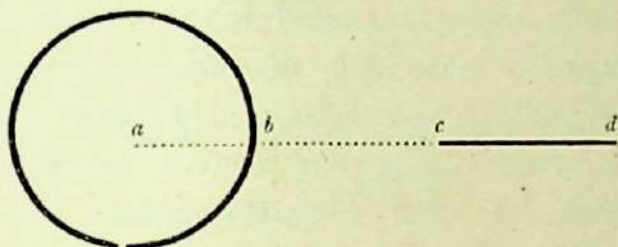
Wordt eindelijk de reis gedeeltelijk met (.....), gedeeltelijk zonder stoomkracht afgelegd



dan worden over den afstand  $a d$  wanneer van  $a$  tot  $c$  zonder en van  $c$  tot  $d$  met stoomkracht wordt gereisd



van *a* tot *b* geen paalgeld, van *b* tot *c* vijf cent per paal en van *c* tot *d* spoorkosten te goed gedaan, terwijl in het geval dat



de reis van *a* tot *c* met en van *c* tot *d* zonder stoomvermogen wordt afgelegd, van *a* tot *c* spoorvracht en van *c* tot *d* paalgeld wordt toegekend.

#### N<sup>o</sup>. 4679.

#### REISKOSTEN. GEESTELIJKEN.

*Vergoeding van reis- verblijf- en transportkosten van Christengeestelijken wegens kerkelijke dienstreizen.*

#### BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 10.

BATAVIA, den 6<sup>den</sup> November 1890.

Gelezen enz.

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Gelet op het Reglement op het reizen in *Nederlandsch-Indië* van Europeesche burgerlijke landsdienaren en andere personen (Staatsblad 1890 no. 209);

Is goedgevonden en verstaan:

Met intrekking van artikel 1 der resolutie van 6 September 1835 no. 24, van artikel 1 van het besluit van 16 Maart 1838 no. 10, van artikel 1 van het besluit van 9 December 1854 no. 4 (Staatsblad no. 92) en van het besluit van 2 Maart 1858 no. 22 (Staatsblad no. 26), te bepalen als volgt:

Bij verevening der declaratiën van Christengeestelijken der onderscheidene gezindten wegens kerkelijke dienstreizen beslist de Directeur van Onderwijs, Eeredienst en



Nijverheid in hoeverre tegen de in rekening gebrachte reis-, verblijf- en transportkosten, dan wel tegen het bezoeken voor 's Lands rekening van kleinere gemeenten, niet met name genoemd in de bestaande regelingen van kerkelijke dienstreizen, al dan niet bedenking bestaat.

Vergoeding voor reis-, verblijf- en transportkosten wordt slechts toegekend, voor zoover tegen de ingediende vorderingen bij dien Departementschef geen bezwaren gerezen zijn.

De Directeur kan zich zoo noodig doen voorlichten door de Hoofden van Gewestelijk Bestuur, die ook bevoegd zijn hem ongevraagd hunne opmerkingen mede te deelen, en door de in dienst reizende geestelijken, welke laatste gehouden zijn des verlangd de noodzakelijkheid hunner kerkelijke bezoeken en van het aantal verblijfdagen in de gemeenten nader toe te lichten.

Van de beslissing van meergemelden Departementschef wordt door dezen aantekening gehouden aan den voet der declaratiën.

Afschrift enz.

---

**N<sup>o</sup>. 4680.**

**KOFFIE. VEILINGEN.** *Voorwaarden voor de veilingen van Gouvernements koffie te Batavia en Padang.*

**BESLUIT.**

**N<sup>o</sup>. 1.**

**BUITENZORG, den 11<sup>den</sup> April 1891.**

Gelezen enz.;

Is goedgevonden en verstaan:

Met intrekking van de bij het besluit van 1 Maart 1887 no. 19 (Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië* no. 4431) vastgestelde voorwaarden, vast te stellen



de aan dit besluit gehechte voorwaarden voor de veilingen van Gouvernements koffie te *Batavia* en *Padang*.

Afschrift enz.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-  
Generaal van *Nederlandsch-Indië*:

*De Algemeene Secretaris,*

SWEERTS.

VOORWAARDEN, waarop in het lokaal der Handels-  
vereeniging te *Batavia*, dat alsdan voor een ieder  
toegankelijk zal zijn, op de hieronder vermelde dagen,  
des voormiddags ten 11 ure, door het vendukantoor,  
ten overstaan van den Directeur van Binnenlandsch  
Bestuur zullen worden verkocht.....pikols. Gou-  
vernements koffie, afkomstig uit den oogst van 189...,  
liggende in en af te leveren bij 's lands pakhuizen  
te.....

#### Artikel I.

- (1) De verkoop geschiedt bij kavelingen van ten hoogste 200 (*tweehonderd*) pikols en de opveiling bij den pikol.
- (2) De partijen ten verkoop aangewezen koffie worden achtereenvolgend verkocht, volgens de daarvan opgemaakte en uitgegeven notitiën.

#### Artikel II.

- (1) Zoodra mogelijk nadat de veilingen in de Javasche Courant zijn aangekondigd, worden in de lokalen der Handelsvereeniging te *Batavia*, te *Semarang* en te *Soerabaja* de monsters van elke partij ter bezichtiging gesteld.
- (2) De monsters, voetstoots genomen uit de partijen koffie, dienen tot aanwijzing van de soort en de hoedamigheid.

(3) Het Gouvernement is echter niet verbonden volgens dat monster te leveren, maar de koffie wordt verkocht zooals zij ter plaatse is liggende.



## Artikel III.

(1) De betaling van het gekochte op elke veiling geschiedt binnen *twee maanden* na den dag der veiling (welke dag niet wordt medegerekend), te *Batavia* bij het vendukantoor, te *Semarang* en *Soerabaja* bij 's lands kas, ter keuze van den koper, in de voor *Nederlandsch-Indië* wettige betaalmiddelen.

(2) De koper is verplicht de te *Semarang* of *Soerabaja* ontvangen stortingsbewijzen, na voorzien te zijn van het fiat van den Directeur van Financiën, voor het in betaling nemen bij het vendukantoor te *Batavia*, ten spoedigste bij dat vendukantoor in te dienen ter effenstelling van zijn debet.

(3) De koopsom wordt bij 's lands kassen niet in ontvangst genomen op Zaterdag, Zondag of een erkenden feestdag, en bij het vendukantoor te *Batavia* niet op Zondag of een erkenden feestdag.

(4) Valt de vervaldag op een dier dagen, dan wordt de rekening voldaan op den eerstvolgenden werkdag, waarop 's lands kas of het vendukantoor te *Batavia* geopend is, en de termijn van betaling stilzwijgend tot en met dien dag verlengd.

## Artikel IV.

(1) Bij gebreke van betaling binnen den bij het voorgaand artikel gestelden termijn, verbeurt de koper voor *elken dag* vertraging een boete van *één per mille* van de koopsom.

(2) Bovendien kan de koffie dan zonder verdere formaliteiten voor rekening en risico van den koper opnieuw verkocht worden.

(3) Die verkoop wordt een maand te voren aangekondigd en heeft plaats op dezelfde wijze als bij artikel I aangegeven, tegen *contante* betaling en inontvangstneming van de koffie *binnen een week*; dit laatste onder verbeuring van eene boete van *twee per mille* van de koopsom voor elken dag verzuim.



(4) De eerste koper kan echter tot 12 uur des voormiddags (Zon- en feestdagen uitgezonderd) van den dag, voorafgaande aan dien van verkoop, door betaling van het verschuldigde en der verbeurde boete, den verkoop van de koffie voor zijn rekening en risico voorkomen.

(5) Bijaldien bij den naderen verkoop betere uitkomsten worden verkregen dan bij de eerste veiling, komen deze ten bate van den Lande.

#### Artikel V.

(1) De koffie kan zonder betaling van pakhuishuur in 's lands pakhuizen blijven liggen tot en met den dag, waarop de termijn van betaling, gesteld bij artikel III, verstreken is.

(2) Na dien tijd is de koper verplicht voor *elke week* of een gedeelte van de week, een pakhuishuur te betalen van 2 (*twee*) cent voor elken pikol.

(3) Wanneer de pakhuisruimte een verdere opschuring niet toelaat, te *Batavia* ter beoordeeling van den algemeenen pakhuismeester en elders ter beoordeeling van de betrokken hoofden van gewestelijk bestuur, wordt den koper voor de wegruiming een termijn gesteld van *twee dagen*, voor de eerste 1000 pikols *of minder*, en verder *één dag* meer voor elke 1000 pikols *of minder*.

(4) Heeft de wegruiming niet binnen den gestelden tijd plaats gehad, dan wordt voor rekening des koopers in de benoodigde pakhuisruimte voorzien.

(5) In de gevallen, bij alinea 2 en volgende van dit artikel voorzien, mitsdien van het oogenblik dat de in artikel III, alinea 1, bedoelde betalingstermijn verstreken is, zal de koffie, al is zij nog niet geleverd, niettemin geacht worden voor rekening en risico van den koper of de koopers in de pakhuizen te liggen.

(6) Bij gedeeltelijk verloren gaan van de opgeschuurde koffie, wordt dit verlies geleden door de koopers, die recht op levering dezer koffie hadden, pondspondsgewijze,



ieder naar evenredigheid van de gekochte tot de verloren geraakte hoeveelheid.

(7) In geval met betrekking tot de toepassing van het bepaalde bij de vorige alinea tusschen verkooper en koopers geschil ontstaat, beslist de Directeur van Binnenlandsch Bestuur zonder vorm van proces in hoogste ressort.

#### Artikel VI.

De aflevering van het gekochte vindt plaats op vertoon van het bewijs van betaling (quittance) der koopsom en der boeten, die ingevolge artikel IV mochten verbeurd zijn.

#### Artikel VII.

Het werkvolk, benoodigd voor het zakken en het op de weegschaal brengen der koffie, wordt door den kooper geleverd.

#### Artikel VIII.

(1) Indien verkochte koffie, vóór dat de termijn van betaling, bij artikel III, alinea 1, bedoeld, verstreken is, door brand of overmacht, — in dit laatste geval ter uitsluitende beoordeeling van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur — *geheel* verloren gaat, worden alle gesloten koopovereenkomsten, waaraan door levering nog niet is voldaan, als vervallen beschouwd.

(2) Bij *gedeeltelijk* verloren gaan van koffie op de in de vorige alinea bedoelde wijze, worden echter alléén die overeenkomsten als vervallen beschouwd, welke door den Directeur van Binnenlandsch Bestuur in hoogste ressort als zoodanig zullen worden aangewezen.

#### Artikel IX.

De koopers doen afstand van elk beroep op de niet-aanwezigheid van de hoeveelheid der door het Gouvernement te leveren koffie, op het oogenblik van het verloren gaan, bedoeld in de artikelen V en VIII.



Vastgesteld bij het besluit van den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië* van 11 April 1891 no. 1.

Mij bekend:

*De Algemeene Secretaris,*  
SWEERTS.

VOORWAARDEN, waarop in het lokaal der Handelsvereeniging te *Padang*, dat alsdan voor een ieder toegankelijk zal zijn, op de hieronder vermelde dagen, des voormiddags ten 11 ure, door het vendukantoor, ten overstaan van den Gouverneur van *Sumatra's Westkust*, zullen worden verkocht..... pikols Gouvernements koffie, afkomstig uit den oogst van 189.., liggende in en af te leveren bij 's lands pakhuizen te.....

#### Artikel I.

- (1) De verkoop geschiedt bij kavelingen van ten hoogste 200 (*tweehonderd*) pikols en de opveiling bij den pikol.
- (2) De partijen ten verkoop aangewezen koffie worden achtereenvolgend verkocht, volgens de daarvan opgemaakte en uitgegeven notitiën.

#### Artikel II.

- (1) Zoodra mogelijk nadat de veilingen in de Javasche Courant zijn aangekondigd, worden ten bureele van den Gouverneur van *Sumatra's Westkust* de monsters van elke partij ter bezichtiging en tot de gebruikelijke monsterhoeveelheden ter beschikking van belanghebbenden gesteld.
- (2) De monsters, voetstoots genomen uit de partijen koffie, dienen tot aanwijzing van de soort en de hoedanigheid.
- (3) Het Gouvernement is echter niet verbonden volgens dat monster te leveren, maar de koffie wordt verkocht, zooals zij ter plaatse is liggende.



## Artikel III.

(1) De betaling van het gekochte op elke veiling geschiedt binnen *twee maanden* na den dag der veiling (welke dag niet wordt medegerekend) bij het vendukantoor te *Padang*, in de voor *Nederlandsch-Indië* wettige betaalmiddelen.

(2) De koopsom wordt niet in ontvangst genomen op Zondag of een erkenden feestdag.

(3) Valt de vervaldag op een dier dagen, dan wordt de rekening voldaan op een eerstvolgenden werkdag, waarop het vendukantoor geopend is, en de termijn van betaling stilzwijgend tot en met dien dag verlengd.

## Artikel IV.

(1) Bij gebreke van betaling binnen den bij het voorgaand artikel gestelden termijn, verbeurt de koper voor *elken dag* vertraging een boete van *één per mille* van de koopsom.

(2) Bovendien kan de koffie dan zonder verdere formaliteiten voor rekening en risico van den koper opnieuw verkocht worden.

(3) Die verkoop wordt een maand te voren aangekondigd en heeft plaats op dezelfde wijze als bij artikel 1 aangegeven, tegen *contante* betaling en in ontvangstneming van de koffie *binnen een week*; dit laatste onder verbeuring van eene boete van *twee per mille* van de koopsom voor elken dag verzuim.

(4) De eerste koper kan echter tot 12 uur des voormiddags (Zon- en feestdagen uitgezonderd), van den dag, voorafgaande aan dien van verkoop, door betaling van het verschuldigde en der verbeurde boete, den verkoop van de koffie voor zijne rekening en risico voorkomen.

(5) Bijaldien bij den naderen verkoop betere uitkomsten worden verkregen dan bij de eerste veiling, komen deze ten bate van den Lande.



## Artikel V.

(1) De koffie kan zonder betaling van pakhuishuur in 's lands pakhuizen blijven liggen tot en met den dag, waarop de termijn van betaling, gesteld bij artikel III, verstreken is.

(2) Na dien tijd is de kooper verplicht voor *elke week* of een gedeelte van een week, een pakhuishuur te betalen van 2 (*twee*) cent voor elken pikol.

(3) Wanneer de pakhuisruimte een verdere opschuring niet toelaat, ter beoordeeling van den Gouverneur van *Sumatra's Westkust*, wordt den kooper voor de wegruiming een termijn gesteld van veertien dagen.

(4) Heeft de wegruiming niet binnen den gestelden tijd plaats gehad, dan wordt voor rekening des koopers in de benodigde pakhuisruimte voorzien.

(5) In de gevallen, bij alinea 2 en volgende van dit artikel voorzien, mitsdien van het oogenblik dat de in artikel III, alinea 1, bedoelde betalingstermijn verstreken is, zal de koffie, al is zij nog niet geleverd, niettemin geacht worden voor rekening en risico van den kooper of de koopers in de pakhuizen te liggen.

(6) Bij gedeeltelijk verloren gaan van de opgeschuurde koffie, wordt dit verlies geleden door de koopers, die recht op levering dezer koffie hadden, pondspondsgewijze, ieder naar evenredigheid van de gekochte tot de verloren geraakte hoeveelheid.

(7) In geval met betrekking tot de toepassing van het bepaalde bij de vorige alinea tusschen verkooper en koopers geschil ontstaat, beslist de Directeur van Binnenlandsch Bestuur zonder vorm van proces in hoogste ressort.

## Artikel VI.

De aflevering van het gekochte vindt plaats op vertoon van het bewijs van betaling (*quittance*) der koopsom en der boeten, die ingevolge artikel IV mochten verbeurd zijn.



## Artikel VII.

Het werkvolk, benoodigd voor het zakken en het op de weegschaal brengen der koffie, wordt door den kooper geleverd.

## Artikel VIII.

(1) Indien verkochte koffie, vóór dat de termijn van betaling, bij artikel III, alinea 1, bedoeld, verstreken is, door brand of overmacht — in dit laatste geval ter uitsluitende beoordeeling van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur — *geheel* verloren gaat, worden alle gesloten koopovereenkomsten, waaraan door levering nog niet is voldaan, als vervallen beschouwd.

(2) Bij *gedeeltelijk* verloren gaan van koffie op de in de vorige alinea bedoelde wijze, worden echter alleen die overeenkomsten als vervallen beschouwd, welke door den Directeur van Binnenlandsch Bestuur in hoogste ressort als zoodanig zullen worden aangewezen.

## Artikel IX.

De koopers doen afstand van elk beroep op de niet-aanwezigheid van de hoeveelheid der door het Gouvernement te leveren koffie, op het oogenblik van het verloren gaan, bedoeld in de artikelen V en VIII.

---

Vastgesteld bij besluit van den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië* van 11 April 1891 no. 1.

Mij bekend:

*De Algemeene Secretaris,*

SWEERTS.

---



N<sup>o</sup>. 4681.

AANBESTEDINGEN. INSCHRIJVINGSBILJETTEN. *Een inschrijvingsbiljet, dat een onjuisten datum draagt, is daarom niet ongeldig.*

MISSIVE.

Aan  
den Directeur van Binnenlandsch Bestuur.

N<sup>o</sup>. 339.

BUITENZORG, 10 Februari 1890.

Ten vervolge van mijn schrijven van 30 November jl. no. 2776 heb ik de eer, op last van den Gouverneur-Generaal, UHedG. mede te deelen, dat de in Uwe missive van 17 October te voren no. 5673 besproken vraag of een inschrijvingsbiljet, dat eene blijkbaar onjuiste dagteekening draagt, als geldig kan worden aangenomen, naar het oordeel van Zijne Excellentie bevestigend moet worden beantwoord.

Uit het onderling verband tusschen de artikelen 7 en 8 van het aanbestedingsreglement (Staatsblad 1870 no. 39) mag namelijk, naar het oordeel van Zijne Excellentie, wel worden opgemaakt, dat de verwaarloozing van het in artikel 7 opgenomen voorschrift omtrent de dagteekening door den wetgever niet beschouwd is als eene reden tot nietigverklaring van het inschrijvingsbiljet. Anders zoude artikel 8, hetwelk de niet-nakoming van andere niet name vermelde voorschriften van artikel 7 wel als zoodanig aanwijst, ook dat omtrent de invulling der dagteekening ongetwijfeld genoemd hebben, om niet het gevaar te doen ontstaan, dat het verzuim daarvan zou kunnen worden opgevat als „eene geringe afwijking van den vorm van „het biljet, waardoor het wezen der aan te gane verbin- „tenis niet wordt aangerand of onzeker gemaakt.”

Zijne Excellentie kan trouwens niet inzien, in welk opzicht eene onjuistheid in de dagteekening het wezen



der verbintenis zou kunnen aanranden of onzeker maken, daar de invulling dier dagteekening door den inschrijver zelven buiten eenige contrôle hoegenaamd in geen geval tegen het Gouvernement de juistheid daarvan bewijst en het ook niets ter zake doet, wanneer of waar het biljet ingevuld, ondertekend en verzonden is.

Het bedenkelijke van een geval, als bij Uwe voren-aangehaalde missive verondersteld, — namelijk, dat een contract gegund wordt aan een gegadigde, die overleden is vóór den in zijn biljet vermelden datum, — is naar de meening van den Gouverneur-Generaal uitsluitend gelegen in het feit, dat de inschrijver overleden is vóór dat het contract hem gegund is. Er zou dan verschil van gevoelen kunnen ontstaan over de vraag, of het aanbod van den inschrijver niet vervallen is door zijn dood. Maar de datum van het biljet blijft hierbij geheel buiten de quaestie. Het biljet kan in elk geval niet zijn ingevuld en aangeboden door een doode, welke datum derhalve in het biljet vermeld moge staan — een posthume of niet —, het feit alleen, dat bij de aanbesteding een biljet van den inschrijver is ontvangen, bewijst dat het biljet dateeren moet van vóór zijn dood en van vóór het tijdstip, bedoeld bij artikel 12 van het aanbestedingsreglement.

*De 1<sup>ste</sup> Gouvernements Secretaris,*  
SWEERTS.

**N<sup>o</sup>. 4682.**

**AANBESTEDINGEN. INSCHRIJ-  
VINGSBILJETTEN. DOMICILIE.**

Een inschrijvingsbiljet voor eene openbare aanbesteding, waarbij door den inschrijver en zijne borgen elders domicilie is gekozen dan in de vastgestelde voorwaarden is bepaald, behoort als ongeldig ter zijde te worden gelegd.

Missive van den 1<sup>en</sup> Gouvernements Secretaris van 4 April 1892 no. 820.



**Nº. 4683.****VACCINE-REGELING.** *Vaststelling van nieuwe modellen der door de Vaccinateurs en Opzieners der Vaccine in te dienen bescheiden.*

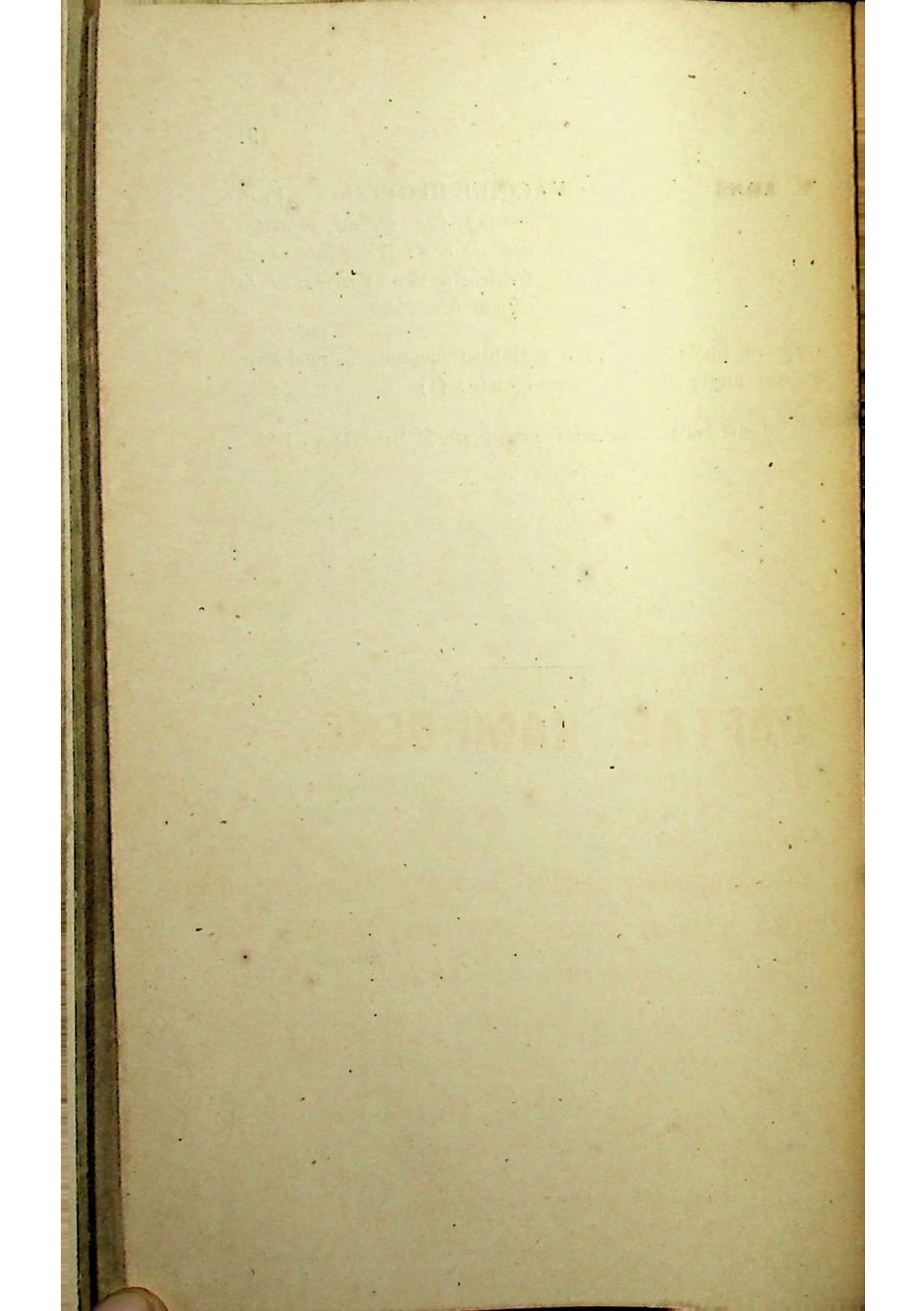
De in no. 1230 van het Bijblad opgenomen modellen zijn vervangen door de navolgende: (1)

---

(1) Missive len Gouvernements Secretaris van 26 Mei 1891 no. 1168.

---







*istrict tjatjar*.....

---

## **DAFTAR KAMPOENG.**

r akan menjataken segala desa atau kampoeng, jang  
masok bilangan dalam satoe satoe tempat  
menjoentik tjatjar.

---



| Tempat<br>menjoentik<br>tjatjar. | Nama<br>desa atau<br>kampoenjnja. | Berapa banjaknja orang<br>isi desa atau kampoenng. | BERAPA PAAL<br>DJAOEHNJA.      |                |                              | <i>Keterangan</i>            |
|----------------------------------|-----------------------------------|----------------------------------------------------|--------------------------------|----------------|------------------------------|------------------------------|
|                                  |                                   |                                                    | Sampei ketempat<br>menjoentik. | Membawa bibit. | Tempatnja<br>mantri tjatjar. |                              |
| Senen.<br>A                      | a.                                |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | b.                                |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | c.                                |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | "                                 |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | "                                 |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | "                                 |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | ij.<br>z.                         |                                                    |                                |                |                              |                              |
| Selasa I.<br>B.                  | a.                                |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | b.                                |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | c.                                |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | d.                                |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | "                                 |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | ij.                               |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | z.                                |                                                    |                                |                |                              | Membaw<br>ke.....<br>(Selasa |
| Rebo I.<br>C.                    | a.                                |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | b.                                |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | c.                                |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | "                                 |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | "                                 |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | x.                                |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | ij.<br>z.                         |                                                    |                                |                |                              | Membaw<br>ke.....<br>(Rebo   |
| Selasa II.<br>D.                 | a.                                |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | b.                                |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | c.                                |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | d.                                |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | "                                 |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | ij.                               |                                                    |                                |                |                              |                              |
|                                  | z.                                |                                                    |                                |                |                              | Membaw<br>ke.....<br>(Selasa |



| No. urut .<br>Kontik<br>No. | Nama<br>desa atau<br>kampoenja.                                | Berapa banja orang<br>isi desa atau kampoeng. | BERAPA PAAL<br>DJAOEHNJA.      |                |                              | <i>Keterangan.</i>                         |
|-----------------------------|----------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|--------------------------------|----------------|------------------------------|--------------------------------------------|
|                             |                                                                |                                               | Sampei ketempat<br>menjoentik. | Membawa bibit. | Tempatnya<br>mantri tjatjar. |                                            |
| III.                        | a.<br>b.<br>c.<br>d.<br>e.<br>f.<br>g.<br>h.<br>i.<br>j.<br>k. |                                               |                                |                |                              | Membawa bibit<br>ke.....G.<br>(Rebo III).  |
| III.                        | a.<br>b.<br>c.<br>d.<br>e.<br>f.<br>g.<br>h.<br>i.<br>j.<br>k. |                                               |                                |                |                              | Membawa bibit<br>ke.....H.<br>(Selasa IV). |
| III.                        | a.<br>b.<br>c.<br>d.<br>e.<br>f.<br>g.<br>h.<br>i.<br>j.<br>k. |                                               |                                |                |                              | Membawa bibit<br>ke.....I<br>(Rebo IV).    |

Tertoelis di.....  
pada.....hari boelan.....tahn.....

*Boepati.*







## Tournée-Rapport.

## Java.

strie

*Kaboepaten*

**DISTRICT-TJATJAR:**

ftaar akan menjataken banjaknja anak-anak jang di soentik tjatjar.

lamban (tournée) No.

arri boelan tanggal

tahon

hari boelan tanggal

tahon

[illegible]

Tertoelis di.....

pada.....hari boelan.....tahn.....

*Mantri tjatjar.*



## TE BEANTWOORDEN VRAGEN.

1. Wat is uw oordeel over de vlijt en geschiktheid van den vaccinator? Dient hij zijne rapporten in op de juiste dagen? Geschiedt zijne contrôle op het al of niet geslaagd zijn der inenting, op de voorgescreven wijze?
2. In welken staat zijn de vaccine-lancetten aangetroffen, en hoe groot hun aantal? Worden zij vóór het gebruik gedesinfecteerd en na gebruik rein gehouden, en worden de overige voorschriften tot deszelfs opgevolgd?
3. Hoe is het toezicht op de vaccine van de zijde der ambtenaren van binnenlandsch-bestuur? Blijkt dit uit aantekeningen in het journaal van den vaccinateur?
4. Is een afschrift of een uittreksel van den vaccine-kampongstaat aanwezig bij de districts- en onderdistrictshoofden?
5. Worden in den loop van het jaar alle jongens en meisjes van de juiste leeftijd in de verschillende vaccine-onderdistricten gerevaccineerd? Zoo niet, wat is hiervan de reden?
6. Wat is de oorzaak van het wegblijven der gevaccineerden en gerevaccineerden, ter contrôle van het al of niet geslaagd zijn der operatie?
7. Wanneer is de vaccine het laatst ververscht geworden?
8. Komen variolae of varioloiden voor in het vaccine-district en is dit door U of door inlandsche hoofden geconstateerd geworden?



## ANTWOORDEN.



*De opziener der vaccine,*



N<sup>o</sup>. 4684.

EXAMENS. VROUWEN. *Het  
zoogenaamd klein-ambtenaars-  
examen behoort niet van vrou-  
wen te worden afgenomen.*

Door den Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijver-  
heid is aan eenige Hoofden van Gewestelijk Be-  
stuur de volgende missive gericht:

N<sup>o</sup>. 1247.

BATAVIA, 6 Februari 1892.

Uit het bij Uwe missive dd.....  
aangeboden verslag der Commissie ten Uwent, belast ge-  
weest met het afnemen van het in 1891 gehouden exa-  
men, bedoeld bij artikel 6 van het Koninklijk besluit van  
10 September 1864 no. 47 (Indisch Staatsblad no. 194),  
bleek mij, dat ook vrouwelijke candidaten tot dat examen  
waren toegelaten. Na over de wettigheid dier toelating  
de meening der Regeering te hebben gevraagd, heb ik  
de eér UHedG. mede te deelen, dat bovenbedoeld zoo-  
genaamd klein ambtenaarsexamen niet van vrouwen be-  
hoort afgenomen te worden.

*De Directeur van  
Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid,*  
VAN DER KEMP.

N<sup>o</sup>. 4685.

EXAMENS. REGLEMENTEN.  
LANDMETERS.

Bij het besluit van 13 November 1891 no. 11 is bepaald:

- A. dat de artikelen 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 17 en 20  
van het bij besluit van 24 December 1888 no. 17  
vastgestelde reglement voor het examen voor adjunct-  
landmeter (der 3<sup>de</sup> klasse) bij het kadaster in *Neder-  
landsch-Indië* (Bijblad op het Staatsblad van N. I.  
no. 4446) worden gewijzigd en aangevuld als volgt:



I. De eerste alinea van artikel 4 wordt gelezen:

„De commissie voor het afnemen van het examen bestaat uit 7 leden, waarvan één — en wel een ambtenaar van het kadaster — uitsluitend voor het examen in het schrift en teekenen.”

II. Aan artikel 7 wordt eene nieuwe alinea toegevoegd luidende:

„In dezelfde vergadering wordt, met inachtneming van het in de artikelen 8 en 9, voorgeschrevene, de duur zoowel van het mondeling als van het schriftelijk examen in elk vak vastgesteld.”

III. De artikelen 8 tot en met 12 luiden:

„ARTIKEL 8. Het examen wordt in alle vakken van het programma, vastgesteld bij het Koninklijk besluit in Staatsblad 1883 no. 121, behalve in het vak *h* zoowel mondeling als schriftelijk afgenomen.

„Het schriftelijk examen in de vakken *a* tot en met *g* duurt hoogstens 16 uren, verdeeld over vier dagen, en wordt door alle kandidaten, of, bij toepassing van artikel 8<sup>a</sup>, door alle kandidaten eener afdeeling, tegelijkertijd afgelegd.

„Voor het schriftelijk examen in het vak *h* wordt tijdens het mondeling examen voor elken candidaat hoogstens een gelijk aantal uren, verdeeld over een zelfde getal dagen, beschikbaar gesteld.

„Het schriftelijk examen geschiedt steeds onder toezicht van een lid der commissie, en wel, voorzoveel het vak *h* betreft, onder toezicht van het lid voor het examen in het schrift en teekenen.

„ARTIKEL 8<sup>a</sup>. Indien het aantal kandidaten meer dan 20 bedraagt heeft de commissie de bevoegdheid om hen in twee afdeelingen te splitsen.

„Het schriftelijk examen der tweede afdeeling neemt voor zooveel mogelijk reeds tijdens het mondeling examen der eerste afdeeling een aanvang en geschiedt in dat geval onder toezicht van het lid der commissie, belast met het examen in het schrift en teekenen.



„Het werk mag niet hetzelfde zijn, maar moet zooveel doenlijk van gelijken omvang en van gelijke beteekenis zijn.

„ARTIKEL 9. Voor het mondeling onderzoek, dat aanvangt op den dag, volgende op dien, waarop het schriftelijk examen in de vakken *a* tot en met *g* is geëindigd, wanneer die dag geen zon- of feestdag is, worden de candidaten door den voorzitter verdeeld in ploegen, elk van zooveel candidaten als met een goeden gang der werkzaamheden is overeen te brengen.

„Elke candidaat wordt afzonderlijk ondervraagd.

„Bij het mondeling examen in elk vak zijn steeds beide examinatoren in dat vak tegenwoordig.

„Het mondeling examen duurt voor elken candidaat niet langer dan 6 uren en loopt voor elke ploeg in twee dagen af.

„De candidaten die, buiten *Batavia* wonen, worden zooveel mogelijk bij de eerste ploegen ingedeeld.

„ARTIKEL 10. Overeenkomstig hetgeen in de eerste vergadering omtrent den duur van het examen in elk vak is vastgesteld, maakt de Secretaris in overleg met den Voorzitter roosters op voor het schriftelijk en mondeling examen en regelt de Voorzitter verder in overleg met den Secretaris zoowel de orde der werkzaamheden van de geheele commissie als van de sub-commissiën.

„ARTIKEL 11. De opgaven voor het schriftelijk werk zijn voor alle candidaten dezelfde, behoudens in het geval van artikel 8<sup>a</sup>, en worden vooraf in overleg met den Voorzitter vastgesteld.

„Voor de vakken, waarin een opstel gevorderd wordt, heeft de candidaat de keus tusschen drie onderwerpen.

„Bij het schriftelijk werk is het gebruik van boeken, behalve de door de commissie te verstrekken tafelen, verboden.



„ARTIKEL 12. Bij tijdelijke ontstentenis van een der leden wijst de Voorzitter een ander lid aan om hem te vervangen of vervult hij persoonlijk diens plaats.”

IV. Aan artikel 17 wordt eene nieuwe alinea toegevoegd, luidende:

„Bij de beoordeeling van het vak *h* kunnen mede vroegere door den candidaat vervaardigde teekeningen in aanmerking genomen worden, mits tijdig ingeleverd en naar het oordeel der commissie voldoende waarborgen opleverende van door den inzender zelven te zijn vervaardigd.”

V. Artikel 20 wordt gelezen:

„De candidaat, die over alle vakken van het programma berekend gemiddeld het cijfer 6 of hooger behaalt, wordt geacht aan het examen te hebben voldaan, met dien verstande nochtans dat, wanneer in verband tot het in artikel 15 omschreven stelsel van cijfers bij het examen in één vak slecht, in twee vakken onvoldoende, of in de vakken *c*, *d*, *e* en *h* van het programma gemiddeld minder dan het cijfer 6 behaald mocht worden, de candidaat geacht wordt niet te zijn geslaagd.”

B. dat de artikelen 7 en 11 van het bij hetzelfde besluit gearresteerde reglement voor het overgangs-examen van adjunct-landmeter der 3<sup>de</sup> klasse bij het kadaster in *Nederlandsch-Indië* worden gewijzigd en aangevuld als volgt:

I. Artikel 7 wordt gelezen:

„De Voorzitter regelt in overleg met den Secretaris het aantal afdeelingen, waarin de candidaten, in verband met den goeden gang van den dienst, worden gesplitst, alsmede de orde der werkzaamheden van de geheele commissie en van de sub-commissiën en wel zoodanig dat alle candidaten van dezelfde afdeeling tegelijkertijd het schriftelijk gedeelte voor hetzelfde vak verrichten en dat het geheele schriftelijk



werk, waaraan 28 uren besteed worden, uiterlijk in vijf dagen afloopt."

II. In artikel 11 wordt tusschen de 1<sup>ste</sup> en 2<sup>de</sup> alinea eene nieuwe alinea ingevoegd, luidende:

„Het schriftelijk werk mag voor de verschillende afdeelingen niet hetzelfde zijn, maar moet zooveel mogelijk van gelijken omvang en van gelijke betekenis zijn."

De 4<sup>de</sup> alinea van dit artikel wordt gelezen:

„Bij het schriftelijk onderzoek worden aan alle candidaten van dezelfde afdeeling dezelfde vragen gesteld. Ook de mondelinge vragen worden zooveel mogelijk gekozen van dezelfde soort en een gelijke mate van kennis van het onderwerp ter beantwoording vorderend."

N<sup>o</sup>. 4686.

COMPTABILITEIT. JAAR-  
REKENINGEN. ONDER-  
COLLECTEURS. *Vaststel-*  
*ling van een model voor de*  
*jaarrekeningen der Ondercol-*  
*lecteurs.*

CIRCULAIRE.

*comptabele*  
*land gelde*  
*van land*  
*1894 1801-13*

Aan

de Hoofden van Gewestelijk Bestuur  
op Java en Madoera, uitgezonderd  
de Vorstenlanden.

N<sup>o</sup>. 4454.

BATAVIA, 20 Augustus 1891.

Ik heb de eer UHedG. te verzoeken de in Uw gewest  
bescheiden ondercollecteurs en hulpondercollecteurs belast  
met de inning van landrente en andere belastingen te  
willen aanschrijven om te beginnen met het jaar 1892  
hunne aan de Algemeene Rekenkamer in te dienen jaar-



rekening, waarvan het model is vastgesteld bij haar besluit dd. 31 Mei 1875 N<sup>o</sup>. 4398 (Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië* N<sup>o</sup>. 4016), in te richten overeenkomstig het bewerkt model gemerkt A, waarvan U hierbij .....exemplaren ter verdeling worden aangeboden.

Voor het gebruik bij mijn Departement en dat van Financiën is het voldoende, dat uit de aldus opgemaakte jaarrekening aan elk Departement een extract wordt ingediend, bevattende de tot elk daarvan behorende belastingen.

In het belang eener gewenschte inkrimping van het aantal collectestaten gelieve U tevens het daarheen te leiden dat door genoemde comptabelen bij elke overstorting, niet meer dan één overstortingsbewijs voor elk middel wordt overgelegd.

In het geval dat het overgestorte bedrag betreft belasting over verschillende jaren, worde, gelijk tegenwoordig o. a. door den ondercollecteur te *Soerabaja* gedaan wordt, het overstortingsbewijs aan de ommezijde voorzien van een specificatie vermeldende het overgestorte bedrag van elk belasting jaar op de wijze als is aangegeven bij het model gemerkt B, waarvan U hierbij mede.....exemplaren worden aangeboden.

Er behoeft dan voor elk middel afzonderlijk ook slechts één collectestaat te worden opgemaakt met aanduiding van de verschillende jaren, waarover de belasting loopt.

*De Directeur van  
Binnenlandsch Bestuur,*

H. KUNEMAN.

*ADPS C. W.  
Bijlage 5574. Nijstels van rekenplaat  
aan de rekeningen van de bestuurs, die  
geen dienst doen als*



## Comptabiliteit

JAAR

Nº. 20.

Residentie.....

Ondercollect

| Nummer<br>of letter<br>van het<br>middel bij<br>de raming<br>der midde-<br>len aange-<br>wezen. | A A R D<br><br>DER<br><br>O N T V A N G S T E N. | Be<br><br>ontv |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|----------------|
| 22                                                                                              | Belasting op het bedrijf .....                   | f 7086.—       |
|                                                                                                 | boete .....                                      | 39.— f 7       |
|                                                                                                 |                                                  | 7125           |
| 27                                                                                              | Hoofdgeld. ....                                  | 16             |
| 30a                                                                                             | Landrente .....                                  | 73             |
| 30b                                                                                             | Vischvijvers .....                               | 7              |
|                                                                                                 | Totaal.....                                      | f 100          |



IING

Jaar 18....

STORTINGEN IN 'S LANDS KAS EN BETAALD  
COLLECTELOON.

| AAAND.     | Bedrijfs-<br>belasting. |      | Hoofdgeld.      |         | Landrente. |         | Vischvijvers. |        | Totaal. |          |
|------------|-------------------------|------|-----------------|---------|------------|---------|---------------|--------|---------|----------|
|            | <b>Overstortingen.</b>  |      |                 |         |            |         |               |        |         |          |
| ni.....    | f                       | —    | f               | —       | f          | —       | f             | —      | f       | —        |
| ari.....   | *                       | 154  | 15              | 91      | —          | 629     | 52            | 912    | 50      | 1787     |
|            |                         | 68   | 74              | —       | —          | —       | —             | 80     | —       | 148      |
|            |                         | 68   | 30 <sup>s</sup> | —       | —          | —       | —             | —      | —       | 68       |
|            |                         | 15   | 63              | —       | —          | —       | —             | —      | —       | 15       |
|            |                         | 16   | 69 <sup>s</sup> | 1259    | 50         | —       | —             | —      | —       | 1276     |
|            |                         | 56   | 54 <sup>s</sup> | 3229    | —          | —       | —             | 80     | —       | 3365     |
| tuss.....  |                         | 10   | 45 <sup>s</sup> | 1677    | 50         | —       | —             | 100    | —       | 1787     |
| abeer..... |                         | —    | —               | 4065    | —          | 1466    | 50            | 464    | —       | 5995     |
| er.....    |                         | 79   | —               | 3359    | —          | 5684    | —             | 643    | 50      | 9765     |
| abeer..... |                         | 618  | 23              | 1253    | —          | 21085   | —             | 450    | —       | 23406    |
| abeer..... |                         | 1379 | —               | 1042    | 50         | 25404   | 11            | 899    | —       | 28724    |
| ri 18..... |                         | 4658 | 25              | 757     | 50         | 18567   | 87            | 3612   | —       | 27595    |
| Totaal.... | f                       | 7125 | —               | f 16734 | —          | f 72837 | —             | f 7241 | —       | f 103937 |

af 39.— boete.

.....den.....18....

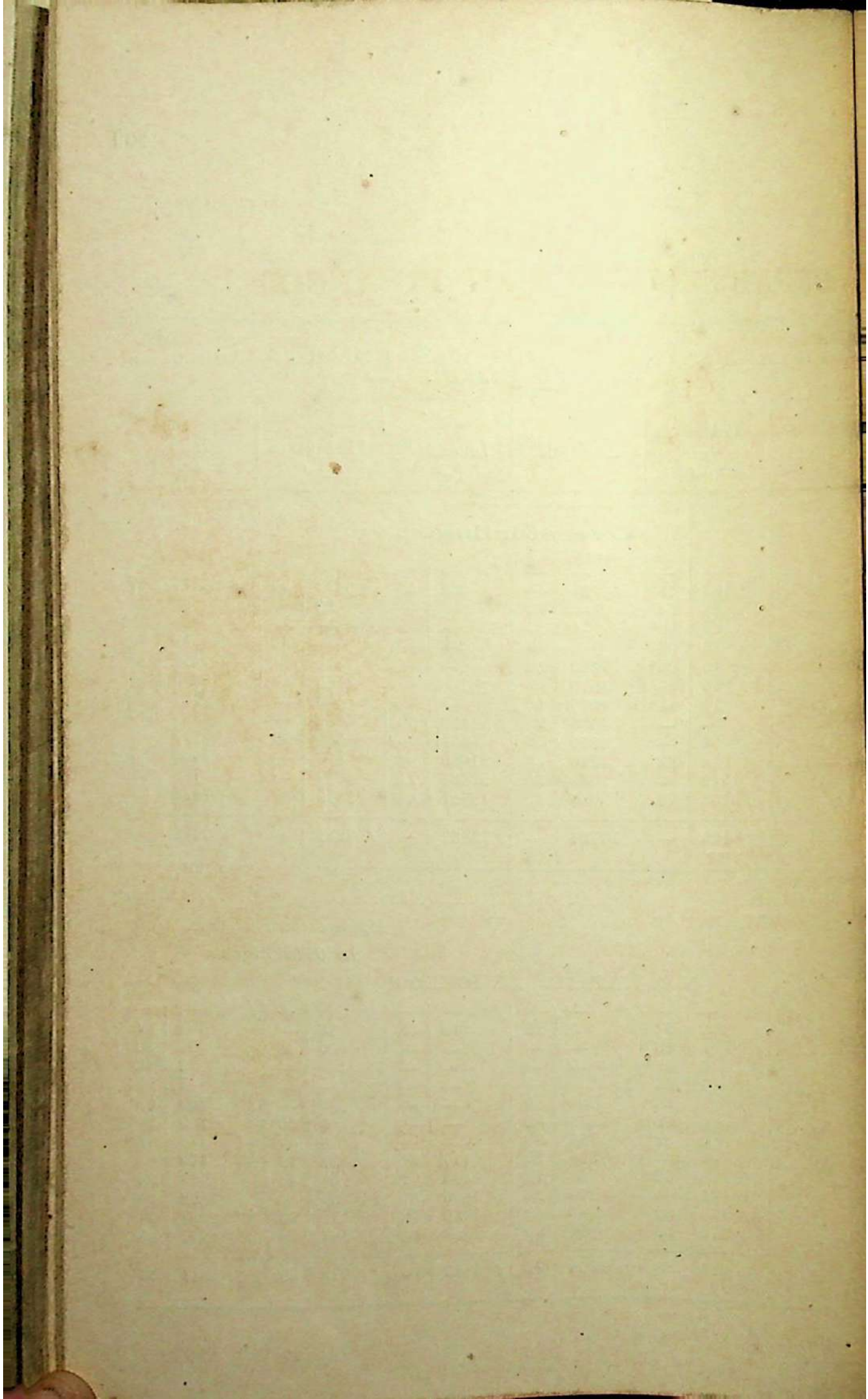
Afgegeven voor Origineel.

De Ondercollecteur,

## N. B. BETAALD COLLECTELOON.

|            |   |     |                 |        |    |        |    |       |    |   |      |                 |
|------------|---|-----|-----------------|--------|----|--------|----|-------|----|---|------|-----------------|
| ni.....    | f | —   | —               | f      | —  | —      | f  | —     | —  | f | —    | —               |
| ari.....   |   | 9   | 21              |        | 7  | 28     |    | 50    | 36 |   | 73   | —               |
| .....      |   | 5   | 50              |        | —  | —      |    | —     | —  |   | 6    | 40              |
| .....      |   | 5   | 46 <sup>s</sup> |        | —  | —      |    | —     | —  |   | —    | —               |
| .....      |   | 1   | 25              |        | —  | —      |    | —     | —  |   | —    | —               |
| .....      |   | 1   | 33 <sup>s</sup> | 100    | 76 | —      | —  | —     | —  |   | —    | —               |
| .....      |   | 4   | 52 <sup>s</sup> | 258    | 32 | —      | —  | 6     | 40 |   | 269  | 24 <sup>s</sup> |
| tuss.....  |   | 0   | 83 <sup>s</sup> | 134    | 20 | —      | —  | 8     | —  |   | 143  | 03 <sup>s</sup> |
| abeer..... |   | —   | —               | 325    | 20 | 117    | 32 | 37    | 12 |   | 479  | 64              |
| er.....    |   | 6   | 32              | 268    | 72 | 454    | 72 | 51    | 48 |   | 781  | 24              |
| abeer..... |   | 49  | 46              | 100    | 24 | 1686   | 80 | 36    | —  |   | 1872 | 50              |
| ber.....   |   | 110 | 32              | 83     | 40 | 2032   | 33 | 71    | 92 |   | 2297 | 97              |
| ni 18..... |   | 372 | 66              | 60     | 60 | 1485   | 43 | 288   | 96 |   | 2207 | 65              |
| Totaal.... | f | 566 | 88              | f 1338 | 72 | f 5826 | 96 | f 579 | 28 | f | 8311 | 84              |







AFSCHRIFT.  
DEPARTEMENT VAN FINANCIËN.

Stad Soerabaja.

Dienstjaar 1891.

BELASTING OP HET BEDRIJF.

Maakt van de ontvangsten van den 1<sup>en</sup> tot en met den 10<sup>en</sup> Maart 1891.

Ondercollecte Soerabaja.

|                                  | Inlanders. |   | Chineez en andere<br>vreemde oos-<br>terlingen. |    | Totaal. |    |
|----------------------------------|------------|---|-------------------------------------------------|----|---------|----|
| nodig kas overgebracht:          |            |   |                                                 |    |         |    |
| Storting (bruto).....            | f          | — | f                                               | 72 | f       | 72 |
| te wegens niet tijdige betaling. | —          | — | 4                                               | 20 | 4       | 20 |
| Te zamen.....                    | f          | — | f                                               | 76 | f       | 76 |

Zegge: Zes en zevenzig gulden, twintig cents.

Storting heeft plaats  
den acht en twintigsten  
1891.

SOERABAJA, den 11<sup>en</sup> Maart 1891.

Afgegeven voor Origineel:

De Ondercollecteur van Soerabaja,

De Ondercollecteur, (w. g.) MAS NGABEHI POERBO SEPOETRO.  
MAS NGABEHI POERBO SEPOETRO.

Voor de ontvangst van voormeld bedrag ad f 76.20.

(Zes en zevenzig gulden, twintig cents.)

SOERABAJA, den 11<sup>en</sup> Maart 1891.

De Algemeene Ontvanger,

(w. g.) HONIG.



| DIENST.  | INLANDERS. |   |        |   | CHINEEZEN. |   |        |   | ANDERE VREEMDE<br>OOSTERLINGEN. |   |        |    | TOTAAL     |
|----------|------------|---|--------|---|------------|---|--------|---|---------------------------------|---|--------|----|------------|
|          | Belasting. |   | Boete. |   | Belasting. |   | Boete. |   | Belasting.                      |   | Boete. |    | Belasting. |
| 1888.    | f —        | — | f —    | — | f 30       | — | f 3    | — | f —                             | — | f —    | —  | f 30       |
| 1889.    | —          | — | —      | — | 30         | — | —      | — | —                               | — | —      | —  | 30         |
| 1890.    | —          | — | —      | — | —          | — | —      | — | 12                              | — | 1      | 20 | 12         |
| Totaal.. | f —        | — | f —    | — | f 60       | — | f 3    | — | f 12                            | — | f 1    | 20 | f 72       |

72  
 4  
 76



N<sup>o</sup>. 4687.COMPTABILITEIT. ONDER-  
WIJS. JAARREKENINGEN.*Inrichting van de toelichtende  
staten der door de hoofden van  
Europeesche en Inlandsche scholen  
in te dienen jaarrekeningen.*

## CIRCULAIRE.

Aan  
de Europeesche en Inlandsche  
schoolcommissiën.N<sup>o</sup>. 589.

BATAVIA, 19 Januari 1892.

Door de hoofden van de Europeesche en Inlandsche scholen worden tot dusver in de aan mijn Departement ingevolge artikel 7 der bepalingen in Staatsblad 1875 N<sup>o</sup>. 23 ingediende toelichtende staten hunner jaarrekeningen de schoolgelden over December, door hen in Januari d.a.v. ontvangen, over het algemeen geboekt als in December van het voorgaande jaar ontvangen.

Omgekeerd gebeurt het ook zeer dikwijls, dat zij de schoolgelden over December, door hen in Januari d.a.v. in 's Lands kas overgestort, in die toelichtingen boekten als achterstand op het einde van het voorgaande jaar, miettegenstaande die schoolgelden door hen reeds in December van dat jaar ontvangen waren.

Zulks is niet alleen in strijd met § c van voormeld voorschrift, maar oefent tevens invloed uit op de begrotingsrekeningen van ontvangsten en uitgaven, aangezien die schoolgelden, als vallende in de termen van het tweede lid van artikel 10 § a der Comptabiliteitswet (Staatsblad 1864 N<sup>o</sup>. 106), moeten komen ten bate der begroting van ontvangsten over het jaar, waarin zij door de comptabelen (hoofden der scholen) zijn ontvangen, terwijl het hun daarin aankomend aandeel ingevolge artikel 10 § b van voormelde wet, behoudens de uitzondering vermeld



| RUBRIEK<br>DER<br>REKENING.                       | AANWIJZING<br>DER<br>VORDERING.                         | Ver-<br>schijndag<br>of<br>tijdvak. | VORDERBAAR BEDRAG                                    |                                            |       |       |
|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------------------------------|--------------------------------------------|-------|-------|
|                                                   |                                                         |                                     | Achter-<br>stallig<br>op ultimo<br>December<br>1890. | Vorder-<br>baar<br>geworden<br>in<br>1891. |       |       |
| Schoolgelden van de Gouvernements lagere scholen. | Schoolgelden van de openbare lagere school te WONOSOBO. | 1888                                | f 30                                                 | —                                          |       |       |
|                                                   |                                                         | 1889                                | " 25                                                 | —                                          |       |       |
|                                                   |                                                         | 1890                                | " 45                                                 | —                                          |       |       |
|                                                   |                                                         | 1891                                | " —                                                  | —                                          | f 550 | — f 6 |
|                                                   |                                                         | Totaal.....                         | f 100                                                | —                                          | f 550 | — f 6 |

(\*) Voor het geval de schoolgelden over de maand December 1891 reeds in die maand zijn behoorlijk te worden gebracht in de kolommen I en II (Aangezuiverd bedrag) en bedrag), al worden zij ook eerst in Januari 1892 in 's Lands kas overgestort.



| A A N Z U I V E R I N G. |               |              |                                        |              |                                                                                    | Achterstand |  | Aanmerkingen. |
|--------------------------|---------------|--------------|----------------------------------------|--------------|------------------------------------------------------------------------------------|-------------|--|---------------|
| ONTVANGEN.               |               |              | Vernietigd<br>of<br>afgeschre-<br>ven. | Totaal.      | op ultimo<br>December<br>1891.                                                     |             |  |               |
| gerekening.              | Bedrag.<br>I. |              |                                        |              | II.                                                                                | III.        |  |               |
| 11891                    | f 15 —        | a.<br>f 10 — | f 25 —                                 | b.<br>f 5 —  | a. Bij besluit van.....<br>ddo.....1891 No....<br>afgeschreven.                    |             |  |               |
|                          |               |              |                                        |              | b. Voor de invordering het noo-<br>dige verricht.                                  |             |  |               |
|                          | • 20 —        | c.<br>• 5 —  | • 25 —                                 | • — —        | c. Geïnd en overgestort buiten<br>tusschenkomst van den onder-<br>wijzer door..... |             |  |               |
|                          | • 25 —        | • — —        | • 25 —                                 | d.<br>• 20 — | d. Geïnd in de maand Januari<br>1892.                                              |             |  |               |
|                          | • 500 —       | • — —        | 500 —                                  | e.<br>• 50 — | e. De schoolgelden over Decem-<br>ber 1891 geïnd in Januari<br>1892. (*)           |             |  |               |
|                          | f 560 —       | f 15 —       | f 575 —                                | f 75 —       |                                                                                    |             |  |               |

WONOSOBO, den Januari 1892.

De Hoofdonderwijzer,

H. HOOGENBOOM.



| NAMA OEWANG<br>JANG<br>DIPERHITOENGKEN. | ASALNJA OEWANG<br>JANG<br>TERHOETANG. | Waktoc<br>jang<br>oewang<br>djadi<br>terhoe-<br>tang. | Oewang jang<br>boleh ditagih                               |                                                |       |         |
|-----------------------------------------|---------------------------------------|-------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|-------|---------|
|                                         |                                       |                                                       | Jang ter-<br>hoetang<br>pada achir<br>boelan Dec.<br>1890. | Jang sah<br>ditagih<br>dalam<br>tahon<br>1891. |       |         |
| Oewang sekola anak negri                | Oewang sekola anak negri<br>di        | 1888                                                  | f 30                                                       | —                                              |       |         |
|                                         |                                       | 1889                                                  | " 25                                                       | —                                              |       |         |
|                                         |                                       | 1890                                                  | " 45                                                       | —                                              |       |         |
|                                         |                                       | 1891                                                  | " —                                                        | —                                              | f 550 | — f 550 |
|                                         |                                       | Djoemlah.....                                         | f 100                                                      | —                                              | f 550 | — f 550 |

(\*) Djikalau oewang sekola dari boelan December 1891 diterima oleh manteri goeroe dalam itoe djoega, maka oewang jang diterimanja itoe haroes diseboetkan dalam kolom I (Oewang) dan kolom II (Djoemlah), maskipoen oewang itoe dimasoeakkan kadalam 'sila' dalam boelan Januari 1892.



| Bentang yang didjelaskan. |                            |                             |                | Hoetang<br>yang belum<br>terbajar<br>pada achir<br>boelan<br>December<br>1891. |      | Keterangan.                                                                                                                                           |
|---------------------------|----------------------------|-----------------------------|----------------|--------------------------------------------------------------------------------|------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| MAN BAIJARAN.             |                            | Dengan<br>dihapoes-<br>ken. | Djoem-<br>lah. | II                                                                             | III. |                                                                                                                                                       |
| Uraian dan<br>jumlah.     | Banjaknja<br>oewang.<br>I. |                             |                |                                                                                |      |                                                                                                                                                       |
| 1891                      | f 15 —                     | a.<br>f 10 —                | f 25 —         | b.<br>f 5 —                                                                    | a.   | Telah dihapoesken menoeoet<br>besluitnja .....<br>ddo ..... 1891 No....                                                                               |
|                           |                            |                             |                |                                                                                | b.   | Manteri goeroe telah menagih<br>dengan saboleh-boelnja.                                                                                               |
|                           | • 20 —                     | c.<br>• 5 —                 | • 25 —         | • — —                                                                          | c.   | Dipoengoet dan dimasoekkan<br>kadalam 's Lands kas oleh toe-<br>wan ..... karena manteri<br>goeroe soedah menagih, tetapi<br>tiada dapat oewang itoe. |
|                           | • 25 —                     | • — —                       | • 25 —         | d.<br>• 20 —                                                                   | d.   | Diterima dalam boelan Janu-<br>ari 1892.                                                                                                              |
|                           | • 500 —                    | • — —                       | • 500 —        | e.<br>• 50 —                                                                   | e.   | Oewang sekola darie boelan<br>December 1891 telah diterima<br>oleh manteri goeroe dalam<br>boelan Januari 1892. (*)                                   |
|                           | f 560 —                    | f 15 —                      | f 575 —        | f 75 —                                                                         |      |                                                                                                                                                       |

O E N G A R A N, pada Januari 1892.

Manteri Goeroe,

Ms. SASTRADIPOERO.



In zulke gevallen plegen verschillende Departementschefs, zooals den Gouverneur-Generaal gebleken is, te beginnen met het onverschuldigd betaalde terug te vorderen van dengeen, die het ten onrechte genoten heeft, en blijft mededeeling van de zaak aan de Regeering achterwege, indien de terugstorting onmiddellijk plaats heeft, of indien door de Departementschefs binnen de grenzen hunner bevoegdheid terugbetaling wordt toegestaan bij zoodanige termijnen dat de geheele afdoening binnen twee jaren kan plaats hebben.

Met deze wijze van handelen, waardoor in de meeste gevallen de omslag eener behandeling op den voet van Staatsblad 1880 no. 198 overbodig wordt gemaakt, kan de Gouverneur-Generaal zich wel vereenigen en Zijne Excellentie acht het wenschelijk zulks onder Uwe aandacht te brengen, omdat art. 2 van het besluit van 1 November 1880 no. 1 en de bovenaangehaalde circulaire wellicht tot twijfel omtrent dit punt aanleiding zouden kunnen geven.

Blijkt terugvordering van den eigenlijken schuldenaar onmogelijk of worden daarbij zwarigheden ondervonden, dan behoort de betrokken Departementschef, evenals tot dusverre placht te geschieden, van de zaak mededeeling te doen aan de Regeering, tenzij zoodanige mededeeling reeds door de Algemeene Rekenkamer is gedaan.

Worden in zoodanig geval termen gevonden om den ambtenaar, door wiens verzuim de schade is toegebracht, daarvoor aansprakelijk te stellen, dan wordt met toepassing van hooger vermeld Koninklijk besluit in Staatsblad 1880 no. 198 de vergoeding dier schade opgelegd tot het bedrag, dat ten onrechte betaald is en door den eigenlijken schuldenaar niet teruggegeven wordt.

Daar de vordering op dien schuldenaar, welke op de artikelen 1359 en volgende van het Burgerlijk Wetboek gegrond is, evenals alle landsvorderingen alleen door betaling, kwijtschelding of verjaring kan worden opgeheven, moet intusschen worden voortgegaan met het ten onrechte



betaalde van hem in te vorderen. Hetgeen door hem wordt teruggestort moet c. q. gebracht worden in het credit van den landsdienaar, wien de vergoeding is opgelegd, en aan dezen behoort ook het eventueel te veel betaalde te worden teruggegeven.

Door de mededeeling van het vorenstaande met verzoek om daarmede voor zooveel noodig (en voor zoover deze circulaire toepassing kan vinden ten aanzien van vorderingen van het Departement van Oorlog) (1) rekening te willen houden, heb ik de eer aan een last van den Gouverneur-Generaal te voldoen.

*De 1<sup>ste</sup> Gouvernements Secretaris,*  
VAN DER WIJCK.

**N<sup>o</sup>. 4690.**

COMPTABILITEIT. OPENBARE  
VERKOOPINGEN, VERHUR-  
RINGEN EN VERPACHTIN-  
GEN. VENDUKANTOREN.

*Bepalingen tot uitvoering van het  
Koninklijk besluit, regelende de  
wijze, waarop uitvoering is te ge-  
ven aan de aansprakelijkheid der  
ambtenaren, belast met de toe-  
passing van het vendureglement  
en van de bepalingen omtrent het  
houden van openbare verhuringen  
en verpachtingen.*

BESLUIT.

**N<sup>o</sup>. 32.**

BUITENZORG, den 7<sup>den</sup> September 1889.

Herlezen enz.

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

(1) Dit alleen voor den Legercommandant.



rekening van derden (vendufonds),  
recht op de openbare verkooping en  
rekening van derden (één per mille voor de armen).  
Een afschrift van zijn betrekkelijk besluit zendt het hoofd  
van Gewestelijk Bestuur aan den boekhouder of, zoo bij  
de venduadministratie geen afzonderlijke boekhouder is,  
aan den vendumeester.

Tegelijkertijd reikt het hoofd van Gewestelijk Bestuur  
aan den betrokken algemeenen ontvanger van 's Lands  
kas eene opdracht tot invordering van bedoeld bedrag uit.

Betreft de vergoeding eene ten overstaan van een ven-  
dumeester der *tweede* klasse aangegane schuld, dan wordt  
het bedrag der vergoeding, voor zooveel mogelijk, verre-  
kend met het den belaste nog toekomend aandeel in het  
vendusalaris en in de vergoedingen wegens aangevraagde,  
doch niet plaats gehad hebbende verkooping, door mid-  
del van een ten name van den betrokken algemeenen  
ontvanger uit te reiken mandaat ten laste van de reke-  
ning van derden (rekening met vendumeesters) en tegen  
wederinname van den koopprijs, van het Landsaandeel  
in het vendusalaris, van het aandeel van den vendu-  
meester daarin en van het één per mille voor de armen,  
respectievelijk ten voordeele van de hoofden:

rekening van derden (vendufonds),  
recht op de openbare verkooping,  
rekening van derden (rekening met vendumeesters) en  
rekening van derden (één per mille voor de armen).  
Een afschrift van zijn betrekkelijk besluit zendt het hoofd  
van Gewestelijk Bestuur aan den vendumeester.

Indien het op deze wijze niet te verrekenen bedrag  
niet dadelijk wordt betaald, wordt gehandeld zooals is  
aangegeven in de tweede en derde alinea's van dit arti-  
kel; met dien verstande:

dat de wederinname, voorzooveel het aandeel in het  
vendusalaris van den vendumeester betreft, geschiedt ten  
voordeele van het hoofd: rekening van derden (rekening  
met vendumeesters),



dat ten name van den betrokken algemeenen ontvanger tot het bedrag van dat aandeel een tweede mandaat wordt uitgereikt ten laste van de evengenoemde rekening en tegen wederinname onder het hoofd contraposten, afdeeling financiën, en

dat het op deze laatste wijze verrekend bedrag niet in de opdracht tot invordering wordt opgenomen.

#### Artikel 5.

Indien door den Gouverneur-Generaal is beslist dat ter zake eener vordering ten laste van de koopers geen vergoeding zal worden opgelegd, doet het hoofd van Gewestelijk Bestuur, zoodra er geen uitzicht op betaling meer is, door tusschenkomst van den Directeur van Financiën aan de Regeering het voorstel om de hopelooze vordering voor rekening van den Lande te nemen.

Nadat dienovereenkomstig is beschikt, wordt gehandeld als in de tweede alinea van artikel 4 is aangegeven.

#### Artikel 6.

De verplichtingen voor de hoofden van Gewestelijk Bestuur voortvloeiende uit de vorenstaande vijf artikelen worden, voor zooveel de residentie *Batavia* betreft, vervuld door den Directeur van Financiën.

Mede worden door dien Departementschef nagekomen de verplichtingen, omschreven in de artikelen 2 en 3, indien een hoofd van Gewestelijk Bestuur als superintendent aansprakelijk is voor de aan den Lande berokkende schade.

Afschrift enz.

---

Tot toelichting voor zoover nog noodig der vorenstaande bepalingen dient de volgende:



## CIRCULAIRE.

Aan  
de Hoofden van Gewestelijk Bestuur  
op en buiten *Java* en *Madoera*.

N<sup>o</sup>. 18074.

BATAVIA, 30 November 1889.

Bij artikel 1 van het gouvernements-besluit van 7 September jl. no. 32 is de afkondiging bevolen van het Koninklijk besluit van 26 Mei 1889 no. 31 (Indisch Staatsblad 1889 no. 192), waarbij is geregeld de wijze waarop uitvoering is te geven aan de aansprakelijkheid der ambtenaren, belast met de toepassing van het vendureglement en van de bepalingen omtrent het houden van openbare verhuringen en verpachtingen, terwijl bij „Ten tweede” van eerstgemeld besluit o. a. bepalingen zijn vastgesteld tot uitvoering van artikel 2 van 's Konings verordening.

Tot toelichting voor zoover nog noodig van die bepalingen moge hierbij het volgende dienen.

Uit artikel 1 dier voorschriften blijkt, dat het onderzoek, bedoeld in artikel 1 van 's Konings besluit wordt ingesteld door de Hoofden van Gewestelijk Bestuur, aan wie blijkens artikel 2 tevens is overgelaten de bepaling van den termijn, binnen welken door de aan te spreken venduambtenaren eene schriftelijke verdediging kan worden voorgedragen.

In verband met de tijdstippen, waarop blijkens het eerste lid van artikel 33 van het reglement in Staatsblad 1889 no. 190 verhaal behoort plaats te hebben van on-aangezuiverd gebleven vorderingen van het Gouvernement ten laste van koopers, uit openbare verkooping voortvloeiend, zal bedoeld onderzoek, wat de overjarige posten aangaat, n. l. die, welke niet zijn betaald bij het eind des jaars, volgend op dat, waarin zij zijn ontstaan, door UwHedG. behooren te worden ingesteld in het begin van elk jaar, waarbij, met inachtneming van het voorge-



schrevene bij het tweede lid van artikel 1 der bepalingen sub „Ten tweede” van het aangehaald gouvernementsbesluit, alle dergelijke posten over het jaar, dat aan de orde is tegelijk in beschouwing zullen moeten worden genomen.

Daarentegen zal ten aanzien van die vorderingen, welke reeds vroeger, n. l., vóór het einde des jaars, volgend op dat, waarin ze zijn ontstaan, als hopeloos moeten worden aangemerkt, zoodra daarvan blijkt moeten worden onderzocht wie te dier zake behoort te worden aangesproken en daarmede niet mogen worden gewacht totdat het vorenbedoelde jaarlijksch onderzoek wordt ingesteld.

Naar de Regeering vertrouwt, zal het in den regel mogelijk zijn Uwe betrekkelijke voorstellen aangaande de overjarige posten behoorlijk toegelicht door mijne tusschenkomst vóór 1 Juli van elk jaar in te zenden, met dien verstande echter dat de stukken en de voorstellen in de gevallen voorzien bij het derde lid van het meergemeld artikel 33 van het reglement in Staatsblad 1889 no. 190, dadelijk na afloop van het boven bedoeld onderzoek worden tegemoet gezien. In die gevallen blijft namelijk — Uwe aandacht zij er hierbij uitdrukkelijk op gevestigd — blijkens den aanhef van artikel 2 der tot uitvoering van 's Konings besluit gegeven bepalingen, het openen der gelegenheid tot het indienen eener verdediging achterwege een is het enkele feit, dat een venduschuld niet is aangezuiverd bij het eind van het jaar, volgende op dat, waarin ze is ontstaan of reeds vroeger als hopeloos moet worden aangemerkt, voldoende om den vendumeester met de vergoeding te belasten.

De voorstellen, betreffende de vorenbedoelde hopelooze vorderingen zullen — met inachtneming van het voorgeschrevene bij artikel 3 der evenbedoelde bepalingen — steeds zoo spoedig mogelijk behooren te worden ingediend.

De Regeering verlangt verder dat, in verband met de bepaling bij „Ten tweede” van de ordonnantie in Staatsblad 1889 no. 190, ten aanzien van vorderingen, voort-



spruitende uit de verkooping, sedert 1 Juli 1886 gehouden, waarvan de in het eerste lid van artikel 33 van het daarbij vastgesteld reglement genoemde termijn bij de inwerkingtreding dier ordonnantie reeds mocht zijn verstreken of die nu reeds als hopeloos zijn aan te merken, al *dadelijk* het vereischte onderzoek worde ingesteld en de stukken met de voorstellen te dier zake zoo spoedig mogelijk door mijne tusschenkomst aan Haar worden ingediend ter voorkoming zooveel doenlijk, dat op de aansprakelijke ambtenaren geen verhaal meer mogelijk zal zijn.

Is door den Lande op andere wijze dan door het onbetaald blijven der venduschulden schade geleden, dan behoort uit den aard der zaak steeds handelend te worden opgetreden zoodra van de schade blijkt.

Wat betreft de verrekening van de aan den vendumeesters der tweede klasse op te leggen vergoedingen met het hun toekomend aandeel in het vendusalaris en in de vergoedingen wegens aangevraagde doch niet plaats gehad hebbende verkooping (artikel 4 der bepalingen sub „Ten tweede” van het aangehaald gouvernementsbesluit) zij nog het volgende onder Uwe aandacht gebracht.

Hetgeen op die wijze verrekend wordt behoort in de eerste plaats te strekken in mindering van de koopsom, daarna van het landsaandeel in het vendusalaris, vervolgens van het aandeel van den vendumeester in dat salaris en ten slotte van het armengeld. Verder zal het, ook in het belang eener richtige opmaking van de kwartaalverantwoordingen van den vendumeester, noodig zijn, dat, bijaldien het met het hem toekomend aandeel in het vendusalaris, enz., niet te verrekenen bedrag *dadelijk* wordt betaald, van die storting afzonderlijk melding worde gemaakt in den eerstvolgenden door den vendumeester in te dienen stortingstaat, zoomede op folio 2 der verantwoording. Bij de inname van de gestorte sommen onder de betrokken hoofden zal dan door den vendumeester rekening dienen te worden gehouden met het hem, inge-



volge het vierde lid van het laatstgemeld artikel 4 te verleen afschrift van het daarbij bedoeld besluit.

Omtrent hetgeen bij de opmaking van de kwartaalverantwoordingen ten deze verder zal behooren te worden inachtgenomen, bevat § 17 van de bij mijne circulaire van heden no. 18073 overgelegde toelichting der in Staatsblad 1889 no. 191 opgenomen modellen, behoorende bij de instructie voor de ambtenaren, belast met de toepassing van het vendureglement, de noodige wenken.

Onder aanteekening, dat met het artikel der begrooting, waarvan sprake is in artikel 4 van „Ten tweede” van het meergemeld besluit van 7 September jl. no. 32 bedoeld wordt dat, overeenkomende met artikel 78 der begrooting voor 1889, heb ik de eer het vorenstaande te Uwer kennis te brengen, met verzoek in dien zin te willen handelen en tevens de betrokken vendukantoren in Uw gewest in verband daarmede te zijner tijd van de vereischte bevelen te willen voorzien.

*De Directeur van Financiën,*  
ROVERS.

**Nº. 4691.**

**OPENBARE VERKOOPINGEN.**

*VENDUSALARIS bij toewijzing  
van eenig goed op eene openbare  
verkoop aan een der mede-  
eigenaren.*

**CIRCULAIRE.**

Aan  
de Hoofden van Gewestelijk Bestuur.

**Nº. 2222.**

**BATAVIA, 17 Februari 1892.**

Bij de onder no. 2937 van het Bijblad op het Staatsblad opgenomen dezerzijdsche circulaire van 9 November



1875 no. 14548 is, in verband met de daarin vermelde Regeerings-beslissing, o. a. medegedeeld dat wanneer bij den openbaren verkoop van eenig aan meer dan één persoon toekomend goed, dit goed aan een der mede-eigenaren wordt toegewezen, alleen over de vóór de toewijzing aan dezen niet toebehoorende aandeelen vendusalaris moest worden gevorderd en over het hem reeds toebehoorende aandeel alleen ophoudsalaris verschuldigd was.

Deze beslissing was gegrond op de overweging dat ingevolge de toenmaals van kracht zijnde vendubepalingen het vendusalaris verschuldigd was over het *rendement* der verkooping en dat, om eene verkooping te doen rendeerden, moet zijn verkocht geworden. Waar dus niet verkocht was kon ook geen rendement van een plaats gehad hebbenden verkoop wezen.

In verband met de bewoordingen van de artikelen 10 tot en met 13 van het thans vigeerend vendureglement in Staatsblad 1889 no. 190, welke de heffing van het vendusalaris voorschrijven van het bedrag waarvoor *toegewezen* is, moet echter — ook naar het inzien der Regeering (1) — de vorenbedoelde beslissing als vervallen worden beschouwd.

Ik heb de eer UwHedG. te verzoeken de vendumeesters in het gewest onder Uw beheer met de thans door de Regeering aangenomen opvatting in wetenschap te willen stellen.

*De Directeur van Financiën,*

ROVERS.

---

(1) Missive le Gouv. Secretaris van 18 November 1891 no. 2835.



N<sup>o</sup>. 4692.

ONDERCOLLECTEURS. Jaar-  
lijksche opgave van het bedrag  
der door de „—” ontvangen  
belastingen.

CIRCULAIRE.

Aan  
de Residenten op Java en Madoera,  
uitgezonderd de Vorstenlanden.

N<sup>o</sup>. 4754.

BATAVIA, 10 Augustus 1892.

Ten einde behoorlijk contrôle te kunnen uitoefenen op de richtige betaling van de tractementen der ondercollec-  
teurs is het noodig te weten hoeveel door ieder hunner  
gedurende het betrekkelijk dienstjaar aan verschillende  
belastingen is ontvangen.

Voor zooveel betreft de belastingen waarvan het beheer  
aan die comptabelen is opgedragen, blijkt de perceptie  
daarvan uit de extracten hunner jaarrekeningen, welke  
ingevolge de dezerzijdsche circulaire van 20 Augustus  
1891 N<sup>o</sup>. 4454 (1) aan dit Departement en aan dat van  
Financiën worden ingediend.

Voorziening is nog slechts noodig ten aanzien van de  
personeele belasting, de rijtuigenbelasting, het patentrecht  
en de verponding voor zoover de ontvangst daarvan op  
den voet van Staatsblad 1881 N<sup>o</sup>. 195<sup>a</sup> aan de onder-  
collecteurs is opgedragen. *op - 440, 1910-265*

De perceptie van evenbedoelde belastingen op den voet  
van gemeld Staatsblad kan alleen blijken uit de quitantiën  
welke door de algemeene ontvangers aan de ondercollec-  
teurs wegens de door hen ter zake gedane stortingen  
worden afgegeven.

Ik heb de eer UHedG. te verzoeken het daarheen te  
leiden dat voortaan aan het duplicaat van Uw mandaat,

(1) Bijblad no. 4686.



te geven of nog suppletoire aanvragen ten laste van de begrooting van het aanstaande jaar te wachten zijn en op welk bedrag daarvoor gerekend moet worden, en dat, indien onverhoopt meer moet worden aangevraagd dan het opgegeven bedrag belooft, bij de indiening van den suppletoire eisch tevens de middelen zullen worden aangewezen, waardoor overschrijding der begrooting voorkomen of vermeden kan worden;

b. enz.

Is goedgevonden en verstaan:

*Eerstelijk:* Van voorschreven verlangen van den Minister van Koloniën aanteekening te houden, met uitnoodiging aan de Chefs der Departementen van Algemeen Bestuur om dienovereenkomstig te handelen.

*Ten tweede:* enz.

Extract enz.

---

**N<sup>o</sup>. 4694.**

**STAATSSPOORWEGEN.  
AANLEG. PERSONEEL.  
BEZOLDIGING.**

Krachtens artikel 1 van het besluit van 31 Juli 1891 no. 12, gewijzigd bij het besluit van 30 September 1891 no. 45, worden bij benoeming van personeel bij den aanleg van Staatsspoorwegen op *Java* en *Sumatra*, binnen de grenzen bij de begrooting aangewezen, de bezoldigingen en traktementsverhoogen geregeld als is aangegeven in den navolgenden staat:

---



| BETREKKINGEN.                                                                           | BEZOLDIGING<br>PER MAAND. |          | VERHOOGINGEN. |                     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|----------|---------------|---------------------|
|                                                                                         | Minimum.                  | Maximum. | Bedrag.       | Om de<br>... jaren. |
| ingénieur, chef van den dienst der Staats-<br>wegen ter <i>Sumatra's Westkust</i> ..... | f 1500                    | f 1500   | f —           | —                   |
| ingénieur.....                                                                          | " 1100                    | " 1250   | " 75          | 2                   |
| 1ste klasse.....                                                                        | " 800                     | " 950    | " 75          | 2                   |
| 2de ".....                                                                              | " 625                     | " 700    | " 75          | 2                   |
| ingénieur ambtenaar 1ste klasse.....                                                    | " 550                     | " 650    | " 50          | 2                   |
| ingénieur 1ste klasse.....                                                              | " 400                     | " 450    | " 50          | 2                   |
| ingénieur ambtenaar 2de klasse.....                                                     | " 350                     | " 450    | " 50          | 2                   |
| ingénieur 2de klasse.....                                                               | " 250                     | " 300    | " 50          | 1                   |
| 1ste klasse.....                                                                        | " 300                     | " 300    | " —           | —                   |
| 2de ".....                                                                              | " 250                     | " 250    | " —           | —                   |
| 3de ".....                                                                              | " 200                     | " 200    | " —           | —                   |
| schutter 1ste klasse.....                                                               | " 150                     | " 150    | " —           | —                   |
| 2de ".....                                                                              | " 125                     | " 125    | " —           | —                   |
| 3de ".....                                                                              | " 100                     | " 100    | " —           | —                   |
| werktuigkundige 1ste klasse.....                                                        | " 800                     | " 950    | " 75          | 2                   |
| " 2de ".....                                                                            | " 625                     | " 700    | " 75          | 2                   |
| tuigkundig ambtenaar 1ste klasse.....                                                   | " 550                     | " 650    | " 50          | 2                   |
| tuigkundige 1ste klasse.....                                                            | " 400                     | " 450    | " 50          | 2                   |
| " 2de ".....                                                                            | " 250                     | " 300    | " 50          | 1                   |
| de draaierij en van den stelwinkel.....                                                 | " 200                     | " 300    | " 25          | 2                   |
| van idem.....                                                                           | " 150                     | " 200    | " 25          | 2                   |
| de smederij, kopergietery en ketelmakerij.                                              | " 200                     | " 300    | " 25          | 2                   |
| van idem.....                                                                           | " 150                     | " 200    | " 25          | 2                   |
| de wagenmakerij en houtbewerking.....                                                   | " 200                     | " 300    | " 25          | 2                   |
| van idem.....                                                                           | " 150                     | " 200    | " 25          | 2                   |
| machinist 1ste klasse.....                                                              | " 300                     | " 350    | " 25          | 4                   |
| " 2de ".....                                                                            | " 250                     | " 250    | " —           | —                   |
| machinist 1ste klasse.....                                                              | " 200                     | " 200    | " —           | —                   |
| " 2de ".....                                                                            | " 150                     | " 150    | " —           | —                   |
| " 3de ".....                                                                            | " 125                     | " 125    | " —           | —                   |
| leerling machinist.....                                                                 | " (1) 50                  | " (1) 80 | " —           | —                   |

akttementen gelden voor Europeanen. Aan Inlanders en Vreemde Oosterlingen wordt de  
t één derde minder toegekend.

er-machinisten en Europeesche machinisten worden bij den aanleg niet benoemd, maar  
n door detachering uit het personeel der in exploitatie zijnde lijnen.

draagen stellen de grenzen van hetgeen naar gelang van geschiktheid, dienstdijnd enz. kan  
toegekend.



| BETREKKINGEN.                           | BEZOLDIGING<br>PER MAAND. |           | VE<br>GE |
|-----------------------------------------|---------------------------|-----------|----------|
|                                         | Minimum.                  | Maximum.  | Bedrag.  |
| Inlandsche machinist 1ste klasse .....  | f 75                      | f 75      | f —      |
| " " 2de " .....                         | " 65                      | " 65      | " —      |
| " " 3de " .....                         | " 50                      | " 50      | " —      |
| Inlandsche stoker 1ste klasse .....     | " 40                      | " 40      | " —      |
| " " 2de " .....                         | " 35                      | " 35      | " —      |
| " " 3de " .....                         | " 30                      | " 30      | " —      |
| " " 4de " .....                         | " 25                      | " 25      | " —      |
| Teekenaar en lithograaf .....           | " 200                     | " 320     | " 30     |
| Europeesche teekenaar 1ste klasse ..... | " 120                     | " 150     | " 15     |
| " " 2de " .....                         | " (2) 50                  | " (2) 100 | " —      |
| Inlandsche " 1ste " .....               | " (2a) 60                 | " (2a) 75 | " —      |
| " " 2de " .....                         | " (2a) 25                 | " (2a) 50 | " —      |
| Drukker .....                           | " 100                     | " 160     | " 20     |
| Helpers bij de drukkerij (3) .....      | " (3) 10                  | " (3) 25  | " —      |
| Geneesheer .....                        | " 600                     | " 600     | " —      |
| Dokter djawa .....                      | " 50                      | " 50      | " —      |
| Hoofdcommies .....                      | " 450                     | " 450     | " —      |
| Eerste commies .....                    | " 300                     | " 300     | " —      |
| Tweede commies .....                    | " 220                     | " 220     | " —      |
| Derde commies .....                     | " 150                     | " 150     | " —      |
| Ondercommies 1ste klasse .....          | " 125                     | " 125     | " —      |
| " 2de " .....                           | " 100                     | " 100     | " —      |
| " 3de " .....                           | " 80                      | " 80      | " —      |
| Boekhouder .....                        | " 320                     | " 400     | " 40     |
| Magazijnmeester .....                   | " 300                     | " 405     | " 35     |
| Ondermagazijnmeester .....              | " 175                     | " 225     | " 25     |
| Betaalmeester .....                     | " 100                     | " 120     | " 10     |
| Eerste klerk .....                      | " 70                      | " 70      | " —      |
| Tweede klerk .....                      | " 50                      | " 50      | " —      |

- (2) Deze bedragen stellen de grenzen van hetgeen aan Europeesche teekenaars 2de klasse, van geschiktheid, diensttijd enz. kan worden toegekend.
- (2a) Deze bedragen stellen de grenzen van hetgeen aan Inlandsche teekenaars 1ste en 2de 1 gelang van geschiktheid, diensttijd enz. kan worden toegekend.
- (3) Voor deze betrekking worden Inlanders aangesteld op een traktement tusschen de aangewezen Voor de aanstelling van tijdelijk, boven de formatie benodigd personeel, voor buitengewoon schrijf- en teekenloonen en voor bezoldiging van bureau oppassers } wordt beschikt over den post daarvoor bij de begrooting uitge



N<sup>o</sup>. 4695.

SPOORWEGEN. DIRECTEUR  
BURGERLIJKE OPENBA-  
RE WERKEN. PREMIËN.  
BELOONINGEN. BOETEN.

*Toekenning van premiën en be-  
looningen en oplegging van boe-  
ten aan ambtenaren en beambten  
der Staatsspoorwegen door den  
Directeur der Burgerlijke Open-  
bare Werken.*

## BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 5.

BUITENZORG, 25 Mei 1890.

Gelezen enz.

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

*Eerstelijk:* In aansluiting aan de regeling, vastgesteld  
bij artikel 5 van het besluit van 18 Februari 1888 no.  
1 (1), te bepalen:

- 1<sup>e</sup>. de Directeur der Burgerlijke Openbare Werken is  
binnen de grenzen der kredieten, daartoe bij de  
spoorwegbegrootingen aangewezen, bevoegd om aan  
ambtenaren en beambten der Staatsspoorwegen pre-  
miën of buitengewone belooningen toe te kennen tot  
een bedrag van ten hoogste f 250.— (*twee honderd  
vijftig gulden*) voor buitengewonen ijver, voor arbeid  
buiten de werkuren, voor goed onderhoud en het  
daardoor voorkomen van herstellingen, voor zuinige  
uitvoering van werk, voor betoonde onverschrokken-  
heid in gevaar of bij ongevallen en voor alle andere  
bijzondere aan den Lande bewezen diensten, waardoor  
tijd en geld gewonnen of uitgaven voorkomen worden.

Geldelijke belooningen tot een hooger bedrag wor-  
den niet verleend dan na verkregen machtiging van  
den Gouverneur-Generaal.



2<sup>e</sup>. De Directeur der Burgerlijke Openbare Werken kan de hem sub 1<sup>e</sup> hierboven toegekende bevoegdheid geheel of gedeeltelijk overdragen op de Chefs van lijnen der Staatsspoorwegen in aanleg of exploitatie.

*Ten tweede:* Aan artikel 5 § *d* van het besluit van 18 Februari 1888 no. 1 worden toegevoegd de woorden:

„Hoogere boeten dan hierboven aangegeven worden „niet opgelegd dan na verkregen machtiging van den „Gouverneur-Generaal.”

Afschrift enz.

**N<sup>o</sup>. 4696.**

**SPOORWEGEN. DIRECTEUR  
BURGERLIJKE OPENBARE  
WERKEN. PERSONEEL.  
DAGGELD.**

*Bevoegdheid van den Directeur  
der Burgerlijke Openbare Werken  
om tijdelijk personeel op daggeld  
aan te stellen.*

Bij het besluit van 4 September 1891 no. 13 is artikel 5 § *a* van het besluit van 18 Februari 1888 no. 1 (Bijblad no. 4495) aangevuld met het volgende:

„De Directeur is bevoegd, mits daardoor de grenzen „der begrooting niet worden overschreden, tijdelijk werk- „bazen, copiïsten en ander personeel op daggeld aan te „stellen.

„Aan de copiïsten wordt geen hooger daggeld dan „*f* 3.— en aan de werkbazen en ander personeel geen „hooger daggeld dan *f* 6.— toegekend.

„Indien de omstandigheden het toekennen van hoogere „bedragen vorderen, wordt hierop de goedkeuring van „den Gouverneur-Generaal gevraagd.”



N<sup>o</sup>. 4697.

TRANSPORT VAN 'S LANDS  
PRODUCTEN, MATERIA-  
LEN EN ANDERE GOEDE-  
REN. *Bepalingen betreffende*  
*het „—” over de* STAATS-  
SPOORWEGEN.

## BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 8.BATAVIA, den 4<sup>den</sup> Maart 1891.

Gelet enz.

Gelezen enz.

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

*Eerstelijk:* Te bepalen dat in plaats van het woord *goederen*, voorkomende in § I, alinea 1, § II 1<sup>a</sup> A, § IV 1<sup>a</sup> C en § VII van het besluit van 19 Maart 1886 no. 1 (Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië* no. 4291), worden gelezen de woorden *materialen en andere goederen*.

*Ten tweede:* Voor zooveel noodig onder nadere Koninklijke goedkeuring, vast te stellen de volgende

Bepalingen betreffende de verzending van Land's producten, materialen en andere goederen over de Staatspoorwegen in *Nederlandsch-Indië* door Gouvernementsambtenaren zonder tusschenkomst van aannemers, ingevolge de voorschriften der paragrafen I en II van het besluit van 19 Maart 1886 no. 1 (Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië* no. 4291).

## Artikel 1.

Voor het vervoer der materialen en andere goederen van de plaats, waar deze zich bevinden, naar de stations en halten van de spoorwegen, overeenkomstig § II 1<sup>a</sup> A van het besluit van 19 Maart 1886 no. 1, worden als afzenders aangemerkt de beheerders der voorraden of zij die de materialen en andere goederen onder hunne berusting hebben.



Daartoe worden hun zoo noodig en voor zoover zij het vervoer niet met eigen transportmiddelen of met eigen personeel bewerkstelligen kunnen, op hunne aanvraag door het hoofd van Plaatselijk Bestuur dwangarbeiders of gestraften verstrekt; waar deze niet aanwezig zijn, worden tot betaling van vrije koelie's of tot inhuur van transportmiddelen, gelden te hunner beschikking gesteld.

#### Artikel 2.

De materialen en andere goederen worden bij het vervoer naar het station of de halte door den afzender of door een hem ondergeschikt vertrouwd beambte of mandoor vergezeld. Deze waakt gedurende het vervoer tegen ontvreemding of beschadiging en is tevens belast met de overgave aan den spoorwegdienst.

#### Artikel 3.

Kleine kisten, pakken, enz. van een gewicht van 20 kilogram of minder kunnen als *bestelgoed* verzonden worden.

Alle andere goederen worden als *vrachtgoed* ten vervoer aangeboden.

De afzender voegt bij elke verzending een vrachtbrief met daaraan gehechte uitgewerkte factuur, beide in duplo.

Een triplicaat van de factuur wordt door hem nadat hij daarop het tijdstip van afzending heeft aangctekend, rechtstreeks per post aan den geadresseerde gezonden.

Op het vervoer der materialen en andere goederen van den Lande zijn de bepalingen van hoofdstuk XIII van het Algemeen Reglement voor de spoorwegdiensten in *Nederlandsch-Indië* (Staatsblad 1885 no. 184) ten volle van toepassing.

Het duplicaat van den in alinea 3 van dit artikel bedoelden vrachtbrief wordt door den spoorwegdienst afgestempeld en aan den afzender teruggegeven, wien het als bewijs der gedane verzending dient.



## Artikel 4.

De afzenders zijn verplicht door het behoorlijk verpakken, merken, enz. der goederen en materialen te zorgen, dat het 2<sup>e</sup> lid van artikel 200 van het Algemeen Reglement voor de spoorwegdiensten in *Nederlandsch-Indië* (Staatsblad 1885 no. 184) bij de verzending van 's Lands goederen nimmer toepassing vinde.

## Artikel 5.

De afzender moet de kisten, pakken, enz. waarin de goederen en materialen besloten zijn, zooveel doenlijk en als in het belang der verzekering van den inhoud noodig en nuttig is, verzegelen en is verplicht om, wanneer dit tot vermindering van den vrachtprijs leidt, voor de verzending van groote hoeveelheden wagens af te huren. Afgehuurde wagens moeten door den afzender verzegeld of geplombeerd worden.

## Artikel 6.

De afzender is aansprakelijk voor liggelden, magazijn- of wagenhuur, die verschuldigd mochten zijn volgens de eerste vier alinea's van artikel 216 van het Algemeen Reglement voor de spoorwegdiensten (Staatsblad 1885 no. 184), zoomede voor de kosten, die een gevolg zijn van toepassing van artikel 217 van dat Reglement, voor zover die te wijten zijn aan verzuim zijnerzijds.

Behoudens de verantwoordelijkheid van geadresseerde, zooals die volgt uit de laatste alinea van artikel 7, is de afzender, behalve in de gevallen waarin de schade op den spoorwegdienst kan verhaald worden, mede aansprakelijk voor alle tekorten of beschadigingen der goederen en materialen, die bij de aflevering bevonden worden.

Hij blijft derhalve voor den inhoud der kisten, enz. in verband met de vorige alinea en met artikel 4 verantwoordelijk totdat hij, ten bewijze van de behoorlijke ont-



vangst, van de bestelgoederen een schriftelijk bericht en van de vrachtgoederen de voor de ontvangst geteekende factuur van den geadresseerde terug ontvangen heeft.

#### Artikel 7.

De materialen en andere goederen worden geadresseerd aan den ambtenaar die ze moet ontvangen.

De geadresseerde is verplicht de goederen en materialen zoo spoedig mogelijk na ontvangst van de kennisgeving van aankomst, van het station of de halte te doen afhalen, op dezelfde wijze als in artikel 1 voor het vervoer naar het station of de halte is voorgeschreven.

Hij is aansprakelijk voor liggelden, magazijn- of wagenhuur, die verschuldigd mochten zijn volgens alinea 7 en volgende van artikel 216 van het Algemeen Reglement voor de spoorwegdiensten (Staatsblad 1885 no. 184), zoo mede voor de kosten, die een gevolg zijn van toepassing van artikel 217 van dat Reglement, voor zoover die te wijten zijn aan verzuim zijnerzijds.

Hij is mede verantwoordelijk, wanneer door verzuim zijnerzijds schade niet op den spoorwegdienst is te verhalen, of wanneer ten gevolge van het niet tijdig constateren van den inhoud der colli te korten of beschadigingen blijken, die na de ontvangst kunnen zijn veroorzaakt.

#### Artikel 8.

Worden de kisten, pakken, enz. op het station of de halte beschadigd bevonden, blijken er te korten te bestaan of de leveringstijd overschreden te zijn, dan moeten de goederen en materialen door den geadresseerde zooveel mogelijk persoonlijk in ontvangst genomen worden, en deze gaat hiertoe niet over, dan nadat de verantwoordelijkheid van den spoorwegdienst en de verschuldigde schadevergoeding volgens de artikelen 220 tot en met 226 van het Algemeen Reglement voor de spoorwegdiensten (Staatsblad 1885 no. 184) met den spoorwegdienst geregeld is.



## Artikel 9.

De kisten, pakken, enz. worden, nadat zij ter bestemder plaats zijn overgebracht, ontpakt door eene commissie van twee personen, die den inhoud der colli met de ontvangen factuur vergelijkt.

Deze commissie, die hare taak onmiddellijk aanvaardt en volbrengt, wordt benoemd naar de bestaande regelen of naar regelen, daarvoor door of van wege de Chefs der Departementen van Algemeen Bestuur voor de verschillende diensttakken te stellen, of bij gebreke van dien door de Hoofden van Plaatselijk Bestuur, ten verzoeken van geadresseerde.

Blijken er beschadigingen, tekorten of andere afwijkingen te bestaan, dan wordt daarvan door haar proces-verbaal in drievoud opgemaakt.

Voorzoover daartoe volgens de bepalingen van hoofdstuk XIII van het Algemeen Reglement voor de spoorweginsteden (Staatsblad 1885 no. 184) aanleiding bestaat, wordt deze schade door den geadresseerde op den spoorweginsteden verhaald.

Blijkt voor zoodanig verhaal geen aanleiding te bestaan, dan wordt het origineel van dit proces-verbaal met de in artikel 6 bedoelde geteekende factuur, nadat daarop de noodige aantekening omtrent de beschadigingen is gesteld, aan den afzender en het duplicaat aan den Chef van het betrokken Departement gezonden, terwijl het derde exemplaar bij den geadresseerde blijft berusten om bij zijne verantwoording te dienen.

De geadresseerde zendt de factuur en het hierboven bedoelde proces-verbaal steeds zoo spoedig mogelijk aan den afzender; beletten de omstandigheden zulks te doen binnen drie dagen, nadat de goederen op het station of de halte van bestemming zijn aangekomen, dan zendt hij den afzender een voorloopig bericht van ontvangst, vermeldende de reden der vertraging.



## Artikel 10.

Het vervoer van producten, bedoeld in § II 1<sup>a</sup> B van het besluit van 19 Maart 1886 no. 1, geschiedt altijd in afgehuurde en verzegelde of geplombeerde gesloten goederenwagens en zooveel mogelijk bij volle wagenladingen.

Op het verzenden en het in ontvangstnemen der producten zijn de artikelen 3, 6, 7, 8 en 9 van deze bepalingen van toepassing.

## Artikel 11.

Deze bepalingen zijn niet van toepassing op vervoer langs de Staatsspoorwegen van 's Lands gelden en van eigen goederen van dien dienst.

*Ten derde:* enz.

Afschrift enz.

N<sup>o</sup>. 4698.

INSTRUCTIE voor den Hoofdingenieur, Chef van den dienst der Staatsspoorwegen en der Kolenontginning ter Sumatra's Westkust.

De bedoelde instructie is, met intrekking van de in Bijblad no. 4494 opgenomen Instructie voor den Hoofdingenieur, Chef van den dienst der Staatsspoorwegen ter Sumatra's Westkust, vastgesteld bij artikel 2 van het besluit van 29 Augustus 1892 no. 12 en luidt als volgt:

## Artikel 1.

De Hoofdingenieur Chef van den dienst der Staatsspoorwegen ter Sumatra's Westkust, beheert de opnemingen voor en den aanleg, de uitrusting en de exploitatie van de Staatsspoorwegen ter Sumatra's Westkust, benevens de ontginning, het transport en den verkoop der Ombiënkolen, een en ander volgens de bepalingen dezer in-



structie en de bijzondere bevelen, hem door of namens den Gouverneur-Generaal gegeven.

Zijne standplaats is *Fort de Kock* (*Padangsche Bovenlanden*).

### Artikel 2.

In verband met de in de Indische begrooting uitgetrokken formatie van het personeel voor de Staatsspoorwegen en den mijnbouw worden door hem de ambtenaren aangesteld, bevorderd en ontslagen, die geene hoogere bezoldiging genieten dan f 220 's maands, voor zoover die niet door den Gouverneur-Generaal aangewezen of te zijner beschikking gesteld worden.

De andere ambtenaren worden door den Gouverneur-Generaal aangesteld, bevorderd en ontslagen.

De Hoofdingenieur is echter bevoegd deze ambtenaren, indien zulks in 's Lands belang wordt vereischt, in hunne betrekking te schorsen, mits daarvan onmiddellijk kennis gevende, met bekendstelling der redenen.

Hij is voorts bevoegd om aan al die ambtenaren binnenlandsch verlof te verleenen wegens ziekte en om andere gewichtige en dringende redenen voor hoogstens drie maanden, met inbegrip van verlengingen, met inachtneming, voor zooveel noodig van het reglement op de binnenlandsche verloven, opgenomen in Staatsblad 1881 no. 174.

### Artikel 3.

De Hoofdingenieur bepaalt en wijzigt naar behoefte den werkkring en de standplaats van alle hem toegevoegde ambtenaren, en kan deze in commissie zenden, ter bespreking van dienstaangelegenheden oproepen, en hun alle voor den dienst gevorderde opdrachten geven.

Maandelijks dient hij aan de Directeuren der Burgerlijke Openbare Werken en van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid een staat in van al de mutatiën, die zich bij het personeel hebben voorgedaan.



## Artikel 4.

Hij geeft aan de ambtenaren de noodige technische en administratieve voorschriften betreffende de uitvoering der hun opgedragen taak en is daarbij niet gebonden aan de voor de gewone openbare werken en het mijnwezen uitgevaardigde regelingen, voor zoover die niet in algemeene verordeningen vervat zijn.

## Artikel 5.

De ontwerpen der uit te voeren werken, tijdelijke gebouwen en andere tijdelijke werken uitgezonderd, zullen door hem aan de goedkeuring van den Gouverneur-Generaal onderworpen worden, vergezeld van eene raming der vermoedelijke kosten en van een gemotiveerd voorstel betreffende het bij de uitvoering al of niet gebruik maken van het middel van openbare aanbesteding, hetzij voor het geheele werk en bloc, of per eenheid of voor elk der onderdeelen afzonderlijk.

Het opmaken der bestekken en de regeling der aanbesteding is verder geheel aan hem overgelaten, behoudens de inachtneming der ter zake door den Gouverneur-Generaal vastgestelde Algemeene voorschriften.

De beslissing omtrent het al of niet bestaan van overmacht of toeval, bedoeld bij art. 4 litt. *N* der ambtelijke voorschriften in acht te nemen bij de toepassing van het Reglement op het houden van aanbestedingen ten behoeve van 's Lands dienst in *Nederlandsch-Indië* (Bijblad op het Staatsblad no. 2300) is voor zoover den spoorweg en de mijnontginning ter *Sumatra's Westkust* betreft, mede aan hem opgedragen, behoudens verplichting om van elke beslissing, waarbij het bestaan van overmacht of toeval wordt aangenomen, kennis te geven aan den Directeur van het betrokken Departement.

## Artikel 6.

Hij kan alle werken doen uitvoeren, waarvan de ont-



werpen door de Regeering zijn goedgekeurd, zoomede tijdelijke gebouwen en andere tijdelijke werken. Kleine afwijkingen van de goedgekeurde ontwerpen, die gedurende de constructie der werken noodig mochten blijken, zijn hem vrijgelaten.

Tot de uitvoering van nog niet door de Regeering goedgekeurde ontwerpen, andere dan tijdelijke, mag hij niet overgaan, dan in geval zeer dringende omstandigheden het onmogelijk maken de bevelen van den Gouverneur-Generaal te vragen of af te wachten, zonder gevaar voor de publieke veiligheid of van 's Lands belang. In zoodanig geval onderwerpt hij zijne handelingen, zoo spoedig mogelijk aan de goedkeuring van den Gouverneur-Generaal onder overlegging der betrekkelijke ontwerpen.

Hij is echter bevoegd om zonder voorafgaande machtiging of nadere goedkeuring der Regeering op de stations en halte emplacementen aan den ijzeren bovenbouw en de daartoe behoorende inrichtingen en toestellen (draaischijven, gezonken sporen en dergelijken) benevens aan de niet overdekte laad- en losinrichtingen alle werken te doen uitvoeren, welke uitbreidingen of afwijkingen daargestellen van de vastgestelde ontwerpen, wanneer deze noodig zijn om tegemoet te komen aan de eischen der exploitatie.

#### Artikel 7.

De hoofdingenieur zal bij het ontwerpen en de uitvoering van alle werken elke niet volstrekt noodige uitgaaf vermijden, doch daarbij de eischen eener goede en doelmatige constructie niet uit het oog verliezen.

#### Artikel 8.

Hij zorgt dat door de betrokken ingenieurs worden vervaardigd en bijgehouden nauwkeurige plannen van de werken, zooals zij onder of boven den grond zijn uitgevoerd en later verbeterd of uitgebreid mochten worden, met daarbij behorende registers, aanwijzende de ligging



en den toestand der werken en ingericht tot aantekening van latere verbeteringen, belangrijke herstellingen en andere wetenswaardige bijzonderheden.

Hij zal een der ambtenaren op zijn bureau belasten met en verantwoordelijk stellen voor de goede bewaring en registratie van alle plannen, kaarten, teekeningen en memoriën (copieën ten gebruike op de werken en werk-teekeningen uitgezonderd), die betrekking hebben op den spoorweg en de mijnontginning ter *Sumatra's Westkust*.

#### Artikel 9.

Hij dient jaarlijks vóór 15 December aan den betrokken Directeur eene begrooting in van de gelden, welke in het jaar volgende op het nieuwe dienstjaar voor de werken benoodigd zijn. Die begrootingen worden ingericht volgens door de Regeering goed te keuren modellen en voorzien van nauwkeurige toelichtingen.

#### Artikel 10.

Hij dient op den 15<sup>en</sup> Januari van ieder jaar eene aanvraag in van de goederen, die in het volgend jaar uit *Europa* benoodigd zijn. Hij onthoudt zich daarbij zorgvuldig van eischen, die in verband met de ruimte om de goederen te bergen of met de gelegenheid om ze spoedig te gebruiken overdreven zijn te achten, in aanmerking nemende dat het hem vrij staat suppletoire aanvragen te doen.

Van voor 's lands dienst onbruikbaar of overtollig geworden goederen stelt hij de afschrijving of opruiming voor aan den betrokken Directeur.

Hij kan echter op eigen gezag den openbaren verkoop bevelen van overtollige goederen, welker gezamenlijke waarde de som van f 500 niet te boven gaat.

Het resultaat van dezen openbaren verkoop wordt aan den betrokken Directeur medegedeeld door toezending van een extract uit de vendurool.



## . Artikel 11.

Maandelijks dient hij een zoo beknopt mogelijk ingericht verslag in betreffende den loop der werkzaamheden, welk verslag in de Javasche-Courant zal worden geplaatst. Bovendien dient hij na het einde van elk jaar een overzicht in van hetgeen in het afgelopen jaar verricht is, daarbij tevens vermeldende, wat vermoedelijk in het volgende jaar verricht zal worden.

## Artikel 12.

Hij correspondeert over alle zaken den onder zijn be-  
heer staanden dienst betreffende, rechtstreeks met de be-  
trokken civiele en militaire autoriteiten, tenzij de Regee-  
ring daarin dadelijk gemoeid moet worden, in welk geval  
hij zijne brieven richt tot den Gouverneur-Generaal, doch  
inzendt door tusschenkomst van den Directeur van het  
betrokken Departement.

## Artikel 13.

Hij delegeert zooveel noodig op den ingenieur-directeur  
der ontginning van het kolenveld, de sectiechefs van den  
aanleg, den chef en de afdeelingchefs der exploitatie van  
de spoorwegen zijne bevoegdheid:

- a. tot het verleenen van binnenlandsch verlof;
- b. tot ontneming van den dienst aan ambtenaren en  
beambten, die door hen tot schorsing worden voor-  
gedragen.

## Artikel 14.

Voorschotten kunnen op den voet van het laatste lid  
van art. 49 der wet van 23 April 1864 (Indisch Staats-  
blad no. 106), worden verstrekt aan den hoofdingenieur  
en aan de hem ondergeschikte ingenieurs en andere amb-  
tenaren, voor zoover deze aan het hoofd staan van een  
magazijn, sectie, werktuigkundige afdeeling, werkplaats,



zoo mede aan den chef der exploitatie en de afdeelingsschefs der exploitatie van den spoorweg en aan den ingenieur-directeur der ontginning van het kolenveld. Die voorschotten dienen tot het doen van betalingen voor werken in daghuur verricht, voor gronden, perceelen of andere onroerende of roerende zaken ten behoeve van den dienst onteigend of aangekocht, voor inhuur van gebouwen of lokalen voor bureaux en magazijnen, voor aankoop of inhuur van meubilair, bureau- en teekenbehoefden, materialen, gereedschappen en andere benoodigdheden en voor kosten van transport en bewaking, schrijf- en drukloonen en andere kleine uitgaven.

De verantwoording der voorschotten geschiedt driemaandelijks.

De bewijzen van gedane betalingen worden aan het betrokken Departement gezonden.

---

**N<sup>o</sup>. 4699.**

**POST- EN TELEGRAAFDIENST.  
SPOORWEGEN.**

Met intrekking van het besluit van 19 Juni 1879 no. 44 (Bijblad no. 3463) zijn bij het besluit van 17 Januari 1892 no. 9 vastgesteld de ondervolgende:

**BEPALINGEN** omtrent den aanleg en de bewaking van — en het toezicht op — en het verrichten van de noodige herstellingen aan de telegraaflijnen van den post- en telegraafdienst, voor zoover deze langs spoorwegen in *Nederlandsch-Indië* zijn of worden aangelegd.

---

**Artikel 1.**

De telegraaflijnen van den Post- en Telegraafdienst in *Nederlandsch-Indië* worden zooveel mogelijk langs de be-



staande en nog te bouwen spoorwegen aangelegd of daarheen overgebracht, terwijl de steunpunten dier lijnen mede voor de draden van den telegraaf der Staatsspoorwegen kunnen worden gebruikt, voor zoover de omstandigheden dit gedoogen.

#### Artikel 2.

Aan particuliere spoorweg-maatschappijen kan door den Directeur der Burgerlijke Openbare Werken worden vergund voor hare telegraafdraden van de steunpunten der telegraaflijnen van den Post- en Telegraafdienst gebruik te maken op door de Regeering vastgestelde of vast te stellen voorwaarden.

#### Artikel 3.

Voor de telegraaflijnen van den Post- en Telegraafdienst, welke langs in aanbouw zijnde Staatsspoorwegen worden aangelegd, worden de materialen door eerstgenoemden dienst verstrekt; de aanleg heeft plaats door en voor rekening van den Dienst der Staatsspoorwegen, ten ware de Directeur der Burgerlijke Openbare Werken om bijzondere redenen aanleg door en ten koste van den Post- en Telegraafdienst mocht bevelen.

Bij aanleg door den Post- en Telegraafdienst heeft deze voor de plaatsing der palen de aanwijzingen te volgen van de sectiechefs bij den aanleg der Staatsspoorwegen; bij aanleg door den Spoorwegdienst volgt deze de aanwijzingen van den Chef der betrokken afdeeling van den Post- en Telegraafdienst.

Vervoer en verdeeling per trein of lowry van de voor den aanleg van telegraaflijnen gevorderde materialen heeft, voor zoover dat vervoer mogelijk is kosteloos plaats, van wege den dienst der Staatsspoorwegen, langs de in aanbouw zijnde spoorweglijn.



## Artikel 4.

De overbrenging van telegraaflijnen van den Post- en Telegraafdienst naar reeds in exploitatie zijnde Staatsspoorwegen geschiedt door personeel en ten koste van den Post- en Telegraafdienst, welke ten aanzien van de plaatsing der palen de aanwijzingen van den chef der afdeeling „Weg en werken” van den spoorweg heeft te volgen.

Het bijspannen der draden voor den spoorwegdienst geschiedt door personeel, met materiaal en ten koste van dien dienst, naar de aanwijzingen van den Chef der betrokken afdeeling van den Post- en Telegraafdienst, dan wel onder toezicht van eenen door den Hoofinspecteur, Chef van den Post- en Telegraafdienst, daartoe aan te wijzen ambtenaar.

## Artikel 5.

Voor het aanleggen van spoorwegtelegraaflijnen langs spoorwegen, waarheen de lijnen van den Post- en Telegraafdienst eerst later kunnen worden overgebracht, kunnen de noodige steunpunten, voor zooveel zij kunnen worden beschikbaar gesteld, bij voorbaat worden verstrekt en geplaatst.

De kosten van die plaatsing komen ten laste van den betrokken spoorwegdienst, terwijl de plaatsing zelve geschiedt naar aanwijzing of onder toezicht als bedoeld aan het slot van het vorig artikel.

## Artikel 6.

De telegraaflijnen van den Post- en Telegraafdienst, geplaatst langs Staatsspoorwegen in exploitatie, worden, onverschillig of voor de draden van den spoorwegdienst van dezelfde steunpunten wordt gebruik gemaakt, naar de voorschriften, daartoe door den Directeur der Burgerlijke Openbare Werken te geven, door en ten koste van



den spoorwegdienst bewaakt, onderhouden en hersteld; de voor dit onderhoud noodige materialen worden door en ten laste van den Post- en Telegraafdienst verstrekt.

#### Artikel 7.

Het vervoer van de voor onderhoud en herstel van de langs Staatsspoorwegen geplaatste telegraaflijnen van den Post- en Telegraafdienst noodige materialen heeft kosteloos plaats over den spoorweg, waarlangs die lijnen zijn aangelegd.

#### Artikel 8.

Vervoer van materialen, bestemd voor den aanleg van telegraaflijnen langs Staatsspoorwegen in exploitatie, heeft plaats naar de bijzondere bepalingen betreffende het vervoer van 's Lands reizigers en goederen op de Staatsspoorwegen in *Nederlandsch-Indië*.

Voor vervoer en verdeeling dezer materialen per lowry langs de lijn wordt, met inbegrip van de kosten van laden en lossen, aan den Post- en Telegraafdienst in rekening gebracht *f* 0.25 (*vijf en twintig cent*) per 1000 kilogram en per kilometer, met een minimum per vracht van *f* 2.50 (*twee gulden vijftig cent*).

Gedeelten van 1000 kilogram en van kilometers worden elk afzonderlijk als een geheel berekend.

N<sup>o</sup>. 4700.

VREEMDELINGEN. *Toelating  
in Nederlandsch-Indië.*

#### CIRCULAIRE.

Aan  
de Hoofden van Gewestelijk Bestuur.

N<sup>o</sup>. 1705.

BUITENZORG, 22 Juli 1889.

Hoewel de in mijne circulaire van 9 Maart 1887



no. 99/c (1) gegeven wenken omtrent de toepassing der bepalingen op de toelating en de vestiging van vreemdelingen blijken de beoogde werking niet te hebben gemist, is het niettemin een feit dat nog steeds een groot aantal dezer personen zich zonder toelatingskaart of vergunning tot inwoning in *Nederlandsch-Indië* ophoudt. Daar er wel nauwelijks op gewezen behoeft te worden van hoeveel belang het is om, voor zooveel de beschikbare politie-middelen toelaten, de vestiging tegen te gaan van zoodanige vreemdelingen, wier verblijf voor de handhaving der openbare rust en orde moeilijkheden kan opleveren, heeft de Regeering mij opgedragen UHEdG. nogmaals aan te bevelen geen middelen onbenut te laten om op pas aangekomenen een scherp toezicht uit te oefenen. Om dit te kunnen doen zal in de eerste plaats nauwlettend het oog zijn te houden bij de aankomst van schepen, die van buiten *Nederlandsch-Indië* in de groote kustplaatsen ten anker komen. Het plaatselijk bestuur moet zorgen op de hoogte te zijn van de namen der aangekomen vreemdelingen, ten einde uit de daarvan gehouden aantéekeningen, na ommekomst van den gestelden termijn van drie dagen, te kunnen nagaan wie in gebreke zijn gebleven de vereischte aangifte te doen en de nalatigen, door toepassing der voorgeschreven strafbepalingen, tot nakoming der op hen als nieuw aangekomenen rustende verplichtingen te dwingen. Zodoende zal verhinderd worden dat personen, door zich buiten voorkennis van het Bestuur onder de Inlandsche bevolking of in de talrijke vestigingen van vreemde oosterlingen neder te zetten, zich onttrekken aan het politie toezicht, waaraan vreemdelingen luidens mijne aangehaalde circulaire in den eersten tijd moeten worden onderworpen. Melden deze zich, na den in de toelatingskaart vermelden tijd om eene vergunning tot vestiging aan, dan behooren de hoofden van Gewestelijk Bestuur zich grondig te overtuigen of de immigranten

---

(1) Bijblad no. 4399.



4700.

werkelijk voldoende middelen van bestaan hebben, dat wil zeggen: op *eerlijke* wijze in hun onderhoud kunnen voorzien; zoodat b. v. geen genoegen mag worden genomen met de ongemotiveerde verklaring van een onbekenden rasgenoot: dat die middelen aanwezig zijn. Is de vreemdeling niet in staat een beter bewijs te leveren en vindt het betrokken bestuurshoofd geen noodzakelijkheid om hem al dadelijk het land uit te zetten, dan kan volstaan worden met verlenging van den termijn, waarvoor de toelatingskaart geldig is.

Door UHEdG. te verzoeken aan het vorenstaande de vereischte uitvoering te willen verzekeren, heb ik de eer mij van den mij verstrekten last te kwijten.

*De 1<sup>e</sup> Gouvernements Secretaris,*  
SWEERTS.

N<sup>o</sup>. 4701.

VREEMDELINGEN. BORGSTELLING. *Geen borgstelling te vorderen van vreemdelingen, die in Nederlandsch-Indië wenschen te worden toegelaten.*

CIRCULAIRE.

Aan  
de Hoofden van Gewestelijk Bestuur.

N<sup>o</sup>. 1316.

BUITENZORG, 9 Juni 1891.

Het is den Gouverneur-Generaal gebleken, dat in eene residentie op Java het Hoofd van Bestuur als regel had aangenomen om geen toelatingskaart aan vreemde Oosterlingen uit te reiken, wanneer deze niet twee gegoede ingezeten en bereid waren de later voor hen te maken kosten te dragen, ter-



wijl in een ander gewest de Resident geen verzoeken van vreemde Oosterlingen tot vestiging in *Nederlandsch-Indië* placht te ondersteunen, indien de adressanten niet vooraf een naar zijn oordeel voldoende persoonlijke borgtocht hadden gesteld.

Ofschoon Zijne Excellentie vertrouwt dat zoodanige opvatting door U niet gehuldigd wordt, heeft de Gouverneur-Generaal het toch wenschelijk geacht mij op te dragen, zij het ook ten overvloede, onder Uwe aandacht te brengen dat de in Staatsblad 1872 n<sup>o</sup>s. 40 en 41 vervatte voorschriften het vorderen van borgtochten niet toelaten, en UHedG. te verzoeken, zoolang die voorschriften nog van kracht zijn, U te willen bepalen tot strenge en oordeelkundige toepassing daarvan, met inachtneming van de wenken, gegeven in de dezerzijdsche circulaires van 9 Maart 1887 n<sup>o</sup>. 99/c (1) en 22 Juli 1889 n<sup>o</sup>. 1705 (2).

Aan bedoelde opdracht heb ik de eer bij deze te voldoen.

*De 1<sup>e</sup> Gouvernements Secretaris,*  
VAN DER WIJCK.

N<sup>o</sup>. 4702.

INGEZETENSCHAP. *Voor het „—” van Nederlandsch-Indië is vestiging daar te lande een vereischte.*

#### CIRCULAIRE.

Aan  
de Hoofden van Gewestelijk Bestuur.

No. 2484.

BUITENZORG, 25 October 1889.

Bij de behandeling eener aanvraag om concessie van gronden in een der leenstaten op de Buitenbezittingen voor de vestiging eener landbouwonderneming, werd on-

(1) Bijblad no. 4399.

(2) Id. no. 4700.



langs bij de Regeering de vraag aanhangig gemaakt: of personen, die de in art. 105 van het Regeeringsreglement bedoelde schriftelijke vergunning verkregen, doch feitelijk niet in *Nederlandsch-Indië* zich gevestigd hebben, als ingezetenen van *Nederlandsch-Indië* zijn te beschouwen. Het komt den Gouverneur-Generaal wenschelijk voor de betrokken autoriteiten van de dienaangaande door Hem genomen beslissing kennis te doen dragen en Zijne Excellentie heeft mij mitsdien gelast ter zake het volgende onder Uwe aandacht te brengen.

Artikel 106 van het Regeeringsreglement noemt ingezetenen de personen, die hun verblijf binnen *Nederlandsch-Indië* gevestigd hebben. Die vestiging moet geschied zijn op den voet, bij artikel 105 bepaald: dat wil zeggen: aan die vestiging moet eene vergunning zijn voorafgegaan. Opdat men ingezetene worde is de vergunning op zich zelve dus niet voldoende: zij moet door vestiging gevolgd zijn. In overeenstemming daarmede is ook artikel 4 der Algemeene Bepalingen van wetgeving voor *Nederlandsch-Indië*.

Of iemand geacht kan worden ergens gevestigd te zijn, is eene quaestie van feitelijken aard, welke voor elk bijzonder geval, naar gelang der omstandigheden, moet worden beantwoord, en derhalve het best ter plaatse beoordeeld kan worden.

Uit het vorenstaande volgt niet alleen dat men, om ingezetene van *Nederlandsch-Indië* te worden, na verkregen vergunning, zich in *Nederlandsch-Indië* gevestigd moet hebben, maar ook dat die vestiging moet voortduren opdat men ingezetene blijve. Uit den aard der zaak moet dit niet aldus worden opgevat dat men, door tijdelijk *Nederlandsch-Indië* te verlaten, zijn ingezetenschap zoude verliezen; maar wel is dat het geval met iemand, die ophoudt hier te lande zijn domicilie te hebben. Deze zienswijze komt overeen met de door het Hoog-Gerechtshof van *Nederlandsch-Indië* gegeven beslissing: dat een Chinees, die vergunning verkregen heeft tot vestiging in



Nederlansch-Indië en na een jaar naar China terugkeert, niet als ingezetene van Nederlansch-Indië kan worden beschouwd (Vgl. Mr. J. H. ABENDANON, Ned. Indische Rechtspraak blz. 247).

Ik heb de eer bij deze aan den mij verstrekten last gevolg te geven.

De 1<sup>e</sup> Gouvernements Secretaris,  
SWEERTS.

N<sup>o</sup>. 4703.

ONTSLAG van INLANDSCHE  
AMBTENAREN uit 's Lands  
dienst. Intrekking van het in  
Bijblad no. 4087 opgenomen  
voorschrift betreffende het „—“.

CIRCULAIRES.

Aan

de autoriteiten en Colleges, bevoegd  
tot het benoemen en ontslaan van  
Inlandsche burgerlijke landsdienaren  
op Java en Madoera (uitgezonderd  
de Commandanten van Land- en  
Zeemacht). (1)

BUITENZORG, 4 Januari 1889.

N<sup>o</sup>. 23.

Blijkens de dezerzijdsche missive van 26 Juni 1884  
no. 1196, opgenomen onder no. 4087 van het Bijblad op  
het Staatsblad van Nederlandsch-Indië, is ten opzichte van  
ambtenaren en beambten van lageren rang in het alge-  
meen als regel aangenomen, dat niet tot het verleenen  
van ontslag uit den dienst wordt overgegaan, dan in de  
gevallen dat daarom door den betrokken persoon gevraagd

(1) Aan dezen is bij de missive ten Gouvernements Secretaris van  
denzelfden datum no. 25 verzocht om de Circulaire als ook aan hen gericht  
te beschouwen.

*Bijblad 4703 heeft alle  
betrekking op het land  
dienaar die het tusschen  
vrijwill. pers. vgl. vgl.  
en was meand die  
nke beveling  
120 of meer beveling  
jouda ten aanzien  
van het land. die  
ez meand. tract  
van meerder dan  
120 gquid, de regel  
in Bijblad 4007 ge.  
acht moet worden  
van tract te gely  
zelling. M. G. S. 3/4-95-70k  
Bijblad  
5052.*







dienaren te bestendigen acht de Regeering niet nodig en het is daarom Haar verlangen dat de in Bijblad no. 4087 aangenomen regel in het vervolg ten aanzien van de Inlandsche ambtenaren en beambten op *Java* en *Madoera* niet meer gevolgd worde.

Door de mededeeling van het vorenstaande, met verzoek U bij voorkomende gelegenheid daarnaar te willen gedragen, heb ik de eer mij van een ontvangen last te kwijten.

*De 1<sup>e</sup> Gouvernements Secretaris,*

SWEERTS.

Aan

de autoriteiten en Colleges, bevoegd tot het benoemen en ontslaan van Inlandsche burgerlijke landsdienaren op de bezittingen buiten Java en Madoera (uitgezonderd de Commandanten van Land- en Zeemacht). (1)

N<sup>o</sup>. 2297.

BUITENZORG, den 23<sup>sten</sup> Sept. 1891.

Bij de ordonnantie van heden (Indisch Staatsblad no. 208) is het in Staatsblad 1887 no. 192 opgenomen Reglement op het verleenen van pensioenen aan Inlandsche burgerlijke landsdienaren op de bezittingen buiten *Java* en *Madoera* van toepassing verklaard.

In verband daarmede zijn ook op die bezittingen toepasselijk geworden de beschouwingen, vervat in de in afschrift hierbij aangeboden dezerzijdsche circulaire van 4 Januari 1889 no. 23, waarbij aan de autoriteiten en Colleges, bevoegd tot het benoemen en ontslaan van In-

(1) Aan dezen is bij de missive le Gouvernements Secretaris van denzelfden datum no. 2298 verzocht om de Circulaire als ook aan hen geacht te beschouwen.



landsche burgerlijke landsdienaren op *Java* en *Madoera*, te kennen is gegeven dat de Gouverneur-Generaal den in no. 4087 van het Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië* aangenomen regel ten opzichte van het verleenen van ontslag uit 's Lands dienst aan ambtenaren en beambten van lageren rang voortaan niet meer wenscht te zien gevolgd voor de Inlandsche landsdienaren op *Java* en *Madoera*.

Mitsdien heb ik de eer op last van Zijne Excellentie ook U te verzoeken met voorschreven verlangen bij voorkomende gelegenheid rekening te willen houden.

*De 1<sup>e</sup> Gouvernements Secretaris,*  
VAN DER WIJCK.

**N<sup>o</sup>. 4704.**

**AMBTENAREN. ONTSLAG.**

*Vershil tusschen ontslag uit  
de betrekking en uit 's Lands  
dienst.*

**MISSIVE.**

Aan  
den Directeur van Binnenlandsch Bestuur.

**N<sup>o</sup>. 3056.**

**BUITENZORG, 23 December 1890.**

Uit Uwe missive van 23 Januari jl. no. 431 blijkt dat de overwegingen, welke den Resident van *Soerabaja* er toe hebben geleid om het door zijnen ambtsvoorganger aan den gewezen mantri bij de waterleidingen Mas Ngagehi Dj. W. en den gewezen assistent wedana Mas Bei P. K., den eerste wegens ouderdom en ongeschiktheid, den tweede wegens ongeschiktheid en onbetrouwbaarheid, verleend eenvoudig ontslag uit hunne betrekking in een eervol te veranderen, door UHedG. worden gedeeld. De Gouverneur-Generaal acht het daarom niet overbodig het onderstaande onder Uwe aandacht te doen brengen.



De Resident grondde zijne beschikkingen op het geval van den wegens knevelarij uit zijne betrekking ontslagen mantri bij de waterleidingen Mas T. T. W., die later bij besluit van 17 Maart 1887 no. 21 een eervol ontslag uit 's Lands dienst heeft bekomen. Ten onrechte wordt hieruit evenwel afgeleid dat een landsdienaar, die aan knevelarij wordt schuldig geacht, door den Resident eervol uit zijne betrekking moet worden ontslagen. Het eervol ontslag uit 's Lands dienst is gevolgd na afloop der tegen Mas T. T. W. ingestelde strafrechterlijke vervolging, uit overweging dat hij, hoewel door den rechter van het hem ten laste gelegde vrijgesproken, als ambtenaar nochtans geen vertrouwen verdiende. Deze toelichting maakt het reeds duidelijk dat geen noodwendig verband bestaat tusschen de wijze, waarop een ontslag uit de betrekking en een daarop gevolg ontslag uit 's Lands dienst wordt verleend. Deze handelingen verschillen niet alleen in aard, maar ook in administratieve rechtsgevolgen. Met het oog hierop kunnen gevallen zich voordoen, waarin terecht niet — eervol ontslag uit de betrekking en vervolgens evenzeer terecht eervol ontslag uit 's Lands dienst wordt verleend; het eerste toch heeft, op zich zelf, alleen verlies van traktement over enkele dagen en, voorzooveel de Inlandsche ambtenaren betreft, van aanspraak op de hun nog aankomende kultuurprocenten ten gevolge, niet eervol ontslag uit 's Lands dienst daarentegen, benadeelt de belangen van den landsdienaar veel ernstiger, omdat het onder meer alle aanspraak op pensioen doet verloren gaan.

Met betrekking tot de twee bovengenoemde Inlandsche ambtenaren zij nog opgemerkt: dat de verandering van het eenvoudig ontslag van Dj. W. in een eervol terecht heeft plaats gehad, omdat ouderdom en ongeschiktheid geene motieven zijn om een landsdienaar niet-eervol te ontslaan; maar dat onbetrouwbaarheid wel zoodanig motief, kan opleveren, wanneer hieronder namelijk opzet en kwade trouw moeten worden verstaan, en het dus voor de Regeering niet mogelijk is te beoordeelen of de ver-



andering van het aan P. K. verleend eenvoudig ontslag in een eervol ten rechte is geschied, aangezien dit afhangt van de feiten, waaruit door 's Residents voorganger de onbetrouwbaarheid werd afgeleid.

Bij deze gevolg gevende aan den mij door Zijne Excellentie verstreken last tot mededeeling van het vorenstaande, heb ik de eer UHedG. hiernevens aan te bieden het voor Uw archief bestemd extract uit het besluit van heden no. 4.

*De 1<sup>e</sup> Gouvernements Secretaris,*  
SWEERTS.

N<sup>o</sup>. 4705.

AMBTENAREN. ANCIENNITEIT.

*Ambtenaren, uitgezonden krachtens eene supplatoire aanvraag, worden voorgegaan door hen, die in het bezit van een diploma van het groot ambtenaars-examen, reeds in dienst zijn in betrekkingen, waarvoor dat diploma geen vereischte is*

BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 14.

BUITENZORG, 10 April 1891.

Gelet op het besluit van 27 November 1890 n<sup>o</sup>. 4, houdende vaststelling van den Indischen brief van dien dag n<sup>o</sup>. 2229/4, waarbij aan den Minister van Koloniën is medegedeeld, dat de Gouverneur-Generaal zich kon nederleggen bij de door 's Mini ters ambtsvoorganger in diens dépeches van 1 October 1888, 25 April en 11 November 1889, Lett. D, n<sup>os</sup>. 14/1747, 30/703 en 21/-045, — de beide eerste verhandeld bij de besluiten van 13 Maart en 30 Augustus 1889 n<sup>os</sup>. 2 en 25, de laatste bij de in hoofde vermelde beschikking — voorgestane opvatting, volgens welke zij, die ingevolge de supplatoire aan-



vraag van ambtenaren voor den administratieven dienst van het jaar 1889 uit *Nederland* zijn uitgezonden, bij benoeming tot adspirant-controleur en andere ambtelijke betrekkingen behoorden voorgegaan te worden door hen, die, in het bezit van een diploma van het groot ambtenaars-examen, destijds reeds in dienst waren in betrekkingen, waarvoor dat diploma geen vereischte is, doch dat tegen eene toepassing dier opvatting op de intusschen reeds bij het Binnenlandsch Bestuur geplaatste ambtenaren groot bezwaar bestond, vermits daardoor in hunne positie met opzicht zoowel tot hunne ancienniteit als tot hunne plaatsing op *Java* en *Madoera* dan wel op de Buitenbezittingen zeer ingrijpende wijzigingen zouden worden gebracht, en dat het in verband daarmede raadzaam voorkwam eerst in de toekomst aan bedoelde opvatting gevolg te geven;

Gelezen de missive van den Minister van Koloniën van 31 Januari 1891 Lett. D n°. 9/210, daarbij te kennen gevende tegen de even uiteengezette wijze van handelen geen bedenking te hebben;

Is goedgevonden en verstaan:

Van het vorenstaande aantekening te houden.

Afschrift enz.

#### N°. 4706.

#### INLANDSCHE RECHTBANKEN. ONDERDISTRICTSHOOFDEN. BENOEMING. ONTSLAG.

Ingevolge eene hem bij missive van den 1<sup>en</sup> Gouvernements Secretaris van 7 Maart 1892 n°. 580 gedane opdracht heeft de Directeur van Justitie bij Circulaire van 23 Maart 1892 n°. 2205 de Hoofden van Gewestelijk Bestuur op *Java* en *Madoera* uitgenoodigd bij hunne voordrachten ter vervulling van vacatures in Inlandsche rechtbanken steeds te vermelden tot welke klasse de c. q. voor benoeming of ontslag in aanmerking komende onderdistrictshoofden behooren dan wel behoord hebben.



No. 4707.

## BENOEMING. ONTSLAG.

*Geen afschrift aan de Algemeene Rekenkamer te zenden van beschikkingen houdende benoeming of ontslag van het zoogenaamd bediendenpersoneel.*

Het voorschrift, vervat in § 1 van het Gouvernements besluit van 18 November 1890 no. 17 (Staatsblad no. 228), wordt door verscheidene Hoofden van Gewestelijk en Plaatselijk Bestuur in dien zin opgevat, dat zij o. a. ook van elke door hen genomen beschikking, houdende benoeming of ontslag van het zoogenaamd bediendenpersoneel, zooals oppassers, mandoers, enz., een volledig afschrift behooren in te zenden aan de Algemeene Rekenkamer.

Byblad  
4570  
4597

Hoewel voor die opvatting pleiten zou de algemeenheid van het aangehaald voorschrift, waar zonder enige restrictie gesproken wordt van ambtenaren en beambten, dus, zoowel Europeesche als Inlandsche, ligt het echter niet in de bedoeling van genoemd College om van besluiten als de onderwerpelijke afschriften te ontvangen.

Om het doellooze daarvan aan te toonen, werd door de Kamer gewezen op de omstandigheid, dat de vermelde categorie van personen niet nominatief is opgenomen in den bij artikel 2 van genoemde Gouvernements beschikking behoorenden model tractementsstaat.

Byblad 4598

Bij Circulaire van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur van 8 Maart 1892 no. 1388 zijn daarom de Hoofden van Gewestelijk Bestuur aangeschreven om het inzenden van afschriften van beschikkingen, als waarvan hier de rede is, in den vervolge te willen nalaten en dat verzoek tevens ter kennis te brengen van de in hun gewest bescheiden Hoofden van Plaatselijk Bestuur.

acc. B. B.

rek. met -- 1515. 16 Dec 97-5099  
- 17 Dec 97-3441  
2 Dec 99-4505

4407/02



N<sup>o</sup>. 4708.

INLANDSCHE HOOFDEN.

RECHTSPRAAK. *Deelne-  
ming der Regenten aan de  
rechtspraak.*

CIRCULARE.

Aan

de Hoofden van Gewestelijk Bestuur  
op *Java* en *Madoera* met uitzondering  
van de Residenten van *Batavia* en de  
*Vorstenlanden*.N<sup>o</sup>. 2796.

BUITENZORG, 14 Nov. 1891.

Het is den Gouverneur-Generaal gebleken dat aan de bij dezerzijdsche Circulaire van 9 April 1881 no. 735<sup>e</sup> (no. 4037 van het Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië*) aan de Hoofden van Gewestelijk Bestuur op *Java* en *Madoera* overgebrachte opdracht om toe te zien dat door de Regenten in den regel één maal 's weeks de zittingen van den Landraad worden bijgewoond geen of slechts onvoldoende gevolg wordt gegeven.

Zijne Excellentie kan zulks niet goedkeuren en moet het van gewicht achten, dat door bedoelde Inlandsche Hoofdambtenaren, voor zooveel zulks met hunne overige werkzaamheden is overeen te brengen, aan de zittingen van den Landraad en van de Rechtbank van Omgang zoo zij daarvan lid zijn, worde deelgenomen, mede omdat daardoor de rechtspraak in de oogen van den Inlander in beteekenis slechts zal kunnen winnen.

Aannemende dat in vele gevallen hunne overige ambtsbezigheden van zooveel omvattenden aard zijn, dat hun de gelegenheid ontbreekt om wekelijks zitting te nemen, — is de Gouverneur-Generaal van oordeel dat het inderdaad geen overdreven eisch kan worden geacht, wanneer van de Regenten verlangd wordt dat zij althans twee malen 's maands bij de zittingen tegenwoordig zijn — en



Zijne Excellentie moet er dan ook prijs op stellen dat aan dien eisch worde vastgehouden.

Door de mededeeling van het vorenstaande met verzoek aan het daarbij uitgedrukt verlangen van den Gouverneur-Generaal het noodige gevolg te willen geven, heb ik de eer van een van Zijne Excellentie ontvangen last mij te kwijten.

*De 1<sup>e</sup> Gouvernements Secretaris,*  
VAN DER WIJCK.

N<sup>o</sup>. 4709.

AMBTENAREN. WAARNE-  
MING. ZEGELRECHT.

*Moeten de extracten uit besluiten, waarbij ambtenaren met de waarneming eener betrekking worden belast, al dan niet op een evenredig zegel worden geschreven?*

Aan  
den Directeur van Financiën.

N<sup>o</sup>. 2907.

BUITENZORG, 6 December 1890.

In verband met de omstandigheid dat de ambtenaar M. bij zijne definitieve benoeming tot aspirant-controleur bij het Binnenlandsch Bestuur op de Buitenbezittingen eene op een zegel van f 25 geschreven akte van aanstelling is uitgereikt, doet UHEdG. bij missive van 18 Maart jl. no. 3998 het voorstel om het aan hem verleend, op een zegel van gelijke waarde gesteld extract uit het besluit van 28 December 1888 no. 17, waarbij hij met de waarneming van genoemde betrekking werd belast, terug te nemen tegen uitreiking van een op een zegel van f 1.50 geschreven extract uit dat besluit.

Dit voorstel is gegrond op de overweging dat het



laatste lid van artikel 2 der zegelordonnantie (Stbl. 1885 no. 131) met opzicht tot de heffing van zegelrecht van akten van aanstelling of bewijzen van verhooging van bezoldiging, onder burgerlijke ambtenaren en onder bezoldiging verstaat wie en wat als zoodanig wordt beschouwd volgens de bepalingen op het verleenen van pensioenen, zoodat het bij dat artikel bedoeld evenredig zegelrecht naar Uwe meening niet mag worden gevorderd van hen, die belast worden met de waarneming van eenig burgerlijk ambt, daar aan dergelijke waarneming op zich zelf de staat van burgerlijk ambtenaar niet wordt ontleend.

Evenbedoeld betoog komt den Gouverneur-Generaal echter minder juist voor.

Een burgerlijk ambtenaar, die belast wordt met de waarneming eener organieke betrekking onder het genot eener bezoldiging ten laste van de begrooting van *Nederlandsch-Indië* staat, ten opzichte van pensioen, volkomen gelijk met den burgerlijken ambtenaar, die definitief tot een dergelijk ambt is geroepen, in dien zin dat hij, na eervol ontslag uit de betrekking waarvan hem de waarneming was opgedragen, bij volbrachten dienstdtijd en den vereischten ouderdom van 45 jaren, even goed recht heeft op pensioen, als ware hem eene definitieve benoeming te beurt gevallen.

Naar het Zijner Excellentie toeschijnt is door UHedG. het verschil tusschen de benoeming tot een tijdelijk ambt (zie Staatsblad 1881 no. 142, artikel 2 en artikel 3 lit. b) en het belasten van een burgerlijk ambtenaar met de waarneming eener organieke betrekking uit het oog verloren.

Het hooger bedoeld extract uit het besluit van 28 December 1888 no. 17 moet derhalve aangemerkt worden te recht op het evenredig zegel geschreven te zijn, omdat dit extract, nu het niet de gewoonte is bij dergelijke beschikkingen afzonderlijke akten van aanstelling uit te reiken, tevens als akte van aanstelling moest dienen, zooals ook het geval is bij benoemingen, welke aan de



Hoofden der Departementen van algemeen bestuur en andere autoriteiten en colleges zijn overgelaten. Daarentegen is bij de uitreiking der akte van aanstelling bij de definitieve benoeming van M. v<sup>d</sup>. tot adspirant controleur, over het hoofd gezien dat belanghebbende het evenredig zegelrecht over eene jaarlijksche bezoldiging van f 2700 reeds had voldaan. Die akte had, als zijnde bestemd om bewijs op te leveren, al is zij een geschrift genoemd in artikel 2 der zegelordonnantie, hetwelk in den regel aan evenredig zegelrecht is onderworpen, in casu op een zegel van f 1.50 moeten zijn geschreven.

Ten overvloede zij er nog op gewezen dat wanneer de extracten uit besluiten, waarbij ambtenaren met de waarneming eener betrekking worden belast, niet langer op een evenredig zegel geschreven zouden mogen worden, in vele gevallen de bedoeling van den ontwerper der zegelordonnantie om door een ambtenaar voor al zijne benoemingen, bevorderingen en verhoogingen te zamen te doen betalen het bedrag voor de hoogste bezoldiging, die hij ten slotte geniet, niet tot haar recht komen.

Onder wederaanbieding der bijlagen van Uw in hoofde genoemd schrijven, vergezeld van eene nieuwe op een zegel van f 1.50 gestelde akte van aanstelling voor den ambtenaar M. heb ik de eer, op last van den Gouverneur-Generaal, UHedG. te verzoeken voor het verder redres alsnu het noodige te willen verrichten.

*De 1<sup>e</sup> Gouvernements Secretaris,*

SWEERTS.

N<sup>o</sup>. 4210.

GENEESKUNDIGE DIENST.  
DOKTERS DJAWA.

Bij het besluit van 9 October 1890 no. 7 is de Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid gemachtigd om bij ontstentenis van Europeesche geneeskundigen, belast met den civiel geneeskundigen dienst en het opzicht



over de vaccine op plaatsen, waar een dokter djawa bescheiden is, deze dienstverrichtingen tijdelijk op te dragen aan dien dokter djawa, onder genot eener maandelijksche toelage van *f* 25 (*vijf en twintig gulden*).

N<sup>o</sup>. 4711.

CONTROLEURS bij het BIN-  
NENLANDSCH BESTUUR.  
TRAKTEMENTSVERHOOG-  
GING.

*Bybl no. 4846*

BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 20.

TJIPANAS, 2 Juli 1892.

Gelezen enz.

De Raad van *N. I.* gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Te bepalen dat het hooger traktement, bij het besluit van 22 Januari 1892 no. 2 (Staatsblad no. 28) toegekend aan het oudst in rang zijnde derde deel van de Controleurs der 1<sup>e</sup> klasse bij het Binnenlandsch Bestuur op de bezittingen buiten *Java* en *Madoera*, eenmaal toegekend, niet weder wordt ontnomen, al zij het ook dat tijdelijk het derde deel der formatie wordt overschreden door terugkomst van buitenlandsch verlof of door het weder invallen bij het kader van ambtenaren, die daartoe vroeger behoorden en rang nemen onder het oudste derde deel van de Controleurs der 1<sup>e</sup> klasse.

Afschrift enz.



N<sup>o</sup>. 4712.

INSTRUCTIE voor den Amb-  
tenaar voor de beoefening van  
Indische talen M<sup>r</sup>. Dr. J. C.  
G. JONKER. (*Vastgesteld  
bij besluit van 16 Juni 1887  
no. 5/c*).

1  
G. J. Jonker  
1437ho  
209



over de vaccine op plaatsen, waar een dokter djawa bescheiden is, deze dienstverrichtingen tijdelijk op te dragen aan dien dokter djawa, onder genot eener maandelijksche toelage van f 25 (*vijf en twintig gulden*).

N<sup>o</sup>. 4711.

CONTROLEURS bij het BIN-  
NENLANDSCH BESTUUR.  
TRAKTEMENTSVERHOOG-  
GING.

*Regl no 4846*

BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 20.

TJIPANAS, 2 Juli 1892.

Gelezen enz.

De Raad van N. I. gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Te bepalen dat het hooger traktement, bij het besluit van 22 Januari 1892 no. 2 (Staatsblad no. 28) toegekend aan het oudst in rang zijnde derde deel van de Controleurs der 1<sup>e</sup> klasse bij het Binnenlandsch Bestuur op de bezittingen buiten *Java* en *Madoera*, eenmaal toegekend, niet weder wordt ontnomen, al zij het ook dat tijdelijk het derde deel der formatie wordt overschreden door terugkomst van buitenlandsch verlof of door het weder invallen bij het kader van ambtenaren, die daartoe vroeger behoorden en rang nemen onder het oudste derde deel van de Controleurs der 1<sup>e</sup> klasse.

Afschrift enz.



N<sup>o</sup>. 4712.

INSTRUCTIE voor den Amb-  
tenaar voor de beoefening van  
Indische talen M<sup>r</sup>. Dr. J. C.  
G. JONKER. (*Vastgesteld  
bij besluit van 16 Juni 1887  
no. 5/c*).

Op 23 April '37  
no 7  
Op 9 October 1937 ho  
29



over de vaccine op plaatsen, waar een dokter djawa bescheiden is, deze dienstverrichtingen tijdelijk op te dragen aan dien dokter djawa, onder genot eener maandelijksche toelage van *f* 25 (*vijf en twintig gulden*).

---



N<sup>o</sup>. 4712.

INSTRUCTIE voor den Ambtenaar voor de beoefening van Indische talen Mr. Dr. J. C. G. JONKER. (*Vastgesteld bij besluit van 16 Juni 1887 no. 5/c*).

## Artikel 1.

Deze ambtenaar behoort tot het Departement van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid en is aan het hoofd van dat Departement rechtstreeks ondergeschikt.

## Artikel 2.

Hij legt zich in het bijzonder toe op de Makassaarsche en Boegineesche talen, alsook zooveel mogelijk op de andere talen, gesproken in het Gouvernement *Celebes en Onderhoorigheden*.

Zijne standplaats is *Makasser*.

## Artikel 3.

In aangelegenheden, welke verband houden met zijne studiën, geeft hij inlichtingen of brengt hij advies uit, telkens wanneer hem dit gevraagd wordt door de Regeering, den Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid of den Gouverneur van *Celebes en Onderhoorigheden*, dan wel door andere autoriteiten of colleges door tusschenkomst van genoemden Gouverneur of Directeur.

## Artikel 4.

Omtrent dezelfde aangelegenheden als in het vorig artikel bedoeld, kan hij voorstellen of vertoogen indienen aan den Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid of den Gouverneur van *Celebes en Onderhoorigheden*, dan wel door hunne tusschenkomst aan andere autoriteiten.



## Artikel 5.

Wanneer er personen zijn, die zich krachtens speciale opdracht der Regeering in de door hem beoefende vakken hebben te bekwamen, kan hij met de leiding hunner studiën worden belast.

## Artikel 6.

De Gouverneur van *Celebes en Onderhoorigheden* is bevoegd hem in het belang van 's Lands dienst of van zijne studiën commissiën buiten zijne standplaats op te dragen en hem voor dezelfde doeleinden toe te staan zich tijdelijk op eene andere standplaats dan *Makasser* te vestigen.

Telkens wanneer van deze laatste bevoegdheid wordt gebruikt gemaakt, wordt daarvan door den Gouverneur aan den Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid kennisgegeven.

## Artikel 7.

Aan het einde van elk jaar dient hij door tusschenkomst van den Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid aan de Regeering een verslag in omtrent hetgeen door hem op het gebied zijner studiën en in het belang der wetenschap is verricht.

---

N<sup>o</sup>. 4713.

INSTRUCTIE voor den Adviseur voor Oostersche talen en Mohammedaansch recht, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE  
(Vastgesteld bij besluit van 6 Mei 1891 no. 3).

## Artikel 1.

De adviseur voor Oostersche talen en Mohammedaansch recht behoort tot het Departement van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid en is aan het hoofd van dat Departement rechtstreeks ondergeschikt.



## Artikel 2.

Hij legt zich toe op de studie der Arabische en Maleische talen en der instellingen van den Islam, in het bijzonder zooals die in *Nederlandsch-Indië* toepassing vinden.

## Artikel 3.

Zijne standplaats is *Batavia*.

## Artikel 4.

Over zaken, die verband houden met zijne studiën, geeft hij inlichting of advies, telkens wanneer hem dit gevraagd wordt, hetzij door de Regeering, hetzij door den Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid dan wel door andere autoriteiten of colleges door tusschenkomst van voornoemden Directeur.

## Artikel 5.

Omtrent de in het vorige artikel bedoelde zaken kan hij voorstellen of vertoonen indienen aan den Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid of door diens tusschenkomst aan andere autoriteiten.

## Artikel 6.

Wanneer er personen zijn, die krachtens speciale opdracht der Regeering in de door hem beoefende vakken zich hebben te bekwamen, kan hij met de leiding hunner studiën worden belast.

## Artikel 7.

De Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid is bevoegd hem in het belang van 's Lands dienst of van zijne studiën commissiën buiten zijne standplaats op te dragen en kan hem toestaan zich tijdelijk buiten *Batavia* te vestigen.



## Artikel 8.

Aan het einde van elk jaar dient hij door tusschenkomst van den Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid een verslag in omtrent hetgeen door hem op het gebied zijner studiën is verricht.

N<sup>o</sup>. 4314.

RECHTERLIJKE ORGANISATIE.  
INSTRUCTIE DER HOOFDEN  
VAN GEWESTELIJK BE-  
STUUR. INLANDSCHE OF-  
FICIEREN VAN JUSTITIE.

*Bevoegdheid aan de Hoofden van Gewestelijk Bestuur bij artikel 36 hunner Instructie verleend om in de vervulling der functiën van Inlandsch Officier van Justitie bij ontstentenis van den titularis te voorzien. Uitlegging van artikel 62 van het Reglement op de Rechterlijke Organisatie.*

## CIRCULAIRE.

Aan

de Hoofden van Gewestelijk Bestuur.  
a. op Java en Madoera.  
b. op de bezittingen buiten Java en Madoera.

N<sup>o</sup>. 1575.

BUITENZORG, 27 Juni 1892.

Bij verschillende gelegenheden heeft zich de vraag voorgedaan op welke wijze de bevoegdheid, die de Hoofden van Gewestelijk Bestuur aan artikel 36 hunner instructie (Staatsblad 1867 no. 114) ontleenen om in de vervulling der functiën van Inlandsch Officier van Justitie bij ont-



stentenis van den titularis te voorzien, behoort te worden opgevat in verband met de laatste alinea van artikel 62 van het reglement op de rechterlijke organisatie en het beleid der Justitie in *Nederlandsch-Indië*, krachtens welke bij afwezigheid, belet of ontstentenis van een Officier bij eene Inlandsche rechtbank en van den onmiddellijk in rang volgende Inlandschen Officier, de functiën van het Openbaar Ministerie tijdelijk door den President aan een Lid van het College worden opgedragen.

Blijkens de dezerzijdsche circulaire van  $\frac{a. 16}{b. 29}$  Augustus

1889 no.  $\frac{a. 1915}{b. 2015}$  meende de Regeering destijds bedoelde

vraag in dien zin te moeten beantwoorden dat de bevoegdheid der Gewestelijke Bestuurders ten deze zich bepaalt tot het treffen van maatregelen met betrekking tot de waarneming van het openbaar ministerie *buiten* de terechtzittingen, en dat zij geen bemoeienis hebben met de wijze van voorziening in de vervulling dier functiën op de terechtzitting, ten aanzien waarvan werd verwezen naar het bepaalde bij het hooger aangehaald (in de verschillende regelingen van het rechtswezen op de Buitenbezittingen gehandhaafd) (1) artikel 62 van het reglement op de rechterlijke reorganisatie, gelijk dit nader is toegelicht bij no. 750 van het Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië*.

Deze uitlegging is evenwel niet overeen te brengen met het in de ordonnantie van 1 Mei 1877 (Staatsblad no. 94) uitgesproken beginsel dat de waarneming van eenig ambt, hetzij krachtens eene opdracht door de daartoe bevoegde autoriteit, hetzij krachtens wettelijke bepalingen, in zich sluit de bevoegdheid tot uitoefening van alle aan dat ambt verbonden zoo administratieve als rechterlijke functiën.

Krachtens dit beginsel is hij, die door het betrokken Hoofd van Gewestelijk Bestuur wordt aangewezen om bij

(1) Het tusschen ( ) staande alleen voor b.



ontstentenis, afwezigheid of belet van den titularis de functiën van Inlandsch Officier van Justitie waar te nemen, bevoegd die functiën ook *op* de terechtzitting te vervullen. De vraag of ook hij, wien ingevolge de 4<sup>de</sup> alinea van het meer aangehaald artikel 62 van het reglement op de rechterlijke organisatie de functiën van ambtenaar van het openbaar ministerie zijn opgedragen, ingevolge meergemeld beginsel die functiën in haren vollen omvang, dus ook *buiten* de terechtzitting, behoort uit te oefenen, moet naar het inzien van den Gouverneur-Generaal ontkennend worden beantwoord opgrond van de volgende beschouwing, voorkomende onder de praemissen van het besluit van 17 Mei 1859 no. 13 (opgenomen in het hooger aangehaald no. 750 van het Bijblad op het Staatsblad) en ontleend aan het bij die beschikking verhandeld advies van het Hoog-Gerechtshof van *Nederlandsch-Indië* van 15 Maart te voren no. 467, t. w. „dat de verplichting tot „vervulling der werkzaamheden buiten de terechtzitting, „bij art. 55 en volgende van het Inlandsch Reglement „aan de Inlandsche Officiëren van Justitie opgedragen, „niet het gevolg is, zooals bij de Europeesche Officiëren „van Justitie, van hunne aanstelling tot Officier bij eene „rechtbank, maar juist het omgekeerde plaats heeft, daar „zij bij de Inlandsche rechtbanken het openbaar ministerie „vertegenwoordigen, *omdat* zij in de afdeeling, waarin die „rechtbank zitting houdt, tot Officier van Justitie zijn „aangesteld.”

Volgens het oordeel van Zijne Excellentie is dan ook de bedoeling, waarmede de 4<sup>de</sup> alinea van artikel 62 van het reglement op de rechterlijke organisatie in het leven is geroepen, geene andere dan om den Voorzitter van de betrokken Inlandsche rechtbank in staat te stellen om de terechtzitting, tot het houden waarvan ingevolge de artikelen 92 en 101 van meergemeld reglement o. m. ook de aanwezigheid vereischt wordt van den Inlandschen Officier van Justitie, — wanneer deze om eenige reden niet beschikbaar mocht zijn, toch voortgang te doen heb-



ben, in verband waarmede van eene toepassing van bedoelde wetsbepaling alleen dan sprake kan zijn wanneer, ingeval van afwezigheid, belet of ontstentenis van den Inlandschen Officier en van den in rang op dezen volgende Officier, niemand wettig — dat is door het betrokken Hoofd van Gewestelijk Bestuur — met de waarneming hunner functiën belast is dan wel de wettig daarmede belaste persoon afwezig of belet is te fungeeren.

De thans door den Gouverneur-Generaal ten deze gehuldigde opvatting laat derhalve aldus zich formuleeren:

- a. De bevoegdheid der Hoofden van Gewestelijk Bestuur, om tijdelijk in de vervulling van vaceerende functiën te voorzien, bedoeld in artikel 36 van hunne instructie in Staatsblad 1867 no. 114, strekt zich ook uit tot de Inlandsche Officiëren van Justitie.
- b. De met gebruikmaking dier bevoegdheid aangewezen tijdelijke titularissen vervullen het door hen waargenomen ambt in zijn vollen omvang en nemen dus ook de functiën van het openbaar ministerie op de terechtzittingen der Inlandsche rechtbanken waar.
- c. Alinea 4 van artikel 62 van het reglement op de rechterlijke organisatie houdt geen verband met het sub a bedoelde voorschrift. Van de bevoegdheid om de functiën van het openbaar ministerie tijdelijk aan een Lid van het College op te dragen, maakt de Voorzitter der betrokken Inlandsche rechtbank gebruik, wanneer de Inlandsche Officier van Justitie, onverschillig of deze definitief of tijdelijk titularis van dat ambt is, voor eenige terechtzitting niet beschikbaar mocht zijn.
- d. De bemoeiingen van het aldus met de functiën van het openbaar ministerie belaste Lid der rechtbank bepalen zich uit den aard der opdracht tot de zaken, welke ter terechtzittingen behandeld zijn, en houden op, zoodra de Inlandsche Officier van Justitie weder beschikbaar is.



Ingevolge een van Zijne Excellentie ontvangen opdracht heb ik de eer het vorenstaande te Uwer kennis te brengen en UHedG. te verzoeken bij voorkomende gelegenheden daarmede rekening te willen houden.

*De 1<sup>e</sup> Gouvernements Secretaris,*  
VAN DER WIJCK.

**N<sup>o</sup>. 4715.**

**ERFPACHT.** *Teruggave van erfpachtsperceelen nadat eene vordering is ingesteld tot vervallenverklaring van het erfpachtsrecht.*

Een erfpachter, tegen wien op grond van art. 733 van het Burgerlijk Wetboek een rechtsvordering tot vervallen verklaring van zijn erfpachtsrecht aanhangig werd gemaakt wegens wanbetaling van den canon gedurende vijf achtereenvolgende jaren, deed hangende het proces der Regeering het verzoek om het perceel in der minne aan het Gouvernement te mogen teruggeven.

Uit overweging dat de erfpachter in weinige gunstige financieele omstandigheden verkeerde en bij eventueele veroordeeling ook zelfs de kosten van het geding niet zou kunnen voldoen, verleende de Regeering naar aanleiding van dat verzoek machtiging aan den betrokken Resident om het perceel bij gerechtelijke acte ten name van het Gouvernement terug te ontvangen.

Van die machtiging maakte de erfpachter echter niet terstond, doch eerst geruimen tijd daarna gebruik. De wederoverschrijving van het perceel ten name van het Gouvernement geschiedde toch eerst den 24<sup>en</sup> Januari 1891, terwijl de bedoelde machtiging reeds den 23<sup>en</sup> September 1889 verleend werd.

Intusschen kon de ingestelde vordering tot vervallen verklaring van het erfpachtsrecht niet worden ingetrokken, met het oog op de mogelijkheid dat de tegenpartij geen



gevolg zou geven aan hare toezegging tot teruggave van haar erfpachtsperceel, in welk geval het proces op nieuw had moeten worden aanhangig gemaakt.

• Aan het telkens ter rolle van den rechter uitstel vragen van de verdere behandeling van het rechtsgeding zijn evenwel praktijfskosten verbonden, en daarom dient dergelijke wijze van handelen zooveel mogelijk te worden vermeden.

Uit dien hoofde zijn de Hoofden van Gewestelijk Bestuur door den Directeur van Binnenlandsch Bestuur bij circulaire van 6 Februari 1892 no. 754 aangeschreven om, wanneer machtiging wordt verleend tot terugneming van een erfpachtsperceel, nadat met betrekking tot dat perceel eene rechtsvordering is ingesteld tot vervallen verklaring van het erfpachtrecht, den erfpachter uit te noodigen binnen ééne maand mede te werken tot de wederoverschrijving van zijn recht ten name van het Gouvernement, waartoe ter rolle van den rechter uitstel gevraagd kan worden van de verdere behandeling van het rechtsgeding, zullende bij gebreke daarvan het proces tot vervallen-verklaring onmiddellijk moeten worden voortgezet en ten einde gebracht. (1)

N<sup>o</sup>. 4716.

ONTGINNING. *Toepassing der  
ordonnantie in Staatsblad 1874  
no. 79.*

#### CIRCULAIRE.

Aan  
de Hoofden van Gewestelijk Bestuur  
op *Java* en *Madoera* met uitzondering  
van de Vorstenlanden.

N<sup>o</sup>. 3306.

BATAVIA, den 12<sup>en</sup> Juni 1888.

Zooals bekend is zijn bij de ordonnantie van 7 Maart

(1) Missive le Gouvernements Secretaris van 16 Januari 1892 no. 127.



1874 (Staatsblad no. 79) regelen vastgesteld omtrent het recht der inlanders om gronden, niet als gemeene weide of uit eenigen anderen hoofde tot de dorpen behorende te ontginnen „met het doel niet alleen om zekerheid te „geven nopens de rechten uit ontginning geboren, maar „ook en vooral om de nadeelen op te heffen, die voort- „spruiten uit een zoo ver om zich heen grijpenden roof- „bouw, die meer dan eens de zoo heilzame uitgifte van „woeste gronden van landswege in den weg stond ”

De ondervinding heeft nochtans geleerd, dat die roof- bouw door de ontginningsordonnantie niet beperkt is ge- worden.

In de circulaire van een mijner ambtsvoorgangers, dd. 2 November 1877 no. 11269 (Bijblad no. 3279) wordt de oorzaak daarvan toegeschreven, niet zoozeer aan de bepalingen der ontginningsordonnantie zelve, als wel aan haar gebrekkige toepassing, omdat, behalve in de gewes- ten, die statistisch waren opgenomen, nog bijna nergens de aanwijzing of afbakening van de grenzen der dessa's (of, beter gezegd, de grenzen van het onvrij staatsdomein, daar immers de grenzen van het vrij staatsdomein samen- vallen met die van het dessagebied) had plaats gevonden, welke aanwijzing noodig zou zijn om te weten, waar het vrij staatsdomein begint.

„De toepassing,” zoo luidt het in die circulaire, „van „de eerste bepaling der ordonnancie is echter een onmo- „gelijkheid, wanneer op het terrein niet een scherpe „grenslijn getrokken is tusschen de gronden, tot het „staatsdomein behorende en die, waarop door anderen „reeds rechten worden uitgeoefend; wanneer men dat „vrije staatsdomein *niet kent*, doordat men niet weet, „welke gronden tot de gemeenten behooren. De *aanwij- „zing en afbakening* zoo noodig van deze laatste gronden „moet dus aan de toepassing van de ordonnancie *vooraf- „gaan*. Dit nu heeft nog bijna nergens plaats gehad en „van daar de onmogelijkheid om te waken voor een „juiste uitvoering der bepalingen.”



Daarom werd het noodig geoordeeld onverwijld een aanvang te maken met het *aanwijzen en zoo noodig afbakenen van alle gronden tot de dorpen behoorende*, welke afbakening, blijkens de aangehaalde circulaire, zich alleen behoefde uit te strekken tot de tegelvelden, tipar's, gaga's en hoema's, aangezien de woonerven, de openbare plaatsen, de gewijde gronden, de sawah's, boomgaarden of tuinen en vischvijvers en de voor gemeene weiden afgezonderde gronden eener dessa van zelf reeds te herkennen waren.

Dienovereenkomstig werd met kracht de hand geslagen aan de afbakening der tegalgronden, zoodat in het koloniaal verslag van 1879 reeds kon worden aangeteekend, dat die in de eerste helft van dat jaar was beëindigd.

Het is thans na de ondervinding van een achttal jaren gebleken, dat men het doel met die afbakening beoogd, geenszins bereikt heeft.

Volgens het oordeel toch van den Ingenieur belast met de leiding van den kadastralen dienst in *Nederlandsch-Indië*, is dat werk en de daaraan verbonden opmeting en in kaartbrenging op onvoldoende wijze, met weinig zorg en dikwijls ook zonder de noodige juistheid uitgevoerd geworden.

Door het Bestuur schijnt veelal weinig meer gedaan te zijn dan aan de inlandsche ambtenaren en hoofden te gelasten om door teekens aan te geven, tot hoever de bevolking de gronden binnen haar dessagebied ten eigen gebruike wenschte te behouden, terwijl dan die aanwijzing plaats vond door het stellen van losse bamboezen bakens of andere kenteekenen van *niet* blijvenden aard, die spoedig verdwenen, zoodat, al werden die gronden nu ook opgemeten en in kaart gebracht, binnen korten tijd op het terrein niets meer van de afbakening te bespeuren was.

Bovendien was men zeer stelselloos te werk gegaan; *hier* werd veel grond bij het vrij staatsdomein gevoegd, die eigenlijk geen vrij staatsdomein zou moeten zijn, omdat die grond bij de bevolking in gebruik was en zulks



uit vrees dat men landrente zou moeten betalen voor al de afgebakende velden; *dáár* werd weder veel grond als bij de bevolking in gebruik aangemerkt, die eigenlijk tot het vrij staatsdomein moest worden gerekend.

De geheele afbakening werd buitendien grootendeels afgedaan tusschen de dessahoofden en de mantri's van de statistieke opname, zoodat het voor de hand lag dat er op die wijze niet overal volgens een vast stelsel of dezelfde gedachte gewerkt werd of kon worden.

Alles was voorts met een spoed en gejaagdheid behandeld, waarvan een allertreurigste uitkomst wel het gevolg moest zijn.

De tegenwoordige toestand is dan ook van die aard, dat al eens aannemende, dat voor een goede uitvoering der ontginningsordonnantie eenige waarde aan die afbakening zou te hechten zijn, men daarmede weder van voren af aan zou moeten beginnen.

De vraag is nu, hoedanig zou moeten worden te werk gegaan om de vroeger begane fouten te vermijden?

Daartoe zou in de eerste plaats noodig wezen de afbakening op *zichtbare* en *blijvende* wijze te doen plaats hebben, maar dan ook niet alleen de tegelvelden, doch tevens alle andere gronden der desa.

Want bij de opvatting, die bij de vroegere afbakening heeft voorgezeten, werd dat werk te omvangrijk. Als staatsdomein werd toch beschouwd, elk stukje grond, dat tijdens dat werk onbeplant was. Dergelijke stukken grond, liggen dikwijls geëncloveerd tusschen de overige gronden der bevolking, en zijn soms niet grooter dan  $\frac{1}{10}$  bae, al welke stukjes grond, bij de in kaartbrenging elk afzonderlijk moesten worden uitgemeten. Eenvoudiger zou het dus zijn om al de gronden eener dessa een cordon te trekken en de daarbinnen vallende stukjes vrij staatsdomein prijs te geven aan het toezicht op de ontginning.

De afbakening zou dan moeten geschieden door naar den aard van het terrein op afstanden van ongeveer 300.



tot 600 Meter als hoofdpunten — welke zooveel mogelijk gelegen zouden moeten zijn op de meest verheven terrein gedeelten — goede steenen pilaren of dikke djatihouten palen te plaatsen, dan wel ter plaatse aanwezige gezonde flinke boomen zoodanig te waarmerken, dat hun bestemming duidelijk in het oog valt.

Doch daarbij stuit men al dadelijk op het bezwaar, dat, wanneer de afbakening door de betrokken dessa's zou moeten geschieden, men van haar moeilijk het stellen van steenen pilaren en djatihouten palen kan vorderen, terwijl, wanneer de daaruit voortvloeiende uitgaven door den Staat zouden moeten worden gedragen uit overweging dat de afbakening uitsluitend in het belang van den Staat geschiedt, de kosten een hoogst aanzienlijke geldsom zouden beloopten.

Zou dat al een bezwaar zijn tegen de toepassing van dien maatregel, na ernstige overweging ben ik tot het besluit gekomen, dat een behoorlijke en blijvende afbakening van de gronden, tot de dorpen behorende, het zoogenaamde onvrij staatsdomein niet alleen *practisch onuitvoerbaar*, maar vooral ook voor het beoogde doel *onnoodig* is.

*Practisch onuitvoerbaar*, omdat men niet alleen de pegagans zal moeten afbakenen, maar het geheele gebied eener dessa, en alle stukjes vrij staatsdomein, die daarin geëncloveerd liggen tot dat gebied zal moeten rekenen.

Kan nu daartegen geen bezwaar bestaan, wanneer zich dat tot kleine uitgestrektheden bepaalt, veelal zal dat ondoenlijk blijken, wanneer men al het onvrij staatsdomein, dat tot het gebied eener dessa behoort, in één kring wil samentrekken. Vele dessa's bestaan toch uit 2, 4, 6, 8 en meer gehuchten, die dikwijls zeer ver van elkander liggen, en veelal zijn de pegagans bovendien ver verwijderd van het centrum der dessa of van het gehucht, d. w. z. van het aaneengesloten groote complex van erven, sawah's, tuinen enz., zoodat men groote stukken (soms meerdere vierkante palen) staatsdomeinen bij het dessagebied zou moeten voegen om een aaneengesloten



complex te krijgen. Er zou dus in de meeste gevallen meer grond aan het staatstoezicht worden onttrokken dan noodig is, en daarvan kan natuurlijk geen sprake zijn!

Nu zou men, ten einde die moeielijkheid te voorkomen, wel kunnen bepalen, dat bij elke dessa en bij elk gehucht een uitgestrektheid grond zal worden gevoegd in verband tot haar behoefte aan uitbreiding, maar het is niet alleen niet mogelijk om vóóruit die behoefte te bepalen, doch ook niet om de gronden aan te wijzen, welke aan die behoefte zullen voldoen.

De inlander zal zich bij zijn behoefte aan ontginning volstrekt niet storen aan de aangewezen gronden. Hij zal toch, bij voorkeur de plekken uitkiezen, die hem door omstandigheden het best zullen bevallen. En die omstandigheden zijn niet vóóruit bekend.

Doch ook, al kon men die omstandigheden eenigszins nagaan, dan nog zou het ondoenlijk blijken om vóóruit te zien in welke mate, gedurende welk tijdsverloop en zelfs in welke richting een gemeente zich zal uitbreiden.

Ook kan zich het geval voordoen, dat de grenzen voor de uitbreiding te ruim worden gesteld, en dat dus zonder nut een groote uitgestrektheid gronds aan het vrij staatsdomein wordt onttrokken, waarover de particuliere nijverheid zou kunnen beschikken.

Een ander bezwaar tegen de uitvoerbaarheid der afbakening ligt in de moeielijkheid om, wanneer zij eenmaal in kaart is gebracht, de kaarten behoorlijk bij te houden. En zonder die bijhouding zouden reeds na verloop van enkele jaren de kaarten niets geen waarde meer hebben.

Want neemt men het jaar 1886 tot grondslag, waarin door het kadaster het belangrijk aantal van 4442 nieuwe ontginningen werden opgemeten, terwijl er gemiddeld jaarlijks 22700 nieuwe ontginningen plaats hebben, dan kan men uit die cijfers reeds afleiden, hoe de toestand der kaarten over eenige jaren zou zijn, om daarmee tot de treurige ervaring te komen ook nu wederom vergeefs werk te hebben verricht.



Maar aangenomen ook al, dat de hierboven door mij uiteengezette bezwaren niet bestonden, en dat dus de afbakening wel uitvoerbaar zou blijken te zijn, dan nog ben ik van oordeel, dat zij voor een goede toepassing der ontginningsordonnantie niet *noodig* is.

Er zijn toch, behalve die, welke met eenigen titel worden bezeten, slechts twee soorten van gronden, die afscheiding zouden behoeven, namelijk:

- a. gronden, als gemeene weide of uit eenigen anderen hoofde tot de dorpen behorende, het *onvrij*, en
- b. alle andere gronden, uitmakende het *vrij* staatsdomein.

Tot de eerste categorie behooren: woonerven, dorpswegen, gewijde gronden, begraafplaatsen, erven van moskeën, en alle binnen de kom der gemeente gelegen pleinen en openbare plaatsen.

Die gronden zijn alle zonder eenig bezwaar te herkennen, zooals ook de reeds aangehaalde circulaire van 2 November 1877 no. 11269 erkent en behoeven dus niet meer afgebakend te worden.

Hetzelfde kan gezegd worden van de door de inlanders ontgonnen gronden, die, hetzij ze al dan niet kunstmatig geïrrigeerd worden, voortdurend bij hen in bebouwing zijn, als sawah's, tegals, boomgaarden, tuinen en vischvijvers.

Ook de gemeene weiden loopen geen gevaar van aan haar bestemming te worden onttrokken. Bij een eventuele poging daartoe zouden belanghebbenden zich dadelijk, en met kracht daartegen verzetten.

Alleen de gaga's, hoema's, tipars of hoe men die gronden al verder moge noemen, velden die nu en dan bebouwd worden om daarna een paar jaren weder verlaten te worden, leveren eenige moeilijkheid op.

Doch, daargelaten dat de ontginner of bezitter zeer zeker die gronden weet aan te wijzen, zijn ze ook bij het bestuur bekend, het is dus ook zonder afbakening, niet alleen mogelijk, maar zelfs ook niet moeilijk te weten of een stuk grond al dan niet vrij staatsdomein is.



Zonder eenige kans te loopen zich te vergissen is het alzoo gemakkelijk genoeg overtreding van de ontginningsordonnantie te constateeren.

Geen inlander, die gronden ontgint zonder vergunning, beseft niet, dat hij roofbouw pleegt.

En, is hij niet bekend met de wettelijke bepalingen op dat punt, dan zal zeker een omheining van de ontgonnen gronden hem dat niet leeren.

Zoo is er ook geen dessahoofd, dat niet zou weten, wanneer ergens binnen zijn gebied clandestien ontgonnen wordt.

In de meeste gevallen echter laat hij die ontginningen toe, want rapporteert hij ze, dan is hij bevreesd, dat de landrente van zijn dessa zal worden verhoogd.

Systematisch verzwijgen de dessahoofden elke vermeerdering van bouwgrond even als elke toename van bevolking ten einde verhooging van landrente en vermeerdering van heerendienstplichtigheid te voorkomen.

Het dessahoofd zal dus, of de afbakening al dan niet bestaat, niet medewerken om de clandestiene ontginningen tegen te gaan. In den regel zal hij ze niet rapporteeren en blijven die daardoor bij het bestuur veelal onbekend, want dergelijke ontginningen komen meestal tot stand op afgelegen plaatsen, die door de Europeesche en Inlandsche ambtenaren zelden bezocht worden.

En daarmee komt men tot de gevolgtrekking, dat, al ware het onvrij staatsdomein ook op zichtbare en blijvende wijze afgebakend, de roofbouw daardoor niet in het minst zou worden beperkt, met andere woorden: dat de afbakening voor een behoorlijke toepassing der ontginningsordonnantie geen practisch nut zal opleveren.

Op grond van het bovenstaande, heb ik, met voorkennis van de Regeering (1), de eer UHedG. te verzoeken om daar, waar weder de hand aan de afbakening van het onvrij staatsdomein is geslagen, dat werk onmiddellijk te

(1) Missive le Gouv. Secretaris van 23 Februari 1888 no. 284.



willen doen staken en de circulaires van 2 November 1877 no. 11269 (Bijblad no. 3279) en 10 Augustus 1887 no. 4561 als vervallen te willen beschouwen.

*De Directeur van  
Binnenlandsch-Bestuur,*

VAN VLEUTEN.

N<sup>o</sup>. 4717.

GEWESTELIJKE EN PLAAT-  
SELIJKE KEUREN EN RE-  
GLEMENTEN VAN POLI-  
TIE. *Wenken in acht te nemen  
bij de opmaking en indiening van  
„—“.*

CIRCULAIRE.

Aan  
de Hoofden van Gewestelijk Bestuur  
in *Nederlandsch-Indië*.

N<sup>o</sup>. 8587.

BATAVIA, 16 December 1889.

In verband met den steeds toenemenden stroom van gewestelijke en plaatselijke keuren en reglementen van politie, welke mij ingevolge art. 1 van Staatsblad 1858 No. 18, zooals dat gelezen wordt volgens Staatsblad 1862 No. 146 jct<sup>o</sup>. Staatsblad 1870 No. 189, in concept worden toegezonden, acht ik 't ter bevordering eener richtige en spoedige behandeling, wenschelijk ter zake de aandacht der Hoofden van Gewestelijk Bestuur op het navolgende te vestigen.

In de eerste plaats wijs ik er op, dat de Hoofden van Gewestelijk Bestuur zich bij de aanbieding van concepten van verordeningen, als bovenbedoeld, in den regel van alle toelichting plegen te onthouden. Niettemin ligt 't voor de hand, dat in vele gevallen eene volledige toelichting der vast te stellen bepalingen onmisbaar is, daar



dezerzijds bij gemis aan voldoende kennis van plaatselijke toestanden of om andere redenen, de strekking en doelmatigheid der gewenschte bepalingen vaak bezwaarlijk kunnen worden beoordeeld.

Doch ook de urgentie eener keur vereischt in vele gevallen behoorlijke toelichting. Er zijn b. v. verordeningen, die voor plaatsen van eenige beteekenis reden van bestaan kunnen hebben, doch welker nut voor kleinere plaatsen met grond betwijfeld mag worden. Voorts worden soms keuren ontworpen betreffende onderwerpen, welke op het gebied der gewestelijke of plaatselijke wetgeving geheel nieuw zijn of althans zelden worden aangetroffen. In dergelijke gevallen nu stel ik er prijs op, dat de urgentie der voorgestelde regeling omstandig worde aangetoond. In het bijzonder mag worden verlangd, dat bij het vervangen van bestaande verordeningen door nieuwe keuren omtrent hetzelfde onderwerp en het brengen van wijzigingen in bestaande verordeningen, de noodzakelijkheid der vervanging en wijzigingen in het licht worde gesteld. Het gedurig wijzigen of vervangen van bestaande verordeningen levert toch voor de ingezetenen geen gering bezwaar op (1). Intusschen gebeurt 't thans niet zelden, dat keuren, welke eerst sedert kort in werking zijn getreden, door nieuwe verordeningen van dezelfde strekking worden vervangen dan wel worden gewijzigd, zonder dat dezerzijds uit eenige toelichting van het betrokken Hoofd van Gewestelijk Bestuur de noodzakelijkheid of wenselijkheid der vervanging of wijziging kan worden afgeleid.

De bezwaren intusschen, bij de behandeling van concepten van reglementen van politie ondervonden, vloeien grootendeels voort uit hunne veelal gebrekkige samenstelling en redactie. Toch zouden die bezwaren voor een goed deel kunnen worden vermeden, wanneer men zich bij de samenstelling dier concepten steeds rekenschap gaf van hetgeen eene keur moet inhouden, n. l. een samen-

(1) Er gelden thans in *Nederlandsch-Indië*, blijkens het daarvan aan mijn departement aangehouden register, 783 politiekeuren.



stel van duidelijk omschreven gebods — of verbodsbepalingen — met de daaraan verbonden poenale sanctie, zonder daarbij in uitvoerige details te treden.

Ook kan de gewestelijke wetgever zijne en mijne taak vergemakkelijken door zooveel mogelijk partij te trekken van verordeningen, waarbij het betrekkelijk onderwerp voor andere gewesten is geregeld. Wel is waar mag niet de vraag wat reeds in vroegere verordeningen voorkomt den doorslag geven, en moet in elk bijzonder geval worden overwogen welke voorschriften aangaande het te regelen onderwerp in het algemeen onmisbaar zijn, maar toch kan vooral de raadpleging van verordeningen *van jongen datum* dikwerf nuttig zijn.

In elk geval dient steeds in het oog te worden gehouden — hetgeen herhaaldelijk wordt verzuimd bij de samenstelling van de hier besproken concepten — dat de reglementen en keuren van politie zich niet mogen uitstrekken tot onderwerpen van algemeen strafrecht, noch iets inhouden strijdig met verordeningen, door een hooger gezag binnen den kring zijner bevoegdheid uitgevaardigd (art. 2 van Staatsblad 1858 No. 17.)

Ook mag niet uit het oog worden verloren, dat het formulier van afkondiging, voorgeschreven bij art. 4 van Staatsblad 1858 no. 17, *letterlijk* moet worden gevolgd, aangezien de afkondiging *in dien vorm* de eenige voorwaarde der verbindbaarheid van de keur is. Het is opvallend, dat zelden een concept — keur door mij wordt ontvangen, waarin het evenbedoeld eenvoudig voorschrift is opgevolgd.

Voorts verdient het aanbeveling de strafbepalingen zooveel mogelijk in overeenstemming te brengen met het strafstelsel der beide Algemeene Politiestrafreglementen.

Overigens zij hier nog opgemerkt, dat ik de geamendeerde concept — verordeningen, welke door mij na examinatie weder aan het betrokken Hoofd van Gewestelijk Bestuur worden teruggezonden, later steeds gaarne terug ontvang, terwijl ik mij voor de stipte naleving van Bij-



N<sup>o</sup>. 4719.

REGLEMENTEN. LIJFWACH-  
TEN DRAGONDEBS. *Ver-  
antwoording van paarden enz.,  
in gebruik bij de lijfwachten  
dragonders van den Soesoehoenan  
van Soerakarta en den Sultan  
van Djokjakarta.*

BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 17.

BUITENZORG, 3 Juli 1891.

Gelezen enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Te bepalen dat artikel 58 van het bij besluit van 9 September 1882 no. 38 vastgesteld, in no. 3833 van het Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië* opgenomen *Reglement voor de lijfwachten dragonders van den Soesoehoenan van Soerakarta en den Sultan van Djokjakarta* wordt gelezen als volgt:

„De Residenten zenden jaarlijks aan den Directeur van „Binnenlandsch Bestuur eene verantwoording van paarden, harnachement- en poetsgereedschappen, kazerneering „en stalbehoeften, vergezeld van de noodige bewijzen.”

N<sup>o</sup>. 4720.

GOUVERNEMENTS MARINE.  
COSTUUM. *Vaststelling van  
het Costuum der 3<sup>e</sup> machinisten  
van de Gouvernements Marine.*

Bij artikel 2 § II van het besluit van 19 Januari 1892 no. 9 is, met aanvulling van het besluit van 7 Januari 1880 no. 2 (Bijblad no. 3525), bepaald dat het Costuum voor de 3<sup>e</sup> machinisten der Gouvernements Marine wordt vastgesteld als voor de 2<sup>e</sup> machinisten, doch zonder het eikenloof om de gekroonde W vóór de pet en, in plaats van het galon van 4 m. M. breedte, een koord van zil-verdraad rond de mouwen.



N<sup>o</sup>. 4721.

ZOUT. Waarneming der functiën  
van Zoutverkooppakhuismeester en  
Zoutdoorvoerpakhuismeester bij  
tijdelijke verhindering van den  
titularis.

## BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 5/c.BATAVIA, den 15<sup>en</sup> Juli 1887.

Gelezen enz.

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Te bepalen:

- a. dat de functiën van Zoutverkooppakhuismeester, bij tijdelijke verhindering van den titularis, zullen worden waargenomen door een door het Hoofd van Gewestelijk of Plaatselijk Bestuur aan te wijzen persoon, onder genot eener belooning van f 0.08 (*acht centen*) voor elken pikol zout, die verkocht, en van f 0.04 (*vier centen*) voor elken pikol zout, die doorgevoerd wordt; met dien verstande dat deze belooning, indien zij minder bedraagt dan f 2.— (*twee gulden*) daags voor Europeanen en met dezen gelijkgesteld en f 1.25 (*één gulden vijf en twintig centen*) daags voor Inlanders en met dezen gelijk gestelden, tot het bedrag dier sommen zal worden aangevuld;
- blijvende de kosten van ontvangst, opschuring, verzending, enz. van het zout ten laste van den titularis;
- b. dat de functiën van Zoutdoorvoerpakhuismeester, bij tijdelijke verhindering van den titularis, zullen worden waargenomen door een door het Hoofd van Gewestelijk Bestuur aan te wijzen persoon, onder genot eener belooning van f 10.— (*tien gulden*) daags;
- c. dat van de beschikkingen, door de Hoofden van Gewestelijk en Plaatselijk Bestuur ingevolge de boven vastgestelde regelen genomen, onverwijld kennis zal worden gegeven, door de eerstgenoemden aan den



blad no. 2444 evenzeer beleefd aanbevolen houd. Door aan dit tweeledig verzoek geregeld te voldoen zal ik niet meer, gelijk tot dusverre, verplicht zijn telkens daaraan te herinneren, hetgeen slechts onnoodig tot vertraging in de afdoening der zaak aanleiding geeft.

Ten slotte teeken ik hierbij aan, dat door de Regeering onlangs is beslist, dat vertalingen in de Maleische of landstaal van gewestelijke of plaatselijke keuren op de residentiebureaux behooren te worden vervaardigd. Daar-entegen kan voor de vertaling van zoodanige keuren in de Chineesche taal desvereischt mijne tusschenkomst worden ingeroepen.

Onder aantekening, dat de Regeering mij gemachtigd heeft (1) het bovenstaande te Uwer kennis te brengen, heb ik de eer UHedG: beleefd te verzoeken bij de samenstelling en indiening van ontwerp — verordeningen van politie met de bovengegeven wenken rekening te willen houden.

*De Directeur van Justitie,*

L. A. P. F. BUIJN.

**Nº. 4718.**

**CHOLERA. WONINGEN.**  
**VERBRANDING.** *Geene*  
*woningen van choleralijders*  
*te verbranden.*

**CIRCULAIRE.**

Aan  
de Hoofden van Gewestelijk Bestuur  
op en buiten *Java en Madoera.*

**Nº. 122.**

**BATAVIA, 6 Januari 1890.**

Door enkele Hoofden van bestuur zijn tot tegengang der verspreiding van *Aziatische Cholera* inlandsche wo-

(1) Missive le Gouv. Secretaris van 6 Decèmber 1889 no. 2829.



ningen, waarin lijders aan die ziekte waren overleden, op geneeskundig advies verbrand, terwijl de eigenaars dier woningen werden schadeloosgesteld.

Het verbranden van besmette huizen is nergens voorgeschreven. Het nut er van wordt ernstig betwijfeld en niet evenredig geacht aan de zeer belangrijke uitgaven die van de algemeene toepassing van den maatregel het gevolg zouden kunnen zijn.

De Regeering heeft mij daarom opgedragen (1) UHedG. mede te deelen, dat zij het eigener autoriteit toepassen van dien maatregel niet kan goedkeuren en derhalve daarvoor gedane uitgaven niet uit 's lands kas zullen worden vergoed.

Wordt te eeniger tijd de noodzakelijkheid gevoeld om besmette huizen te verbranden, dan gelieve UHedG. hiertoe een voorstel, gesteund door eene gemotiveerde verklaring van den geneesheer, te doen. .

Overigens behoef ik wel niet in Uwe aandacht aan te bevelen, dat in voorkomende gevallen zooveel mogelijk gestreefd wordt naar behoorlijke ontsmetting van huizen en losse goederen.

Ik heb de eer U te verzoeken het vorenstaande mede ter kennis te brengen van de hoofden van plaatselijk bestuur in Uw gewest, waartoe exemplaren dezer circulaire hierbij gaan.

*De Directeur van*  
*Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid,*  
VAN DER KEMP.

---

(1) Missive le Gouvernements Secretaris van 26 Nov. 1889 no. 2754.



N<sup>o</sup>. 4719.

REGLEMENTEN. LIJFWACH-  
TEN DRAGONDEURS. *Ver-  
antwoording van paarden enz.,  
in gebruik bij de lijfwachten  
dragondeurs van den Soesoehoenan  
van Soerakarta en den Sultan  
van Djokjakarta.*

## BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 17.

BUTENZORG, 3 Juli 1891.

Gelezen enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Te bepalen dat artikel 58 van het bij besluit van 9 September 1882 no. 38 vastgesteld, in no. 3833 van het Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië* opgenomen *Reglement voor de lijfwachten dragondeurs van den Soesoehoenan van Soerakarta en den Sultan van Djokjakarta* wordt gelezen als volgt:

„De Residenten zenden jaarlijks aan den Directeur van „Binnenlandsch Bestuur eene verantwoording van paar- „den, harnachement- en poetsgereedschappen, kazerneering „en stalbehoeften, vergezeld van de noodige bewijzen.”

N<sup>o</sup>. 4720.

GOUVERNEMENTS MARINE.  
COSTUUM. *Vaststelling van  
het Costuum der 3<sup>e</sup> machinisten  
van de Gouvernements Marine.*

Bij artikel 2 § II van het besluit van 19 Januari 1892 no. 9 is, met aanvulling van het besluit van 7 Januari 1880 no. 2 (Bijblad no. 3525), bepaald dat het Costuum voor de 3<sup>e</sup> machinisten der Gouvernements Marine wordt vastgesteld als voor de 2<sup>e</sup> machinisten, doch zonder het eikenloof om de gekroonde W vóór de pet en, in plaats van het galon van 4 m. M. breedte, een koord van zil- verdraad rond de mouwen.



N<sup>o</sup>. 4721.

ZOUT. *Waarneming der functiën van Zoutverkooppakhuismeester en Zoutdoorvoerpakhuismeester bij tijdelijke verhindering van den titularis.*

## BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 5/c.BATAVIA, den 15<sup>en</sup> Juli 1887.

Gelezen enz.

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Te bepalen:

- a. dat de functiën van Zoutverkooppakhuismeester, bij tijdelijke verhindering van den titularis, zullen worden waargenomen door een door het Hoofd van Gewestelijk of Plaatselijk Bestuur aan te wijzen persoon, onder genot eener belooning van *f* 0.08 (*acht centen*) voor elken pikol zout, die verkocht, en van *f* 0.04 (*vier centen*) voor elken pikol zout, die doorgevoerd wordt; met dien verstande dat deze belooning, indien zij minder bedraagt dan *f* 2.— (*twee gulden*) daags voor Europeanen en met dezen gelijkgesteld en *f* 1.25 (*één gulden vijf en twintig centen*) daags voor Inlanders en met dezen gelijk gestelden, tot het bedrag dier sommen zal worden aangevuld;  
blijvende de kosten van ontvangst, opschuring, verzending, enz. van het zout ten laste van den titularis;
- b. dat de functiën van Zoutdoorvoerpakhuismeester, bij tijdelijke verhindering van den titularis, zullen worden waargenomen door een door het Hoofd van Gewestelijk Bestuur aan te wijzen persoon, onder genot eener belooning van *f* 10.— (*tien gulden*) daags;
- c. dat van de beschikkingen, door de Hoofden van Gewestelijk en Plaatselijk Bestuur ingevolge de boven vastgestelde regelen genomen, onverwijld kennis zal worden gegeven, door de eerstgenoemden aan den



Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid,  
door de laatstgenoemden aan het over hen gesteld  
Hoofd van Gewestelijk Bestuur, ter verdere mede-  
deeling aan dien Departementschef.  
Afschrift enz.

Nº. 4722.

OOSTKUST VAN SUMATRA.  
GEVANGENEN. PROSTITUÉES. HOSPITALEN.  
PERSONEEL. SPOOR-  
KOSTEN. *Verdeeling tus-  
schen de hospitalen voor zieke  
gevangenen en zieke prostituées  
te Medan en Laboean Deli  
van het voor die inrichtingen  
in dienst gesteld personeel, en  
vergoeding van spoorkosten van  
dat personeel bij overplaatsing.*

### BESLUIT.

Nº. 24.

BUITENZORG, 22 November 1890.

Gelet enz.

Gelezen enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Krachtens machtiging des Konings:

- 1º. met wijziging in zooverre van § A van het besluit van 31 December 1886 no. 28 (Bijblad op het Staatsblad van N. I. no. 4358) te bepalen, dat het daarbij ten behoeve der hospitalen voor zieke gevangenen en zieke prostituées te *Medan* en *Laboean Deli* (residentie *Oostkust van Sumatra*) toegestaan vast personeel naar gelang der behoefte tusschen die inrichtingen verdeeld kan worden;



- 2°. te bepalen dat aan de tot gemeld personeel behorende beambten, wanneer zij krachtens de sub 1° bedoelde regeling worden overgeplaatst, de kosten der reis van *Medan* naar *Laboean Deli* en omgekeerd in de 3<sup>de</sup> klasse van den spoorweg voor hen zelven en hun wettig gezin van Landswege worden vergoed.

Afschrift enz.

**Nº. 4723.**

**ONDERWIJS.** *Verhooging der som, toegestaan voor leeraren bij de Normaalscholen te Batavia en Soerabaja.*

De som van *f* 240.— 's maands, bij artikel 4 alinea 2 van het Reglement voor de normaalscholen te *Batavia* en *Soerabaja*, opgenomen in Bijblad no. 4639, toegestaan voor toelagen aan de leeraren bij die scholen, is bij het besluit van 12 Januari 1892 no. 9 krachtens Koninklijke machtiging gebracht op *f* 340.— 's maands.

**Nº. 4724.**

**HOUTWERKEN. MARINE.**  
*Verstreking aan particulieren van houtwerken uit den voorraad van het Departement der Marine.*

Bij het besluit van 5 Mei 1892 no. 26 is, met wijziging in zover van het besluit van 9 December 1865 no. 4 (Bijblad no. 1757), bepaald dat houtwerken uit den voorraad van het Departement der Marine aan particulieren kunnen worden verstrekt in dezelfde omstandigheden en op dezelfde voorwaarden als voor andere artikelen is vastgesteld, met dien verstande dat bij verstreking van djatihout de geldelijke berekening plaats heeft overeenkomstig het bepaalde sub *d* van artikel 1 van het besluit van 8 December 1882 no. 14. (Staatsblad no. 303).



N<sup>o</sup>. 4725.

BEHOEFTIGEN en SCHIP-  
BREUKELINGEN. *Terug-  
vordering van uitgaven, gedaan  
ten behoeve van behoeftigen en  
schipbreukelingen.*

## CIRCULAIRE.

Aan  
de Hoofden van Gewestelijk Bestuur  
in *Nederlandsch-Indië*.

N<sup>o</sup>. 6261.

BATAVIA, 26 November 1890.

Ten einde de voorschriften betreffende de terugvorde-  
ring van in *Nederlandsch-Indië* gedane uitgaven ten be-  
hoeve van behoeftigen en schipbreukelingen, die de kolonie  
verlaten, in overeenstemming te brengen met de terzake  
door Zijne Excellentie den Minister van Koloniën gegeven  
wenken, ben ik door de Regeering uitgenoodigd (1) om,  
met intrekking van de dezerzijdsche circulaire van 11  
Juli 1871 N<sup>o</sup>. 4102/G, 22 September 1875 N<sup>o</sup>. 9534 en  
7 Mei 1886 N<sup>o</sup>. 2953), opgenomen respectievelijk in N<sup>os</sup>.  
2536, 2947 en 4400 van het Bijblad op het Staatsblad  
van *Nederlandsch-Indië*), 11 Augustus 1887 N<sup>o</sup>. 4592 en  
27 Juni 1888 N<sup>o</sup>. 3589, de navolgende regelen vast te  
stellen, voor welker nauwgezette toepassing ik de eer heb  
mij mits deze bij UHEdG. aan te bevelen.

Van behoeftigen, die krachtens artikel 3 alinea 3 letter  
a, van het in Staatsblad 1882 N<sup>o</sup>. 125 opgenomen regle-  
ment op 's Lands kosten naar *Nederland* worden opge-  
zonden, worden geene schuldbekentenissen gevorderd voor  
het bedrag der passagekosten en voor de uitgaven te  
kunnen behoeve gedaan wegens voeding als anderszins.

Dit voorschrift is ook toepasselijk op schipbreukelingen,  
afkomstig van Nederlandsche schepen, die op grond der

(1) Missives le Gouvernements Secretaris van 5 September en 26 Oc-  
tober 1890 Nos. 2159 en 2592.



bovenaangehaalde bepaling naar *Nederland* worden overgevoerd, onverschillig of het schip, waarvan zij afkomstig zijn, in de Indische wateren dan wel elders is verongelukt.

De uitgaven, in *Nederlandsch-Indië* gedaan ten behoeve van schipbreukelingen, die op eigen kosten de kolonie wenschen te verlaten of op buiten *Nederlandsch-Indië* te huis behoorende vaartuigen zijn aangemonsterd, behooren echter, terwijl de betrokken personen nog in *Indië* vertoeven, zooveel mogelijk van hen te worden teruggevorderd.

Indien de daartoe aangewende pogingen het gewenschte gevolg niet hebben, behoeven van de betrokken personen geene schuldbekentenissen gevorderd te worden, tenzij in bijzondere gevallen, met het oog op de persoonlijkheid der schipbreukelingen, goede redenen mochten bestaan om te verwachten dat verdere pogingen tot invordering zullen slagen.

In dat geval behoort door hen eene schuldbekentenis afgegeven te worden, waarbij zij verklaren de voor hen uitgegeven sommen aan het Nederl. Indisch Gouvernement schuldig te zijn en zich verbinden die door tusschenkomst van het Departement van Koloniën in *Nederland* te zullen betalen.

*De Directeur van  
Binnenlandsch Bestuur,*

H. KUNEMAN.

N<sup>o</sup>. 4726.

DISPENSATIE. SUCCESSIE-  
RECHT. *Regel te volgen bij  
het verleenen van dispensatie van  
de verplichting tot aangifte van  
nalatenschappen ten kantore van  
den ontvanger van het recht van  
successie en overgang.*

Nadat aan de erfgenamen van een in *Nederland* overleden persoon bij besluit van 2 Juli 1888 N<sup>o</sup>. 6, met



dispensatie onder nadere goedkeuring des Konings van artikel 7 der in Staatsblad 1836 N°. 17 opgenomen ordonnantie op het recht van successie en overgang in *N. I.*, een uitstel van zes maanden was verleend boven den bij de wet gestelden termijn voor het doen van aangifte der nalatenschap van den overledene ten kantore van den ontvanger van voormeld recht, werd hun bij besluit van 26 December 1888 N°. 5, wederom met dispensatie onder gelijk voorbehoud van dezelfde wetsbepaling, een nader uitstel van gelijken duur voor die aangifte toegestaan.

Het verleenen der Koninklijke goedkeuring op laatstgenoemd besluit werd echter onnoodig geoordeeld, omdat de dispensatie, volgens de redactie van het eerste besluit zonder eenige beperking verleend zijnde, geacht werd voor goed te blijven gelden en in verband daarmee vermeend werd dat bij de tweede beschikking alleen de termijn van aangifte had behoeven verlengd te worden, waartoe de mogelijkheid bestond tengevolge van de vroeger verleende dispensatie.

Ten einde evenwel voor het vervolg te voorkomen dat op deze wijze het verlengen van den termijn in artikel 7 der bovenaangehaalde ordonnantie van het verleenen van dispensatie van dat artikel wordt losgemaakt, zullen besluiten als het bovenbedoelde voortaan zóó geredigeerd dienen te worden, dat daaruit de bedoeling blijkt om de dispensatie slechts voor zekeren tijd te verleenen, hetgeen duidelijk zal uitkomen, indien in stede van de uitdrukking „met dispensatie van” daarin gebruikt wordt de uitdrukking „met dispensatie in zooverre van,” (Besluit van 29 Maart 1890 N°. 50).



N<sup>o</sup>. 4727.

## MILITAIRES. REËNGAGEMENT.

*Wijze, waarop gehandeld moet worden ten aanzien van militairen, die zich wenschen te reëngageeren, doch niet tot een reëngagement kunnen worden toegelaten, omdat zij tijdelijk fysiek ongeschikt worden geacht voor den militairen dienst.*

Wordt een militair bij het einde zijner dienstverbintenis *fysiek* ongeschikt bevonden voor den dienst, zoodat hem *op dien grond* een reëngagement moet worden geweigerd, een wordt die ongeschiktheid geacht hem *niet voortdurend* uit te sluiten van eene nieuwe dienstverbintenis, dan moet hem de keuze worden gelaten om:

of met paspoort den dienst te verlaten (*waarna hij dan, desverkiezende, nader zijne eventueele rechten op voortdurend gagement krachtens art. 2 punt a van het gagementsreglement (1) kan doen gelden*),

of wel met *tijdelijk* paspoort naar *Nederland* te vertrekken (c. q. overeenkomstig de 2<sup>e</sup> alinea van art. 3 van het gagementsreglement (1) *in Indië* te verblijven), *ten einde nader in eene militaire ziekeninrichting te worden opgenomen en zodoende uitgemaakt te zien of hij tijdelijk of voortdurend gagement kan verkrijgen.*

Omtrent de in deze door den militair zelf te nemen beslissing moet hij zich telkens *schriftelijk* verklaren, welke verklaring — als de man naar *Nederland* wordt opgezonden — telkens behoort te worden ingesloten bij den inschepingsstaat en daarop vermeld.

Hij die het *eerste* alternatief kiest, *behoudt* — vermits hij *toch* geacht moet worden den dienst te verlaten *wegens lichaamsgebreken* — zijne aanspraken op de gratificatie, vastgesteld bij artikel 1 van het Koninklijk besluit van 5 Maart 1888 N<sup>o</sup>. 17 (Ind. Staatsblad N<sup>o</sup>. 81).

Er moet echter op gelet worden dat de mutatie, waarbij

(1) Ind. Staatsblad 1876 No. 44.



de militairen uit het leger worden afgevoerd, in het stanboek (en dus ook in het hun uit te reiken paspoort) zóó gesteld worde, dat geconstateerd zij, dat het paspoort wordt uitgereikt „bij expiratie van dienst, wegens ziels- of lichaamsgebreken, niet het gevolg van eigen moedwillige handelingen of ongeregeld gedrag” (art. 1 van bovenaangehaald Koninklijk besluit).

(Gouvernements besluit van 8 Augustus 1888 N<sup>o</sup>. 8).

N<sup>o</sup>. 4728.

KAARTEN. TOPOGRAPHIE.

*Kostelooze verstrekking van op het topographisch bureau te Batavia vervaardigde kaarten. (1)*

Met aanvulling of wijziging van het besluit van 6 Februari 1880 N<sup>o</sup>. 29 (Bijblad N<sup>o</sup>. 3772) is bepaald:

bij het besluit van 17 November 1889 N<sup>o</sup>. 19, dat — voor zoover de voorraad strekt — van de door het topographisch bureau te *Batavia* reeds vervaardigde en alsnog te vervaardigen en in het licht te geven kaarten aan de Controleurs bij het Binnenlandsch Bestuur op en buiten *Java* en *Madoera*, niet gevestigd op gewestelijke of afdeelingshoofdplaatsen, ten behoeve van hun archief *kosteloos* zal worden verstrekt één exemplaar van de op hunne contrôle-afdeeling of onderafdeeling betrekking hebbende detailkaarten:

bij artikel 1 van het besluit van 13 Mei 1891 No. 3, dat in den vervolge, in stede van aan de in hooger bedoeld besluit van 6 Februari 1880 N<sup>o</sup>. 29 bij *r* genoemde, sedert opgeheven gemeente-inrichting voor de opleiding van Oost-Indische ambtenaren te *Leiden*, van alle bij het topographisch bureau te *Batavia* te vervaardigen en in het licht te geven overzichtskaarten één exemplaar *kosteloos* zal worden verstrekt aan het Koloniaal Museum te *Haarlem*;

(1) Vgl. Bijblad No. 4518.



bij artikel 1 van het besluit van 30 September 1891 N<sup>o</sup>. 11, dat van alle bij het topographisch bureau te *Batavia* te vervaardigen en in het licht te geven overzichts-kaarten der topographische opneming in *Nederlandsch-Indië* één exemplaar kosteloos zal worden verstrekt aan de Rijks universiteit te *Leiden*.

N<sup>o</sup>. 4729.CONSULS. STRAFFEN. *Ten-  
uitvoerlegging van door Consuls  
opgelegde straffen.*

Blijkens de missive van den 1<sup>en</sup> Gouvernements Secretaris van 25 Februari 1891 N<sup>o</sup>. 445 kunnen de in *Nederlandsch-Indië* gevestigde Consuls van vreemde mogendheden niet vorderen dat de Indische autoriteiten uitvoering geven aan door hen gewezen vonnissen en zijn de plaatselijke autoriteiten in verband daarmee ook niet bevoegd tot ten uitvoerlegging van door Consuls opgelegde straffen hare tusschenkomst te verleen.

N<sup>o</sup>. 4730.EEREDIENST. *Wijziging in  
de standplaats en het dienst-  
werk der predikanten.*

Bij het besluit van 29 Februari 1892 N<sup>o</sup>. 23 is met wijziging in zoover van het besluit van 27 April 1887 N<sup>o</sup>. 2/c (Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië* N<sup>o</sup>. 4395) bepaald:

- I. dat in stede van te *Benkoelen* te *Tandjong Pinang* (*Riouw*) een predikant zal zijn geplaatst;
- II. dat tot het dienstwerk der predikanten te *Batavia*, *Palembang*, *Tandjong Pinang* en *Medan*, boven en behalve de herderlijke zorg voor de gemeente te hunner standplaats, behoort:  
van de predikanten te *Batavia*: de dienst bij de gemeente te *Telok Betong* (*Lampongsche Districten*)



*vier malen 'sjaars, en bij gemeenten, waar tijdelijk de predikant ontbreekt, zoo dikwijls hun dit door het Bestuur over de Protestantsche Kerken in Nederlandsch-Indië wordt opgedragen;*

*van den predikant te Palembang: de dienst in de gemeenten te Lahat, Tebing Tinggi, Bandar en Benkoelen, drie malen, in de gemeente te Djambi, twee malen, en in de kleinere gemeenten der residentien Palembang en Benkoelen, één maal 'sjaars;*

*van den predikant te Tandjong Pinang: de dienst in de gemeenten van het gewest Riouw en Onderhoorigheden, één maal, in de gemeente te Muntok (Banka en Onderhoorigheden), vier malen, en in de overige gemeenten van het eiland Banka, één maal 'sjaars;*

*van den predikant te Medan: de dienst in de gemeenten der residentie Oostkust van Sumatra, twee malen 'sjaars.*

#### N<sup>o</sup>. 4731.

#### REISPASSEN van CHINEEZEN.

*Vermelding in Chineesche karakters van de namen der houders op de „—“.*

Ten vervolge van de Circulaire van den 1<sup>en</sup> Gouvernements Secretaris van 17 Juni 1889 N<sup>o</sup>. 1353 (Bijblad N<sup>o</sup>. 4509) zijn de Hoofden van Gewestelijk Bestuur bij de Circulaire van den 1<sup>en</sup> Gouvernements Secretaris van 27 April 1891 N<sup>o</sup>. 929 uitgenoodigd op de reispassen van Chineezzen, die zich naar het buitenland wenschen te begeven, voortaan den naam, van den houder van den pas ook in Chineesche karakters te doen stellen, indien daartoe over een vertrouwbaar persoon kan worden beschikt.



N<sup>o</sup>. 4732.

## BOUWWERKEN. WONINGEN.

*Verbod tot verfraaiing, wijziging  
of uitbreiding van Gouvernements  
woningen uit de fondsen voor ge-  
woon onderhoud.*

## CIRCULAIRE.

Aan

de Hoofden van Gewestelijk Bestuur.

N<sup>o</sup>. 3200<sup>b</sup>.

BUITENZORG, 26 December 1891.

Door eene toevallige omstandigheid heeft de Gouverneur-Generaal kennis gekregen van het feit, dat een der Residenten eigener autoriteit eenige gaanderijen aan de door hem bewoonde Gouvernements woning heeft doen bijbouwen en de kosten van deze werkzaamheden uit de voor het gewoon onderhoud van 's Lands werken toegestane fondsen bestreden heeft.

Naar Zijner Excellentie is medegedeeld zou dit feit niet geheel op zich zelf staan, maar het meer voorkomen dat op dergelijke wijze in de inrichting van Gouvernements woningen veranderingen worden gebracht.

Zijn zoodanige handelingen in het algemeen niet geoorloofd, met nadruk wenscht de Gouverneur-Generaal er op gewezen te zien, dat voor zulke werkzaamheden niet mag beschikt worden, over de voor gewoon onderhoud toegestane fondsen, waardoor deze voor een deel aan hunne bestemming zouden worden onttrokken.

Reeds in de onder N<sup>o</sup>. 4121 in het Bijblad op het Staatsblad opgenomen Circulaire van den Directeur der Burgerlijke Openbare Werken werd voorgeschreven, dat verfraaiing, wijziging in de inrichting of uitbreiding van woningen voor Bestuurs ambtenaren achterwege moet blijven, omdat ten deze alles afhangt van den bijzonderen smaak of de leefwijze van den tijdelijken bewoner.

Aan dit voorschrift wenscht de Gouverneur-Generaal



streng de hand te doen houden en ik heb mitsdien de eer, ingevolge opdracht van Zijne Excellentie, UHedG. te verzoeken voor eene behoorlijke naleving van dit voorschrift te willen waken en doen waken.

*De Algemeene Secretaris,*

SWEERTS.

**Nº. 4733.**

REGLEMENT voor het PARC  
VACCINOGENE te Weltevreden.

Bij het besluit van 4 April 1891 Nº. 16 is vastgesteld het navolgende:

Reglement voor het parc-vaccinogène te *Weltevreden*.

Art. 1. Het parc-vaccinogène te *Weltevreden (Batavia)* is bestemd:

- a. tot het aankweeken en verstrekken van animale vaccine-stof;
- b. tot inrichting voor koepokinenting (vaccinatie-bureau).

Art. 2. Het hoofd der inrichting voert den titel van Directeur.

Het toezicht wordt uitgeoefend door den Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid en onder dezen door den Chef over den geneeskundigen dienst.

Art. 3. De werkzaamheden in het parc worden geregeld door den Directeur in overleg met den Chef over den geneeskundigen dienst.

Art. 4. De verstrekking van vaccine-stof geschiedt:

- a. kosteloos, ten behoeve van den vaccine-dienst onder de bevolking van *Nederlandsch-Indië*, alsmede voor de vaccinatiën en revaccinatiën onder de manschappen van leger en vloot. Voorts kan ten behoeve der verpleegden gratis verstrekking plaats hebben aan ziekeninrichtingen, gevangenissen, weeshuizen en andere instellingen van liefdadigheid;



b. tegen betaling van *f* 2,50 per buisje of glasplaatje aan bijzondere personen.

Art. 5. De aanvragen tot verstrekking worden rechtstreeks ingediend aan den Directeur van het parc, in het geval sub *a* van het vorige artikel door de betrokken geneesheeren.

Art. 6. Aan het parc wordt op afzonderlijke uren of dagen gelegenheid gegeven tot de volgende vaccinatiën of revaccinatiën:

- a. kosteloos voor Europeanen en met hen gelijkgestelden;
- b. kosteloos voor Inlanders en met hen gelijkgestelden;
- c. tegen betaling van *f* 1 voor ieder die zich aanmeldt;
- d. tegen betaling van *f* 2,50 voor ieder die zich aanmeldt.

Art. 7. Voor elke der in het vorig artikel bedoelde categorieën van vaccinatiën of revaccinatiën wordt zooveel mogelijk wekelijks gelegenheid gegeven, op dagen of uren door den Directeur te regelen en bekend te maken.

Art. 8. Voor elke aan het parc gedane vaccinatie (revaccinatie) wordt desverlangd door den Directeur der inrichting kosteloos een schriftelijk bewijs afgegeven, mits de gevaccineerde (gerevaccineerde) — wettige redenen van verhindering uitgezonderd — den achtsten dag na de inenting ten diens bureele verschijne of daar aan hem worde vertoond.

Art. 9. De Directeur der inrichting is belast met het beheer van den inventaris en met het ontvangen der volgens dit reglement geheven inkomsten.

Hij doet de uitgaven voor het huishoudelijk beheer, waartoe de Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid hem, met inachtneming van het bepaalde bij de artikelen 8 en 9 der voorschriften vervat in het besluit van 10 December 1873 N<sup>o</sup>. 6 (Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië* N<sup>o</sup>. 2718), voorschotten kan verleen.

De geheven inkomsten worden driemaandelijks en wel in de eerste week volgende op het afgelopen kwartaal in 's lands kas te *Batavia* gestort.



Art. 10. In de maand Februari van ieder jaar dient de Directeur van het parc aan den Chef over den geneeskundigen dienst een verslag in van zijne verricatingen gedurende het afgelopen jaar.

---



N<sup>o</sup>. 4734.

CHINEESCH HOSPITAAL.  
BEDELAARSGESTICHT.  
SEMARANG. *Wijzigingen  
van de Reglementen voor het  
Chineesch Hospitaal te Semar-  
rang en voor het Bedelaars-  
gesticht te Petjerongan (Se-  
marang).*

## APOSTILLAIRE DISPOSITIE.

N<sup>o</sup>. XXIII.

11 Mei 1854.

Op de missive van den Directeur-Generaal van Finan-  
ciën van 1 Mei 1854 N<sup>o</sup>. 3073;

Is,

1<sup>o</sup>. Enz.

- 2<sup>o</sup>. Machtiging verleend, om, met wijziging van art: 4  
en 5 van het Reglement voor het Chineesche Hospi-  
taal te *Semarang*, gearresteerd bij besluit van 18  
Februari 1848 N<sup>o</sup>. 6, (1) van af primo April 1854,  
het personeel bij bedoeld gesticht te brengen, als volgt:
- |                                    |                 |            |
|------------------------------------|-----------------|------------|
| 1 hoofdmandoor of opziener op..... | f 25.—          | 's maands. |
| 1 inlandsche mandoor op .....      | „ 15.—          | id. en     |
| 8 koelies à f 6.—                  | 's maands ieder |            |
| zonder voeding .....               | „ 48.—          |            |

Te zamen.... f 88.— (*acht-en-  
tachtig gulden*) 's maands,  
en dit bedrag af te schrijven ten laste van het fonds  
van genoemd hospitaal.

Extract enz.

(1) Bijblad No. 241.



## BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 21.

BUITENZORG, 29 Januari 1889.

Gelezen enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Met wijziging van artikel 4 van het Reglement voor het Chineesch Hospitaal te *Semarang*, gearresteerd bij besluit van 18 Februari 1848 N<sup>o</sup>. 6 (Bijblad op het Staatsblad van *N. I.* N<sup>o</sup>. 241), zooals dat artikel is gewijzigd bij de apostillaire dispositie van 11 Mei 1854 N<sup>o</sup>. XXIII, en van artikel 5 van het Reglement voor het Bedelaarsgesticht te *Petjerongan (Semarang)*, vastgesteld bij het besluit van 2 Mei 1860 N<sup>o</sup>. 22 (Bijblad op het Staatsblad N<sup>o</sup>. 971), te bepalen dat de bij genoemde inrichtingen geplaatste opzieners zullen genieten eene bezoldiging van *f* 50.— (*vijftig gulden*) 's maands ieder, benevens vrije woning in het gesticht.

Extract enz.

N<sup>o</sup>. 4735.

ONDERWIJS. *Berekening van den dienstdtijd van onderwijzers der derde klasse voor de toekenning van traktementsverhooging.*

## BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 8.

BUITENZORG, 31 Maart 1878.

Gelezen enz.

Is goedgevonden en verstaan:

*Eerstelijk:* Te bepalen dat de tijd, gedurende welken iemand tijdelijk als onderwijzer der derde klasse bij het openbaar lager onderwijs is werkzaam geweest, bij eene onmiddellijk daarop volgende definitieve benoeming als dienstdtijd wordt in rekening gebracht voor de toekenning der traktementsverhoogingen.

*Ten tweede:* enz.

Afschrift enz.



N<sup>o</sup>. 4736.

## GRONDBEZIT. VERSLAG.

*Voorschriften betreffende het  
tegengaan van onwettig grond-  
bezit en het indienen van half-  
jaarlijksche verslagen daarom-  
trent.*

## CIRCULAIRES.

Aan

de Hoofden van Gewestelijk Bestuur  
op *Java* en *Madoera*, met uitzonde-  
ring van die der *Vorstenlanden*.

N<sup>o</sup>. 2816.

BATAVIA, 30 April 1885.

Niettegenstaande reeds bij artikel 3 van het Gouvernements besluit van 11 Februari 1872 N<sup>o</sup>. 19 in beginsel werd bepaald, dat de bezitters van gronden, als bedoeld bij Staatsblad 1861 N<sup>o</sup>. 45, tot ontruiming van den door hen bezeten grond zouden worden gedwongen, indien zij niet binnen één jaar na de dagteekening van dat besluit overgingen tot het aanvragen van een titel, en bij dezerzijdsche Circulaire van 6 October 1881 N<sup>o</sup>. 7552, namens de Regeering, op eene nauwgezette toepassing van bedoeld beginsel werd aangedrongen, zijn toch de voorbeelden van onwettig grondbezit nog zeer talrijk gebleven.

De Regeering heeft hierin aanleiding gevonden mij op te dragen (1) om U H EdG. andermaal mede te deelen, dat het Haar uitdrukkelijk en ernstig verlangen is, dat alsnog met den meesten spoed en de meeste consequentie aan de in vorenaangehaalde beschikking vervatte aanschrijving worde uitvoering gegeven en om U tevens te verzoeken er met de meeste zorg voor te willen waken en doen waken, dat niet-inlanders zich, op welke wijze ook, niet meer wederrechtelijk van gronden meester maken.

(1) Missive le Gouvernements Secretaris van 10 April 1885 no. 301/c.



Van die opdracht mij mits deze kwijtende, voldoe ik mede aan ontvangen bevelen door U te kennen te geven dat voortaan geen eigendomsinschrijving meer ten koste van den Lande mag plaats hebben, zoodat in elk bijzonder geval zal moeten worden nagegaan, of de verkrijger van den grond in staat is om den koopprijs en de verdere overgangskosten (waaronder die van den meetbrief) te betalen, terwijl ik voorts nog aanteekeu, dat door de Regeering in den vervolge, aanvangende met 1 Januari 1886, halfjaarlijks een verslag wordt verwacht, door mijne tusschenkomst in te dienen, omtrent den stand der hier verhandelde aangelegenheid, ook van hetgeen te dien opzichte van bestuurswege is verricht.

*De Directeur van  
Binnenlandsch Bestuur,*

WEGENER.

N<sup>o</sup>. 1026.

BATAVIA, 16 Februari 1887.

Ten vervolge van mijn Circulaire van 30 April 1885 N<sup>o</sup>. 2816, heb ik de eer UHedG. te verzoeken bij Uwe rapporten omtrent het onwettig grondbezit steeds te willen voegen een staat opgemaakt overeenkomstig het hierbijgaand model, ter vergemakkelijking van een vergelijkend overzicht van den stand van het onwettig bezit bij het begin en op het eind van het tijdvak, waarover het rapport loopt.

Ook over het 2<sup>e</sup> halfjaar 1886 ontving ik alsnog gaarne dien staat.

*De Directeur van  
Binnenlandsch Bestuur,*

VAN VLEUTEN.







N<sup>o</sup>. 4737.

KOFFIECULTUUR. *Bepalingen  
betreffende de Gouvernements  
koffiecultuur.*

## BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 36.

BUITENZORG, 28 Juli 1887.

Gelet enz.

Gelezen enz.

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Met intrekking van de besluiten van 29 Januari, 1872 N<sup>o</sup>. 14, 31 Mei 1873 N<sup>o</sup>. 32, 26 Mei 1875 N<sup>o</sup>. 28, 23 Augustus 1876 N<sup>o</sup>. 15, 23 September 1877 N<sup>o</sup>. 16 en 8 Maart 1885 N<sup>o</sup>. 23 (Bijblad op het Staatsblad van *N. I.* N<sup>os</sup>. 2738, 3084, 3182, 3233 en 4132), zoomede van alle overige bepalingen, welke met dit besluit in strijd mochten zijn, met betrekking tot de op hoog gezag ingevoerde koffiecultuur op *Java*

*Eerstelijk.* Te bepalen als volgt:

- A. De cultuur omvat het aanleggen en onderhouden van koffieaanplantingen, het plukken en bereiden der koffievruchten, met dien verstande, dat ieder cultuurplichtige zijn eigen boomen aanplant en verzorgt en de vruchten daarvan oogst.
- B. In de streken op *Java*, waar de Gouvernements koffiecultuur gedreven wordt, zijn cultuurdienstplichtig alle Inlanders, bezitters van:
  - a. bouwgronden, onverschillig van welken aard en van welke uitgestrektheid;
  - b. erven, tuinen, boomgaarden en vischvijvers, grooter dan  $\frac{1}{4}$  bouw.

Vrijgesteld van cultuurdienst zijn alleen:

- a. in dienst zijnde hoofden, ambtenaren, beambten en leden der dessabesturen, deze laatste voor zoover en tot het aantal dat zij in functie zijn, met voorkennis en goedkeuring van het plaatselijk bestuur;



- b. hoofd- en districtspenghoeloes en dorpspriesters, alsmede het erkende personeel bij de missigits op de hoofdplaatsen der afdeelingen en districten en verder de kiais van groote pesantrens,
- c. eervol ontslagen ambtenaren, beambten, dessa-hoofden, hoofd- en districtspenghoeloes,
- d. alle zoodanige personen, die krachtens bijzondere beschikkingen van cultuurdienst zijn vrijgesteld of door het Hoofd van Gewestelijk Bestuur daarvan worden uitgezonderd, wegens hunne werkzaamheid op het gebied van onderwijs of godsdienst.
- Als cultuurdienstplichtig worden mede aangemerkt alle personen, die wonen in dessa's, niet ingedeeld
- bij de cultuur, doch gronden bezittende in dessa's, die wél daarbij zijn ingedeeld;

CC. Voor de verplichte bijplantingen worden de noodige tot het Staatsdomein behorende terreinen aangewezen, zooveel doenlijk in de naaste omgeving der dessa's en kampongs binnen een kring van zes palen.

Worden gronden aangewezen op grootere afstanden, welke afstanden echter nimmer meer dan *twaalf* palen mogen bedragen, dan zal bepaaldelijk moeten blijken dat de belangen der bevolking daardoor niet geschaad worden en deze in den aanplant van koffieboomen op zoodanige afstanden een middel vinden om haar bestaan te verbeteren.

DD. Van de bij de koffiecultuur ingedeelde bevolking mag niet meer worden gevorderd dan een jaarlijksche aanplant van *vijftig* boomen, gemiddeld voor iederen koffieplanter, en dat slechts wanneer de afstand van de dessa tot de te beplanten terreinen *minder* dan vier palen bedraagt.

EE. Bij gebleken werkelijke behoefte kan voor de uitbreiding van den Inlandschen landbouw of voor den aanleg van vrijwillige koffieplantsoenen door de Inlandsche bevolking dan wel voor uitbreiding van dessa's of gehuchten, beschikt worden over de ter-



reinen, die voor verplichte bijplantingen aangewezen zijn. Wordt over evenbedoelde terreinen beschikt voor den aanleg van vrijwillige koffieplantsoenen, dan bepaalt het Hoofd van Gewestelijk Bestuur in verband tot de vruchtbaarheid van den grond en den vermoedelijken levensduur der koffieboomen het aantal jaren, gedurende welke die grond speciaal voor de koffiecultuur moet worden gebezigd; zullendé echter die termijn niet korter mogen zijn dan tien jaren

F. Eigener beweging door de bevolking aangelegde koffieaanplantingen blijven aangemerkt als vrije cultuur, behoudens levering van het product aan den lande tegen den door het Gouvernement vastgestelden prijs en zonder andere bemoeiing van het bestuur dan aanmoediging, leiding en leering.

G. In de Gouvernements koffietuinen mogen geene proeven genomen worden zonder uitdrukkelijke toestemming van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur.

*Ten tweede: enz.*

Afschrift enz.

#### N<sup>o</sup>. 4738.

#### PERDIKAN-, PAKOENTJEN- EN MIDJEN DESA'S.

*Vrijstellingen, genoten door de bevolking der „—” en diensten en leveringen, waartoe zij verplicht is.*

#### BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 3.

BUITENZORG, 13 September 1887.

Gelet op de missive van den Gouvernements Secretaris van 15 Mei 1885 N<sup>o</sup>. 754, blijkens welke de Directeur van Binnenlandsch Bestuur is gemachtigd om den inhoud der bij de besluiten van 26 en 29 September 1874 N<sup>os</sup>.



27 en 9 gearresteerde registers (1) en der van de Hoofden van Gewestelijk Bestuur ontvangen processen-verbaal, betreffende het ingevolge missive van den 1<sup>sten</sup> Gouvernements Secretaris van 16 December 1882 N<sup>o</sup>. 2873<sup>b</sup> in de perdikan-desa's ingesteld onderzoek omtrent de diensten en leveringen, waartoe de bevolking dier desa's ten behoeve harer hoofden en der desabestuurders verplicht is, door den Controleur der 1<sup>ste</sup> klasse bij het Binnenlandsch Bestuur op Java en Madoera, F. FOKKENS J<sup>r</sup>. te doen verwerken en opnemen in een nieuw register;

Gelezen enz.;

Is goedgevonden en verstaan:

*Eerstelijk:* Te arresteeren het aan dit besluit gehecht register (2) betreffende de vrijstellingen, welke door de bevolkingen der perdikan-, pakoentjèn- en midjen-desa's worden genoten en de diensten en leveringen, waartoe zij verplicht zijn.

*Ten tweede:* Te bepalen dat het bij artikel I van dit besluit bedoeld register zal worden gedrukt tot eene op-  
laag van 125 (één honderd vijf-en-twintig) exemplaren;

met uitnoodiging aan den Directeur van Binnenlandsch Bestuur om daarvan aan ieder der betrokken Europeesche bestuursambtenaren, ten behoeve van zijn archief één exemplaar te doen uitreiken en de overige exemplaren ter nadere verdeling aan de Regeering te doen toekomen; en

onder aantekening dat enz.

*Ten derde:* enz.

Afschrift enz.,

(1) Nos. 4027 en 4028 van het bijblad.

(2) Dit register kan wegens den grooten omvang niet worden opgenomen.

*art. 1 van dit besluit overvolgd bij*

*G.B. 9 Nov. 94 no 16,*

*bij G.B.*

*(ag 30/12/95)*



N<sup>o</sup>. 1739.

## SPLITSING VAN ERVEN.

*De bepalingen tot beperking der „—“ kunnen voortaan buiten toepassing blijven.*

## CIRCULAIRE.

Aan  
de Residenten op Java.

N<sup>o</sup>. 6400.

BATAVIA, 1 November 1887.

Bij het Gouvernements besluit van 27 April 1842 N<sup>o</sup>. 13, gedeeltelijk opgenomen in het Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië* onder N<sup>o</sup>. 525 en voor een ander deel in het Staatsblad van dat jaar onder N<sup>o</sup>. 17, zijn bepalingen gemaakt op de splitsing van erven, hoofdzakelijk met het doel om, in verband tot het bepaalde bij het besluit van 4 October 1837 N<sup>o</sup>. 4 (Staatsblad N<sup>o</sup>. 49) te voorkomen dat erven worden gesplitst in zoodanige kleine perceelen, dat zij worden teruggebracht tot een mindere waarde dan f 400.— en zodoende onttrokken worden aan de verpondingsbelasting.

Sedert is echter de verpondings-ordonnantie van 1823 (Staatsblad N<sup>o</sup>. 5) met alle daarin gebrachte wijzigingen en aanvullingen ingetrokken en vervangen door die afgekondigd in Staatsblad 1886 N<sup>o</sup>. 78, die eerlang in werking zal treden.

Daardoor komt ook het besluit van 4 October 1837 N<sup>o</sup>. 4 (Staatsblad N<sup>o</sup>. 49) te vervallen en daar de nieuwe verpondings-ordonnantie de vrijstellingen uitdrukkelijk beperkt tot die omschreven bij art. 2, zal voortaan geen minimum-waarde meer als maatstaf van belastbaarheid gelden, maar elk perceel, dat in de termen valt van art. 1, hoe klein en van welke waarde ook, voortaan door de verponding worden getroffen.

De voornaamste reden voor de beperking der splitsing van erven is derhalve vervallen.



En, voor zoover de overschrijvings-ordonnantie, opgenomen in Staatsblad 1834 N°. 27 moet worden geraadpleegd, valt op te merken, dat art. 7 daarvan bij de ordonnantie voorkomende in Staatsblad 1885 N°. 103 geheel is ingetrokken en vervangen door andere bepalingen op de vrijstelling van het overschrijvingsrecht, waarvoor de waarde van het goed mede niet meer in aanmerking komt, zóóals dat vroeger wel het geval was, overeenkomstig § 9 van het vervangen artikel.

Voor ontduiking van het overschrijvingsrecht heeft dan ook geen vrees meer te bestaan, terwijl het voorts overbodig is de onderwerpelijke bepalingen te doen blijven voortbestaan, om te beletten, dat erven worden gesplitst in zoodanige kleine perceelen, dat daardoor het goede aanzien der buurten wordt benadeeld, daar de zorg voor het behoud daarvan sedert de ordonnantie van 7 April 1882 (Staatsblad N°. 104) geheel is overgelaten aan de Hoofden van Gewestelijk Bestuur.

Namens de Regeering (1) heb ik de eer er Uwe aandacht op te vestigen, dat in verband tot het vorenstaande, de bovenbedoelde bepalingen geen toepassing meer behoeven te vinden.

*De Directeur van  
Binnenlandsch Bestuur,  
VAN VLEUTEN.*

**N°. 4740.**

PATENTRECHT. *Aanslag van  
buitenlandsche reederijen, die in  
Nederlandsch-Indië door agen-  
ten worden vertegenwoordigd.*

Aan  
den Directeur van Financiën.

N°. 157.

BATAVIA, 29 Januari 1886.

Met referte aan Uwe missive van 23 dezer N°. 1204,

(1) Missive van den 1en Gouvern. Secr. van 22 Oct. 1887 No. 1617.



handelende over de vraag, of buitenlandsche Stoomvaartmaatschappijen, die hier door agenten vertegenwoordigd worden, al dan niet aan de patentbelasting onderworpen zijn, heb ik de eer, op bekomen last, UHedG. mede te deelen, dat de Regeering Uwe meening en die van den Minister van Koloniën voor eene ontkennende beantwoording van die vraag geheel deelt.

UHedG. gelieve mitsdien den Resident van B. zijne dwaling ten deze onder het oog te brengen.

*De 1<sup>e</sup> Gouvernements Secretaris,*  
VAN DER WEIDE.

N<sup>o</sup>. 4741.

PATENTRECHT. *Over uitkeeringen wegens aangehaald opium is geen „—” verschuldigd.*

Aan  
den Directeur van Financiën.

N<sup>o</sup>. 365.

BATAVIA, 9 Maart 1888.

In antwoord op Uw schrijven van 22 Februari jl. N<sup>o</sup>. 2883, en onder wederaanbieding van de daarbij overgelegde bijlagen, heb ik de eer, op bekomen last, UHedG. mede te deelen, dat, aangezien de uitkeeringen wegens aangehaald opium ten laste komen van de begrooting (art. 63 van die van het loopende jaar), de inkomsten, welke daaruit voor de opiumjagers, zoowel als voor ieder ander voortvloeien, niet patentplichtig kunnen zijn en U te verzoeken zulks als de beslissing der Regeering aan de commissie voor den aanslag in het patentrecht te S. te willen mededeelen.

*De 1<sup>e</sup> Gouvernements Secretaris,*  
SWEERTS.



N<sup>o</sup>. 4742.

ONDERCOLLECTEURS. PER-  
CEPTIE. *Regelingen met be-  
trekking tot de inning van eenige  
belastingen.*

Ten vervolge van N<sup>o</sup>. 66 van het Staatsblad van 1884  
en van de N<sup>os</sup>. 4105 en 4118 van het Bijblad volgen  
hieronder eenige beschikkingen omtrent de inning van  
enkele belastingen.

I.

BESLUIT van 27 Juni 1888 N<sup>o</sup>. 2.

Gelezen enz.

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

De perceptie en het overmaken der landrente en an-  
dere grondlasten, der bedrijfsbelasting en van het hoofd-  
geld als aequivalent voor de afschaffing van eenige ver-  
plichte persoonlijke diensten op te dragen:

II<sup>e</sup>. In de onderdistricten *Modjosawit* van het district  
*Ngoempak* en *Kasiman* van het district *Tinawoen*  
(regentschap *Bodjonegoro*, residentie *Rembang*) aan  
den zoutverkooppakhuismeester te *Padangan*,  
met bepaling dat in verband hiermede de bij artikel  
II, lett. b, § 2, van het besluit van 21 December  
1884 N<sup>o</sup>. 1/c (1) aan dezen ambtenaar toegekende  
toelage van f 25 's maands wordt verhoogd tot f 40  
(veertig gulden) 's maands;

III<sup>e</sup>. In de onderdistricten *Nawangan* en *Gading* van het  
district *Semanten* en in het district *Tegalombo* (re-  
gentschap *Patjitan*, residentie *Madioen*) aan den koffie-  
inkooppakhuismeester te *Tegalombo*, onder genot eener  
toelage van f 25 (vijf-en-twintig gulden) 's maands;

IV<sup>e</sup>. In het district *Lorok* (regentschap *Patjitan*, residentie  
*Madioen*) aan den koffie-inkooppakhuismeester te *Nga-*

(1) Bijblad No. 4118.



*dirodjo*, onder genot eener toelage van f 25 (*nijf-en-twintig gulden*) 's maands.  
Afschrift enz.

---

II.

BESLUIT van 5 Januari 1889 N<sup>o</sup>. 21.

Gelet enz.;

Gelezen enz.;

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

*Eerstelijk*: Met wijziging in zoover van artikel I § II sub *b* van het besluit van 9 September 1884 N<sup>o</sup>. 35 (1) de perceptie en het overmaken der landrente en andere grondlasten, der bedrijfsbelasting en van het hoofdgeld als aequivalent voor de afschaffing van eenige verplichte persoonlijke diensten, in het district *Poerworedjo*, regentschap en residentie *Banjoemas*, op te dragen aan den wedono van dat district, onder genot eener toelage van f 15 (*vijftien gulden*) 's maands;

met bepaling dat hij de ontvangen belastinggelden om de tien dagen zal hebben over te storten bij den Algemeenen Ontvanger van 's lands kas te *Banjoemas*.

*Ten tweede*: enz.

Afschrift enz.

---

III.

BESLUIT van 31 Januari 1890 N<sup>o</sup>. 31.

Gelezen enz.;

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

*Eerstelijk*: Ingaande met 1 Maart 1890;

---

(1) Bijblad No. 4118.



- 1<sup>e</sup>. In te trekken de betrekkingen van ondercollecteur in het regentschap *Lebak* (residentie *Bantam*) en van schrijver bij dien ondercollecteur;
- 2<sup>e</sup>. De perceptie en het overmaken van de landrente en andere grondlasten, de bedrijfsbelasting en het hoofdgeld als aequivalent voor de afschaffing van eenige verplichte persoonlijke diensten in de districten *Rangkas Betoeng*, *Lebak*, *Sadjira* en *Paroeng Koedjang* (regentschap *Lebak*) op te dragen aan de betrokken districtshoofden, onder toekenning van eene toelage van f 10 (tien gulden) 's maands en van eene toelage van f 8 (acht gulden) 's maands voor den hun toegevoegden schrijver.

Ten tweede: enz.

Afschrift enz.

#### IV.

BESLUIT van 6 April 1890 N<sup>o</sup>. 15.

Gelezen enz.;

Is goedgevonden en verstaan:

Met wijziging in zoover van artikel 2 van het besluit van 5 Februari 1885 N<sup>o</sup>. 4/c (1) te bepalen, dat, gelijk reeds sedert 1 Januari 1890 heeft plaats gevonden, de perceptie en het overmaken der landrente en andere grondlasten, der bedrijfsbelasting en van het hoofdgeld als aequivalent voor de afschaffing van eenige verplichte persoonlijke diensten in het onderdistrict *Pisangsambo* van het district *Tjabangboengin*, residentie *Krawang*, geschieden door den ondercollecteur te *Krawang*.

Afschrift enz.

(1) Bijblad No. 4118.



V.

2. 11. 18. X 1

Bytler 6031-  
66BESLUIT van 15 Februari 1891 N<sup>o</sup>. 5.

Gelet enz.;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Met buitenwerkingstelling van artikel I § b van het besluit van 10 Januari 1882 N<sup>o</sup>. 6 en van artikel I § b van dat van 18 Februari 1887 N<sup>o</sup>. 2/c, krachtens Koninklijke machtiging voor zooveel de toekenning van de na te noemen toelagen betreft, in de residentie Preanger-Regentschappen te belasten;

(a.) met het ontvangen, voorloopig bewaren en overbrengen bij den betrokken ondercollecteur van de landrente en andere grondlasten, de bedrijfsbelasting en het hoofdgeld als equivalent voor afgeschafte heerendiensten:

1<sup>o</sup>. in de afdeeling Bandong: 17500/11 17600

voor de districten Bandjaran, Kopo, Tjisondari, Rongga en Radjamandala, respectievelijk de koffie-inkoopkhuismeesters te Bandjaran, Soreang, Tjiwedelij, Tjisandawoet en Tjipendeij;

2<sup>o</sup>. in de afdeeling Tjitjalengka:

voor de districten Madjalaja, Tjipedjeh, Timbangan, Tjikemboelan en Bloeboerlimbangan, respectievelijk de koffie-inkoopkhuismeesters te Bodjong, Tjiparaij, Ngontong, Leles en Bloeboerlimbangan;

3<sup>o</sup>. in de afdeeling Tjiandjoer:

voor de districten Tjipoetrie en Djampang-wetan, respectievelijk de koffie-inkoopkhuismeesters te Patjet en Soekanegara;

4<sup>o</sup>. in de afdeeling Soekaboemi:

voor de dessa's Tjitjoekang, Bantarbandjang, Tjibaregbeg, Tjibetong, Sagaranten, Tjikarang, Tjipamengkis, Rambag en Bangbajang van het district Djampang-tengah, en de dessa's Bantarsari, Paboearan en Tjiwalat van het district Djampang-koelon, den koffie-inkoopkhuismeester te Sagaranten;

XI

zie VII



voor de overige dessa's van het district *Djampang-koelon* den koffie-inkooppakhuismeester te *Tjioeroeg*;

voor de dessa's *Boemiwangi*, *Tjidadap*, *Kalideres*, *Tandjong*, *Lemoesnoenggal*, *Tjihowe*, *Tjikidang*, *Tjikiraij*, *Tjisalak*, *Tjikelat* en *Tjikakak* van het district *Plaboean*, den koffie-inkooppakhuismeester te *Plaboean*;

*Plaboean*  
5010

5°. in de afdeeling *Tassikmalaja*:

voor de districten *Melangbong* en *Singaparna*, respectievelijk de koffie-inkooppakhuismeesters te *Melangbong* en *Singaparna*;

*Laest*  
4. D. 7/11  
no 21:20

6°. in de afdeeling *Soekapoera*:

*inkooppakhuis te Soekapoera*

voor het district *Bandjar* en voor de dessa's *Tjisaär*, *Tjigajam*, *Tjikaso*, *Bodjong* en *Sindanghajoe* van het district *Kawasen*, den algemeenen pakhuismeester, tevens algemeen ontvanger van 's lands kas te *Bandjar*;

voor het district *Kalipoetjang* en de dessa's *Mangoendjaja*, *Padaherang*, *Tjipitjoeng*, *Kedoengwoeloeh*, *Tjibogo*, *Tjitjapar* en *Peledah* van het district *Kawasen*, den zoutverkooppakhuismeester te *Kalipoetjang*;

*Zie IX*

voor de districten *Parigie*, *Tjidjoelang* en *Tjikemboelan*, den zoutverkooppakhuismeester te *Parigie*;

voor het district *Mandala*, met uitzondering van de dessa's *Moehara*, *Garoengang*, *Tjikoppo*, *Bengkok* en *Telegong*, den zoutverkooppakhuismeester te *Tjikatomas*;

7°. in de afdeeling *Soekapoera-kollot*:

voor de dessa's *Serang*, *Malongpong*, *Paserangin*, *Soendawenong*, *Tandjong*, *Prakankawoeng*, *Tjaringin* en *Panendjawan* van het district *Panjeredan*, en de dessa's *Djahijang* en *Poespahijang* van het district *Tradjoe*, den koffie-inkooppakhuismeester te *Pamojanan*;

voor het district *Soekaradja*, met uitzondering



van de dessa's *Tjisaüthilir* en *Girang* en voor de dessa *Tjirapil* van het district *Paroeng*, den koffie-inkoop-pakhuismeester te *Selatjae*;

voor de overige dessa's van het district *Paroeng* en voor het district *Karung*, den zoutverkoop-pakhuismeester te *Djompong*;

voor de dessa's *Pasir*, *Tjikadjang* en *Tjikideng* van het district *Batoewangie*, den koffie-inkoop-pakhuismeester te *Tjikadjang*;

voor de overige dessa's van het district *Batoewangie*, den koffie-inkoop- tevens zoutverkoop-pakhuismeester te *Singadjaja*;

voor de dessa's *Padengdeng*, *Paüs*, *Bangbajang*, *Matjagahar*, *Bodjong*, *Tjikoppo*, *Rantjaherang*, *Kalong* en *Maroka* van het district *Negara*, en voor de dessa's *Tjidjambe*, *Tjigadag* en *Pamelajan* van het district *Kandangwesie*, den koffie-inkoop- tevens zoutverkoop-pakhuismeester te *Pamengpek*;

voor de dessa's *Lewinangoeng*, *Penjendangan*, *Tjisompet*, *Singatoewoeh*, *Depak* en *Tjikandang* van het district *Negara*, den koffie-inkoop-pakhuismeester te *Tjisompet*;

voor de dessa's *Boengboelang*, *Tjitalahap*, *Tjiliken*, *Bodjong*, *Tjilampassan*, *Depak* en *Panjendangan* van het district *Kandangwesie*, den koffie-inkoop- tevens zoutverkoop-pakhuismeester te *Boengboelang*;

voor de dessa's *Tjilinggar* en *Goenoeng mesigit* van het district *Kandangwesie*, den koffie-inkoop-pakhuismeester te *Tjisondaän*;

voor de dessa's *Dedel*, *Mandalasari*, *Tjikoebang*, *Nanggerang*, *Tjirojom*, *Bodjongganibie* en *Bodjongkapal* van het district *Tradjoe*, den koffie-inkoop-pakhuismeester te *Tjidjaloe*;

voor de dessa's *Sepatnoenggal*, *Pangroemussan*, *Moentjang*, *Moehara*, *Tjikalong* en *Tjoekangkaucoeng* van het district *Tradjoe*, den koffie-inkoop-pakhuismeester te *Sodonghilir*;

sedat 9. B.  
Tjii - 90 - 15:  
Koffie-inkoop-  
en zoutverkoop-  
pakhuismeester  
Pamengpek

Boengboelang  
Tjitalahap



onder toekenning, voor zooveel de bovengenoemde Inlandsche pakhuismeesters" betreft, van eene toelage van f 15.— (*vijftien gulden*) 's maands aan ieder; } =

b. met het ontvangen en voorloopig bewaren van de landrente en andere grondlasten, de bedrijfsbelasting en het hoofdgeld als equivalent voor afgeschafte heerendiensten:

1<sup>o</sup>. in het district *Tjihea*, afdeeling *Bandong*, den *wedana*;

2<sup>o</sup>. in de districten *Tjidamar* en *Tjikalong*, afdeeling *Tjiandjoer*, eveneens de respectieve *wedana's*;

onder toekenning van eene toelage van f 5.— (*vijf gulden*) 's maands aan ieder, en met bepaling dat de administratie der gelden en de overbrenging naar den betrokken ondercollecteur geschiedt door de respectieve districtsschrijvers, die voor een en ander eene toelage genieten van f 10.— (*tien gulden*) 's maands ieder. } 5  
10  
15

Ten tweede: Te bepalen als volgt:

De belastinggelden, ontvangen door den *wedana* van *Tjihea* (afdeeling *Bandong*) worden overgestort bij den algemeenen ontvanger van 's lands kas tevens fungeerend ondercollecteur te *Tjiandjoer* (afdeeling van dien naam), de belastinggelden, ontvangen door de koffie-inkoopkhuismeesters te *Ngontong* (afdeeling *Tjitjalengka*) en te *Tjikadjang*, *Boengboelang* en *Tjisondaän* (afdeeling *Soekapoera-kollot*) bij den ondercollecteur te *Garoet* (afdeeling *Limbangan*) en de belastinggelden, ontvangen door den koffie-inkoopkhuismeester te *Singaparna* (afdeeling *Tasikmalaja*) bij den ondercollecteur te *Mangoenredja* (afdeeling *Soekapoera-kollot*); } zie VII

wordende in verband hiermede met de perceptie der voorgeschreven belastingen, in de streken, van waar volgens deze bepalingen, die belastingen aan hen worden afgedragen, belast respectievelijk de fungeerende ondercollecteur te *Tjiandjoer* en de ondercollecteurs te *Garoet* en te *Mangoenredja*.



De door de in artikel I genoemde wedana's en pakhuismeesters ontvangen belastingen worden bij de betrokken ondercollecteurs overgestort op tijdstippen, vast te stellen door den Resident der *Preanger-Regentschappen*, onder nadere goedkeuring van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur.

De hierbedoelde hulpondercollecteurs, die comptabelen zijn, bewaren de ontvangen gelden bij de andere gelden, bij hen als comptabelen in bewaring.

Voor de andere hulpondercollecteurs regelt de Resident de bewaring der gelden en doet daarop op ongezette tijden contrôle uitoefenen.

*Ten derde:* enz.

Afschrift enz.

## VI.

### BESLUIT van 21 Mei 1891 N<sup>o</sup>. 4.

Gelezen enz.;

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

*Eerstelijk:* In te trekken met ultimo Juni 1891 de betrekking van ondercollecteur te *Margasari* (afdeeling *Brebes*, residentie *Tegal*), zoomede de betrekking van schrijver bij dien ondercollecteur.

*Ten tweede:* Te belasten met de perceptie en het overmaken der landrente en andere grondlasten, der bedrijfsbelasting en van het hoofdgeld als equivalent voor de afschaffing van eenige verplichte persoonlijke diensten, op denzelfden voet als waarop die werkzaamheden elders aan den ondercollecteur zijn opgedragen:

in de districten *Boemiojoe* en *Salem* (afdeeling *Brebes*, residentie *Tegal*), den zoutverkoopkhuismeester te *Boemiojoe* en

in de districten *Balapoelang* en *Boemidjawa*, van genoemde afdeeling, den koffie-inkoopkhuismeester te *Labaksioe*, in die afdeeling,



ieder op eene toelage van f 25 (vijf-en-twintig gulden) 's maands.

Ten derde: Aan den zoutverkooppakhuismeester te *Boemiajoe* en den koffie-inkooppakhuismeester te *Lebaksioe*, ten behoeve der hun bij artikel 2 van dit besluit opgedragen administratie, ieder toe te voegen een Inlandschen schrijver op eene maandelijksche bezoldiging van f 15 (vijftien gulden), benevens f 5 (vijf gulden) als vergoeding voor het gemis van heerendienstplichtigen.

Ten vierde: enz.

Afschrift enz.

VII.

BESLUIT van 23 November 1891 N°. 12.

Gelezen enz.;

Is goedgevonden en verstaan:

Met wijziging in zoover van artikel 1 § a ten 3<sup>e</sup> en van artikel 2 van het besluit van 15 Februari 1891 N°. 5, te bepalen als volgt:

1<sup>e</sup>. Het ontvangen, voorloopig bewaren en overbrengen bij den betrokken ondercollecteur van de landrente en andere grondlasten, de bedrijfsbelasting en het hoofdgeld als equivalent voor afgeschafte heeren-diensten in de afdeeling *Tjiandjoer*, residentie *Preanger Regentschappen* geschieden:

voor het district *Tjipoetri*, met uitzondering van de dessa's *Babakan*, *Nagrog*, *Panembong*, *Tangkil*, *Baros* en *Tjidjedil* door den koffie-inkooppakhuismeester te *Patjet*;

voor het district *Djampang wetan* en de dessa's *Tjibangala* en *Tjidadap* van het district *Tjikondang* door den koffie-inkooppakhuismeester te *Soekanegara*.

2<sup>e</sup>. De belastinggelden, ontvangen door den koffie-inkooppakhuismeester te *Singaparna* (afdeeling *Tassikmalaja*) worden overgestort bij den ondercollecteur te *Tassikmalaja*.

Afschrift enz.



## VIII.

BESLUIT van 12 Januari 1892 N<sup>o</sup>. 5.

Gelet enz.;

Is goedgevonden en verstaan:

Krachtens Koninklijke machtiging te bepalen:

- a. dat met de perceptie en het overmaken van de land-rente en andere grondlasten, de bedrijfsbelasting en het hoofdgeld, als equivalent voor de afschaffing van eenige persoonlijke diensten, op denzelfden voet, als waarop die werkzaamheden elders aan den ondercol-  
 lecteur zijn opgedragen, worden belast:

in de districten Karanglo, Penanggoengan, Senggoro, Toeren en Pakis (afdeeling Malang, residentie Pasoe-  
 roean), de op de hoofdplaatsen dier districten: Singo-  
 sari, Sisir, Kepandjen, Toeren en Toempang geplaatste  
 zoutverkoopakhuismeester en

in het district Gondanglegi de ter districtshoofdplaats Boeloelawang geplaatste koffie-inkoopakhuismeester,  
 ieder op eene toelage van f 25 (vijf-en-twintig gulden)  
 's maands;

- b. dat aan ieder der sub a genoemde hulpondercollecteurs,  
 (zoomede aan den als hulpondercollecteur voor het  
 district Ngantang fungeerenden zoutverkoopakhuis-  
 meester aldaar) wordt toegevoegd een Inlandsche schrij-  
 ver, op eene maandelijksche bezoldiging van f 20  
 (twintig gulden).

Afschrift enz.

## IX.

BESLUIT van 17 Januari 1892 N<sup>o</sup>. 13.

Gelezen enz.;

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:



*Eerstelijk:* Met wijziging in zooverre van artikel 1 § a, ten 6<sup>e</sup> van het besluit van 15 Februari 1891 N<sup>o</sup>. 5, te bepalen dat met het ontvangen, voorloopig bewaren en overbrengen bij den betrokken ondercollecteur van de landrente en andere grondlasten, de bedrijfsbelasting en het hoofdgeld als equivalent voor afgeschafte heeren-diensten voor het district *Bandjar* en voor de dessa's *Tjisaar*, *Tjigajam*, *Tjikaso*, *Bodjong* en *Sidanghajoe* van het district *Kawasen* (afdeeling *Sockapoera*, residentie *Preanger Regentschappen*) wordt belast de zoutverkoop-pakhuismeester te *Bandjar*, en dat hem eene toelage van f 15, (vijftien gulden) 's maands wordt toegekend.

*Ten tweede:* enz.

Afschrift enz.

## X.

BESLUIT van 10 Maart 1892 N<sup>o</sup>. 1.

Gelezen enz.;

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord; *Pekalongan*

Is goedgevonden en verstaan:

*Eerstelijk:* enz.

*Ten vierde:* Te bepalen dat de Ondercollecteur bij de landelijke inkomsten en cultures te *Karanganjar* (district *Kadjen*, regentschap en residentie *Pekalongan*) belast is met de perceptie van de landrente en andere belastingen in de districten *Kadjen*, *Doro* en *Paninggaran*.

*Ten vijfde:* enz.

Afschrift enz.

## XI.

BESLUIT van 23 September 1892 N<sup>o</sup>. 7.

Gelezen enz.;

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;



Is goedgevonden en verstaan:

*Eerstelijk:* enz.

*Ten tweede:* Ten vervolge van het besluit van 15 Februari 1891 N°. 5 te belasten:

a. de bij artikel 1 § a van dat besluit, zooals dat artikel is gewijzigd bij de besluiten van 23 November 1891 N°. 12 en 17 Januari 1892 N°. 13, genoemde pakhuismeesters voor de mede aldaar omschreven réssorten met het ontvangen, voorloopig bewaren en overbrengen bij den betrokken ondercollecteur of fungeerend ondercollecteur van de ontvangen gelden wegens belasting op het slachten van buffels, runderen, paarden en veulens;

b. de wedana's van de districten *Tjihea* (afdeeling *Bandoeng*) en *Tjidamar* en *Tjikalong* (afdeeling *Tjiandjoer*), met het ontvangen en voorloopig bewaren van de ontvangen gelden wegens de bovenbedoelde belasting, ieder voor zooveel zijn district betreft;

met bepaling dat de administratie der gelden en de overbrenging naar den fungeerend ondercollecteur te *Tjiandjoer* (afdeeling van dien naam), geschiedt door de respectieve districtsschrijvers;

c. de wedana's van de districten *Maleber*, *Pesser*, *Bajabang*, *Tjibagoeng*, *Tjikondang* en *Tjipoetri* (afdeeling *Tjiandjoer*), met het ontvangen, voorloopig bewaren en overbrengen bij den betrokken fungeerend ondercollecteur van de ontvangen gelden wegens de bovenbedoelde belasting, ieder voor zooveel zijn district betreft en voorzover de bemoeienis daarmede niet aan de sub a genoemde pakhuismeesters is opgedragen.

*Ten derde:* Te bepalen dat de regelingen, bedoeld bij artikel 2 van het besluit van 15 Februari 1891 N°. 5, zooals dat artikel is gewijzigd bij het besluit van 23 November 1891 N°. 12, onderwerpelijk van toepassing zijn, met dien verstande nochtans, dat de vaststelling door den Resident der *Preanger-Regentschappen* van de tijdstippen



van overstorting der ontvangen gelden geschiedt onder nadere goedkeuring van den Directeur van Financiën. ) =

Ten vierde: enz.

Afschrift enz.

## XII.

BESLUIT van 19 Januari 1893 N<sup>o</sup>. 8.

Gelezen enz.;

Is goedgevonden en verstaan:

- a. Met de perceptie en het overmaken van de landrente en andere grondlasten, de bedrijfsbelasting en het hoofdgeld, als equivalent voor de afschaffing van eenige persoonlijke diensten in het district *Tengger* (afdeeling en residentie *Pasoeroean*) te belasten den koffie-inkoopkhuismeester te *Poespo*, op denzelfden voet als waarop die werkzaamheden elders zijn opgedragen aan den ondercollecteur, en zulks onder genot eener toelage van f 25 (vijf en twintig gulden) 's maands;
  - b. aan dien koffie-inkoopkhuismeester ten behoeve zijner bovenbedoelde administratie toe te voegen een Inlandschen schrijver, op eene maandelijksche bezoldiging van f 20 (twintig gulden);
- onder aantekening dat de uit dit besluit voortvloeiende uitgaven, voor zooveel betreft het dienstjaar 1893, komen ten laste van artikel 155 der begrooting van dat jaar.

Extract enz.

## XIII.

BESLUIT van 19 April 1893 N<sup>o</sup>. 6.

Gelezen enz.;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Met de perceptie en het overmaken naar



's lands kas te *Serang* (residentie *Bantam*) van de land-rente en andere grondlasten, de bedrijfsbelasting en het hoofdgeld, als equivalent voor de afschaffing van eenige persoonlijke diensten in het district *Tanara* en in de in den aan dit besluit gehechten staat genoemde dessa's, behorende tot het district *Tjiroeas* (afdeeling *Serang*) te belasten den zoutverkoopakhuismeester te *Tanara*, op denzelfden voet als waarop die werkzaamheden elders zijn opgedragen aan den ondercollecteur.

*Ten tweede:* Aan dien zoutverkoopakhuismeester ten behoeve van zijne bovenbedoelde administratie toe te voegen een Inlandschen schrijver op een maandelijksche bezoldiging van f 10 (tien gulden);

onder aanteekening dat de uit deze beschikking voortvloeiende uitgaaf, voor zooveel betreft het dienstjaar 1893, komt ten laste van artikel 155 der begrooting van dat jaar.

Extract enz.

De reder:

|      |                            |
|------|----------------------------|
| 4020 | Sangvener                  |
| 4093 | Probolinggo                |
| 4902 | Sorabaya                   |
| 010  | Pr. Reg.                   |
| 017  | Krawang                    |
| 127  | Pasuruan, Mooson, Krawang, |
| 233  | Krawang                    |
| 275  | Bantam                     |
| 276  | Pasuruan                   |
| 298  | Pr. Reg.                   |



## S T A A T

behoorende bij artikel 1 van het besluit van  
19 April 1893 No. 6.

| DISTRICT. | DESSA'S.         |
|-----------|------------------|
| TJIOEAS.  | Wanajasa.        |
|           | Sampang.         |
|           | Kesabilan.       |
|           | Poedji.          |
|           | Pamong Ilir.     |
|           | Panetjekan.      |
|           | Singaradjan.     |
|           | Sombeng.         |
|           | Patjakoer.       |
|           | Kalepian.        |
|           | Pegandikan ilir. |
|           | id. oedik.       |
|           | Babangkir.       |
|           | Bolang.          |

Mij bekend,

*De Gouvernements Secretaris,*

COHEN STUART.



N<sup>o</sup>. 4743.

ZEGELRECHT. *Nazegeling is niet toegelaten zonder betaling der casu quo verbeurde boete, ook al is de daarvoor subintreerende vrijheidsstraf ondergaan.*

## BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 32.

BUITENZORG, 6 September 1886.

Gelet op den Indischen brief van 2 Juni 1888 No. 701/11 (besluit van dien dag N<sup>o</sup>. 11), waarbij aan de beslissing van het Opperbestuur de vraag is onderworpen of, in geval het bepaalde bij het eerste lid van art. 15 der zegelordonnantie (Staatsblad 1885 N<sup>o</sup>. 131) overtreden is, de bij het vóórlaatste lid van dat artikel bedoelde nazegeling kan plaats vinden zonder betaling der op de overtreding gestelde boete, wanneer, ingevolge het Koninklijk besluit van 3 Augustus 1874 N<sup>o</sup>. 32 (Indisch Staatsblad N<sup>o</sup>. 251) de daarvoor subintreerende vrijheidsstraf is ondergaan;

Gelezen de missive van den Minister van Koloniën van 20 Juli 1888, lett. A<sup>2</sup> N<sup>o</sup>. 17/1211, daarbij te kennen gevende dat bovenbedoelde vraag ontkeunend moet worden beantwoord, vermits het bepaalde bij het voorlaatste lid van art. 15 der zegelordonnantie uitdrukkelijk het betalen van de boeten eischt om een stuk, waarmede eene overtreding is begaan, alsnog te doen zegelen en daaraan rechtsgeldigheid te geven, en niet spreekt van het ondergaan van de vrijheidsstraf, latende dit zich gereedelijk hieruit verklaren dat de zegelordonnantie niet zoozeer strafwet als belastingwet is en zij de boeten in het onderwerpelijk geval als verhooging van het zegelrecht beschouwt.

Is goedgevonden en verstaan:

Van het vorenstaande aantekening te houden.

Afschrift enz.



N<sup>o</sup>. 4744.

TELEGRAFIE. *Aanvullingen en wijzigingen der concessie voor de telegrafische verbinding van Java met de Engelsche nederzettingen in de Straat van Malakka en Australië.*

Aan de *Nederlandsche Staatscourant* zijn de volgende berichten ontleend omtrent de aanvullingen en wijzigingen, welke de concessie voor de telegrafische verbinding van Java met de Engelsche nederzettingen in de Straat van Malakka en Australië heeft ondergaan, na de aanvulling bedoeld bij N<sup>o</sup>. 4148 van het Bijblad.

## I.

BESLUIT van 5 December 1888 N<sup>o</sup>. 10.

De Minister van Koloniën, daartoe gemachtigd door den Koning, heeft op het door de „*Eastern Extension Australasia and China Telegraph Company, Limited*,” te Londen, gedaan verzoek tot nadere uitbreiding harer concessie voor telegraphische verbindingen in Nederlandsch-Indië (zie de *Nederlandsche Staatscourant* van 15/16 Mei 1870 N<sup>o</sup>. 115, van 15 Juli 1879 N<sup>o</sup>. 161 en van 16 April 1885 N<sup>o</sup>. 89), bij beschikking van den 17<sup>den</sup> October 1888, litt. A<sup>3</sup>, N<sup>o</sup>. 13, het navolgende bepaald:

§ 1. Met nadere uitbreiding der concessie, welke voor de telegraafverbindingen tusschen Batavia en Singapore en tusschen Banjoewangi en Port Darwin (in de kolonie Zuid-Australië), bij resolutie van den Minister van Koloniën van 3 Mei 1870, litt. Aaz. N<sup>o</sup>. 19. aan de „*British Australian Telegraph Company, Limited*,” verleend en in 1873 aan de „*Eastern Extension Australasia and China Telegraph Company, Limited*,” overgedragen is, en bij resolutie van den Minister van Koloniën van 12 Juli 1879, litt. A<sup>3</sup>, N<sup>o</sup>. 22, werd uitgebreid tot eene tweede



telegraphische verbinding van Banjoewangi met Port Darwin en eene telegraphische verbinding van Banjoewangi met Singapore, wordt thans aan de laatstbedoelde maatschappij vergunning verleend voor eene derde telegraphische verbinding van Java met Australië, en wel van Banjoewangi naar de Roebuck-baai (in de kolonie West-Australië), met bepaling dat deze nieuwe verbinding moet voltooid en in werking gebracht zijn binnen één jaar na de dagteekening dezer nadere vergunning.

§ 2. Alle voorwaarden der genoemde concessie, met de wijzigingen daarin gebracht en nog te brengen, gelden voor de nieuwe verbinding evenzeer als voor de oude verbindingen.

's GRAVENHAGE, den 17<sup>den</sup> October 1888.

*De Minister voornoemd,*

KEUCHENIUS

*Nederlandsche Staatscourant van 19 October 1888, N<sup>o</sup>. 248.*

## II.

BESLUIT van 7 Augustus 1890 N<sup>o</sup>. 21.

De Minister van Koloniën heeft, in overeenstemming met de „*Eastern Extension Australasia and China Telegraph Company, Limited*” te Londen, de derde alinea van art. 12 harer concessie voor de telegraphische verbinding van Java met Singapore en Australië (zie de *Nederlandsche Staatscourant* van 15/16 Mei 1870, N<sup>o</sup>. 115, 15 Juli 1879, N<sup>o</sup>. 161, 16 April 1885, N<sup>o</sup>. 89 en 19 October 1888 N<sup>o</sup>. 248), bij beschikking van 12 Juni 1890, lett. A<sup>3</sup>, N<sup>o</sup>. 17, vervangen door de beide volgende alinea's:

„Voor telegrammen, die door of ten behoeve van dagbladen verzonden worden, kan echter deze tariefsprijs door den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië* worden verlaagd tot uiterlijk f 0.02 (*twee cent*) per woord.



Zij worden alleen dan overgebracht wanneer geen telegrammen, waarvoor de volle tariefsprijs betaald wordt, meer ter overseining voorhanden zijn.

„Zijn de voormelde dagbladstelegrammen niet bestemd voor, noch afkomstig uit *Nederlandsch-Indië*, dan is de verlaagde tariefsprijs slechts toepasselijk wanneer zij uitsluitend over de lijnen der ondernemers verzonden worden.”

's GRAVENHAGE, den 12<sup>den</sup> Juni 1890.

*De Minister voornoemd,*

MACKAY.

*Nederlandsche Staatscourant* van 14 Juni 1890 N<sup>o</sup>. 137.

### III.

BESLUIT van 19 Juni 1891 N<sup>o</sup>. 17.

De Minister van Koloniën heeft, in overeenstemming met de *Eastern Extension Australasia and China Telegraph Company Limited*, te Londen, de tweede alinea van artikel 12 harer concessie voor de telegraphische verbinding van Java met Singapore en Australië, — luidende: „Het Gouvernement van Nederlandsch-Indië geniet een tariefprijs van f 0,07½ (zeven en een halven cent) per woord voor alle telegrammen die een of meer der in deze concessie bedoelde lijnen des ondernemers moeten doorloopen,” — bij beschikking van 17 April 1891, letter A<sup>3</sup>, N<sup>o</sup>. 37, met ingang van 1 Juli a. s. vervangen door de volgende nieuwe alinea:

„Het Gouvernement van Nederlandsch-Indië geniet voor alle telegrammen, die een of meer der in deze concessie bedoelde lijnen des ondernemers moeten doorloopen, den volgende tariefprijs (eind- of transit-taks) voor ieder woord:

„1<sup>o</sup>. voor een telegram, bestemd voor of afkomstig van het eiland Java, eene eindtaks van f 0,07½ (zeven en een halven cent);



2°. voor een telegram, bestemd voor of afkomstig van een der andere eilanden van de lijnen Nederlandsch-Indië, eene eindtaks van *f* 0,40 (*veertig cent*), en

3°. voor een telegram dat te Banjoewangi van kabel op kabel overgaat, of dat, van de lijnen des ondernemers komende, over de Gouvernements-telegrafen op Java weder op de lijnen des ondernemers wordt overgebracht, eene transittaks van *f* 0,07½ (*zeven en een halven cent*)."

's GRAVENHAGE, den 17<sup>den</sup> April 1891.

*De Minister voornoemd,*

MACKAY.

*Nederlandsche Staatscourant* van 19 en 20 April 1891, N<sup>o</sup>. 91.

---

#### IV.

#### BESLUIT van 29 Juli 1891 N<sup>o</sup>. 3.

De Minister van Koloniën, daartoe gemachtigd door de Koningin-Weduwe Regentes, heeft op het door de „*Eastern Extension Australasia and China Telegraph Company Limited*,” te Londen gedaan verzoek tot nadere uitbreiding harer concessie voor telegraphische verbindingen in Nederlandsch-Indië (zie de *Nederlandsche Staatscourant* van 15/16 Mei 1870, 15 Juli 1879, 16 April 1885, 19 October 1888, 14 Juni 1890 en 19/20 April 1891) bij beschikking van den 10<sup>den</sup> Juni 1891, lit. A<sup>3</sup>, L<sup>o</sup>. 41, het navolgende bepaald:

§ 1. Met nadere uitbreiding der concessie, welke voor de telegraafverbindingen tusschen Batavia en Singapore en tusschen Banjoewangi en Australië (Port-Darwin) op 3 Mei 1870 aan de „*British Australian Telegraph Company Limited*,” verleend en in 1873 aan de *Eastern Extension Australasia and China Telegraph Company Limited*,” overgedragen is, en in 1879 en 1888 werd uitgebreid tot



eene telegraphische verbinding van Banjoewangi met Singapore en tot eene tweede en derde telegraphische verbinding van Banjoewangi met Australië (respectievelijk met Port-Darwin en de Roebuck-baai), wordt thans aan de laatstgenoemde maatschappij vergunning verleend tot het leggen van eene telegraphische verbinding, tusschen Laboean-Deli (Oostkust van Sumatra) en het eiland Pinang (Straits Settlements), met bepaling dat deze nieuwe verbinding moet voltooid en in werking gebracht zijn binnen één jaar na de dagteekening dezer nadere vergunning.

§ 2. Alle voorwaarden der genoemde concessie, met de wijzigingen daarin gebracht en nog te brengen, gelden voor de nieuwe verbinding evenzeer als voor de oude verbindingen.

§ 3. De laatste alinea van artikel 2 van die concessie (gewijzigd bij de ministerieele resolutie van 12 Juli 1879, lit. A<sup>3</sup>, N<sup>o</sup>. 22) zal voortaan als volgt luiden:

„De geleidingen van de kabels des ondernemers worden door hem en op zijne kosten verlengd van het landingspunt tot in het Gouvernements-telegraafkantoor te Weltevreden, voor zooveel de lijn van Batavia naar Singapore betreft; tot in het Gouvernements-telegraafkantoor te Banjoewangi, voor zooveel de overige lijnen op Java aangaat, en tot in het Gouvernements-telegraafkantoor Laboean Deli voor zooveel de lijn tusschen Sumatra en Pinang betreft.”

§ 4. Van het oogenblik af dat de verbinding tusschen Laboean-Deli en Pinang, hierboven bedoeld, in werking gebracht zal zijn, treedt in de plaats van de tweede alinea van artikel 12 (laatstelijk gewijzigd bij de ministerieele resolutie van 17 April 1891, lit. A<sup>3</sup>. N<sup>o</sup>. 37) de volgende bepaling:

„Het Gouvernement van Nederlandsch-Indië geniet voor alle telegrammen, die een of meer der in deze concessie bedoelde lijnen des ondernemers moeten doorloopen,



den volgende tari-fprijs (eind- of transittaks voor ieder woord :

„a. bij verzending over Batavia of over Banjoewangi:

„1°. voor een telegram, bestemd voor — of afkomstig van — het eiland Java, eene eindtaks van  $f\ 0,07\frac{1}{2}$  (*zeven en een halven cent*);

„2°. voor een telegram, bestemd voor — of afkomstig van der — een der andere eilanden van Nederlandsch-Indië, eene eindtaks van  $f\ 0,40$  (*veertig cent*); en

„3°. voor een telegram, dat te Banjoewangi van kabel op kabel overgaat, of, dat, van de lijnen des ondernemers komende, over de Gouvernements-telegrafen op Java weder op de lijnen des ondernemers wordt overgebracht, eene transittaks van  $f\ 0,07\frac{1}{2}$  (*zeven en een halven cent*);

„b. bij verzending over Laboean-Deli, voor een telegram bestemd voor — of afkomstig van — een der eilanden van Nederlandsche-Indië, eene eindtaks van  $f\ 0,40$  (*veertig cent*);

„c. bij verzending over Laboean-Deli en over Batavia of Banjoewangi;

„1°. voor een telegram dat, van een der eilanden van Nederlandsch-Indië komende, over de lijnen des ondernemers naar een der andere eilanden van Nederlandsch-Indië wordt overgebracht eene gezamenlijke eindtaks van  $f\ 0,20$  (*twintig cent*); en

„2°. voor een telegram dat, van de lijnen des ondernemers komende, over de Gouvernements-telegrafen op Java en Sumatra weder op de lijnen des ondernemers wordt overgebracht, eene transit-taks van  $f\ 0,40$  *veertig cent.*”

's GRAVENHAGE, den 10<sup>den</sup> Juni 1891.

*De Minister voornoemd,*

MACKAY.

*Nederlandsche Staatscourant van 13 Juni 1891, N°. 136.*



## V.

BESLUIT van 12 Februari 1892 N<sup>o</sup>. 14.

De Minister van Koloniën heeft in overeenstemming met het verzoek der „*Eastern Extension Australasia and China Telegraph Company, Limited*”, te Londen, om nadere aanvulling en wijziging harer concessie voor telegraphische verbindingen in Nederlandsch-Indië (zie laatstelijk de *Staatscourant* van 19/20 April en 13 Juni 1891 N<sup>os</sup>. 91 en 1136), bij beschikking van den 24<sup>sten</sup> December 1891, lit. A<sup>3</sup>, IN<sup>o</sup>. 11, het navolgende bepaald:

§ 1. Tusschen de artikelen 2 en 3 der voormelde concessie wordt een nieuw artikel (*2bis*) opgenomen, luidende:

„Art. 2bis. De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië kan, ten behoeve van het verkeer met Australië, aan den ondernemer de beschikking geven over een door diens eigen personeel en met diens eigen toestellen te bedienen afzonderlijken draad der gouvernements-telegraaflijn op Java, van Batavia naar Banjoewangi.”

§ 2. De eerste alinea van art. 12 dier concessie, luidende:

„Voor het overbrengen van de telegrammen, bestemd voor of afkomstig van de lijnen des ondernemers en die bestemd zijn voor of afkomstig van een der gouvernements-telegraafkantoren in Nederlandsch-Indië, alsmede de telegrammen afkomstig van en bestemd voor de lijnen des ondernemers en die de gouvernements-telegraaflijnen moeten doorloopen tot bereiking hunner bestemming, zorgt, voor zoover dit deze lijnen betreft, het Gouvernement van Nederlandsch-Indië”,

zal voortaan als volgt luiden:

„Voor het overbrengen van de telegrammen, die de gouvernements-telegraaflijnen (met uitzondering van den in art. 2bis bedoelden telegraafdraad) moeten doorloopen, zorgt, voor zoover dit deze lijnen betreft, het Gouvernement van Nederlandsch-Indië.”



§ 3. De *vierde* en *vijfde* alinea's van voormeld artikel 12, luidende:

„Zijn de voormelde dagbladtelegrammen niet bestemd voor, noch afkomstig uit Nederlandsch-Indië, dan is de verlaagde tariefprijs slechts toepasselijk wanneer zij uitsluitend over de lijnen des ondernemers verzonden worden.

„De telegrammen van den ondernemer, die de strekking hebben om de geregelde correspondentie op zijne lijnen te bevorderen of in gebreken daarin te voorzien, ter beoordeeling van den chef van het Nederlandsch-Indische telegraafbestuur, worden kosteloos geseind over de gouvernements-telegrafen in Nederlandsch-Indië,”

zullen voortaan als volgt luiden:

„Zijn de voormelde dagblad-telegrammen niet bestemd voor, noch afkomstig uit Nederlandsch-Indië, dan is de verlaagde tariefprijs (transit-taks) slechts toepasselijk, wanneer zij uitsluitend over de lijnen des ondernemers of over den in art. 2*bis* bedoelden telegraafdraad verzonden worden.

„De telegrammen van den ondernemer, die de strekking hebben om de geregelde correspondentie op zijne lijnen of op den in art. 2*bis* bedoelden telegraafdraad te bevorderen, of in gebreken daarin te voorzien, ter beoordeeling van den chef van het Nederlandsch-Indisch telegraafbestuur, worden kosteloos geseind over de gouvernements-telegrafen in Nederlandsch-Indië.”

's GRAVENHAGE, den 24<sup>sten</sup> December 1891.

*De Minister voornoemd,*

VAN DEDEM.

*Nederlandsche Staatscourant* van 30 December 1891,  
N<sup>o</sup>. 305.



## VI.

BESLUIT van 20 Maart 1892 N<sup>o</sup>. 7.

De Minister van Koloniën heeft in overeenstemming met het verzoek der „Eastern Extension Australasia and China Telegraph Company, Limited”, te Londen, — om Medan (Oostkust van Sumatra) in plaats van Laboean-Deli aan te wijzen voor de vestiging van haar eindkantoor voor de telegraphische verbinding van Sumatra met Pinang (zie de *Staatscourant* van 13 Juni 1891 N<sup>o</sup>. 136) — bij beschikking van den 1<sup>sten</sup> Februari 1892, litt. A<sup>3</sup>, N<sup>o</sup>. 20, het navolgende bepaald:

§ 1. In de eerste paragraaf der ministerieele resolutie van 10 Juni 1891, litt. A<sup>3</sup>, N<sup>o</sup>. 41, wordt in plaats van: „eene telegraphische verbinding tusschen Laboean-Deli (Oostkust van Sumatra) en het eiland Pinang (Straits-Settlements)”,

het volgende gelezen:

„eenen telegraafkabel tusschen de Oostkust van Sumatra, nabij Laboean-Deli, en het eiland Pinang (Straits-Settlements)”.

§ 2. In de derde paragraaf der voormelde resolutie van 10 Juni 1891 — bepalende dat, voor zooveel de lijn tusschen Sumatra en Pinang betreft, de geleidingen van den kabel des ondernemers door hem en op zijne kosten van het landingspunt op Sumatra tot in het gouvernements-telegraafkantoor te Laboean-Deli moeten worden verlengd — wordt in plaats van „Laboean-Deli” gelezen: „Medan”.

§ 3. In de vierde paragraaf der voormelde resolutie worden de woorden:

„de verbinding tusschen Laboean-Deli en Pinang”,  
vervangen door:

„de verbinding tusschen Sumatra en Pinang”.



§ 4. In dezelfde paragraaf worden de tweemaal voorkomende woorden:

„bij verzending over Laboean-Deli”,

vervangen door:

„bij verzending over Medan”.

's GRAVENHAGE, den 1<sup>sten</sup> Februari 1892.

*De Minister voornoemd,*

V. DEDEM.

*Nederlandsche Staatscourant van 4 Februari 1892, N<sup>o</sup>. 29.*

---

Gelet op de wijziging, bedoeld sub II hierboven, is voorts bij artikel I van het besluit van 5 Maart 1893 N<sup>o</sup>. 10 bepaald dat het aandeel van *Nederlandsch-Indië* in het tarief der dagbladtelegrammen, die op den voet van het bepaalde bij artikel 12<sup>a</sup> van het Reglement voor den Telegraafdienst in *Nederlandsch-Indië* (Staatsblad 1886 N<sup>o</sup>. 99, gewijzigd bij Staatsblad 1890 N<sup>o</sup>. 131) tusschen *Nederlandsch-Indië* en *Groot-Brittannië* worden gewisseld, wordt vastgesteld op 2½ (twee en een halven) cent per woord.

---



N<sup>o</sup>. 4245.

UITZETTING EN INTERNEERING. *Aanvulling der voorschriften betreffende de oproeping en het verhoor van personen, tegen wie de toepassing in overweging wordt genomen van de artikelen 45, 46 of 47 van het Regeeringsreglement.*

## CIRCULAIRE.

Aan  
de Hoofden van Gewestelijk Bestuur.

N<sup>o</sup>. 2182.

BUITENZORG, 20 September 1889.

Mijne onder nummer 4453 in het Bijblad op het Staatsblad opgenomen circulaire van 16 Februari jl. N<sup>o</sup>. 328, welke aan UHEdG. het verlangen der Regeering overbracht, dat bij het ingevolge artikel 48 van het Reglement op het beleid der Regeering van *Nederlandsch-Indië* af te nemen verhoor aan personen, op wie de toepassing van een der 45, 46 of 47 van dat Reglement in overweging is, tot den betrokkene tevens bepaaldelijk de vraag wordt gericht of hij zich nader schriftelijk wenscht te verdedigen, laat in het midden hoedanig behoort te worden gehandeld indien op deze vraag een bevestigend antwoord volgt.

Zoowel ter voorkoming van het noodeloos heen- en wederzenden der stukken als in het belang der uniformiteit, acht de Regeering het evenwel wenschelijk dat hieromtrent geen onzekerheid besta en in het gestelde geval een vaste regel gevolgd worde. Zij wenscht derhalve dat, indien bij een verhoor als hierbedoeld door den betrokkene het verlangen te kennen gegeven wordt zich nader schriftelijk te verdedigen, hij, die het verhoor afneemt, daartoe dadelijk eene tijdruimte van *zeven* dagen zal toestaan en hiervan in het proces-verbaal melding zal maken. Is die termijn verstreken, dan zullen de stukken zonder verder verwijl



aan de Regeering moeten worden opgezonden, vergezeld van de schriftelijke verdediging als zij ingekomen is, en anders zonder dat verweerschrift.

Tevens zij onder Uwe aandacht gebracht dat eene aanduiding in de processen-verbaal van verhoor van de bezwarende brieven en andere stukken van ambtenaren en spionnen, met vermelding der namen van hen, van wie zij afkomstig zijn, niet gewenscht is, ook omdat zoodanige voorhouding aan den eventueel te verwijderen of te interneeren persoon niet tot deze procedure behoort, doch dat bedoelde processen-verbaal slechts behooren te behelzen een duidelijk relaas van de feiten, uit de ingekomen brieven en verdere bescheiden te trekken.

Door de mededeeling van het vorenstaande, mét verzoek bij voorkomende gelegenheid in dien zin te willen handelen, heb ik de eer aan ontvangen bevelen te voldoen.

*De 1<sup>e</sup> Gouvernements Secretaris,*  
SWEERTS.

**N<sup>o</sup>. 4746.**

**AANBESTEDINGEN.** *Waarmerking van bijvoegingen en doorhalingen in authentieke afschriften van processen-verbaal van gehouden „—”.*

Blijkens artikel 2 van de besluiten van 30 November en 1 December 1880 N<sup>o</sup>s. 2 en 16 is het onnoodig dat bijvoegingen en doorhalingen, voorkomende in authentieke afschriften, als bedoeld in het voorlaatste lid van artikel 15 van het reglement op het houden van aanbestedingen (Staatsblad 1870 N<sup>o</sup>. 39), behalve door den aanbtenaar, die de aanbesteding gehouden heeft, nog door anderen worden gewaarmerkt.



N<sup>o</sup>. 4747.

AANBESTEDINGEN. *Toepassing van het voorschrift omtrent de loting, bedoeld bij artikel 14 van het Aanbestedingsreglement.*

De loting, voorgeschreven in het geval, bedoeld in de eerste alinea van artikel 14 van het Reglement op het houden van aanbestedingen ten behoeve van 's lands dienst in *Nederlandsch-Indië* (Staatsblad 1870 N<sup>o</sup>. 39), wordt bewerkstelligd door den ambtenaar aanbestedder, onverschillig of de betrokken inschrijvers of hunne gemachtigden al of niet bij de aanbestedingen tegenwoordig zijn.

Zijh zij, of een hunner gemachtigden tegenwoordig, en wordt eenig bezwaar van een of meer hunner geopperd tegen eene loting, dan heeft er geene loting plaats, maar dan beslist de ambtenaar of de officier, die de aanbesteding houdt, of en aan wien de aanneming wordt gegund, of dat tot eene heruitbesteding wordt overgegaan.

Deze laatstgemelde keuze wordt alzoo geheel overgelaten aan het beleid van den ambtenaar uitbestedder en het bepaalde bij de derde alinea van artikel 13 van het Aanbestedingsreglement, zooals het sedert is aangevuld en gewijzigd, heeft hiermede niets te maken.

Van reclames van afwezig gebleven inschrijvers tegen de loting, kan natuurlijk geen sprake zijn. Zij worden geacht de wet te kennen; zij weten alzoo dat de toewijzing en casu quo de loting staande de aanbesteding plaats heeft, en worden alzoo geacht met de eventuële loting te hebben genoeg genomen.

(Missive van den 1<sup>sten</sup> Gouvernements Secretaris van 26 November 1889 N<sup>o</sup>. 2750).



N<sup>o</sup>. 4748.

VENDUREGLEMENT. *Betalingen in mindering van venduschulden. Toelichting der modellen in Staatsblad 1889 N<sup>o</sup>. 191.*

## CIRCULAIRE.

Aan  
de Hoofden van Gewestelijk Bestuur  
op en buiten *Java* en *Madoera*, met  
uitzondering van den Resident van  
*Batavia*.

N<sup>o</sup>. 18073.

BATAVIA, 30 November 1889.

Tot het noodig gebruik bij uw bureau en de vendukantoren in het gewest onder uw beheer, zoomede bij de bureaux der ambtenaren, welke — krachtens het tweede lid van artikel 4 der regelen voor het administratief beheer — door UwHedG. bevoegd zijn verklaard tot het teekenen van mandaten, heb ik de eer UwHedG. aan te bieden exemplaren van de toelichting der in Staatsblad 1889 N<sup>o</sup>. 191 opgenomen modellen, behoorende bij de instructie voor de ambtenaren, belast met de toepassing van het op 1 Januari a.s. in werking tredende nieuwe reglement op de openbare verkooping in *Nederlandsch-Indië*, zullende in verband daarmede de bij de dezerzijdsche circulaire van 11 Mei 1886 N<sup>o</sup>. 7172 aangeboden toelichting voor zooveel aangaat de na 1 Januari a.s. te houden verkooping als vervallen moeten worden beschouwd.

Ik maak van deze gelegenheid tevens gebruik UwHedG. te wijzen op eene minder juiste opvatting, waartoe de bepalingen op de openbare verkooping aanleiding hebben gegeven.

Sommige vendumeesters verkeeren namelijk in de onjuiste meening, dat betalingen in mindering van venduschulden niet kunnen worden aangenomen. Het aannemen



van dergelijke betalingen is echter, noch bij het bestaande, noch bij het thans uitgevaardigde nieuwe reglement verboden, waartoe ook geen enkele reden zou bestaan.

De bij artikel 22 van het oud, artikel 23 van het nieuw reglement bedoelde boete kan dan slechts worden berekend over het gedeelte van de schuld, in de betaling waarvan de debiteur in verzuim is en niet ook over de sommen, die hij ter gedeeltelijke voldoening der pretentie tijdig heeft betaald.

Omtrent de wijze, waarop afbetalingen in mindering behoren te worden gebracht van het debet van de koopers, bevat § 9 van de bovenbedoelde toelichting de noodige wenken.

Ik heb de eer UwHedG. het vorenstaande mede te deelen met verzoek zulks ter kennis van de betrokken vendukantoren te willen brengen.

*De Directeur van Financiën,*

ROVERS.

---

**TOELICHTING** van de modellen, behoorende bij de in Staatsblad 1889 No. 191 opgenomen instructie voor de ambtenaren, belast met de toepassing van het reglement op de openbare verkooping.

---

- § 1. De modellen A, B, C, D, E, F, G, H, J gelden voor de vendumeesters der eerste, de modellen A<sup>I</sup>, B<sup>I</sup>, C<sup>I</sup>, D<sup>I</sup>, E<sup>I</sup>, F<sup>I</sup>, G<sup>I</sup>, H<sup>I</sup>, J<sup>I</sup> voor de vendumeesters der tweede klasse.
- § 2. Waar in de modellen gesproken wordt van vendusalaris, is daaronder begrepen de vergoeding, bedoeld in artikel 17 van het reglement op de openbare verkooping.



MODEL A of A<sup>I</sup>.

§ 3. Het ten laste van de koopers komende vendusalaris en een per mille voor de armen, behoort berekend te worden niet over het totaal van het toegewezen bedrag, maar over het door iederen koper gekochte afzonderlijk. De kolommen 10, 11 en 12 kunnen dus eerst ingevuld worden nadat de boeking in het register van debiteuren (Model B of B<sup>I</sup>) heeft plaats gehad.

§ 4. Bij verkooping van pandgoederen wordt, ook wanneer de pandhuishouder zelf goederen koopt, in kolom 9 alleen geboekt het bedrag van het vendusalaris, dat hij als verkooper verschuldigd is.

In de kolommen 10 en 11 worden mede opgenomen het vendusalaris en armengeld, door den pandhuishouder bij verkooping van pandgoederen verschuldigd voor goederen, die hij zelf gekocht heeft.

Ten aanzien van de verkooping, vermeld onder N<sup>o</sup>. 513, model A, en 63, model A<sup>I</sup>, is verondersteld, dat ze niet tegen contante betaling zijn gehouden.

## MODEL A.

§ 5. Het verschil tusschen de kolommen 8 en 9 moet gelijk zijn aan kolom 13, het totaal van de kolommen 8, 10 en 11 aan kolom 12.

MODEL A<sup>I</sup>.

§ 6. Het verschil tusschen kolom 8 en kolom 9 moet gelijk zijn aan kolom 13, het totaal van de kolommen 8, 10 en 11 aan kolom 12 en het totaal van de kolommen 9 en 10 aan het totaal van de kolommen 15 en 16.

MODEL B of B<sup>I</sup>.

§ 7. De totalen voor iedere verkooping van kolom 4,



van kolom 5, van kolom 6 en van kolom 7 moeten respectievelijk gelijk zijn aan de overeenkomstige cijfers in de kolommen 8, 10, 11 en 12 van het register der openbare verkooping (model A of A<sup>I</sup>).

Bij verkooping N<sup>o</sup>. 508 model B, N<sup>o</sup>. 58 model B<sup>I</sup> is aangenomen, dat de afbetaling van het debet bij gedeelten geschiedt.

- § 8. Het voorbeeld, gesteld onder N<sup>o</sup>. 6060, model B, N<sup>o</sup>. 410, model B<sup>I</sup>, dient om duidelijk te doen uitkomen, dat hetgeen door een pandhuishouder op eene op crediet gehouden verkooping van pandgecederen meer schuldig is geworden dan het hem als verkoper toekomend zuiver rendement bedraagt, kan worden betaald binnen drie maanden na den dag der verkooping.

#### MODEL C of C<sup>I</sup>.

- § 9. Gedeeltelijke betalingen behooren te strekken tot dekking eerst van de koopsom, daarna van het vendusalaris en ten slotte van het armengeld.

Het door een pandhuishouder bij te passen bedrag behoort steeds te worden verantwoord als koopsom in te nemen onder „rekening van derden (vendufonds)“.

#### MODEL G<sup>I</sup>.

- § 10. Stortingstaten komen natuurlijk niet te pas waar de vendumeester tevens algemeen ontvanger is.

#### MODEL H of H<sup>I</sup>.

- § 11. De folio's 1 en 2 worden bewerkt door den vendumeester, die verder op folio 3 invult de bedragen, welke uit de verantwoording over het vorig kwartaal moeten worden overgenomen.



## MODEL H.

§ 12. De boeten wegens te late betaling, alsmede de kosten van afschriften enz. worden in het credit van de venduadministratie (folio 1) niet opgenomen.

Als bijgekomen in het loopend kwartaal wordt dus op folio 1 vermeld het totaal van kolom 12 van het register van openbare verkooping (model A), terwijl als betaald alleen opgebracht mag worden wat ontvangen is aan koopsommen, vendu-salaris en een per mille voor de armen; het totaal van het betaalde in het loopend kwartaal over vroegere dienstjaren en over het loopend dienstjaar, moet dus gelijk zijn aan hetgeen op folio 2 als ontvangen in het loopend kwartaal vermeld is in de kolommen 1, 2 en 3.

De saldo's op folio 1 worden overgenomen uit de verantwoording over het vorig kwartaal.

De betalingen in het loopend kwartaal op folio 1 worden berekend uit de posten in het kasboek.

Bovendien moet als verminderende het credit op folio 1 opgebracht worden:

- a. het bedrag der vorderingen ten laste van koopers, tot afvoering waarvan machtiging is verleend bij besluit van den Resident, genomen naar aanleiding van de Regeeringsbeschikking, waarbij vergoeding aan den vendumeester is opgelegd of de vordering voor rekening van den Lande wordt genomen;
- b. wat van het rendement van pandgoederen wordt ingehouden wegens door den pandhuishouder gekochte goederen (kolom 14 van het register, model A).

Het totaal van het credit op het einde van het jaar (folio 1) moet overeenstemmen met het totaal der vorderingen, die op het einde van het jaar nog open stonden volgens de lijst, die moet overgelegd



worden bij de verantwoording over het laatste kwartaal (artikel 21, laatste alinea, van de Instructie).

§§ 13. De ontvangsten in het afgelopen kwartaal op folio 2 worden gekend uit de recapitulatie in het kasboek.

Verder moeten op folio 2 de ontvangsten gelijk zijn aan het totaal van de overstortingen.

§§ 14. De saldo's op folio 3 worden overgenomen uit de verantwoording over het vorig kwartaal.

Wat in het loopend kwartaal is bijgekomen blijkt uit het register der openbare verkooping (model A) kolom 12, gelijk aan het totaal van de kolommen 9, 10, 11 en 13.

Tot het indienen van de opgave model N, aantoonende de in het loopend kwartaal uitgekeerde rendementen, zijn de algemeene ontvangers aangeschreven bij de circulaire van den directeur van financiën van 11 Mei 1886 N<sup>o</sup>. 7172.

Het vendusalaris en het een per mille voor de armen, dat in het loopend kwartaal bij 's lands kas onder de daarvoor aangewezen hoofden is ingenomen, blijkt uit de overstortingen, vermeld op folio 2.

Bovendien moet, als verminderende het debet, opgebracht worden:

- a. wat van het rendement van pandgoederen wordt ingehouden, wegens door den pandhuishouder gekochte goederen (kolom 14 van het register, model A);
- b. het vendusalaris, dat bij de uitkeering van de rendementen ingehouden wordt (kolom 9 van het register, model A);
- c. het vendusalaris en het armengeld door den pandhuishouder als kooper verschuldigd (kolom aanmerkingen model A);
- d. het vendusalaris en armengeld, begrepen onder het bij § 12, sub a bedoeld bedrag.



Gemakshalve zullen de sommen, welke wegens vendusalaris en een per mille voor de armen in de sub *a*, *b* en *c* bedoelde bedragen begrepen zijn, na afloop van het jaar door de zorg van het departement van financiën van het hoofd „rekening van derden (vendufonds)”, waaronder zij bij 's lands kas zijn ingenomen, afgeschreven en gebracht worden ten voordeele van de hoofden, waaronder zij thuis behooren.

### MODEL H<sup>1</sup>.

§ 15. De saldo's op folio 1 worden overgenomen uit de verantwoording over het vorig kwartaal.

Als bijgekomen in het loopend kwartaal wordt op folio 1 vermeld het totaal van kolom 12 van het register van openbare verkooping (model A<sup>1</sup>).

De betalingen in het loopend kwartaal op folio 1 worden berekend uit de posten in het kasboek.

Bovendien moet als verminderende het credit op folio 1 opgebracht worden:

- a.* hetgeen van het bedrag, waarvoor vergoeding is opgelegd, wordt verrekend met het den vendumeester toekomend vendusalaris;
- b.* het met dat vendusalaris niet te verrekenen bedrag der vorderingen ten laste van koopers, tot afvoering waarvan machtiging is verleend bij besluit van den Resident, genomen naar aanleiding van de Regeeringsbeschikking, waarbij vergoeding aan den vendumeester is opgelegd;
- c.* wat van het rendement van pandgoederen wordt ingehouden wegens door den pandhuishouder gekochte goederen (kolom 14 van het register, model A<sup>1</sup>).

Het totaal van het credit op het einde van het jaar (folio 1) moet overeenstemmen met het totaal



der vorderingen, die op het einde van het jaar nog open stonden volgens de lijst, die moet overgelegd worden bij de verantwoording over het laatste kwartaal (artikel 21, laatste alinea, van de Instructie).

- §§ 16. De ontvangsten in het loopend kwartaal op folio 2 worden gekend uit de recapitulatie in het kasboek. Die ontvangsten moeten overeenstemmen met het totaal van de betalingen in het loopend kwartaal over vroegere dienstjaren en over het loopend dienstjaar op folio 1.

Verder moeten op folio 2 de ontvangsten gelijk zijn aan het totaal van de overstortingen.

- § 17. De saldo's op folio 3 worden overgenomen uit de verantwoording over het vorig kwartaal.

Wat in het loopend kwartaal is bijgekomen blijkt uit het register der openbare verkooping (model A<sup>1</sup>), kolom 12, gelijk aan het totaal van de kolommen 11, 13, 15 en 16.

Tot het indienen van de opgave model N, aantoonende de in het loopend kwartaal uitgekeerde rendementen, zijn de algemeene ontvangers aangeschreven bij de circulaire van den directeur van financiën van 11 Mei 1886 N<sup>o</sup>. 7172.

Hoeveel vendusalaris is uitgekeerd aan den vendumeester wijzen de rekeningen, model M, aan.

Het vendusalaris (waarvan op folio 3 het landsaandeel wordt vermeld) en het een per mille voor de armen, in het loopend kwartaal onder de daarvoor aangewezen hoofden ingenomen, blijkt uit de overstortingen, vermeld op folio 2.

Bovendien moet, als verminderende het debet, opgebracht worden:

- a. wat van het rendement van pandgoederen wordt ingehouden, wegens door den pandhuishouder gekochte goederen (kolom 14 van het register, model A<sup>1</sup>);



- b. het landsaandeel in het vendusalaris, dat bij de uitkeering van de rendementen ingehouden wordt ( $\frac{2}{5}$  van het bedrag in kolom 9 van het register, model A<sup>1</sup>);
- c. het landsaandeel in het vendusalaris en het armengeld, door den pandhuishouder als koper verschuldigd (kolom aanmerkingen, (model A<sup>1</sup>);
- d. het landsaandeel in het vendusalaris en het armengeld, begrepen onder het bedrag, ter zake waarvan bij gouvernements-besluit vergoeding is opgelegd.

Indien het bedrag dier vergoeding, hetwelk niet te verrekenen is met het vendusalaris, toekomend aan den vendumeester aan wien ze is opgelegd, dadelijk wordt betaald, zal het landsaandeel in het vendusalaris en het armengeld, te zamen uitmakende de som van f 12.50, moeten worden verminderd met hetgeen daarvan op folio 2 der verantwoording reeds mocht zijn verantwoord als landsaandeel of als armengeld.

Gemakshalve zullen de sommen, welke wegens vendusalaris en een per mille voor de armen begrepen zijn in de bij 's Lands kas onder „rekening van derden (vendufonds)” ingenomen bedragen, na afloop van het jaar door de zorg van den directeur van financiën van dat hoofd afgeschreven en gebracht worden ten voordeele van de hoofden waaronder zij thuis behooren.

#### MODEL L.

- § 18. De dagteekening van de betaling van het accept of van het mandaat blijkt uit de opgave model N.
-



Nº. 4749.

KOLONIALE RESERVE. *Oprichting van eene Koloniale reserve.**Voorloopige regeling betreffende de oprichting en het beheer der Koloniale reserve.**Wijziging der voorloopige regeling.**Uitvoering van artikel I, § 13 der voorloopige regeling.**Regeling van de gagementsvooruitzichten der mindere militairen bij de Koloniale reserve.*

## BESLUIT.

Nº. 38.

BUITENZORG, 28 October 1890.

Gelezen de missive van den Minister van Koloniën van 11 September 1890, lett. C, Nº. 20/1752, daarbij ter kennisneming in afschrift aanbiedende het Koninklijk besluit van 24 Augustus 1890 Nº. 18, luidende als volgt:

## I.

24 Aug. 1890  
Nº. 18.  
—

WIJ WILLEM III, BIJ DE  
GRATIE GODS, KONING DER  
NEDERLANDEN, PRINS VAN  
ORANJE-NASSAU, GROOT-  
HERTOG VAN LUXEMBURG,  
ENZ., ENZ., ENZ.

Gezien de wet van 31 December 1889 (*Staatsblad* Nº. 229);

Overwegende, dat thans nader maatregelen noodig zijn om te geraken tot de oprichting van een korps, bestemd om de wegens tijdelijke ongeschiktheid uit Indië terugkeerende militairen op te nemen en om hier te lande te



dienen als kern voor de uitzending van suppletietroepen, en dat vooralsnog slechts eene voorloopige regeling wenschelijk is;

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Koloniën en van Oorlog dd. 13 Augustus 1890, Kabinet letter U<sup>10</sup> en 20 Augustus 1890, Kabinet litt. F<sup>51</sup>;

Hebben goedgevonden en verstaan:

A. in te trekken Ons besluit van 9 Maart 1874 N<sup>o</sup>. 32, betreffende de oprichting eener *Indische brigade*;

B. met afwijking, in zooverre, van de beginselen neergelegd in de artikelen 2 en 10 van het Koninklijk besluit van 19 October 1843 N<sup>o</sup>. 64, de bij dit Ons besluit gevoegde voorloopige regeling vast te stellen voor de oprichting van eene *koloniale reserve*;

C. te bepalen als volgt:

1<sup>o</sup>. de voorloopige regeling sub B genoemd treedt geleidelijk in werking, overeenkomstig de te dier zake door Onze Ministers van Koloniën en van Oorlog, voor zooveel noodig gemeenschappelijk te nemen beschikkingen;

2<sup>o</sup>. Onze Minister van Koloniën wordt gemachtigd om, zoolang de hoofdadministratie van het korps niet is aangewezen, den commandant van de noodige fondsen te voorzien, onder gehoudenheid die te beheeren zooveel mogelijk in overeenstemming met hetgeen bij of krachtens de „voorloopige regeling” voormeld is of wordt bepaald en onder verplichting omtrent zijn beheer rekening en verantwoording te doen aan de Algemeene Rekenkamer;

3<sup>o</sup>. alle uitgaven, krachtens dit Ons besluit, te doen komen ten laste van het 1<sup>ste</sup> hoofdstuk der begrooting van *Nederlandsch-Indië*;



4°. de sub B genoemde „voorloopige regeling” treedt  
lbuiten werking op 1 Januari 1894.

Onze Ministers van Koloniën en van Oorlog zijn, ieder  
voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van  
dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de  
Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, den 24<sup>sten</sup> Augustus 1890.

WILLEM.

*De Minister van Koloniën,*

‘ MACKAY.

*De Minister van Oorlog,*

J. W. BERGANSIUS.

---



# VOORLOOPIGE REGELING

*betreffende de oprichting en het  
beheer der koloniale reserve.*

## Artikel I.

*Vorming en samenstelling van de koloniale reserve,  
benevens algemeene dienstregeling.*

§ 1. De koloniale reserve, ofschoon deel uitmakende van het leger in *Nederlandsch-Indië*, staat, behoudens hare in deze regeling omschreven aanrakingen met het Departement van Koloniën, rechtstreeks onder de bevelen van den Minister van Oorlog.

§ 2. Zij wordt gevestigd te *Nijmegen* en te *Zuiphen* en samengesteld uit een staf en vijf compagnieën, waaronder ten minste ééne reconvalescenten-compagnie, een en ander geleidelijk op te richten.

Het korps behoort tot het wapen der infanterie, tenzij het nader mag blijken mogelijk te zijn daarbij ook artilleristen in te deelen en te oefenen, in welk geval ééne der compagnieën tot dit doeleinde kan worden bestemd.

§ 3. Bij den staf kunnen worden ingedeeld:

- 1 luitenant-kolonel of majoor, commandant van het korps;
- 1 kapitein of luitenant-adjutant;
- 1 officier van gezondheid der 1<sup>ste</sup> of 2<sup>de</sup> klasse;
- 1 kapitein of luitenant-kwartiermeester;
- 1 adjudant-onderofficier;
- 1 korporaal-tamboer;
- 1 kleermaker { geassimileerd met den graad van
- 1 schoenmaker { korporaäl;
- 1 mr. geweermaker, en
- 1 schrijver.

§ 4. Bij eene reconvalescenten-compagnie kunnen worden ingedeeld:

- 1 kapitein;
- 1 officier van gezondheid 1<sup>ste</sup> of 2<sup>de</sup> klasse, en
- 3 luitenants;



en voorts :

a. vast personeel :

1 adjudant-onderofficier-kwartiermeester ;

1 militair apothekersbediende ;

1 sergeant-majoor ;

1 fourier ;

4 sergeanten ;

8 korporaals ;

2 tamboers, en

20 soldaten ;

b. reconvalescenten :

25 onderofficieren (adjudanten-onderofficier, sergeanten-majoor, sergeanten of fouriers) ;

20 korporaals, en

152 soldaten, tamboers en hoornblazers.

§ 5. Bij elk der overige compagnieën kunnen worden ingedeeld :

1 kapitein ;

4 luitenants ;

1 sergeant-majoor ;

1 fourier ;

10 sergeanten ;

16 korporaals ;

212 soldaten ;

2 tamboers of hoornblazers.

§ 6. Bij de koloniale reserve kunnen worden ingedeeld de volgende categorieën van officieren :

a. officieren, behorende tot de troepen in Oost- of West-Indië, die in Nederland vertoeven, met verlof of wel in afwachting van hun vertrek naar de koloniën ;

b. officieren van het leger hier te lande, geschikt en genegen om gedetacheerd te worden bij de troepen in Oost- of West-Indië ;

c. gepensionneerde officieren van het leger in *Nederlandsch-Indië*, door den Koning voor een bepaalden tijd van ten hoogsten vijf jaar in activiteit hersteld.



De sub *c* genoemde officieren worden in den regel alleen bij een reconvalescenten-compagnie geplaatst.

§ 7. Behoudens het bepaalde bij § 8 en bij art. IV, § 1, kunnen bij de koloniale reserve worden opgenomen:

*a.* bij de reconvalescenten-compagnieën:

1°. als reconvalescenten, ongehuwde gewezen militairen, gediend hebbende bij de troepen in Oost- of West-Indië, die wegens ziekte van daar zijn teruggekeerd naar Nederland en omtrent wie de uitslag van een militair geneeskundig onderzoek doet verwachten, dat zij, bij eene reconvalescenten-compagnie verpleegd, binnen twee jaar de geschiktheid voor den actieven militairen dienst zullen herwinnen;

2°. als vast personeel, zooveel mogelijk gepensioneerde of gegageerde militairen (ook niet-Nederlanders) van het leger hier te lande of ook wel gediend hebbende bij de troepen in Oost- of West-Indië, van wie de commandant van het korps, na kennisneming van den uitslag van een militair geneeskundig onderzoek, nog goede diensten verwacht gedurende een door hem te bepalen tijdsverloop, overeenkomstig hetwelk de duur der verbintenis wordt bepaald tot een maximum van zes jaar;

*b.* bij de valide compagnieën:

Nederlanders, die bij een militair geneeskundig onderzoek geschikt bevonden zijn voor den actieven militairen dienst.

Niet-Nederlanders kunnen, — doch alleen nadat in elk speciaal geval daartoe eene bijzondere machtiging is verleend door den Minister van Oorlog — ook bij de valide compagnieën worden ingedeeld, voor zooveel zij zijn ingezetene van of zoon van een ingezetene van het Rijk of van zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen.

§ 8. Ongerekend de reconvalescenten wordt niemand beneden den rang van officier in de koloniale reserve opgenomen dan nadat hij zich schriftelijk heeft verbonden om den Staat der Nederlanden gedurende ten minste zes achtereenvolgende jaren als militair, zoowel in als buiten Europa, te dienen.



Voor de werving tot aanvulling van de koloniale reserve gelden overigens, voor zooveel deze „voorloopige regeling” niet anders bepaalt, de voorschriften die van kracht zijn of zullen zijn voor de werving bij het leger hier te lande.

§ 9. Bij het aangaan der verbintenis in § 8 bedoeld, wordt den geworvene eene premie toegelegd van ten hoogste driehonderd gulden, waarvan hem echter niet meer dan vijftig gulden wordt uitgekeerd, terwijl het overige, overeenkomstig regelen daarvoor vast te stellen, bij gemeenschappelijke beschikking van de Ministers van Koloniën en van Oorlog wordt beheerd, na ten name van den eigenaar te zijn ingelegd in 's Rijks Postspaarbank, onder zoodanig verband als de genoemde Ministers zullen bepalen.

§ 10. Het aanbrenggeld bedraagt ten hoogste tien gulden per hoofd, doch wordt niet toegekend voor reconvalescenten, noch ook voor het vaste personeel bij de reconvalescenten-compagnieën.

§ 11. De commandant der koloniale reserve wordt door den Koning benoemd op de gemeenschappelijke voordracht van de Ministers van Koloniën en van Oorlog.

De overige officieren worden aangewezen bij eene gemeenschappelijke beschikking van de genoemde Ministers.

§ 12. De officieren van het leger hier te lande, die bij de koloniale reserve worden ingedeeld, worden boven de formatie van het genoemde leger gevoerd en kunnen door den Koning, op gemeenschappelijke voordracht van de Ministers van Koloniën en van Oorlog, worden gedetacheerd voor den tijd van ten hoogste vijf jaar bij de troepen in Oost- of West-Indië, zijnde in het genoemde tijdsverloop de tijd begrepen voor de reis heen en terug.

§ 13. Geen officier of minder militair van de koloniale reserve wordt aangewezen tot vertrek naar Oost- of West-Indië, dan nadat bij een militair geneeskundig onderzoek is gebleken, dat hij op het oogenblik dier aanwijzing fysiek geschikt is voor den actieven militairen dienst aldaar.



De militair beneden den rang van officier, aldus uitgezonden, kan in de koloniën niet anders dan na eene speciale machtiging van den Minister van Koloniën den dienst verlaten.

Hij kan zich daar te lande zonder zoodanige machtiging wel reëngageeren, maar alleen om te dienen zoowel in als buiten Europa en met dien verstande, dat hij in geen geval langer dan zes jaar onafgebroken in de kolonie verblijve; — naar Nederland terugkeerende wordt hij weder opgenomen in de koloniale reserve, een en ander overeenkomstig regelen, nader door den Minister van Koloniën en van Oorlog bij gemeenschappelijke beschikking vast te stellen.

§ 14. De koloniale reserve is, zoolang dienaangaande bij gemeenschappelijke beschikking van de Ministers van Oorlog en van Koloniën niet anders is bepaald, vrijgesteld van het verrichten van garnizoensdienst; de inwendige dienst wordt zooveel in dit voorschrift niet anders is bepaald, zooveel mogelijk geregeld in overeenstemming met de bepalingen geldende voor het wapen der infanterie bij het leger hier te lande, van welke bepalingen — behoudens het vorenstaande — niet mag worden afgeweken dan na bekomen machtiging van den Minister van Oorlog.

§ 15. De oefeningen worden geleid en gehouden in overeenstemming met de reglementen, geldende voor het leger hier te lande.

## Artikel II.

*De huisvesting, kleeding, voeding, uitrusting, bewapening en ziekenverpleging en voorts van de administratie.*

§ 1. Voor zooveel in deze regeling niet anders is bepaald, wordt de koloniale reserve gehuisvest en gevoed overeenkomstig de bepalingen vastgesteld of nog vast te stellen voor de korpsen van het leger hier te lande.

§ 2. Officieren en minderen van de koloniale reserve dragen de uniform van de infanterie van het leger in Oost-Indië, behoudens de volgende verschillen:



a. het personeel beneden den graad van adjudant-onderofficier draagt op den linker-bovenarm een hoorn, voor de onderofficieren van geborduurd gouddraad, voor de overigen van geel kemelsgaren;

b. de kraag en de opslagen der mouwen van de kappotjas zijn van lichtblauw laken met gelen bies;

c. de distinctieven van het kader worden aangebracht overeenkomstig de modellen daarbij geldende voor de infanterie van het leger hier te lande.

§ 3. De koloniale reserve wordt gewapend en van Nedergoed alsmede van munitie voorzien door de zorg van het Departement van Oorlog.

Wordt overgegaan tot de oprichting van eene artillerie-compagnie, dan worden dienaangaande met betrekking tot de wapenen en het ledergoed door den Koning nadere bevelen gegeven.

§ 4. De administratie van de koloniale reserve wordt, voor zooveel in deze regeling niet anders is bepaald, geheel gevoerd overeenkomstig het Reglement, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 7 Februari 1886 N<sup>o</sup>. 14, en overeenkomstig de voorschriften tot uitvoering van dat Reglement gegeven of nog te geven door of vanwege den Minister van Oorlog, een en ander met inachtneming van het volgende:

a. bij toepassing van de artikelen 60, 61, 65, 66, 84, punt e, 91, punt c, 99, 117, 129, 130, 133, 134, 135, 149, 163, 172, 173, 175, 179, 209, punt a, b en g, 278, 307 en 309 van het administratiereglement treedt de Minister van Koloniën op in stede van den Minister van Oorlog;

b. met betrekking tot de koloniale reserve zijn de tweede alinea van art. 151 en voorts art. 304 van het Reglement niet toepasselijk;

c. de rekening en verantwoording van het korps wordt bij het Departement van Koloniën onderzocht, waarbij mutatis mutandis de regelen gelden vastgesteld in het zesde hoofdstuk van het meergenoemde Reglement, met



dien verstande, dat de Minister van Koloniën, dit noodig oordeelende, overleg met het Departement van Oorlog aan de verevening doet voorafgaan;

d. de opgaven benoodigd tot het aanhouden der stamboeken (art. 320 van het Reglement) worden bij het einde van elke drie maanden ook gezonden aan het Departement van Koloniën.

§ 5. Bijaldien de menagerekening slechts eene uitdeeling gedooft van minder dan vijftien cents per man en per dag, dan wordt hetgeen aan dat bedrag ontbreekt bijgepast ten laste van den lande.

§ 6. De gewone vergoedingen voor aanschaffing, vernieuwing, wijziging en onderhoud van kleeding en uitrusting, door onderofficieren en soldaten te genieten, worden bepaald als volgt:

| GRADEN.          | Toelage voor eerste uitrusting, (in guldens). |           | Dagelijksche toelage, (in centen). |                          |              |
|------------------|-----------------------------------------------|-----------|------------------------------------|--------------------------|--------------|
|                  | Onderofficieren.                              | Soldaten. | Adjutant-onderofficier.            | Overige onderofficieren. | De overigen. |
| Schrijvers.....  | 25                                            | 20        | —                                  | 13                       | 11           |
| mr. werklieden.. | —                                             | —         | —                                  | 13                       | 12           |
| De overigen....  | 32                                            | 26        | 35                                 | 15                       | 13           |

§ 7. De schadeloosstelling voor uniformverandering voor een officier van het leger hier te lande, die overgaat naar de koloniale reserve, wordt bepaald op tweehonderd gulden.

§ 8. De kosten van bureaubehoeften en worden vergoed naar reden van



- voor den commandeerenden officier *f* 300 's jaars;
- voor den commandant eener reconvalescenten-compagnie *f* 200 's jaars;
- voor de commandanten van elk der overige compagnieën, per compagnie *f* 75 's jaars;
- voor den kapitein- of luitenant-adjutant *f* 30 's jaars;
- voor den kapitein- of luitenant-kwartiermeester *f* 750 's jaars.

### Artikel III.

*De traktementen, toelagen, soldijen en gratificatiën.*

§ 1. De officieren der koloniale reserve genieten traktement, als volgt:

- luitenant-kolonel *f* 3400 (drie duizend vierhonderd gulden) 's jaars;
- majoor *f* 3000 (drie duizend gulden) 's jaars;
- kapitein *f* 2200 (twee duizend tweehonderd gulden) 's jaars;
- eerste-luitenant *f* 1400 (veertienhonderd gulden) 's jaars;
- tweede-luitenant *f* 1050 (duizend vijftig gulden) 's jaars;
- kapitein-kwartiermeester *f* 2200 (twee duizend tweehonderd gulden) 's jaars;
- eerste-luitenant-kwartiermeester *f* 1400 (veertienhonderd gulden) 's jaars;
- officier van gezondheid 1<sup>e</sup> klasse *f* 2400 (twee duizend vierhonderd gulden) 's jaars;
- officier van gezondheid 2<sup>e</sup> klasse *f* 1600 (zestienhonderd gulden) 's jaars;

De inkomsten van den militairen apothekersbediende worden, behoudens het bepaalde aan het slot van § 2, geregeld geheel in overeenstemming met hetgeen voor dergelijke apothekersbedienden bij het leger hier te lande geldt.

§ 2. Zij genieten bovendien toelagen naar den volgende maatstaf:

- de commandeerende officier *f* 1000 (duizend gulden) 's jaars;



de kapitein-adjutant *f* 800 (achthonderd gulden) 's jaars;  
 de luitenant-adjutant *f* 500 (vijfhonderd gulden) 's jaars;  
 de kapitein *f* 600 (zeshonderd gulden) 's jaars;  
 de eerste-luitenant *f* 400 (vierhonderd gulden) 's jaars;  
 de tweede-luitenant *f* 200 (tweehonderd gulden) 's jaars;  
 de kapitein-kwartiermeester *f* 800 (achthonderd gulden) 's jaars;

de eerste-luitenant-kwartiermeester *f* 500 (vijfhonderd gulden) 's jaars;

de officier van gezondheid 1<sup>e</sup> klasse *f* 600 (zeshonderd gulden) 's jaars;

de officier van gezondheid 2<sup>e</sup> klasse *f* 400 (vierhonderd gulden) 's jaars;

De militaire apothekersbediende geniet eene toelage naar reden van *f* 100 (honderd gulden) 's jaars.

§ 3. Aan den commandeerenden officier en aan den kapitein-adjutant kan bij gemeenschappelijke beschikking van de Ministers van Oorlog en van Koloniën de verplichting opgelegd worden een dienstpaard te houden, onder genot van fourage-geld.

§ 4. Uitgenomen het vaste personeel bij de reconvallescenten-compagnieën, en de reconvallescenten, geniet het personeel beneden den rang van officier soldij als volgt:

| GRADEN.                     | per dag in centen. |
|-----------------------------|--------------------|
| Adjutant-onderofficier..... | 225                |
| Sergeant-majoor.....        | 175                |
| Sergeant of fourier.....    | 100                |
| Korporaal-tamboer.....      | 80                 |
| Korporaal.....              | 50                 |
| Mr. geweermaker.....        | 90                 |
| Schoenmaker.....            | 40                 |
| Kleermaker.....             | 40                 |
| Soldaat.....                | 40                 |
| Tamboer.....                | 42                 |



§ 5. In verband met de tweede alinea van art. 1, § 13, ~~is~~ het Koninklijk besluit van 5 Maart 1888, N<sup>o</sup>. 17, niet van toepassing op militairen verbonden om den Staat der Nederlanden te dienen in of buiten Europa.

#### Artikel IV.

##### *Van de reconvallescenten in het bijzonder.*

§ 1. Alleen zij worden als reconvallescenten opgenomen, die zich schriftelijk verbinden:

a. voor zooveel betreft Nederlanders — om den Staat der Nederlanden, zoodra zij fysiek geschikt bevonden worden voor den actieven militairen dienst, gedurende ten minste vier jaar, of, indien nog militieplichten op hen rusten, gedurende zes jaar te zullen dienen als militair, zoowel in — als buiten Europa;

b. voor zooveel de overigen aangaat om den Staat der Nederlanden, zoodra zij fysiek geschikt bevonden worden voor den actieven dienst in Oost- of West-Indië, *aldaar*, als militair te zullen dienen, gedurende ten minste vier jaar, gerekend van en met den dag, waarop zij zich bij vertrek uit Nederland inschepen.

Voor niet Nederlanders geldt ook hier het bepaalde bij art. 1, § 7 punt b, laatste alinea.

§ 2. Bij het aangaan van de verbintenis in § 1 bedoeld, wordt den reconvallescent eene premie uitbetaald van f 20 (twintig gulden).

§ 3. De reconvallescent wordt, telkens na verloop van drie maanden, geneeskundig onderzocht, ten einde zekerheid te verkrijgen aangaande zijne al of niet geschiktheid voor den actieven militairen dienst. Blijkt bij zoodanige keuring, dat van zijne verdere verpleging geen voldoende verbetering van zijnen toestand is te verwachten, dan wordt hij van de verbintenis ontheven en geacht voortdurend ongeschikt te zijn voor den actieven militairen dienst.

Wijst de keuring uit dat de reconvallescent geschikt is



om den actieven militairen dienst te hervatten, dan gaat hij, — naar gelang hij de verbintenis aanging omschreven sub *a*, dan wel die omschreven sub *b* van art. IV, § 1, — over bij eene der valide compagnieën van het korps of bij het koloniaal werfdepot.

§ 4. Het geneeskundig onderzoek, bedoeld in artikel I, § 7, punt *a*, alsmede de keuringen bedoeld in art. IV, § 3, worden verricht door den bij de reconvalescenten-compagnie ingedeelden officier van gezondheid, in gemeenschap met een door den Minister van Oorlog aan te wijzen officier van gezondheid van het leger hier te lande. Bestaat er verschil van meening tusschen deze beide geneeskundigen, dan beslist de inspecteur van den geneeskundigen dienst der landmacht, na, zoo noodig, eene herkeuring te hebben bevolen.

§ 5. Kan een reconvalescent, na twee jaren bij de daartoe bestemde compagnie te zijn verpleegd, niet overgaan naar een der andere compagnieën van het korps of naar het koloniaal werfdepot, overeenkomstig de slot-alinea van § 3, dan wordt hij geacht voortdurend ongeschikt te zijn voor den actieven militairen dienst en van de verbintenis ontheven.

§ 6. Bij overgang overeenkomstig de slot-alinea van § 3, ontvangt de militair eene premie van *f* 30 (dertig gulden), uit te betalen volgens regelen nader door de Ministers van Koloniën en van Oorlog, bij gemeenschappelijke beschikking vast te stellen.

Bovendien wordt bij dien overgang te zijnen name een bedrag van *f* 150 (honderd vijftig gulden) ingelegd in 's Rijks postspaarbank, welke som verder wordt beheerd overeenkomstig regelen, door de Ministers van Koloniën en van Oorlog bij gemeenschappelijke beslissing vast te stellen. De inleg geschiedt onder zoodanig verband als de genoemde Ministers zullen bepalen.

§ 7. In verband met § 10 hierna, worden de gagementen en pensioenen van de reconvalescenten en van het vaste personeel eener reconvalescenten-compagnie, met



uitzondering van den adjudant-onderofficier-kwartiermeester, ten voordeele van den lande ingehouden.

Behoudens toepassing van § 9 hierna, geniet het vaste personeel:

1°. uitgezonderd den adjudant-onderofficier-kwartiermeester, eene bezoldiging, gelijk aan het normale gagementsbedrag voor elken graad vastgesteld bij art. 12 van het gagements-reglement, gearresteerd bij Koninklijk besluit van 24 Augustus 1875 N°. 42 (*Indisch Staatsblad* 1876 N°. 44); en

2°. daggeld als volgt:

de adjudant-onderofficier-kwartiermeester *f* 2 (twee gulden) daags;

de sergeant-majoor *f* 1 (een gulden) daags;

de sergeant of fourier *f* 0,60 (zestig cents) daags;

de korporaal *f* 0,25 (vijf en twintig cents) daags;

de soldaat of tamboer *f* 0,18 (achttien cents) daags.

§ 8. De reconvallescenten genieten daggeld als volgt:

een adjudant-onderofficier *f* 0,50 (vijftig cents) daags;

een sergeant-majoor *f* 0,35 (vijf en dertig cents) daags;

een sergeant of fourier *f* 0,25 (vijf en twintig cents) daags;

een korporaal *f* 0,15 (vijftien cents) daags;

een soldaat of tamboer *f* 0,10 (tien cents) daags;

§ 9. Wordt het vaste personeel, bij uitzondering, aangevuld door daarin personen op te nemen, die niet in het genot zijn van pensioen of gagement, wat alleen onder nadere goedkeuring van de Ministers van Oorlog en van Koloniën mag geschieden, dan worden hunne inkomsten door den Minister van Koloniën speciaal geregeld.

§ 10. Zoowel het vaste personeel bij de reconvallescenten-compagnieën, uitgenomen den adjudant-onderofficier-kwartiermeester, als de reconvallescenten zelve, worden gevoed overeenkomstig regelen nader door den Minister van Koloniën vast te stellen, en zulks geheel ten laste van den lande.

§ 11. De officier van gezondheid, ingeleeld bij eene reconvallescenten-compagnie, is belast met den geneeskun-



digen dienst bij die compagnie in zijn geheelen omvang, en is dienaangaande rechtstreeks verantwoording schuldig aan den commandant van het korps en aan den inspecteur van den geneeskundigen dienst der landmacht.

§ 12. In de kazerne, bestemd tot huisvesting der reconvalescenten-compagnie, wordt eene ziekenkamer ingericht en beheerd overeenkomstig regelen vast te stellen bij gemeenschappelijke beschikking van de Ministers van Oorlog en van Koloniën, derwijze, dat de officier van gezondheid bij de reconvalescenten-compagnie bevoegd zij, om op zijne verantwoordelijkheid kwartierzieken in de ziekenkamer te verplegen zoolang hij dit nuttig oordeelt.

§ 13. Overeenkomstig regelen, nader vast te stellen bij gemeenschappelijke beschikking van de Ministers van Oorlog en van Koloniën, wordt de gelegenheid geopend om de reconvalescenten, zooveel doenlijk, te verplegen in het herstellingsoord voor zieke militairen te Millingen.

§ 14. De inwendige dienst bij de reconvalescenten-compagnieën wordt — behoudens nadere goedkeuring door de Ministers van Oorlog en van Koloniën — door den commandant van het korps geregeld, voor zooveel noodig in overleg met de bij die compagnieën ingedeelde officieren van gezondheid.

Behoort bij Koninklijk besluit van 24 Augustus 1890 N<sup>o</sup>. 18.

Ons bekend,

*De Minister van Koloniën,*

(Get.) MACKAY.

*De Minister van Oorlog,*

(Get.) J. W. BERGANSIUS.

Is goedgevonden en verstaan:

Van deze Koninklijke beschikking aanteekening te houden.

Afschrift enz.



## BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 15.

BUITENZORG, 4 October 1892.

Gelet op het besluit van 28 October 1890 N<sup>o</sup>. 38;  
Gelezen de missive van den Minister van Koloniën  
van 29 Juli 1892, Lett. C, N<sup>o</sup>. 39/1568, daarbij ter ken-  
nismeming in afschrift aanbiedende het Koninklijk besluit  
van den 21<sup>sten</sup> dier maand N<sup>o</sup>. 26, luidende als volgt:

IN<sup>o</sup>. 26.

*In naam van Hare Majesteit WIL-  
HELMINA, bij de gratie Gods,  
Koningin der Nederlanden, Prinses  
van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.*

WIJ EMMA, *Koningin-Weduwe,  
Regentes van het Koninkrijk;*

Gezien de voorloopige regeling betreffende de oprichting  
en het beheer der Koloniale-Reserve, vastgesteld bij Ko-  
ninklijk besluit van 24 Augustus 1890 N<sup>o</sup>. 18;

Op de gemeenschappelijke voordracht van de Ministers  
van Koloniën en van Oorlog, dd. 7 Juli 1892 C N<sup>o</sup>. 14  
en van 16 Juli 1892, III<sup>e</sup> afdeeling N<sup>o</sup>. 63;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met wijziging in zooverre van de hooger genoemde  
voorloopige regeling, te bepalen als volgt:

1. bij den staf van het korps kan nog worden ingedeeld  
een sergeant-majoor of sergeant-gymnastiek- en scherm-  
meester;
2. bij dien staf kunnen twee schrijvers ingedeeld worden;
3. bij het vaste personeel eener reconvalescenten-  
compagnie kunnen slechts zes korporaals ingedeeld  
worden;
4. als reconvalescenten kunnen, bij wijze van uitzonde-  
ring met speciale machtiging van den Minister van  
Oorlog — na overleg met den Minister van Koloniën  
— ook gehuwden worden ingelijfd;



5. de soldij wordt vastgeteld: voor een sergeant-majoor, gijmnastiek- en schermmeester, op een gulden zestig cent daags; voor een sergeant gijmnastiek- en schermmeester, op een gulden vijf en dertig cent daags;
6. voor de aan scherpschutters toe te kennen geldelijke voordeelen en onderscheidingsteekenen gelden bij de Koloniale Reserve de voorschriften, die ter zake van kracht zijn, of worden bij het leger in *Nederlandsch-Indië*, echter met dien verstande, dat het onderscheidingsteeken door den man zelf bekostigd wordt.

De Ministers van Koloniën en van Oorlog zijn — ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

SOESTDIJK, den 21<sup>sten</sup> Juli 1892.

EMMA.

*De Minister van Koloniën,*

VAN DEDEM.

*De Minister van Oorlog,*

SEIJFFARDT.

Accordeert met het origineel:

*De Secretaris Generaal*

*bij het Departement van Koloniën,*

H. VAN DER WIJCK.

Is goedgevonden en verstaan:

Van deze Koninklijke beschikking aanteekening te houden.

Afschrift enz.

---

BESLUIT.

Nº. 4.

BUITENZORG, 19 October 1892.

Gelezen de missive van den Minister van Koloniën



wan 27 Juli 1892, lett. C, N<sup>o</sup>. 44/1546, daarbij ter uitvoering in afschrift aanbiedende zijne gemeenschappelijk met den Minister van Oorlog genomen beschikking van 110 Juni t. v. Litt. C N<sup>o</sup>. 45, strekkende tot uit-  
21 III<sup>e</sup> afdeeling, N<sup>o</sup>. 68, voering van artikel I § 13 der Voorloopige regeling betreffende de oprichting en het beheer der Koloniale Reserve, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 24 Augustus 1890 N<sup>o</sup>. 18 (Indisch besluit van 28 October 1890 N<sup>o</sup>. 38), luidende die ministerieele beschikking als volgt:

|                            |                                           |
|----------------------------|-------------------------------------------|
| Litt C                     | De Ministers van Koloniën en van Oorlog;  |
| N <sup>o</sup> . 45.       | Gezien art. I § 13 der Voorloopige        |
| —                          | regeling betreffende de oprichting en het |
| III <sup>e</sup> afdeeling | beheer der Koloniale Reserve, vastgesteld |
| N <sup>o</sup> . 68.       | bij Koninklijk Besluit van 24 Augustus    |
| —                          | 1890 N <sup>o</sup> . 18;                 |

Hebben goedgevonden te bepalen als volgt:

§. 1. Indien een militair, verbonden bij de Koloniale Reserve op den voet van artikel I, § 7, punt *a*, 1<sup>o</sup>, of punt *b* der hooger genoemde „Voorloopige Regeling” naar *Oost- of West-Indië* wordt uitgezonden, dan wordt hij bij het korps gevoerd als gedetacheerd naar *Oost- of West-Indië*, en omtrent hem, op den dag, waarop hij het korps verlaat, de volgende mutatie in het stamboek van het korps aangeteekend:

*a.* voor hem, die overgaat naar het Koloniaal Werfdepôt, ingevolge art. IV, § 3, 2<sup>e</sup> alinea, der Voorloopige Regeling, — het volgende:

„den.....gedetacheerd naar  $\frac{\text{Oost}}{\text{West}}$  *Indië*

en op dato, ter uitzending overgegaan naar het Koloniaal Werfdepôt”;

*b.* voor hem, die van de valide compagnieën rechtstreeks wordt uitgezonden, het volgende:

„den.....gedetacheerd naar  $\frac{\text{Oost}}{\text{West}}$  *Indië*



en op dato te.....overgegaan aan boord van het stoomschip.....”.

§ 2. De in § 1 bedoelde militairen bekomen in *Oost- of West-Indië* een algemeen stamboeknummer; doch daarachter wordt het stamboeknummer bij de Koloniale Reserve vermeld, bijv. als volgt: 31957/28 Kol. Reserve.

§ 3. Door de zorg van het Departement van Koloniën worden kwartaalsgewijze aan de Koloniale Reserve opgaven verstrekt:

a. van de data waarop en de schepen waarmede de in § 1 sub a genoemde militairen hunne bestemming volgen, waarna omtrent hen de mutatie in het stamboek wordt gesteld:

„den.....ingescheept te.....aan boord van het stoomschip.....”.

b. van de algemeene stamboeknummers, in *Oost- of West-Indië* gegeven, overeenkomstig § 2.

§ 4. De algemeene stamboeknummers, bedoeld in § 3, sub b, worden bij de Koloniale Reserve in het stamboek vermeld achter het stamboeknummer bij het korps, bijv. als volgt:

28/31957      Leger in O. I.  
Landmacht in W. I.

§ 5. Keert de militair bij de Koloniale Reserve terug, dan worden in het stamboek bij dit korps de mutatiën overgenomen van het uit *Oost- of West-Indië* met hem terugkomend stamboekextract, en daarna wordt de mutatie ingeschreven, hierna bedoeld in § 13.

§ 6. Door de zorg van het Legerbestuur in *Nederlandsch-Indië*, en van de Commandanten der troepen in *Suriname* en *Curaçao* worden kwartaalsgewijze aan het Departement van Koloniën opgaven gezonden van de algemeene stamboeknummers daar te lande, ingevolge § 2 gegeven.

§ 7. Door de zorg van het Legerbestuur in *Nederlandsch-Indië* en van de Commandanten der troepen in *Suriname* en *Curaçao* worden kwartaalsgewijze aan het Departement van Koloniën ingediend nominatieve opgaven, overeen-



komstig model A hierachter, van de militairen tot de Koloniale Reserve behorende, die in den loop van het kwartaal:

- 1°. op reis naar de Kolonie zijn overleden of vermits;
- 2°. aldaar zijn aangekomen;
- 3°. in de Kolonie zijn overleden of ontslagen, in het laatste geval met aanwijzing van de beschikking van den Minister van Koloniën, krachtens welke het ontslag werd verleend;
- 4°. van daar zijn vertrokken;
- 5°. zich aldaar, overeenkomstig art. I § 13 der Voorloopige Regeling hebben gereëngageerd.

Ten aanzien van de sub 3° en 5° aangeduide militairen bevatten de hooger bedoelde nominatieve opgaven ook alle mutatiën betreffende bevordering, terugstelling, verordeeling etc.

§ 8. De opgaven in § 7 omschreven worden door de zorg van het Departement van Koloniën ter kennis gebracht van de Koloniale Reserve, alwaar de noodige mutatiën in het stamboek worden ingeschreven, aangaande de in de § 1 en 2 vermelde categorieën van militairen.

Omtrent de in § 7 punt 5 vermelde categorie wordt bij de Koloniale Reserve in het stamboek in de 5° kolom ingeschreven de datum van het aangaan van het reëngement, en wel in de volgende bewoordingen:

„den.....gereëngageerd voor den tijd van.....jaren”.

§ 9. Indien een militair, behorende tot de Koloniale Reserve, herhaaldelijk wordt uitgezonden naar *Oost- of West Indië*, dan wordt hem aldaar telkens een nieuw algemeen stamboeknummer gegeven.

Bij de Koloniale Reserve wordt telkens het vorige nummer, hem ingevolge § 4 gegeven, zoodanig doorgeslagen, dat het leesbaar blijft, en vervolgens het nieuwe nummer daaronder gesteld op de wijze, als in genoemde § is aangegeven.

§ 10. Uit *Oost- of West Indië* wordt de militair, be-



hoorende tot de Koloniale Reserve, naar *Nederland* teruggezonden:

- a. bijaldien zijn gezondheidstoestand dit noodig maakt;
- b. met inachtneming van het bepaalde bij § 12, bijaldien zijn diensttijd expireert, en hij niet genegen is zich te reëngageeren;
- c. bijaldien hij, gerekend van en met den dag van inschepping naar de Kolonie, zes jaar onafgebroken buiten *Nederland* vertoefde;
- d. bijaldien hij zich zoodanig misdraagt, dat het Legerbestuur in *Nederlandsch-Indië*, — of de Commandant der troepen in *Suriname* of *Curaçao* — het noodig oordeelt hem met een briefje van ontslag uit de gelederen te doen verwijderen;
- e. bijaldien hij ingevolge rechterlijk vonnis is vervallen van den militairen stand of wel het recht mist om gedurende een bepaalden tijd bij de gewapende macht of als militair geëmploijeerde te dienen.

§ 11. Bijaldien een militair, behoorende tot de Koloniale Reserve, zich in *Oost- of West-Indië* bevindt vier maanden voor het expineeren van zijne dienstverbintenis, dan wordt hij naar *Nederland* teruggezonden, tenzij hem vergund wordt zich te reëngageeren en hij zich hiertoe genegen verklaart.

Ingeval van reëngagement blijft hij in geen geval langer dan zes jaar onafgebroken in de Kolonie, gerekend van en met den dag zijner inschepping tot vertrek derwaarts.

Reëngageert hij zich niet, dan keert hij naar *Nederland* terug uiterlijk twee maanden vóór de expiratie van het dienstverband.

§ 12. Bij terugzending naar *Nederland* worden de militairen, behoorende tot de Koloniale Reserve, door de Subsistenten kaders steeds vermeld op een afzonderlijken inscheppingsstaat, die op de eerste bladzijde in den rechter bovenhoek het opschrift draagt „Koloniale Reserve” en vergezeld gaat:

- 1°. voor zooveel de in § 10 sub a genoemde militairen



aangaat, van het geneeskundig attest der keurings-commissie, en

2°. voor alle daarop voorkomende militairen bovendien, van:

- a. een extract stamboek;
- b. een extract-strafregister;
- c. alle den man eventueel toebehoorende particuliere bescheiden.

§ 13. In *Nederland* teruggekeerd, wordt de militair behorende tot de Koloniale Reserve, tenzij hij terugkeere op grond van artikel 10 punt e, ingevolge telkens door of van wege den Minister van Koloniën aan den Commissaris van afmonstering ter plaatse van aankomst te geven bevelen, door dezen gedirigeerd op een der onderdeelen van de Koloniale Reserve, welker Commandant tevens door of van wege den Minister van Koloniën — voor zooveel noodig na overleg met den Minister van Oorlog, van instructiën wordt voorzien.

De mutatie in het stamboek luidt als volgt:

„Den.....ontscheept te.....en op dato terug in de sterkte van het korps.”

Keert de militair terug uit *Oost- of West-Indië* op grond van § 10 punt e dan wordt hij bij aankomst in *Nederland* door de zorg van het Departement van Koloniën overgegeven aan de Justitie of wel door bemiddeling van den Commissaris van afmonstering gedirigeerd op een der onderdeelen van de Koloniale Reserve, ten einde aldaar ingevolge telkens door of van wege den Minister van Koloniën, voor zooveel noodig in overleg met den Minister van Oorlog te geven instructiën, uit den dienst verwijderd te worden.

's GRAVENHAGE, den  $\frac{10^{\text{en}}}{21^{\text{en}}}$  Juni 1892.

*De Minister van Koloniën,*

VAN DEDEM.

*De Minister van Oorlog,*

SEIJFFARDT.







## BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 16.

BUITENZORG, 1 December 1892.

Gelet op het besluit van 28 October 1890 N<sup>o</sup>. 38, waarbij o. m. aantekening is gehouden van het Koninklijk besluit van 24 Augustus t. v. N<sup>o</sup>. 18, tot vaststelling van eene voorloopige regeling betreffende de oprichting en het beheer van eene Koloniale reserve;

Gelezen de missive van den Minister van Koloniën van 14 Januari 1891, lett. C, N<sup>o</sup>. 23/89, daarbij — onder aanbieding van een afschrift van het Koninklijk besluit van 30 December 1890 N<sup>o</sup>. 21 tot regeling van de gaggementsvooruitzichten der mindere militairen bij de Koloniale reserve, — verzoekende aan deze Koninklijke beschikking de in Indië vereischte uitvoering te geven, inadat bij gemeenschappelijke beschikking van de Ministers van Koloniën en van Oorlog de regelen zouden zijn vastgesteld betreffende het beheer dat in Indië zal zijn te voeren over aldaar in de sterkte gebracht personeel der Koloniale reserve;

Nog gelet op het besluit van 19 October 1892 N<sup>o</sup>. 4, waaruit blijkt dat hoogerbedoelde gemeenschappelijke beschikking genomen, — en daarvan aantekening gehouden is;

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Van hoogerbedoeld Koninklijk besluit van 30 December 1890 N<sup>o</sup>. 21 aantekening te houden;

houdende deze beschikking als volgt:

N<sup>o</sup>. 21.

*In naam van Hare Majesteit*  
WILHELMINA, *bij de gratie*  
*Gods, Koningin der Nederlanden,*  
*Prinses van Oranje-Nassau*  
*enz., enz., enz.*

WIJ EMMA, *Koningin-Weduwe,*  
*Regentes van het Koninkrijk.*

Gezien het Koninklijk besluit van 24 Augustus 1890



Nº. 18, tot vaststelling van eene voorloopige regeling, betreffende de oprichting en het beheer van eene *Koloniale reserve*.

Nog gezien artikel 1 van het Koninklijk besluit dd. 24 Augustus 1875, Nº. 42 (Indisch Staatsblad 1876 Nº. 44) tot vaststelling van een reglement op het toekennen van gagement aan de Europeesche militairen beneden den rang van officier bij de landmacht in *Nederlandsch-Indië* en aan de hun gelijkgestelde militaire personen.

Op de gemeenschappelijke voordracht van de Ministers van Koloniën en van Oorlog dd.  $\frac{10 \text{ October}}{10 \text{ October}} 1890$ ,

Litt. C  
III afd. Nº.  $\frac{52}{45}$ ;

Den Raad van State gehoord, advies van den 9<sup>den</sup> December 1890 Nº. 9;

Gezien het nader gemeenschappelijke rapport van de voormelde Ministers dd.  $\frac{17 \text{ December}}{23 \text{ December}} 1890$ , Litt. C  
III afd.

Nº.  $\frac{18}{22}$ ;

Hebben goedgevonden en verstaan; met afwijking van artikel 1 voormeld te bepalen als volgt:

#### Artikel 1.

Op de militairen beneden den rang van officier, behorende tot de Koloniale reserve, zijn niet-toepasselijk de artikelen 3 en 5, noch de slotalinea van artikel 4 van het hooger aangehaalde gagementsreglement.

Zij, die tijdelijk fysiek ongeschikt bevonden worden voor alle militaire diensten, worden geplaatst als reconvalescent bij eene reconvalescentencompagnie, en behandeld op den voet van § 3 en 5 van artikel IV der voorloopige regeling, betreffende de oprichting en het beheer der Koloniale reserve.



## Artikel 2.

Behoudens de uitzonderingen, hierna in artikel 3, 4 en 5 gesteld, bedraagt het gagement, toe te leggen aan een militair beneden den rang van officier, behoorende tot de Koloniale reserve, tien ten honderd meer, dan hem zou kunnen ten deel vallen door eenvoudige toepassing van het hooger genoemde gagementsreglement, doch alleen: als hij den dienst verlaat wegens ziels- of lichaamsgebreken; of wel:

aa op andere gronden rechthebbende op gagement, den vollen ouderdom van zes en veertig jaren heeft bereikt en dertig of meer voor gagement geldende dienstjaren kan in rekening brengen.

## Artikel 3.

Bijaldien een militair beneden den rang van officier, behoorende tot de Koloniale reserve, door toepassing van de bepalingen omtrent het verleen van pensioenen aan de militairen van het Leger hier te lande, voortdurend een hooger jaarlijksch inkomen zou genieten, dan hem zou ten deel vallen door toepassing van artikel 2 van Ons tegenwoordig besluit dan wordt zijn gagement op dat hoogere bedrag vastgesteld.

## Artikel 4.

De artikelen 2 en 3 van dit Ons besluit zijn niet toepasselijk op reconvalescenten, die alleen als zoodanig tot de Koloniale reserve hebben behoord.

## Artikel 5.

Ons tegenwoordig besluit is mede van toepassing op het vaste personeel der reconvalescentencompagnieën, echter met dien verstande, dat de gunstige bepalingen van artikel 2 en 3 alleen gelden voor militairen die minstens een jaar onafgebroken tot dat personeel hebben behoord.



Nº. 18, tot vaststelling van eene voorloopige regeling, betreffende de oprichting en het beheer van eene *Koloniale reserve*.

Nog gezien artikel 1 van het Koninklijk besluit dd. 24 Augustus 1875, Nº. 42 (Indisch Staatsblad 1876 Nº. 44) tot vaststelling van een reglement op het toekennen van gagement aan de Europeesche militairen beneden den rang van officier bij de landmacht in *Nederlandsch-Indië* en aan de hun gelijkgestelde militaire personen.

Op de gemeenschappelijke voordracht van de Ministers van Koloniën en van Oorlog dd.  $\frac{10 \text{ October}}{10 \text{ October}} 1890$ ,

Litt. C  
III afd. Nº.  $\frac{52}{45}$ ;

Den Raad van State gehoord, advies van den 9den December 1890 Nº. 9;

Gezien het nader gemeenschappelijke rapport van de voormelde Ministers dd.  $\frac{17 \text{ December}}{23 \text{ December}} 1890$ , Litt. C  
III afd.

Nº.  $\frac{18}{22}$ ;

Hebben goedgevonden en verstaan; met afwijking van artikel 1 voormeld te bepalen als volgt:

#### Artikel 1.

Op de militairen beneden den rang van officier, behorende tot de Koloniale reserve, zijn niet toepasselijk de artikelen 3 en 5, noch de slotalinea van artikel 4 van het hooger aangehaalde gagementsreglement.

Zij, die tijdelijk fysiek ongeschikt bevonden worden voor alle militaire diensten, worden geplaatst als reconvalescent bij eene reconvalescentencompagnie, en behandeld op den voet van § 3 en 5 van artikel IV der voorloopige regeling, betreffende de oprichting en het beheer der Koloniale reserve.



## Artikel 2.

Behoudens de uitzonderingen, hierna in artikel 3, 4 en 5 gesteld, bedraagt het gagement, toe te leggen aan een militair beneden den rang van officier, behoorende tot de Koloniale reserve, tien ten honderd meer, dan hem zou kunnen ten deel vallen door eenvoudige toepassing van het hooger genoemde gagementsreglement, doch alleen:

- a. als hij den dienst verlaat wegens ziels- of lichaamsgebreken; of wel:
- b. op andere gronden rechthebbende op gagement, den vollen ouderdom van zes en veertig jaren heeft bereikt en dertig of meer voor gagement geldende dienstjaren kan in rekening brengen.

## Artikel 3.

Bijaldien een militair beneden den rang van officier, behoorende tot de Koloniale reserve, door toepassing van de bepalingen omtrent het verleenen van pensioenen aan de militairen van het Leger hier te lande, voortdurend een hooger jaarlijksch inkomen zou genieten, dan hem zou ten deel vallen door toepassing van artikel 2 van Ons tegenwoordig besluit dan wordt zijn gagement op dat hoogere bedrag vastgesteld.

## Artikel 4.

De artikelen 2 en 3 van dit Ons besluit zijn niet toepasselijk op reconvalescenten, die alleen als zoodanig tot de Koloniale reserve hebben behoord.

## Artikel 5.

Ons tegenwoordig besluit is mede van toepassing op het vaste personeel der reconvalescentencompagnieën, echter met dien verstande, dat de gunstige bepalingen van artikel 2 en 3 alleen gelden voor militairen die minstens zes jaar onafgebroken tot dat personeel hebben behoord.



## Artikel 6.

Alle uitgaven krachtens dit Ons besluit te doen, worden gebracht ten laste van de begrooting van *Nederlandsch-Indië*.

De Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Minister van Oorlog en aan de Algemeene Rekenkamer.

's GRAVENHAGE, den 30<sup>sten</sup> December 1890.

E M M A.

*De Minister van Koloniën,*

MACKAY.

*De Minister van Oorlog,*

J. W. BERGANSIUS.

Accordeert met het origineel:

*De Secretaris-Generaal*

*bij het Departement van Koloniën,*

H. VAN DER WIJCK.

Afschrift enz.

N<sup>o</sup>. 4350.

SCHUTTERIJEN. *Beenbekleeding van de officieren bij de „—“.*

BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 3.

BUITENZORG, 11 October 1890.

Gelezen enz.;

Is goedgevonden en verstaan:

Aan de officieren bij de Schutterijen in *Nederlandsch-Indië* te vergunnen om bij gelegenheden buitendienst, zoomede in zoogenaamde kleine diensten buiten de gelederen, daaronder niet begrepen officiële presentatiën en gelegenheden, waarbij de officieren „en corps” verschijnen,



een blauw laken pantalon te dragen met roode uitmonstering, volgens model als voor de officieren van het Leger is bepaald.

Extract enz.

---

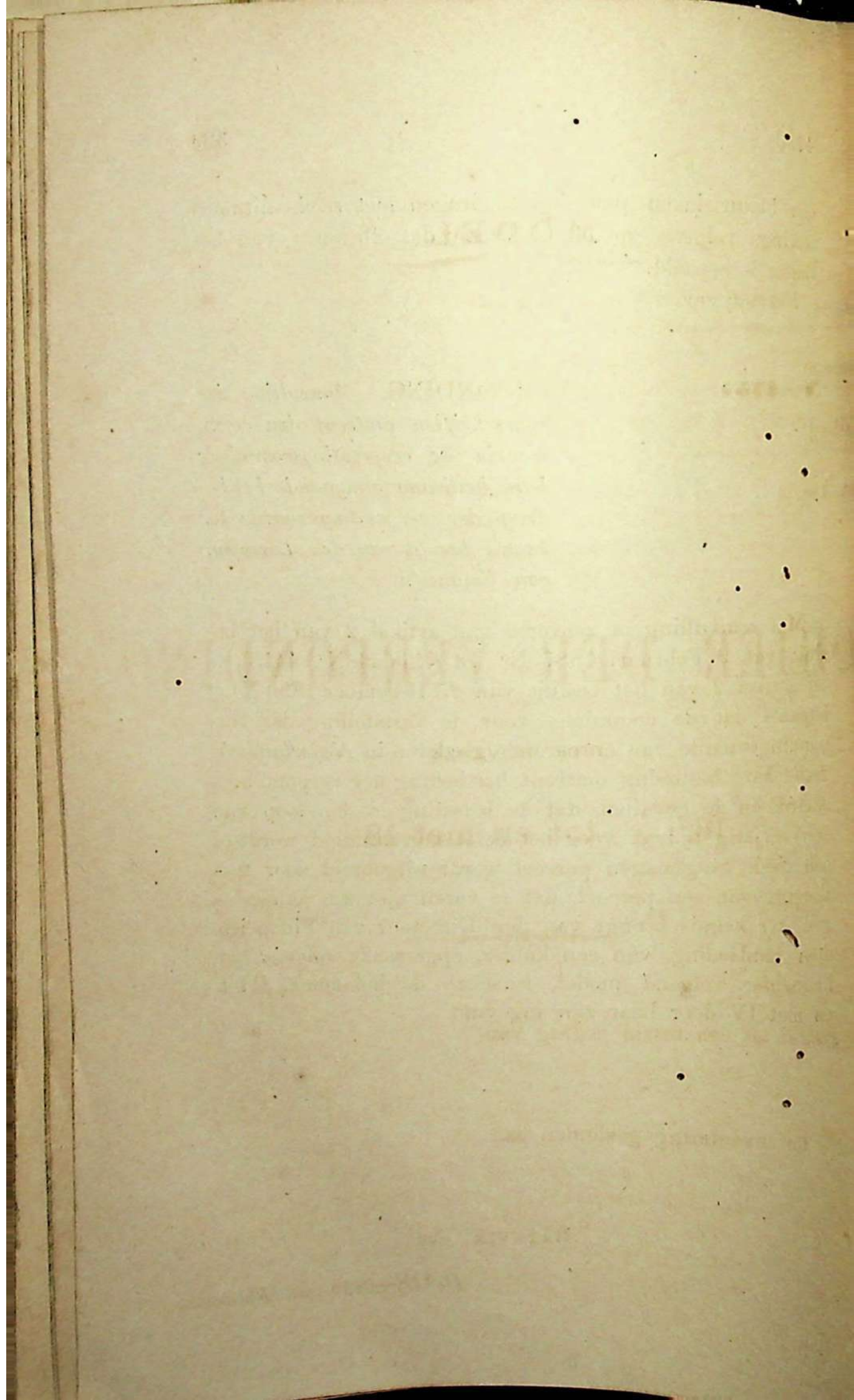
**Nº. 4751.**

**VERPONDING.** *Aanvulling der voorschriften omtrent den vorm, waarin de verpondingscommissie hare beslissing aangaande het bedrag der verpondingswaarde ter kennis brengt van den Directeur van Financiën.*

Met aanvulling in zooverre van artikel 2 van het besluit van 9 Februari 1887 Nº. 18 (Bijblad Nº. 4413), is bij artikel 2 van het besluit van 23 December 1890 Nº. 9 bepaald dat de commissie voor de vaststelling der verpondingswaarde van onroerende goederen in *Nederlandsch-Indië* hare beslissing omtrent het bedrag der verpondingswaarde in de gevallen, dat de belasting in den loop van een vijfjarig tijdvak voor het eerst verschuldigd wordt of een reeds aangeslagen perceel wordt uitgebreid door toevoeging van een perceel, dat te voren niet was aangeslagen, ter kennis brengt van den Directeur van Financiën door aanbieding van een kohier, opgemaakt volgens het hierachter volgend model, waarvan de kolommen I tot en met IV door haar zijn ingevuld.

---







MODEL.

maer

deentie

teeling

des kas te

BOEK DER VERPONDING

OVER DE JAREN

18 tot en met 18



Vastgesteld tot een totaal bedrag van

en ter invordering gezonden aan

BATAVIA, den

*De Directeur van Financiën,*



| I.                 | II.                                                                               | III.                                                      | IV.                | V.                                              | VI.                                                     |
|--------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|--------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|
| Verpondingsnummer. | Plaatselijke benaming<br>van<br>Wijk, Buurt, Plein,<br>Straat, Gang of<br>Gracht. | Naam<br>en<br>voornamen<br>van den<br>belastingschuldige. | Verpondingswaarde. | Bedrag der verschuldigde<br>belasting per jaar. | Bedrag der over het jaar 18<br>verschuldigde belasting. |
|                    |                                                                                   |                                                           |                    |                                                 | 18                                                      |
|                    |                                                                                   |                                                           |                    |                                                 | Bedrag<br>der<br>betaalde<br>belasting                  |
|                    |                                                                                   |                                                           |                    |                                                 | Datum<br>van betaling.                                  |
|                    |                                                                                   |                                                           |                    |                                                 | 1e se-<br>mester.                                       |
|                    |                                                                                   |                                                           |                    |                                                 | 2de se-<br>mester.                                      |







N<sup>o</sup>. 4752.

REISREGLEMENT. *Voorloopige voorziening in de behoefte aan regelingen, noodig in verband met het nieuwe reisreglement in Staatsblad 1890 No. 209.*

## BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 13.

BUITENZORG, 20 Februari 1891.

Gelezen enz.;

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Te bepalen dat alle bestaande voorschriften betreffende verstrekking van transportmiddelen en tegemoetkoming in reis- en verblijfkosten aan burgerlijke landsdienaren in deze gewesten, voor zoover die niet bepaald in strijd zijn met het bij Koninklijk besluit van 27 Augustus 1890 N<sup>o</sup>. 22 (Indisch Staatsblad N<sup>o</sup>. 209) vastgesteld nieuw Reglement op het reizen in *Nederlandsch-Indië* van Europeesche burgerlijke landsdienaren en andere personen, voorloopig van kracht blijven.

Afschrift enz.

N<sup>o</sup>. 4753.

BARISAN. MADOERA. *Regeling der positie van de kapiteins-instructeur bij de korpsen barisan op Madoera.*

## BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 14.

BUITENZORG, 23 Februari 1891.

Gelezen enz.;

Is goedgevonden en verstaan:

Te bepalen:

I. dat de kapiteins-instructeur bij de korpsen Barisan te *Bangkalan*, *Pamekasan* en *Soemenep* tevens als plaatselijk militaire commandanten worden aangemerkt;

II. enz.

Extract enz.



N<sup>o</sup>. 4754.

GRONDEN. ERFPACHT.

BOSCHWEZEN. *Reservee-  
ring van bosch rondom bronnen  
en langs waterstroomen bij uit-  
gifte van gronden in erfpacht.*

## CIRCULAIRE.

Aan  
de Residenten op Java.

N<sup>o</sup>. 1689.

BATAVIA, 3 April 1891.

Bij de examinatie van verschillende aanvragen om afstand in erfpacht van woeste gronden bleken de adviezen van den betrokken Houtvester, opgemaakt naar aanleiding van de in het slot van de dezerzijdsche Circulaire van 12 December a<sup>o</sup>. p<sup>o</sup>. N<sup>o</sup>. 6531 (1) vervatte uitnoodiging steeds alleen betrekking te hebben op de in de stukken van het onderzoek genoemde bronnen en rivieren.

Vermits evenwel de mogelijkheid niet is uitgesloten dat nog andere wateren, behalve die welke aan de Commissie en aan den Houtvester bekend zijn, op de gronden voorkomen, hetgeen vooral bij uitgestrekte perceelen in afgelegen streken welke met zwaar bosch zijn begroeid, het geval zou kunnen zijn, behoort door de betrokken ambtenaren van het boschwezen *in het algemeen* te worden verklaard:

- 1<sup>o</sup>. of er al dan niet noodzakelijkheid bestaat om de, in gevolge artikel 2 van Staatsblad 1890 N<sup>o</sup>. 115 te reserveeren boschstrooken, van de erfpacht uit te sluiten;
- 2<sup>o</sup>. of, voor zoover de betrekkelijke strooken grond van bosch ontbloomt zijn, reboisatie dier strooken wenschelijk wordt geacht.

Blijkt uit het voorafgaande de bedoeling, om in de verklaring van den Houtvester niet alleen te doen begrijpen *alle* bronnen en rivieren welke op het aangevraagd

(1) Bijblad No. 4581.



complex voorkomen, maar ook tevens die welke *daarlangs* stroomen, zulks belet natuurlijk niet om, wegens bijzondere redenen, met name te noemen bronnen en rivieren van dien maatregel des noodig te doen uitzonderen.

Ten overvloede merk ik op dat het bedoeld onderzoek voor zoover dat nog niet heeft plaats gehad eveneens behoort te geschieden ten aanzien van aanvragen waarop reeds eene voorloopige beschikking van de Regeering werd verkregen.

Wat aangaat de perceelen waarvan toezegging in erfpacht heeft plaats gehad onder voorwaarde van uitsluiting der daarover of *daarlangs* stroomende bronnen of rivieren vestig ik er Uwe aandacht op dat daarvan kan worden afgeweken bijaldien die uitsluiting door den Houtvester onnoodig wordt geoordeeld.

Aan den definitieven afstand zal evenwel het beding worden verbonden, dat niet worde weggekapt het houtgewas, vallende in de termen van artikel 2 van Staatsblad 1890 N<sup>o</sup>. 115.

*De Directeur van  
Binnenlandsch Bestuur,*

Bij afwezen:

*De Secretaris,*

VAN RAVENSWAAL.

N<sup>o</sup>. 4755.

BARISAN. MADOERA. *Reglement voor de korpsen Barisan van Madoera.*

Bij artikel II, § I, van het besluit van 4 April 1891 N<sup>o</sup>. 12 is, met buitenwerkingstelling van alle voor de korpsen Barisan van *Madoera* geldende voorschriften, een reglement voor die korpsen vastgesteld, dat, na de daarin bij artikel I van het besluit van 22 September 1892 N<sup>o</sup>. 2 ~~ex~~ bij artikel II van het besluit van 18 Maart 1893 N<sup>o</sup>. 14 gebrachte wijzigingen, luidt als volgt:

B. 19 Jan 1904  
no 1

G.B. 15 Juni 1904  
no 9.



REGLEMENT  
VOOR DE  
KORPSEN BARISAN VAN MADOERA.

*is besluit n. 3. n.  
Korpsen Kon.  
inrichting van  
zantel.*

*M 12 G. S. 29-04-  
- 207.*

HOOFDSTUK I.

*Formatie, bestemming, toezicht en inspectiën.*

Art. 1.

Op het eiland *Madoera* worden drie korpsen Infanterie Barisan in stand gehouden, waarvan:

één gelegerd te *Bangkalan*,  
" " " *Pamekasan* en  
" " " *Soemenep*.

Het korps te *Bangkalan* bestaat uit den staf en vier compagnieën, die te *Pamekasan* en te *Soemenep* elk uit den staf en twee compagnieën.

De samenstelling dier korpsen is aangegeven op den aan dit reglement gehechten formatiestaat (bijlage L<sup>a</sup>. A).

Art. 2.

De korpsen Barisan zijn bestemd:

in de eerste plaats tot handhaving van orde en rust op het eiland *Madoera*, indien de gewone middelen van politie te kort schieten;

in de tweede plaats om bij oorlogen of expeditiën hetzij zelfstandig, hetzij in vereeniging met korpsen van het Leger voor militaire doeleinden te worden aangewend.

In gewone tijden is aan de korpsen Barisan opgedragen het bewaken der landskassen, gevangenissen en Gouvernements pakhuizen op hunne standplaatsen en het escorteeren van gevangenen en transporten, waarbij militair geleide noodig is.



## Art. 3.

De Resident van *Madoera* heeft het toezicht over de korpsen Barisan in zijn gewest.

Dit toezicht strekt zich niet uit tot die gedeelten der korpsen, waarover bij mobilisatie buiten het gewest wordt beschikt.

## Art. 4.

Jaarlijks wordt door den Commandant der 3<sup>de</sup> Militaire Afdeeling op *Java* eene algemeene inspectie over de korpsen Barisan gehouden.

Hij overtuigt zich bij die inspectie van de strijdvaardigheid der korpsen, en van de behoorlijke opvolging en naleving van de reglementen en voorschriften.

Indien de afdeelingscommandant zulks noodig acht, kan hij op onverwachte tijden buitengewone inspectiën houden. Hiervan wordt onder opgaaf der redenen en met verzoek om goedkeuring, kennis gegeven aan het Departement van Oorlog.

Van zijne bevinding, zoowel bij de algemeene als bij de buitengewone inspectiën, wordt door hem aan het Departement van Oorlog gerapporteerd en tevens aan den Resident van *Madoera* schriftelijk mededeeling gedaan.

Voorstellen, die een gevolg zijn van zijne inspectiën worden door den afdeelingscommandant, na overleg met den Resident van *Madoera*, aan het Departement van Oorlog aangeboden.

Wanneer eene inspectie door den Gewestelijken Artillerie-Commandant of door den Inspecteur der draagbare wapenen over de bij de korpsen Barisan in gebruik zijnde wapening noodig is, geschiedt de opdracht daartoe, op machtiging van het Departement van Oorlog, door den Chef van het Wapen der Artillerie.



## HOOFDSTUK II.

*Leiding en bevelvoering.*

## Art. 5.

Voor de leiding en oefening wordt aan ieder der korpsen Barisan één kapitein en eenige onderofficieren van het Wapen der Infanterie van het Leger toegevoegd, te weten, voor het korps te:

*Bangkalan* 1 sergeant-majoor, 2 sergeanten;

*Pamekasan* 1 sergeant-majoor, 1 sergeant;

*Soemenep* 1 sergeant-majoor, 1 sergeant.

Deze officieren en onderofficieren „Instructeurs” worden aangewezen door het Departement van Oorlog, en bij het Leger gevoerd „voor memorie.”

## Art. 6.

De korpsen worden door hunne eigene officieren gecommandeerd.

In alles wat den dienst in het algemeen, de oefeningen en het opleggen van straffen betreft, handelen de commandanten van de korpsen in overleg met de Kapiteins-Instructeurs.

De compagniescommandanten zijn voor alles wat hunne compagnieën betreft en de luitenants-adjudanten voor alles wat de staven der korpsen aangaat verantwoordelijk aan de korpscommandanten.

## HOOFDSTUK III.

*Aanstelling, bevordering, op non-activiteitstelling en ontslag van officieren.*

## Art. 7.

De officieren worden benoemd, bevorderd, op non-activiteit gesteld en ontslagen door den Gouverneur-Generaal.



De commandeerende officieren der korpsen doen daartoe in overleg met de Kapiteins-Instructeurs eene voordracht aan den Resident van *Madoera*, die, door tusschenkomst van den Commandant der 3<sup>de</sup> Militaire Afdeeling op *Java*, den Commandant van het Leger en den Directeur van Binnenlandsch Bestuur, een gemotiveerd voorstel doet aan de Regeering.

De voordracht van den korpscommandant geschiedt bij een staat in duplo, waarbij worden overgelegd extracten stam- en strafboek van den betrokken persoon, zoomede in geval van benoeming of bevordering een vacature-staat, en bij benoeming ook het proces-verbaal bedoeld in art. 10.

Art. 8.

Bij de voordracht tot benoeming moet gelet worden op gedrag, karakter, vakkennis, intellectueele ontwikkeling en levenswandel.

Art. 9.

Om voor benoeming tot 2<sup>en</sup> luitenant in aanmerking te komen, moet aan de volgende eischen worden voldaan:

- a. uitmuntend gedrag, onbesproken levenswandel en onthouding van het gebruik maken van opium;
- b. in den regel een dienstdienst bij het korps van minstens vier jaren, waarvan minstens twee jaren als onderofficier;
- c. theoretische kennis van de recruten- en compagnie-school, het voorschrift betreffende de wapening en de munitie en het schietvoorschrift voor het Wapen der Infanterie;
- d. praktische toepassing van voornoemde reglementen, zoomede van het reglement op den inwendigen- en dat op den garnizoensdienst, en van het voorschrift op den velddienst;
- e. het spreken van de Maleische taal; het lezen en schrijven dier taal met latijnsche karakters;
- f. de vier hoofdbewerkingen der cijferkunst met geheele getallen.



## Art. 10.

Het onderzoek naar de bekwaamheid van onderofficieren, die voor eene benoeming tot 2<sup>en</sup> luitenant in aanmerking komen, geschiedt door eene commissie, bestaande uit den Kapitein-Instructeur als voorzitter en twee door den korpscommandant aan te wijzen kapiteins als leden.

De commissie maakt van hare bevinding proces-verbaal op en zendt dit stuk ter kennisneming aan den korpscommandant.

## Art. 11.

De bevordering van officieren tot een hooger rang geschiedt naar rang en ancienniteit.

Bij vacature in een hooger rang komt de oudste officier in rang van den rang, naast voorgaande aan dien waarin de vacature is ontstaan, voor bevordering in aanmerking, indien hij bij een onberispelijk gedrag, genoegzamen dienstijver, de vereischte kunde en de volkomen geschiktheid voor den hooger rang bezit.

## Art. 12.

Voor den kapiteinsrang wordt vereischt, behalve hetgeen vermeld is in art. 9, voldoende theoretische en practische kennis van de bataljonschool om bij exercitiën in die school als compagniescommandant te kunnen optreden, en van de aanvoering van eene compagnie in het gevecht.

Voor den hoofdofficiersrang, voldoende theoretische en practische kennis van de bataljonsschool en van de aanvoering van het bataljon in het gevecht.

## Art. 13.

Van af de benoeming tot 2<sup>en</sup> luitenant dienen de officieren zonder verband.



## Art. 14.

Bij benoeming tot 2<sup>en</sup> luitenant wordt de voor de officieren der landmacht vastgestelde eed, op de voor Inlandsche officieren gebruikelijke wijze, in de Maleische of Madoereesche taal afgelegd, en daarvan proces-verbaal opgemaakt in duplo, waarvan één exemplaar wordt gezonden aan het Departement van Oorlog en één bij het korps blijft berusten.

## Art. 15.

Officieren worden op nonactiviteit gesteld:

- 1<sup>e</sup>. bij tijdelijke ongesteldheid welke hen langer dan zes maanden ongeschiktheid maakt om dienst te doen;
- 2<sup>e</sup>. na veroordeeling tot wegzending naar een oord van ballingschap of gevangenisstraf voor langer dan twee maanden, indien geen ontslag uit den dienst wordt verleend;
- 3<sup>e</sup>. bij terugkomst uit krijgsgevangenschap; wanneer geene vacatures in den door hen bekleeden rang bestaan;
- 4<sup>e</sup>. op verzoek.

In de sub 1 en 3 bedoelde gevallen en na terugkomst uit balling- of gevangenschap indien geene vacatures bestaan, wordt het nonactiviteitstraktement voor niet langer dan één jaar genoten; in het sub 4 bedoelde geval wordt nonactiviteit alleen verleend buiten bezwaar van den lande.

## Art. 16.

Aan officieren kan o. m. in de navolgende gevallen ontslag worden verleend:

- a. op verzoek, behoudens het bepaalde bij artikel 95;
- b. wegens lichamelijke ongeschiktheid voor den actieven dienst te velde, blijkende uit een geneeskundig onderzoek van den betrokken geneesheer;
- c. wegens meer dan twintigjarigen dienst;
- d. wegens ongeschiktheid;
- e. wegens handelingen, verrichtingen of gedragingen welke een ontslag wenschelijk maken.



Het ontslag kan zijn eervol of oneervol ter beslissing van den Gouverneur-Generaal.

#### HOOFDSTUK IV.

*Aanneming en ontslag van onderofficieren en minderen.*

##### Art. 17.

Bij de korpsen Barisan worden slechts Madoereezen, die zich vrijwillig aanmelden, tot dienstneming toegelaten.

De aanneming geschiedt door den korpscommandant.

De vereischten voor aanneming zijn:

- a. goed gedrag;
- b. lichamelijke geschiktheid voor den actieven dienst te velde;
- c. lengte van minstens 1.55 M.;
- d. leeftijd van 18 tot 30 jaren.

##### Art. 18.

Het onderzoek naar de lichamelijke geschiktheid voor den actieven dienst te velde geschiedt door den geneesheer, aan wien de geneeskundige behandeling bij het korps is opgedragen (art. 62), overeenkomstig hetgeen ter zake voor het Leger is voorgeschreven.

##### Art. 19.

Bij goedkeuring wordt eene verbintenis aangegaan voor den tijd van vijf jaren, en daarvoor eene premie uitbetaald van f 10 (tien gulden).

##### Art. 20.

Reëngagementen kunnen, na gebleken fysieke geschiktheid voor den actieven dienst te velde, aangegaan worden voor den tijd van vijf of twee jaren en in bijzondere gevallen, ter beoordeeling van den korpscommandant, ook voor één jaar.

De reëngagementspremie bedraagt f 2 (twee gulden) voor elk jaar waarvoor een verband wordt gesloten.



## Art. 21.

Bij het aangaan van een engagement of reëngagement wordt eene akte opgemaakt, volgens het model in bijlage L<sup>a</sup>. B.

## Art. 22.

Indien Barisans in actieven dienst zich verbinden bij het Leger, wordt de hun toekomende premie verminderd met f 2 voor ieder jaar, dat zij nog als Barisan dienstplichtig zijn.

## Art. 23.

Bij overgang naar of dienstneming bij het Leger worden de dienstjaren, onder de werking van dit reglement, als Barisan doorgebracht, in rekening gebracht voor de toekenning van militair gagement, overeenkomstig de dien-aangaande bestaande of nader vast te stellen bepalingen.

## Art. 24.

Ontslag uit het korps wordt gegeven:

- a. wegens expiratie van het aangegaan verband, indien een reëngagement niet verlangd of wenschelijk geacht wordt;
- b. wegens lichamelijke ongeschiktheid voor den actieven dienst te velde, blijkende uit een geneeskundig onderzoek van den betrokken geneesheer;
- c. aan Barisans, die onwillig of onhandelbaar zijn, of zich aan aanhoudend wangedrag schuldig maken en op wie alle middelen van correctie zonder goed gevolg zijn toegepast;
- d. bij veroordeeling door den rechter, indien naar het oordeel van den korpscommandant en den Kapitein-Instructeur het gepleegde feit en de opgelegde straf van dien aard zijn, dat de delinquent na ommekomst der straf niet als Barisan kan blijven dienen.

Het ontslag wordt verleend door den korpscommandant.



## Art. 25.

Onderofficieren en minderen, die, zonder door ziekte te zijn verhinderd, langer dan vier weken niet verschijnen op de diensten, waarvoor zij gecommandeerd zijn, worden als vermist afgevoerd.

Bij eventueele terugkomst, hetzij vrijwillig, hetzij door de politie opgevat, moet het aangeaan verband worden uitgediend; wordende de duur der afwezigheid daarbij niet als dienstdtijd medegerekend.

Voor het opsporen van weggelooopen of vermiste Barisans wordt de hulp der politie ingeroepen bij het Hoofd van plaatselijk bestuur.

## HOOFDSTUK V.

*Aanstelling en bevordering van kader.*

## Art. 26.

De aanstelling tot korporaal en de bevordering tot eenigen graad van onderofficier, geschiedt, binnen de grenzen der formatie, door den korpscommandant, in overleg met den Kapitein-Instructeur, op voordracht van den betrokken compagnies-commandant.

## Art. 27.

Voor den graad van korporaal wordt vereischt:

- a. goed gedrag;
- b. exercitie-reglementen:
  - theoretische en practische kennis van de 1<sup>e</sup> en 2<sup>e</sup> afdeeling en het 3<sup>e</sup> artikel der 4<sup>e</sup> afdeeling van de recrutenschool, van de verplichtingen van den groepscommandant en van den guide;
- c. inwendige- en garnizoensdienst:
  - practische kennis van de verplichtingen van den groepscommandant, den korporaal van de week, van den schildwacht en den commandant eener kampements- en garnizoenswacht;
- d. eenige kennis van de Maleische taal.



Voor den graad van sergeant:

- a. zeer goed gedrag;
- b. exercitie-reglementen:  
theoretische en practische kennis van de 1<sup>e</sup>, 2<sup>e</sup> en 3<sup>e</sup> afdeeling en het 3<sup>e</sup> artikel der 4<sup>e</sup> afdeeling van de recrutenschool, van de verplichtingen van den sectie-commandant en van den guide;
- c. inwendige- en garnizoensdienst:  
practische kennis van de verplichtingen van den sectie-commandant, den sergeant van de week, en van den commandant eener kampements- en garnizoenswacht;
- d. het voldoende spreken van de Maleische taal en eenige kennis van het schrijven en lezen dier taal met Latijnsche karakters;
- e. eenige kennis van de vier hoofdbewerkingen met geheele getallen.

Voor de graden van fourier, sergeant-majoor en adjudant-onderofficier:

als voor sergeant, benevens practische kennis van het aanhouden van de registers bij de compagnieën en het korps in gebruik, en het opmaken van administratieve bescheiden.

## HOOFDSTUK VI.

### *Betaling.*

#### Art. 28.

De maandelijksche traktementen voor de officieren, onderofficieren en minderen, bedragen:

|                                       |         |
|---------------------------------------|---------|
| voor een Majoor.....                  | f 200.— |
| „ „ Kapitein.....                     | „ 100.— |
| „ „ 1 <sup>en</sup> Luitenant.....    | „ 60.—  |
| „ „ 2 <sup>en</sup> idem.....         | „ 40.—  |
| „ „ Adjudant-onderofficier.....       | „ 20.—  |
| „ „ Sergeant-majoor.....              | „ 12.—  |
| „ „ Sergeant of Fourier.....          | „ 10.—  |
| „ „ Korporaal.....                    | „ 6.—   |
| „ „ Barisan, Tamboer en Hoornblazer „ | 4.—     |



Het non-activiteitstraktement bedraagt twee derden van het activiteitstraktement.

**Het activiteitstraktement der officieren gaat in:**

- |                                                                            |                                                                                       |                                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. bij <b>benoeming</b> ,                                                  | van en met de dagteekening van het betrekkelijk besluit;                              |                                                                                         |
| 2. bij <b>bevordering</b> ,                                                | van en met de maand volgende op die, waarin het betrekkelijk besluit gedagteekend is; | } Bevoordelingen met rappel van ancienniteit, geven geen recht op rappel van inkomsten; |
| 3. bij <b>idem</b> , tijdens verlof,                                       | van en met de maand volgende op die van terugkomst;                                   |                                                                                         |
| 4. bij <b>herstel in activiteit</b> , non-actief of gepensioneerde zijnde, | van en met de maand volgende op die, waarin het betrekkelijk besluit gedagteekend is; |                                                                                         |
| 5. bij <b>terugkomst van verlof</b> , voor langer dan 3 maanden,           | van en met de maand volgende op die van terugkomst.                                   |                                                                                         |

**Het activiteitstraktement der officieren wordt genoten:**

- |                                                                                               |                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 6. bij <b>overlijden</b> ,                                                                    | tot en met de maand van overlijden;                                                                                                                                    |
| 7. bij <b>ontslag of pensionneering</b> , dan wel op <b>non-activiteit gesteld wordende</b> , | tot en met de maand, waarin de betrokkene op officieele wijze van zijn onmiddellijken chef kennis bekomt van het betrekkelijk besluit of de betrekkelijke beschikking; |
| 8. bij <b>verlof</b> ,                                                                        | tot en met de derde maand van het verlof, gerekend van de maand volgende op die van vertrek.                                                                           |



**Het non-activiteitstraktement der officieren gaat in:**

9. bij het stellen op **non-activiteit**, van en met de maand volgende op die, waarin de belanghebbende op officieele wijze van zijn onmiddellijken chef kennis bekomt van het betrekkelijk besluit;
10. bij **bevordering tijdens non-activiteit**, van en met de maand volgende op die, waarin het betrekkelijk besluit gedagteekend is.

**Het non-activiteitstraktement der officieren wordt genomen:**

11. bij **herstel** in activiteit, tot en met de maand waarin het betrekkelijk besluit gedagteekend is;
12. in gevallen hierboven tot gelijk tijdstip als bij het activiteitstraktement aangegeven.

**Het traktement der onderofficieren en minderen gaat in:**

1. bij **aanneming**, van en met den dag van ingang van het verband;
2. bij **bevordering**, van en met de maand volgende op die waarin de betrekkelijke beschikking is gedagteekend;
3. bij **wederaanneming** van en met de maand volgende gegageerd zijnde, op die waarin het nieuwe verband is aangegaan;
4. bij **terugkomst** van van en met den dag van **terugverlof** voor langer dan 15 dagen, komst;
5. bij **idem** voor den **rechter** of na **ondergane straf** (lijfsdwang, gevangenis of dwangarbeid), van en met den dag van terugkomst bij het korps;



6. bij **idem** van **vermist**, van en met den dag van aanmelden of opvatten;
7. bij **idem** uit de **ziekeninrichting**, van en met den dag van het verlaten van de ziekeninrichting.

Het traktement der onderofficieren en minderen wordt genoten:

8. bij **overlijden**, tot en met de maand van overlijden;
9. bij **ontslag** of **gagement**, tot en met de maand waarin het ontslag verleend of de gagementsakte uitgerekend wordt;
10. bij **degradatie**, tot en met den dag vóór dien van bekendwording der betrekkelijke beschikking, order, enz.;
11. bij **benoeming** tot **officier**, tot en met den dag vóór dien der dagteekening van het betrekkelijk besluit;
12. bij **verlof** voor langer dan 15 dagen, tot en met den dag van vertrek;
13. voor den **rechter** geroepen wordende, tot en met den dag vóór dien der opname in de gevangenis;
14. bij **vermissing**, tot en met den dag der vermissing;
15. bij **opneming** in een **ziekeninrichting**, tot en met den dag vóór dien der opneming.

Over hetzelfde tijdvak wordt in geen geval meer dan eens traktement genoten.

Het traktement bedraagt het  $\frac{1}{365}$  van het twaalfvoudig maandelijksch inkomen.



## Art. 29.

Op de dagen dat zij voor dienst opkomen, ontvangen de onderofficieren en minderen bovendien eene toelage (zoogenaamde belandja) bedragende:

voor een Adjudant-onderofficier.

|                          |                                          |
|--------------------------|------------------------------------------|
| „ „ Sergeant-majoor..... | } f 0.30,                                |
| „ „ Sergeant.....        |                                          |
| „ „ Fourier .....        |                                          |
| „ „ Korporaal.....       | „ 0.25,                                  |
| „ „ Tamboer.....         | } „ 0.25, indien zij reeds<br>geoeffend; |
| „ „ Hoornblazer.....     |                                          |
| „ „ Barisan.....         | „ 0.20, indien zij nog<br>recruut zijn.  |

De belandja wordt dagelijks uitbetaald.

Bovendien ontvangen de korporaals-hospitaalbedienden en de Barisans-ziekenoppassers eene toelage, respectievelijk van f 0.10 en f 0.08 per dag.

## Art. 30.

De korpscommandanten en de luitenants-adjudanten zijn bereiden. Voor het onderhoud van een dienstpaard genieten zij indemniteit voor fourage tot een bedrag van f 15.— 's maands.

## De indemniteit voor fourage gaat in:

1. bij **aanvaarding** eener betrekking daarop rechtgevende, van en met de maand volgende op die der aanvaarding;
2. bij **herkrijging** van **activiteitstraktement**, van en met de maand waarin het activiteitstraktement ingaat.

## De indemniteit voor fourage wordt genoten:

1. bij **nederlegging** eener betrekking daarop rechtgevende, tot en met de maand van nederlegging der betrekking;



2. bij overlijden, ontslag of tot en met de maand waar-  
verlies van activiteits- over het laatst activiteits-  
traktement, traktement wordt genoten.

*overlijden aankerp. kanten: aangevuld 19. 18.*  
Art. 31. *1970-94 no 1*

De uitbetalingen van de traktementen en toelagen aan onderofficieren en minderen geschieden door de compag- niescommandanten; van de traktementen aan officieren door de korpscommandanten; een en ander in tegenwoor- digheid van den Kapitein-Instructeur.

## HOOFDSTUK VII.

### Kleeding.

#### Art. 32.

De kleeding van de officieren, onderofficieren en min- deren van de korpsen Barisan, is als die van de officieren, onderofficieren en minderen van het Wapen der Infanterie van het Leger.

De bepalingen betreffende de tenue vervat in het Re- glement op den Inwendigen dienst zijn ook van toepassing bij de korpsen Barisan.

#### Art. 33.

Bij benoeming tot 2<sup>en</sup> luitenant en bij bevordering tot adjudant-onderofficier wordt voor de aanschaffing van klee- ding eene gratificatie toegekend respectievelijk van f 250.— en f 200.—. Adjudant-onderofficieren, die tot 2<sup>en</sup> lui- tenant worden benoemd, ontvangen slechts f 50.—.

#### Art. 34.

Voor vernieuwing van kleeding wordt jaarlijks als gratificatie toegekend aan:

|                             |         |
|-----------------------------|---------|
| een Majoor .....            | f 100.— |
| „ Kapitein .....            | „ 70.—  |
| „ Luitenant .....           | „ 55.—  |
| „ Adjudant-onderofficier. „ | 45.—    |



Deze gratificatie wordt jaarlijks uitbetaald op den 1<sup>en</sup> April, doch niet aan officieren en adjudant-onderofficieren, die na 1 November te voren werden benoemd of aangesteld.

Art. 35.

De kleeding aan onderofficieren en minderen — de adjudant-onderofficieren uitgezonderd — wordt van landswege verstrekt.

Bij eerste aanneming ontvangt ieder man:

- 1 sergeen attilla,
- 1 stel knopen,
- 1 stel borsttressen,
- 1 paar schouderpassanten,
- 1 halsdas,
- 2 boeseroens,
- 1 blauw katoenen pantalon,
- 1 kwartiermuts,
- 1 helmhoed compleet,
- 1 haarkam,
- 1 kleeborstel,
- 1 schoenborstel,
- 1 was- en smeerdoosje,
- 1 veldflesch met riem.

Bij bevordering tot korporaal of sergeant:

- 1 sabelkwast,
- 1 chevron tot distinctieve teekenen;  
tot sergeant-majoor:
- 1 chevron tot distinctieve teekenen.

Na zes-, twaalf- of achttienjarigen dienst;  
chevrons voor langdurigen dienst.

Als vernieuwing op 1 Mei van elk jaar:

- 1 sergeen attila,
- 1 stel knopen,
- 1 halsdas,
- 1 boeseroen,
- 1 blauw katoenen pantalon,
- 1 kwartiermuts,

vernieuwing  
 21. 11. - 04 - 13  
 1252



- 1 haarkam,
- en voor rechthebbenden:
- 1 sabelkwast,
- 1 chevron tot distinctieve teekenen,
- 1 chevron voor langdurigen dienst.

Op dienzelfden datum eenmaal in de twee jaren:

- 1 paar schouderpassanten en 1 stel borsttressen.

Eenmaal in de drie jaren:

- 1 kleeborstel;
- 1 veldflesch met riem.

Eenmaal in de zes jaren:

- 1 schoenborstel.

Art. 36. *5 B. 11/1-04-13*

Indien de eerste uitrusting aan nieuw aangenomenen is verstrekt na 1 November van eenig jaar, wordt de op 1 Mei van het volgende jaar competeerende vernieuwing aan hen niet uitgereikt, met dien verstande evenwel dat aan hen, die tusschen 1 November en 1 Februari zijn aangenomen, op 1 Mei zoo noodig een blauw katoenen pantalon als vernieuwing kan worden uitgereikt.

Art. 37.

Ten gebruike op wacht, transport, enz. worden per compagnie dertig stuks kapotjassen voor onbereden troepen in bruikleen verstrekt.

Art. 38.

De verstrekking van kleding heeft plaats tegen regularisatie van het kostende uit het Afdeelingskleedingsmagazijn te Soerabaja, waar ook verwisseling en c. q. inlevering plaats vindt. De daarvoor vereischte bescheiden worden opgemaakt door den Kapitein-Instructeur en gevisceerd door den Resident, door de tusschenkomst van den Commandant der 3<sup>e</sup> Militaire Afdeeling op Java, aan den Gewestelijken Intendant in die Afdeeling toegezonden.

*Gewestelijk  
 bij art 2 g. B. 10/2-98-30 (1446) 5952*



## Art. 39.

Herstellingen aan kleeding geschieden bij de korpsen. Bij elk korps worden door den korpscommandant een of meer Barisans aangewezen als kleermaker.

De herstellingen geschieden volgens een tarief door den korpscommandant in overleg met den Kapitein-Instructeur vast te stellen.

Herstellingen aan door schuld van den man defect geraakte kleedingstukken worden door dezen zelf bekostigd.

Andere reparatiën komen voor rekening van den lande.

Indien kleedingstukken door de schuld van den gebruiker verloren gaan of onbruikbaar worden, worden voor zijne rekening nieuwe verstrekt.

De kosten van herstellingen en vernieuwingen, welke ten laste komen van den man, worden op dezen verhaald door kortingen op zijn traktement, welke een vierde van het traktement niet mogen overschrijden.

## HOOFDSTUK VIII.

*Wapening en munitie.*

## Art. 40.

De korpsen Barisan zijn bewapend als de Infanterie-korpsen van het Leger.

De draagbare wapening (in welke algemeene benaming niet alleen de vuur- en blanke wapenen, maar ook de daarbij behorende lederwerken, zoomede de slag- en blaas-instrumenten begrepen zijn) welke aan de korpsen Barisan in gebruik wordt afgestaan, blijft in verantwoording bij het garnizoenswapenmagazijn te Soerabaja.

De wapening wordt volgens organieke sterkte verstrekt en moet steeds compleet gehouden worden.

De voorwerpen, tot de wapening behorende, worden bij indienststelling voorzien van de letter Z gevolgd door eene:



- A. voor de Barisan te *Bangkalan*.  
 B. „ „ „ „ *Pamekasan*  
 C. „ „ „ „ *Soemenep*

en van het wapennummer, — voor ieder korps met 1 aanvangende, — de vuurwapenen bovendien van het jaartal van indienststelling.

Het merken van de wapening geschiedt bij het garnizoensgeweermakersatelier te *Soerabaja* volgens de daaromtrent aan het Leger bekend gemaakte voorschriften.

#### Art. 41.

Verwisseling van niet door toedoen van den gebruiker onbekwaam geworden wapening geschiedt bij het in artikel 40 vermeld garnizoenswapenmagazijn, op de wijze als voor het Leger voorgeschreven.

Bij verlies van wapening voor den vijand of tengevolge van desertie, brand, overstrooming, dan wel eenig ander onvoorzien toeval, wordt dit bij proces-verbaal geconstateerd als bij het Leger.

De vervanging heeft rechtstreeks uit het hierboven genoemd garnizoenswapenmagazijn plaats.

Indien geen proces-verbaal kan worden opgemaakt, worden verklaringen overgelegd van de politie, dan wel zoodanige andere stukken, waaruit blijken kan dat door hen, aan wie de zorg en verantwoordelijkheid was opgedragen, alles is verricht wat in 's lands belang noodig en wenschelijk was.

Indien voorwerpen van wapening in het ongereede raken, door de schuld van gebruikers of bewaarders, worden vergoedingsrapporten opgemaakt als voor het Leger voorgeschreven.

Ten aanzien van de op te leggen vergoedingen is het bepaalde bij de laatste alinea van artikel 39 toepasselijk.

De vervanging geschiedt rechtstreeks uit het hierboven genoemd garnizoenswapenmagazijn tegen regularisatie van het kostende met het Departement van Binnenlandsch



Bestuur, dat voor de inning der vergoeding van de betrokken gebruikers of bewaarders zorgt.

Reparatiën aan herstelbare wapening geschieden bij het garnizoensgeweermakersatelier te *Soerabaja* tegen regularisatie der kosten met het Departement van Binnenlandsch Bestuur.

Art. 42.

Het onderhoud der wapening geschiedt naar de regelen voor het Leger voorgeschreven.

De smeersels voor het zwart maken der lederwerken en tot het onderhoud der wapening, zoomede de ingrediënten tot bruineeren, vernissen en grijzen der geweren worden tegen regularisatie verstrekt uit het naastbijgelegen oorlogsmagazijn.

Art. 43.

Kleine herstellingen aan lederwerken geschieden zoo mogelijk bij de korpsen, door daarvoor door den korpscommandant aangewezen personen, volgens een tarief door den korpscommandant in overleg met den Kapitein-Instructeur vast te stellen.

Art. 44.

De officier van wapening, beheerder van het garnizoenswapenmagazijn te *Soerabaja*, ontvangt van den Kapitein-Instructeur van ieder der korpsen Barisan een bruikleenstaat in tweevoud (volgens het model in bijlage lett. C) betreffende de wapening bij het aan diens leiding toevertrouwde korps aanwezig, en zendt een exemplaar van dien staat door hem geteekend aan den Kapitein-Instructeur terug.

Bij vervanging van den Kapitein-Instructeur bij een der korpsen Barisan, waarvan door den Commandant der 3<sup>e</sup> Militaire Afdeeling op *Java* aan den voornoemden officier van wapening wordt kennis gegeven, neemt de



nieuw optredende Kapitein-Instructeur de wapening volgens den in zijn archief aanwezigen bruikleenstaat over, teekent bij accoordbevinding evengenoemden staat „voor overname”, maakt vervolgens overeenkomstig dien staat een nieuwen bruikleenstaat in tweevoud op en zendt dien aan den officier van wapening voornoemd, die een door hem geteekend exemplaar van dezen staat, aan den Kapitein-Instructeur terugzendt.

Art. 45.

De munitie wordt ontvangen uit het magazijn van oorlog te *Soerabaja* overeenkomstig het bepaalde bij het militair tarief N°. 26 en verantwoord op de wijze als voor het Leger voorgeschreven.

Voor de munitie, bij de korpsen Barisan aanwezig, zijn de Kapiteins-Instructeurs persoonlijk verantwoordelijk. Zij hebben de sleutels van de lokalen, waarin de munitiën zijn opgelegd te allen tijde onder hunne berusting en mogen deze aan niemand afstaan.

## HOOFDSTUK IX.

### *Logies en kazerneering.*

Art. 46.

De onderofficieren en minderen der korpsen Barisan zijn niet gekazerneerd; zij wonen in de kampongs, binnen een afstand van 4 palen van de kampementen.

Art. 47.

De wapening en de kleeding van de onderofficieren en minderen — die van de adjudant-onderofficieren uitgezonderd — worden in tot de kampementen behorende magazijnen opbewaard.

Voor de bewaking van deze magazijnen en van de overige gebouwen in de kampementen wordt dagelijks eene kampementswacht gecommandeerd. Voor deze wacht is een wachtlokaal aanwezig, waarbij de arrestlokalen, een munitiemagazijn en de noodzakelijke accessoires.



## Art. 48.

In de kampementen zijn voorts aanwezig:  
 een lokaal dienende tot korpsbureau;  
 een wachtkamer tevens theoriezaal voor de officieren;  
 een schoollokaal voor de onderofficieren en minderen;  
 loodsen tot verblijf van de onderofficieren en minderen  
 gedurende de rusturen en tot het houden van theoriën,  
 enz. indien deze niet in de open lucht kunnen plaats  
 vinden;

eenige gymnastiek toestellen;

een lokaal, voorzien van het strikt noodige, voor observatie, isoleering of behandeling van zieke Barisants.

## Art. 49.

Kazerneeringseffecten, hospitaalmeubilair en hospitaalgoederen worden, zoo noodig en na bekomen machtiging van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur, tegen regularisatie van het kostende, aangevraagd uit het Gewestelijk Kleedingmagazijn te *Soerabaja*.

Herstellingen aan — of afkeuring van — die artikelen geschieden zooveel mogelijk op de wijze als voor het Leger is bepaald.

## HOOFDSTUK X.

*Oefeningen en school.*

## Art. 50.

De oefeningen hebben van 1 Mei tot 1 November dagelijks plaats, met uitzondering van de erkende Christelijke en Mohamedaansche Zon- en feestdagen.

Van 1 November tot 1 Mei hebben de oefeningen tweemaal 's weeks plaats.

Recruten worden, totdat zij zijn afgericht, ook tusschen 1 November en 1 Mei dagelijks geoefend.



De theorieën en exercitiën voor het kader worden gedurende het geheele jaar gehouden.

De schietoefeningen vangen aan zoo mogelijk op den 1<sup>en</sup> Februari uiterlijk op den 1<sup>en</sup> Maart, in verband met den toestand van het schietterrein en de weêrsgesteldheid.

#### Art. 51.

De oefeningen zijn dezelfde als bij de Infanterie-korpsen van het Leger.

De voor het Leger vastgestelde of nog vast te stellen reglementen en voorschriften worden daárbij zooveel mogelijk opgevolgd.

Voor de regeling der oefeningen en diensten wordt door de korpscommandanten in overleg met de Kapiteins-Instructeurs een tableau vastgesteld.

#### Art. 52.

Bij elk korps is eene school, waarop onderofficieren, korporaals en minderen van het korps, die zich vrijwillig aanmelden, onderwijs kunnen ontvangen in het lezen en schrijven der Maleische taal met Latijnsche karakters, en de vier hoofdbewerkingen der cijferkunst met geheele getallen.

Het onderwijs wordt gegeven door een luitenant, te *Bangkalan* bijgestaan door twee onderofficieren, te *Pamekasan* en te *Soemenep* door één onderofficier, aan welke onderofficieren een halfjaarlijksche toelage van f 10 (tien gulden) door den korpscommandant kan worden toegekend.

Voor de aanschaffing van leermiddelen, het uitkeeren van de vorenbedoelde toelagen enz. kan jaarlijks worden te goed gedaan:

|                           |        |
|---------------------------|--------|
| te <i>Bangkalan</i> ..... | f 90.— |
| „ <i>Pamekasan</i> .....  | „ 50.— |
| „ <i>Soemenep</i> .....   | „ 50.— |



## HOOFDSTUK XI.

*Muziek en feesten.*

## Art. 53.

Elk der korpsen Barisan heeft een muziekkorps, bestaande uit een burgerkapelmeester en hoogstens 15 muzikanten.

De muzikanten rekenen in de sterkte der korpsen. Naar gelang hunner bekwaamheid worden zij onderscheiden in muzikanten der 1<sup>e</sup>, 2<sup>e</sup> of 3<sup>e</sup> klasse.

Aan de muzikanten der 1<sup>e</sup> en 2<sup>e</sup> klasse kan de titulaire graad respectievelijk van sergeant en korporaal worden toegekend.

De kapelmeester geniet een maandelijksch traktement van f 100.—.

## Art. 54.

Bij gelegenheid van de viering van de geboortedagen van H. H. M. M. de Koningin en de Koningin-weduwe, Regentes, van het Javaansch nieuwjaar en van het jaarlijksch prijsschieten worden feesten gegeven.

Ter bestrijding van de daaraan verbonden kosten wordt jaarlijks te goed gedaan:

|                   |          |   |
|-------------------|----------|---|
| te Bangkalan..... | f 1000.— | „ |
| „ Pamekasan ..... | „ 500.—  | „ |
| „ Soemenep.....   | „ 500.—  | „ |

## HOOFDSTUK XII.

*Straffen en belooningen.*

## Art. 55. (1)

Overtredingen tegen de krijgstucht bij de korpsen Barisan worden gestraft overeenkomstig de bepalingen van het Reglement van krijgstucht of discipline voor het

(1) Ordonnantie van 4 April 1891 (Staatsblad No. 96).

97. 40



krijgsvolk te lande, voor zooveel de omstandigheden en de localiteit de toepassing van dat Reglement toelaten.

Art 56. (1)

Officieren, onderofficieren en minderen van de Barisan, die zich schuldig maken aan een strafbaar feit, waarvan de civiele rechter behoort kennis te nemen, worden aan dezen overgegeven.

De straffen van dwangarbeid in- en buiten den ketting worden met opzicht tot de officieren van de Barisan in werkelijken dienst, vervangen door wegzending naar een oord van ballingschap.

Zoo deze straf wordt opgelegd ter vervanging van dwangarbeid in den ketting, verklaart de rechter dit uitdrukkelijk bij zijn vonnis.

Waar aan den gewonen Inlander tenarbeidstelling aan de publieke werken voor den kost zonder loon zou worden opgelegd, wordt op de officieren van de Barisan gevangenisstraf van een gelijken duur toegepast.

Art. 57. (1)

Een mindere in rang, die eenen meerdere in rang van den Barisan in of buiten dienst door woorden, gebaren of bedreigingen beledigt, dezen, zelfs ongewapend en zonder dat er verwonding uit ontstaat, een slag toebrengt of tegen dezen dergelijke gewelddadigheden pleegt, bloedstorting, kwetsing of ziekte veroorzakende, wordt naar gelang van den aard van het feit gestraft, als ware het feit gepleegd tegen een magistraatspersoon in of ter gelegenheid van de waarneming zijner bediening (artikelen 157, 158, 163, 165, 166 en 167 van het Strafwetboek voor Inlanders).

Art. 58. (1) 4297-40

Officieren van de Barisan, die, met het oogmerk zich

(1) Ordonnantie van 4 April 1891 (Staatsblad No. 96).



aan den dienst te onttrekken, den duur van een hun verleend verlof overschrijden, of zich, zonder verlof te hebben bekomē, van de hun aangewezen standplaats verwijderen en binnen veertien dagen niet vrijwillig terugkeeren, worden gestraft met gevangenisstraf van een maand tot zes maanden.

Keeren zij binnen veertien dagen vrijwillig terug, dan worden zij disciplinair gestraft.

Bij herhaling worden zij gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot één jaar.

Onderofficieren en minderen van de Barisan, die zich schuldig maken aan het in de eerste alinea van dit artikel bedoelde misdrijf en binnen vier weken niet vrijwillig en zonder achterhaald te zijn, terugkeeren, worden voor de eerste maal gestraft met dwangarbeid buiten den ketting van ééne maand tot zes maanden en bij herhaling van zes maanden tot één jaar.

Medeplichtigen aan deze misdrijven worden, indien zij tot de Barisan behooren, gestraft met dezelfde straf als de daders.

#### Art. 59.

Op de officieren, onderofficieren en minderen van de korpsen Barisan is van toepassing het Koninklijk Besluit van 9 Januari 1852 N<sup>o</sup>. 17 (Indisch Staatsblad N<sup>o</sup>. 27) waarbij op de schutterijen in *Nederlandsch-Indië* mutatis mutandis toepasselijk is verklaard Zijner Majesteits besluit van 5 December 1851 (Nederlandsch Staatsblad N<sup>o</sup>. 149), houdende instelling van een eereteeken wegens eervollen, langdurigen werkelijken dienst bij de schutterijen. (1)

#### Art. 60.

Wanneer officieren, onderofficieren en minderen deelnemen aan oorlogen of expeditiën, zijn op hen dezelfde

(1) Indisch Staatsblad 1864 No. 105 en Gouvernements besluit van 24 Juni 1889 No. 11.



bepalingen van toepassing, welke voor de officieren, onderofficieren en minderen van het Leger gelden voor het verkrijgen van het eereteeken voor belangrijke krijgsbedrijven, het onderscheidingsteeken voor eervol vermelden, de bronzen- en de zilveren medaille voor moed en trouw en de Militaire Willemsorde.

Art. 61.

Zeer dringende gevallen uitgezonderd als groote rampen en algemeen gevaar, waarbij tijdelijke hulp noodig kan zijn, zijn de officieren, onderofficieren en minderen in werkelijken dienst vrijgesteld van heeren- en gemeentediensten.

Dit geldt ook voor hen, die den dienst met pensioen, gagement of onderstand hebben verlaten, versierd zijn met de Militaire Willemsorde of met de bronzen of zilveren medaille voor moed en trouw of met het eereteeken of de medaille voor langdurigen dienst of met het onderscheidingsteeken voor eervol vermelden, zoomede voor hen, die in en door den dienst voor handenarbeid ongeschikt zijn geworden.

HOOFDSTUK XIII.

*Geneeskundige behandeling.*

Art. 62.

De geneesheeren belast met den civielen geneeskundigen dienst te *Bangkalan*, te *Pamekasan* en te *Soemenep*, zijn tevens belast met de geneeskundige behandeling bij de korpsen *Barisan*.

Zij genieten daarvoor eene maandelijksche toelage:

|                              |         |
|------------------------------|---------|
| te <i>Bangkalan</i> van..... | f 300.— |
| „ <i>Pamekasan</i> „ .....   | „ 150.— |
| „ <i>Soemenep</i> „ .....    | „ 150.— |

G. D. 10/10-190

2en regelen hunnen dienst in overleg met de korpscom-  
mandanten en de Kapiteins-Instructeurs.



## Art. 63.

*vanrijd*  
*ly*  
*g. B.*  
*21 Aug.*  
*1900 - 10*

De officieren- en onderofficieren-instructeurs en de officieren, onderofficieren en minderen van de korpsen Barisan hebben met hunne gezinnen recht op vrije geneeskundige behandeling — verloskundige hulp uitgezonderd — en kosteloze verstrekking van geneesmiddelen.

De met den geneeskundigen dienst bij de verschillende korpsen belaste geneesheeren kunnen opnemings in de ziekeninrichting van het korps, en evacuatie naar eene militaire ziekeninrichting bevelen, terwijl zij, ten behoeve der verpleging van zieken, bij elk korps beschikken over één korporaal en twee minderen der Barisan.

Dit personeel vormt den hospitaaldienst van het korps, is ingedeeld bij den staf en mag niet dan bij gebleken noodzakelijkheid met ander personeel van het korps verwisseld worden.

## Art. 64.

Officieren, onderofficieren en minderen in een militaire ziekeninrichting opgenomen, worden verpleegd:

de officieren tegen stilstand van het een vierde gedeelte van het traktement;

de onderofficieren en minderen tegen stilstand van het volle traktement, doch onder genot van eene hospitaal-toelage als voor Inlandsche onderofficieren en minderen van het Leger is vastgesteld.

Begrafeniskosten zijn alleen door officieren verschuldigd.

De klasse of afdeeling van verpleging is dezelfde als voor de officieren en de Inlandsche onderofficieren en minderen van het Leger aangegeven.

## HOOFDSTUK XIV.

*Pensioenen, gagementen, onderstanden en weduwen-pensioenen.*

## Art. 65.

Officieren, onderofficieren en minderen, aan wie na een



volbrachten dienstdienst van twintig of meer volle jaren ontslag wordt verleend, hebben, behoudens het bepaalde bij artikel 71, recht op pensioen of gagement.

Bij interruptie van dienst van één jaar of langer, niet het gevolg zijnde van ziekte, wordt bij de berekening van het aantal dienstjaren de dienstdienst vóór die interruptie slechts voor de helft in rekening gebracht.

De tijd van een ondergane, door den rechter opgelegde straf wordt niet als dienstdienst in rekening gebracht.

*amgemend by G. B. 21 Aug 1900 - 10 (mede-  
telling dien jaren als militair by de leger)*  
Art. 66.

Het pensioen of gagement bedraagt de helft van het traktement door belanghebbende op het tijdstip der pensionneering of gageering genoten, mits de rang of graad, waaraan dat traktement is verbonden, gedurende minstens twee jaren werkelijk is bekleed.

Is aan dezen eisch niet voldaan, dan wordt het pensioen of gagement berekend naar het traktement van den onmiddellijk voorafgaanden rang of graad.

Voor 2<sup>e</sup> luitenant wordt het pensioen altijd berekend naar het traktement aan dien rang verbonden, ook al is in dien rang geen volle twee jaren gediend.

#### Art. 67.

Aan officieren, onderofficieren en minderen, aan wie ontslag wordt gegeven wegens voortdurende ongeschiktheid voor den actieven dienst, tengevolge van verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken in en door den dienst ontstaan, wordt een pensioen of gagement toegelegd tot een bedrag van de helft van het traktement, op het tijdstip van het verlaten van den dienst genoten, en zulks onafhankelijk van het aantal dienstjaren en van het aantal jaren dat in dien graad of rang is gediend.

#### Art. 68.

Wordt het ontslag verleend wegens voortdurende on-



geschiktheid voor den actieven dienst tengevolge van verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken *niet in- en door* den dienst ontstaan, en niet het gevolg van eigen moedwillige handelingen of van ongeregeld gedrag, dan wordt, indien de ontslagene 10 of meer voor pensioen of gagement geldende volle dienstjaren heeft, een pensioen of gagement toegekend volgens den maatstaf in artikel 66 aangegeven.

Het bedrag van het pensioen wordt dan per jaar, dat van het gagement per maand berekend en is afhankelijk van het aantal dienstjaren, wordende voor elk jaar het  $\frac{1}{20}$  gedeelte van het volle pensioen of gagement in rekening gebracht, doch met dien verstande, dat nimmer meer dan de helft van het laatstelijk genoten traktement wordt toegelegd.

Bij de berekening worden 6 volle maanden en daarboven voor een jaar gerekend; de tijd beneden de 6 maanden wordt niet in aanmerking genomen.

#### Art. 69.

Gaan in de gevallen bij de twee vorige artikelen bedoeld de verwonding, verminking of lichaamsgebreken gepaard met het verlies of het gemis van het noodzakelijk gebruik van een der ledematen of met het volkomen onherstelbaar verlies van het gezichtsvermogen in één der beide oogen, dan wordt het pensioen of gagement met een vierde gedeelte verhoogd; en met de helft, indien gepaard gaan met het verlies of het gemis van het noodzakelijk gebruik van twee of meer ledematen of met volkomen onherstelbaar verlies van het gezichtsvermogen in beide oogen.

Indien het volkomen onherstelbaar verlies van het gezichtsvermogen in beide oogen gepaard gaat met verlies of het gemis van het noodzakelijk gebruik van een of meer ledematen, dan komen voor de berekening der verhooging elk dezer oorzaken van toekenning derlijk in aanmerking.



## Art. 70.

Wordt aan officieren, onderofficieren en minderen ontslag verleend in het geval bedoeld bij artikel 68, en heeft de ontslagene geene 10 volle dienstjaren, welke voor pensioen of gagement kunnen gelden, dan wordt een onderstand voor eens uitgekeerd.

Deze onderstand bedraagt het pensioen of gagement volgens art. 66 over een vol jaar, en het dubbele indien de ontslagene niet in staat is door handenarbeid in zij

*zie art. 76  
volle  
gelden*

## Art. 71.

Officieren, die *niet* eervol- en onderofficieren en minderen, die wegens wangedrag, onwilligheid of onhandelbaarheid of wegens veroordeeling worden ontslagen, hebben geen recht op pensioen, gagement of onderstand.

## Art. 72.

Het pensioen of gagement vervalt bij overlijden of bij veroordeeling tot de doodstraf, tot de straf van dwangarbeid in den ketting, of tot de straf van dwangarbeid buiten den ketting wegens opiumdelicten opgelegd.

Wordt de veroordeeling door geheele kwijtschelding van straf gevolgd dan vervalt het pensioen of gagement niet.

## Art. 73.

De weduwen en kinderen beneden de 18 jaren van volgens de Mohamedaansche instellingen wettig gehuwde officieren, onderofficieren en minderen, wier echtgenooten of vaders sneuvelden of binnen een jaar na het bekomen van in en door den dienst ontstane ziels- of lichaamsgebreken aan de rechtstreeksche gevolgen dier gebreken overleden, hebben recht op pensioen, mits het huwelijk vóór het ontstaan der gemelde omstandigheden is voltrokken.



Laat de overledene meer dan eene vrouw of kinderen bij meerdere vrouwen verwekt na, dan wordt dit pensioen alleen uitbetaald aan de oudste of eerste dier wettige vrouwen of hare kinderen.

Art. 74.

Het pensioen van weduwen en kinderen bedraagt de helft van het volle pensioen of gagement voor den overleden echtgenoot bepaald.

Art. 75.

Het pensioen der weduwen vervalt bij overlijden, bij het sluiten van een nieuw huwelijk en behoudens het bepaalde bij de slotalinea van artikel 72 bij veroordeeling tot de doodstraf of dwangarbeid buiten den ketting, strekkende ter vervanging van dwangarbeid in den ketting.

Zijn er kinderen aanwezig, die den leeftijd van 18 jaren nog niet hebben bereikt, dan gaat het pensioen der moeder op de kinderen over.

Art. 76.

Pensioenen, gagementen en onderstanden, zoomede pensioenen aan weduwen en kinderen worden in volle guldens bepaald, waarbij de overschietende onderdeelen als één gulden worden berekend, gaan, — mits binnen het jaar aangevraagd — in met de maand volgende op die waarover het laatst traktement dan wel, voor zooveel weduwen en weezen betreft, waarover door den echtgenoot of vader het laatst traktement, pensioen of gagement is genoten, zijn betaalbaar na afloop van elke maand en worden toegerekend door den Gouverneur-Generaal, op voorstel van den Resident van *Madoera*, aan wien daartoe eene voordracht wordt gedaan door den korpscommandant, in overleg met den Kapitein-Instructeur.







- b. *uitbetalingsboeken*, waarin worden opgeteekend de uitbetaalde traktementen en toelagen aan de onderofficieren en minderen, en de mutatiën voor ieder man, welke op die uitbetalingen van invloed zijn;
- c. *registers*, van bij de compagnieën in gebruik zijnde wapening en kazerneering;
- d. *schietregisters*, zooals bij het Leger.

Voor de aan te houden boeken en registers worden de modellen van het Leger zooveel doenlijk gevolgd. Waar dit niet mogelijk is, worden de modellen vastgesteld door den Resident van *Madoera* in overleg met de Kapiteins-Instructeurs.

#### Art. 79.

Maandelijks wordt door elk korps door tusschenkomst van den Resident van *Madoera* en den Commandant der 3<sup>de</sup> Militaire Afdeeling op *Java*, een sterkte- en emplacementstaat ingediend aan het Departement van Oorlog, als voor de korpsen van het Leger voorgeschreven.

Op den 1<sup>en</sup> van elk kwartaal wordt door de compagniescommandanten ter verdere behandeling en doorzending aan den korpscommandant ingediend een voor de Algemeene Rekenkamer bestemde staat als voor het Leger voorgeschreven, aangevende de officieren, onderofficieren en minderen, die op den laatsten van het vorig kwartaal tot de compagnieën behoorden, met vermelding van hunnen rang of graad, hunne bijzondere inkomsten, en de laatste mutatie der absenten.

### HOOFDSTUK XVI.

#### *Officieren- en onderofficieren-instructeurs.*

#### Art. 80.

De Kapiteins-Instructeurs staan onder de rechtstreeksche bevelen van den Resident van *Madoera*.  
 Betreffende de leiding en oefening van de korpsen



Barisan zijn zij verantwoordelijk aan den Commandant der 3<sup>de</sup> Militaire Afdeeling op *Java*.

Art. 81.

In overleg met de korpscommandanten regelen de Kapiteins-Instructeurs de oefeningen bij het korps, waaraan zij zijn toegevoegd. De oefeningen hebben onder hun persoonlijk toezicht plaats.

Zij regelen ook het schoolonderwijs en overtuigen zich dat dit onderwijs met dien ernst en toewijding worde gegeven, welke onmisbaar zijn om het goede vruchten te doen dragen.

Bij het opleggen van straffen staan zij de korpscommandanten met hunnen raad bij.

Onder het bijzonder toezicht van de Kapiteins-Instructeurs worden de korpsstamboeken en de boeken en registers bij de compagnieën en staven aangehouden.

Art. 82.

De Kapiteins-Instructeurs zijn de verantwoordelijke administrateurs van de korpsen, waaraan zij zijn toegevoegd, zoowel wat het geldelijk als het materieel beheer betreft.

Zij ontvangen eene maandelijksche toelage van f 40.— benevens indemniteit vóór schrijfbehoeften:

te *Bangkalan*..... van f 12.—

„ *Pamekasan*..... „ „ 6.—

„ *Soemenep*..... „ „ 6.—

's maands.

Art. 83.

Voor het doen van betalingen ontvangen de Kapiteins-Instructeurs van den beheerder van 's lands kas op hunne standplaats een door den Resident van *Madoera* te bepalen doorlopend voorschot, ruim voldoende voor de behoefte van ééne maand. Dit voorschot, waarvoor ontvangstbewijs wordt afgegeven, wordt niet dan om bijzondere



redenen, ter beoordeeling van den Resident van *Madoera*, verhoogd of geheel of gedeeltelijk teruggestort.

De bewijzen van gedane betalingen worden na omme-komst van elke maand den Resident van *Madoera* ter mandateering en verdere behandeling aangeboden.

Uit de bewijzen moet de wettigheid der uitgaven en de juistheid der berekeningen blijken.

Op de origineele mandaten ontvangen de Kapiteins-Instructeurs aan 's lands kas op hunne standplaats het daarop vermelde bedrag, waarmede het restant voorschot op het oorspronkelijke montant wordt teruggebracht.

#### Art. 84.

De Kapiteins-Instructeurs houden aan een kasboek, en een uitbetalingsboek voor de officieren van het korps.

De modellen voor deze boeken en voor de bewijzen van uitgaven enz. — Art. 83 — worden vastgesteld door den Resident van *Madoera* in overleg met de Kapiteins-Instructeurs.

Het kasboek wordt maandelijks aan den Resident van *Madoera* ter goedkeuring toegezonden.

Voorts houden de Kapiteins-Instructeurs een magazijnsboek aan, waarin alle ontvangsten en verstrekkingen der ten behoeve van hun korps ontvangen wordende kleeding, wapening, kazerneering, hospitaalmeubilair, hospitaalgooederen enz. worden geboekt; na afloop van het jaar wordt een afschrift van dat magazijnsboek met de daarop betrekking hebbende bewijzen van inname en afschrijving ter verdere behandeling ingediend aan den Resident van *Madoera*.

#### Art. 85.

De aanvragen voor ontvangst van kleeding, wapening, munitie en kazerneering worden opgemaakt door de Kapiteins-Instructeurs en door den Resident van *Madoera* gevisceerd.



## Art. 86.

De Kapiteins-Instructeurs voeren de correspondentie bij de korpsen.

Alle voorstellen worden door hen gericht aan den Resident van *Madoera* en aan dezen toegezonden door tusschenkomst van den Assistent-Resident op de standplaats, die er zoo noodig zijn advies bijvoegt.

## Art. 87.

De Kapiteins-Instructeurs genieten traktement en bij gemis van eene Gouvernementswoning indemniteit voor huishuur als hunne ranggenooten bij de Infanterie van het Leger, voorts indemniteit voor fourage, ten bedrage van f 20.— 's maands.

Zij zijn verplicht tot het houden van een dienstrijpaard.

## Art. 88.

G.B. 27-07-12  
ingang 1 April 1907

De onderofficieren instructeurs genieten maandelijksch traktement ten bedrage van:

voor een Sergeant-majoor... f 60.— 72.50

„ „ Sergeant..... „ 50.— 55

zij hebben aanspraak op huisvesting of bij gemis daarvan op indemniteit ten bedrage van f 20.— 's maands; zij ontvangen kleeding als hunne graadgenooten bij de Infanterie van het Leger.

Zij staan onder de rechtstreeksche bevelen van de Kapiteins-Instructeurs, aan wie zij zijn toegevoegd; zij zijn hen behulpzaam in alles wat de instructie en de administratie van het korps betreft.

Hunne diensten worden geregeld in overleg met de korpscommandanten.

## Art. 89.

Voor overtredingen tegen de krijgstucht worden de onderofficieren-instructeurs gestraft door de Kapiteins-Instructeurs.



Indien onderofficieren-instructeurs moeten worden teruggesteld of voor den krijgsraad moeten terecht staan, wordt daartoe door den Resident van *Madoera* aan den Commandant der 3<sup>de</sup> Militaire Afdeeling op *Java* het noodige voorgesteld.

## HOOFDSTUK XVII.

### *Mobilisatie.*

#### Art. 90.

Indien de Regeering bij oorlogen of expeditiën over de korpsen Barisan wenscht te beschikken, om hetzij zelfstandig, hetzij in vereeniging met het Leger voor militaire doeleinden te worden aangewend, worden die korpsen geheel of gedeeltelijk mobiel verklaard.

#### Art. 91.

De Gouverneur-Generaal geeft het bevel tot mobilisatie en bepaalt het tijdstip, waarop deze zal aanvangen.

#### Art. 92.

Op den dag, waarop de mobilisatie aanvangt, worden aan de gezamenlijke officieren, onderofficieren en minderen van het korps de krijgsartikelen voorgelezen in de *Ma-doereesche* taal, en de inhoud en strekking er van zooveel noodig duidelijk gemaakt en toegelicht.

Ten blijke dat zij deze artikelen hebben verstaan en begrepen, en zij zich verbinden zich daarnaar te gedragen, worden de voor het Leger vastgestelde verklaringen in het krijgswettenboek door de officieren, onderofficieren en minderen geteekend.

Van af dat oogenblik zijn dezen onderworpen aan de militaire rechtspleging en het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te lande.



## Art. 93.

Wanneer een korps Barisan in zijn geheel wordt gemobiliseerd, wordt daarbij een depôt opgericht, dat bij het te velde gaan van het korps op de standplaats achter blijft, en waarbij alle officieren, onderofficieren en minderen van het korps overgaan, die tijdelijk niet geschikt zijn om het korps te volgen.

Bij dit depôt, dat onder de bevelen wordt gesteld van een officier van het Leger, door den Commandant van het Leger te wijzen, kunnen gepensioneerde officieren en gegageerd kader van de Barisan korpsen, zoo noodig tijdelijk worden in dienst gesteld en worden de zich voor dienstneming aanmeldende recruten aangenouwen en geoefend en alle van het tooneel des oorlogs teruggezonden officieren en minderen van het korps opgenomen.

Het depôt dient dus om het korps te ontlasten van de tijdelijk voor den dienst te velde niet geschikten, en het zooveel mogelijk met nieuwe krachten aan te vullen.

## Art. 94.

De onderofficieren en minderen worden van den aanvang tot de opheffing van de mobilisatie betaald, gevoed en verpleegd als hunne ranggenooten bij de Infanterie van het Leger.

De traktementen en verdere inkomsten van het Hoofden subalterne officieren, zoomede van de adjudant-onderofficieren worden telkenmale door de Regeering vastgesteld.

Aan de onderofficieren en minderen — de adjudant-onderofficieren uitgezonde d — wordt van landswege verstrekt hetgeen aan eene complete velduitrusting ontbreekt.

## Art. 95.

Een verzoek om ontslag uit den dienst van een officier, behorende tot een geheel of gedeeltelijk mobiel verklaard korps, kan worden afgewezen.



Vastgesteld bij art. 2 § 1 van het besluit van den  
Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië* van 4 April  
1891 N<sup>o</sup>. 12.

Mij bekend:

*De Gouvernements Secretaris,*

---



BIJLAGE L<sup>a</sup>. A.

(Behoort bij Art. 1).

FORMATIE van de korpsen Barisan op het eiland *Madoera*.

| STANDPLAATSEN. | OFFICIEREN. |           |                 |                           |                           | ONDEROFFICIEREN EN MINDEREN. |                        |              |                  |                    |                |          |           |            |          |              | TOELICHTINGEN. |          |                                                                                                                                                                                           |
|----------------|-------------|-----------|-----------------|---------------------------|---------------------------|------------------------------|------------------------|--------------|------------------|--------------------|----------------|----------|-----------|------------|----------|--------------|----------------|----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                | Majoor.     | Kapitein. | Luit. adjudant. | 1 <sup>o</sup> Luitenant. | 2 <sup>e</sup> Luitenant. | Totaal.                      | Adjt. onderofficieren. | Stafcourier. | Stafhoornblazer. | Korporaal tamboer. | Sergt. majoor. | Fourier. | Sergeant. | Korporaal. | Tamboer. | Hoornblazer. |                | Barisan. | Totaal.                                                                                                                                                                                   |
| Bangkalan .    | 1           | 4         | 1 (1)           | 4                         | 8                         | 18                           | 2                      | 1            | 1 (2)            | 1                  | 4              | 4        | 16        | 33 (3)     | 4        | 16           | 602 (4)        | 684      | (1) 1e of 2e luit.<br>(2) Sergt. of korpl.<br>(3) Waaronder een korporaal-hospitaalbediende voor de ziekeninrichting.<br>(4) Waaronder 2 Barisanziekenoppassers voor de ziekeninrichting. |
| Pamekasan .    | 1           | 2         | 1 (1)           | 2                         | 4                         | 10                           | 1                      | 1            | 1 (2)            | 1                  | 2              | 2        | 8         | 17 (3)     | 2        | 8            | 302 (4)        | 345      |                                                                                                                                                                                           |
| Soemenep...    | 1           | 2         | 1 (1)           | 2                         | 4                         | 10                           | 1                      | 1            | 1 (2)            | 1                  | 2              | 2        | 8         | 17 (3)     | 2        | 8            | 302 (4)        | 345      |                                                                                                                                                                                           |



BIJLAGE L<sup>a</sup>. B.

(Behoort bij Art. 21).

N<sup>o</sup>. OP HET KORPSSTAMBOEK.

## ENGAGEMENT (REËNGAGEMENT) STAAT.

De ondergeteekende .....  
 bekent voor den tijd van **vijf jaren** dienst genomen te  
 hebben bij het *Korps Barisan* te .....  
 en daarvoor eene premie te hebben genoten van *f* 10.—  
 (*tien gulden*).

(handteekening).

## SIGNALEMENT:

|                   |                                           |
|-------------------|-------------------------------------------|
| Vader             |                                           |
| Moeder            | Voor legalisatie,                         |
| Geboren te        |                                           |
| Residentie        |                                           |
| In                | .....den.....18..                         |
| Laatst gewoond te |                                           |
| Residentie        | Voor de visitatie en goedkeuring voor den |
| Aangezicht        | dienst als Barisan.                       |
| Voorhoofd         |                                           |
| Oogen             | De Geneesheer, ..                         |
| Neus              |                                           |
| Mond              |                                           |
| Kin               |                                           |
| Haar              | Goedgekeurd:                              |
| Wenkbauwen        | De Commandant van het korps,              |
| Merkbare teekenen |                                           |
| Lengte. ....meter |                                           |

Gezien:

De Kapitein-Instructeur,



BIJLAGE L<sup>a</sup>. C.

(Behoort bij Art. 44).

*Korps Barisan.**te.....***Wapenen, Ledergoed en Slag- en Blaasinstrumenten.**

| BENAMING<br>DER<br>VOORWERPEN. | AAN-<br>TAL. | <i>Aanmerkingen.</i> |
|--------------------------------|--------------|----------------------|
|                                |              |                      |

Conform: ....., den.....18..

*De Officier van Wapening, De Kapitein-Instructeur,*

voor Origineel.  
Duplicaat.



Bij artikel II, § II, van het hooger genoemd besluit van 22 September 1892 N<sup>o</sup>. 2 is verder vastgesteld onderstaand model voor het authentiek bewijsstuk ten blijke dat aan de officieren of minderen van de korpsen Barisan van *Madoera* pensioen of gagement wordt toegekend.

Model.

## CERTIFICAAT.

Dit certificaat dient tot bewijs, dat aan .....  
 laatst gediend hebbende als .....  
 bij het korps Barisan te ..... bij besluit  
 van den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië*  
 van ..... volgens Hoofdstuk XIV van het  
 reglement voor de korpsen Barisan van *Madoera*, vastge-  
 steld bij besluit van 4 April 1891 N<sup>o</sup>. 12 is toegekend een  
 ..... ten bedrage van *f* .....  
 's jaars, en zulks uithoofde van .....  
 .....

Mij bekend:

*De Gouvernements Secretaris,*

Bij het korps Barisan te .....  
 ..... heeft de .....  
 tot en met de maand .....  
 18.... traktement genoten.

Het..... rekt dus  
 in te gaan den 1<sup>sten</sup> .....  
 18....

*De Kapitein-Instructeur,*

Z. O. Z.



## AANWIJZING.

---

EXTRACT uit het reglement voor de korpsen Barisan van *Madoera* (vide besluit 22 September 1892 N<sup>o</sup>. 2).

ARTIKEL 76<sup>a</sup>. De krachtens dit reglement verleende pensioenen en gagementen kunnen, — tenzij de Gouverneur-Generaal daartoe uitdrukkelijk vergunning mocht hebben verleend, — niet gelijktijdig genoten worden met andere geregelde inkomsten ten laste van den Lande, en zijn voorts onvervreemdbaar.

De belanghebbende kan daarover op geenerlei wijze beschikken, ook niet door verpanding of beleening. Lastgeving tot het in ontvangst nemen van pensioen of gagement kan altijd worden herroepen. Alle overeenkomsten hiermede strijdig, zijn nietig. Deze bepaling wordt uitgedrukt in het authentiek bewijsstuk, dat aan belanghebbende wordt uitgereikt ten blijke dat pensioen of gagement is toegekend.

Onder de hierbedoelde verboden beleeningen zijn niet begrepen de voorschotten door liefdadige of tot algemeen nut werkende instellingen, hetzij renteloos, hetzij tegen een matige rente verstrekt tegen tijdelijke afgifte van het voormeld authentiek bewijsstuk, mits de bepalingen, volgens welke die voorschotten worden uitgekeerd, door den Resident van *Madoera* zijn goedgekeurd.

---



N<sup>o</sup>. 4756.

## ONDERWIJS. EXAMENS

voor hulponderwijzer aan de  
Depoksche school en de school  
speciaal voor kinderen van  
Ambonsche burgers te Am-  
boina.

## BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 11. BUITENZORG, den 24<sup>sten</sup> April 1891.

Gelet op het besluit van 24 Januari 1873 N<sup>o</sup>. 25  
(Staatsblad N<sup>o</sup>. 26);

Gelezen enz.;

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

• *Eerstelijk*: Vast te stellen het aan dit besluit gehecht  
programma voor het examen voor hulponderwijzer aan de  
Depoksche school en de school speciaal voor kinderen van  
Ambonsche burgers te *Amboina*.

*Ten tweede*: Te bepalen dat het in art. 1 van dit  
besluit bedoeld examen door den Inspecteur of den be-  
trokken Adjunct-Inspecteur van het Inlandsch onderwijs,  
ten overstaan der betrokken schoolcommissie zal worden  
afgenomen op zoodanige tijdstippen als door die inspec-  
teerende ambtenaren noodig zal worden geoordeeld.

Afschrift enz.

---

PROGRAMMA voor het examen voor hulponderwijzer  
aan de Depoksche school en de school  
speciaal voor kinderen van Ambonsche  
burgers te *Amboina*.

De vereischten zijn:

- 1<sup>o</sup>. nauwkeurig lezen, zoowel Nederlandsch als Maleisch  
met Latijnsch karakter. De candidaat moet daarbij  
blijken geven dat hij het gelezene verstaat;



- 2°. het vervaardigen van een schoonschrift — groot, middelsoort en klein; het laatste zoowel met een loopende als staande hand;
- 3°. vaardigheid om zich in de Nederlandsche taal zoowel mondeling als schriftelijk behoorlijk uit te drukken; Zij wordt beoordeeld:
  - a. naar de wijze waarop de vragen, in den loop van het examen gedaan, zijn beantwoord;
  - b. naar een of twee opstellen over onderwerpen, die verondersteld mogen worden aan de candidaten bekend te zijn;
- 4°. bedrevenheid in de vier hoofdbewerkingen der rekenkunst, zoowel met gewone en tiendeelige breuken, als met geheele getallen, en daarenboven vaardigheid in de toepassing der hoofdregels bij de schriftelijke oplossing van vraagstukken en bij het rekenen uit het hoofd.  
 Bekendheid met het tegenwoordige stelsel van munten, maten en gewichten en met die maten en gewichten zelve;
- 5°. eenige kennis van de aardrijkskunde van *Nederlandsch-Indië* en meer in bijzonderheden van het gewest en het eiland, waar de school is gevestigd, waarvoor de candidaat in geval van slagen bestemd is;
- 6°. duidelijke begrippen:
  - a. van classicaal onderwijs;
  - b. van de gepaste middelen, waardoor orde en tucht in de school worden gehandhaafd.

**N°. 4757.**

**ZEGELRECHT.** *Schriftelijke  
huwelijksaangiften zijn aan het  
zegelrecht onderworpen.*

Op grond van de volgende overwegingen is beslist dat voor schriftelijke huwelijksaangiften zegelrecht is verschuldigd.



Personen, die met elkander een huwelijk willen aangaan, hebben de keus de aangifte in persoon of in geschrifte te doen (artikel 51 van het Burgerlijk Wetboek). Indien zij in persoon voor den Ambtenaar van den Burgerlijken Stand verschijnen, maakt deze, overeenkomstig artikel 54 van het reglement op het houden der registers van den Burgerlijken Stand (Staatsblad 1849 N<sup>o</sup>. 25) van de aangifte eene akte op in het daarvoor bestemd register en die akte wordt door de comparanten mede ondertekend. Die authentieke akte levert dan het bewijs van de handeling.

Bij schriftelijke aangifte schrijft de Ambtenaar van den Burgerlijken Stand haar over in hetzelfde register en teekent hij de akte alleen. Voor de handteekeningen van den aangever en de aangeefster in het register treedt het schriftelijk door hen ondertekend stuk in de plaats. Dat aan het register gehecht stuk levert, in verband met de akte in het register, het bewijs dat de aangifte werkelijk is gedaan. Aldus beschouwd, is het moeilijk aan te nemen dat de schriftelijke aangifte een stuk zou zijn, *niet* bestemd om bewijs op te leveren. Zij heeft dezelfde kracht ten aanzien van de handeling als de schriftelijke aangiften van geboorten of sterfgevallen, die op meer dan tien palen afstands van het gebouw, waar de akten van den Burgerlijken Stand worden opgemaakt, hebben plaats gehad. Die stukken zijn in artikel 15 van het reglement op het houden der registers van den Burgerlijken Stand op voor de hand liggende gronden uitdrukkelijk van zegel vrijgesteld. De schriftelijke huwelijksaangifte is niet vrijgesteld en terecht, daar alleen de aanstaande echtgenooten belang hebben bij de volvoering van hun voornemen en zij zich daartoe gaarne de kosten van een zegel willen getroosten, tenzij zij door een certificaat van onvermogen kunnen aantoonen die kosten niet te kunnen dragen.

(Besluit 26 April 1891 N<sup>o</sup>. 14).

---



N<sup>o</sup>. 4758.

VENDUREGLEMENT. *Toepassing van artikel 33 van het Reglement op de openbare verkooping in Nederlandsch-Indië.*

Blijkens de missive van den 1<sup>sten</sup> Gouvernements-Secretaris van 16 Mei 1891 N<sup>o</sup>. 1082 behoeven bij de toepassing van artikel 33 van het Reglement op de openbare verkooping in *Nederlandsch-Indië* (Staatsblad 1889 N<sup>o</sup>. 190) personen, die met de invordering der onaangezuiverde vorderingen belast zijn geweest, doch niet als vendumeester de betrekkelijke verkooping hebben gehouden, niet in de gelegenheid te worden gesteld om ingevolge artikel 2 van het Koninklijk besluit van 26 Mei 1889 N<sup>o</sup>. 31 (Indisch Staatsblad N<sup>o</sup>. 192) eene schriftelijke verdediging voor te dragen, indien het vaststaat dat zij in de invordering niet nalatig zijn geweest.

N<sup>o</sup>. 4759.

VOORSCHOTTEN. *Onderwerpen van huishoudelijk beheer.*

BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 27.

BUITENZORG, 1 Juni 1891.

Gelezen enz.;

Is goedgevonden en verstaan:

Te bepalen dat de aan het besluit van 25 Januari 1875 N<sup>o</sup>. 8 (Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië* N<sup>o</sup>. 3085) gehechte en bij het besluit van 1 October 1888 N<sup>o</sup>. 9 (Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië* N<sup>o</sup>. 4478) aangevulde staat van onderwerpen van huishoudelijk beheer, waarvoor door den Directeur van Binnenlandsch Bestuur, met inachtneming van de betrekkelijke bepalingen, voorschotten kunnen worden verleend, aangevuld wordt met het volgend nummer:

17. *Onderzoek van het lichtgas.*

Extract enz.

*18. Verdediging, in de paragraaf 2  
de verordening N. 75-03-27*



N<sup>o</sup>. 4760.

## OVERSCHRIJVINGSRECHT.

*Berekening van het overschrijvingsrecht in het geval dat twee of meer vastigheden bij eene openbare verkooping te zamen in eene kaveling zijn opgeveild en toegewezen.*

Aan  
den Resident van *Pekalongan*.

N<sup>o</sup>. 8353.

BATAVIA, 5 Juni 1891.

Ten vervolge van de dezerzijdsche missive van 15 Mei jl. N<sup>o</sup>. 7254 en onder wederaanbieding van het bij Uw schrijven van 11 Maart t. v. N<sup>o</sup>. 661 overgelegd authentiek extract uit het proces-verbaal van verkooping van de in het gewest onder Uw beheer gelegen koffieonderneming *Djolotigo*, heb ik de eer UHedG. mede te deelen, dat volgens het oordeel der Regeering (1), in gevallen, dat twee of meer vastigheden bij eene openbare verkooping te zamen in eene kaveling zijn opgeveild en toegewezen, de berekening van het recht van overschrijving moet geschieden op den voet van artikel 6<sup>b</sup> der bepalingen in Staatsblad 1885 N<sup>o</sup>. 103 in dier voege, dat de koopsom (of wat als zoodanig moet worden aangemerkt) gesplitst worde naar verhouding van de verpondingswaarde der vastigheden en het recht van overschrijving geheven worde over de deelen, waarin op die wijze de koopsom zal zijn geplitst.

Overeenkomstig deze opvatting is derhalve in het in Uwe aangehaalde missive bedoeld geval met betrekking tot de koffieonderneming *Djolotigo* geen recht van overschrijving verschuldigd over het volle bedrag van de koopsom van f 1000.— doch alleen over het gedeelte daarvan ad f 129.49, uitmakende het bedrag van den

(1) Missive van den 1e Gouvernements Secretaris van 27 Mei 1891 No. 1176.



verkoopprijs der tot die onderneming behorende eigendomsperceelen in verhouding tot hunne verpondingswaarde.

*De Directeur van Financiën,*

ROVERS.

N<sup>o</sup>. 4761.

VEROORDEELDE MILITAIREN.

*Toepassing der voorschriften omtrent de opzending naar Nederland van „—”.*

BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 23.

BUITENZORG, 7 Junij 1891.

Gelet :

a. Op artikel 8 van het Koninklijk besluit van 19 December 1889 N<sup>o</sup>. 35 (Indisch Staatsblad 1890 N<sup>o</sup>. 58), bij de vierde alinea waarvan bepaald is dat de bijkomende straf van vervallen — verklaring van den militairen stand of van de betrekking van militair geëmploieerde *niet* aan de militaire gevangenisstraf voor den tijd van vijf jaren of langer verbonden is, indien deze ingeval van gratie of bij toepassing van verzachtende omstandigheden, wordt opgelegd terzake van een misdrijf, waartegen de doodstraf met den kogel is bedreigd ;

b. Op artikel 3 van het besluit van 20 October 1890 N<sup>o</sup>. 3, waarbij den Minister van Koloniën in overweging is gegeven eene wijziging te provoceeren van de bij Koninklijk besluit van 25 Mei 1886 N<sup>o</sup>. 51 (Indisch Staatsblad N<sup>o</sup>. 147) vastgestelde bepalingen nopens de opzending naar *Nederland* van in *Nederlandsch-Indië* veroordeelde militairen, in dien zin: dat zij, die tot militaire gevangenisstraf voor den tijd van vijf jaren of langer zijn veroordeeld, doch met toepassing van de in hoofde aangehaalde bepaling niet tevens vervallen zijn verklaard van den militairen stand, voortaan hun straf in *Indië*, in stede van in *Nederland*, kunnen ondergaan ;



Gelezen de missive van den Minister van Koloniën van 7 April 1891, lett. A<sup>1</sup> N°. 49/677, houdende mededeeling dat geen termen zijn gevonden tot wijziging van de bepalingen van het Koninklijk besluit van 25 Mei 1886 N°. 51, vermits indien een militair tot militaire gevangenisstraf voor den tijd van vijf jaren of langer wordt veroordeeld zonder tegelijkertijd van den militairen stand vervallen te zijn verklaard, reeds krachtens de bij artikel 2 van dat Koninklijk besluit verleende, aan geenerlei restrictie onderworpen bevoegdheid om in bijzondere gevallen van de gestelde regelen af te wijken, door den Gouverneur-Generaal kan worden bepaald dat de veroordeelde zijn straf in *Indië*, in stede van in *Nederland* zal ondergaan;

Is goedgevonden en verstaan:

Van het vorenstaande aanteekening te houden.

Afschrift enz.

N°. 4762.

#### INLANDSCHE AMBTENAREN.

MAGANGS. *Bij opneming in 's lands dienst moet de voorkeur worden gegeven aan oud-leerlingen der zoogenaamde hoofdenscholen met een diploma van afgelegd eindexamen.*

*Vereischte voor de aanstelling tot magang.*

#### CIRCULAIRE.

Aan

de Hoofden van Gewestelijk Bestuur  
op *Java* en *Madoera*.

N°. 1559.

BUITENZORG, 2 Juli 1891.

Het heeft de aandacht van den Gouverneur-Generaal getrokken, dat bij de vervulling der voor Inlanders be-



stemde landsbetrekkingen niet in die mate gelet wordt op de aanspraken der van de scholen voor zonen van Inlandsche hoofden en andere aanzienlijke Inlanders afkomstige jongelieden, als gevorderd wordt door het belang van den Staat om kundige en ontwikkelde ambtenaren in dienst te hebben en, in verband met de geldelijke offers, welke de opleiding dier jongelieden aan hunne familieleden kost, ook door de billijkheid tegenover dezen.

Meermalen komt het voor, dat Inlandsche jongelieden, die slechts de gewone lagere inlandsche school bezocht of die gedurende korteren of langeren tijd als magang gefungeerd hebben, in 's lands dienst worden opgenomen, terwijl oud-leerlingen der zoogenaamde hoofdenscholen met een diploma van afgelegd eindexamen, beschikbaar zijn. En waar men wel genegen is van deze laatsten partij te trekken, laat men hen vóór hunne plaatsing soms gedurende eenige jaren op proef werken, waardoor zij na eene kostbare opleiding nog geruimen tijd ten laste hunner familie blijven.

De Gouverneur-Generaal acht het wenschelijk dat jongelieden, die in het bezit zijn van een diploma van met goed gevolg afgelegd eindexamen eener school voor zonen van inlandsche hoofden en andere aanzienlijke inlanders, zoo spoedig mogelijk op bezoldiging werkzaam gesteld worden.

Daartoe behooren zij bij voorkomende vacatures in voor hen passende betrekkingen — waaronder uit den aard der zaak niet die te rekenen zijn, waarvoor eene speciale opleiding noodig is — vóór te gaan aan anderen, van welken regel alleen afgeweken mag worden ten aanzien van hen, die reeds jaren dienst verrichten zonder bezoldiging en bijzondere geschiktheid bezitten of nopens wie door den Gouverneur-Generaal uitzondering mocht worden toegelaten.

Ten einde UHEG. gelegenheid te geven bij benoemingen op meerbedoelde jongelieden te letten, zal U jaarlijks na afloop der eindexamens aan de vaakgenoemde



scholen door den Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid opgave worden gedaan van de uit Uw gewest afkomstige jongelieden, die in die examens geslaagd zijn, van wie alsdan, ter beoordeeling hunner onderlinge aanspraken, op Uw bureau ranglijsten behooren te worden aangelegd.

6 Voorts verlangt de Gouverneur-Generaal, dat uit de door UHEG. genomen besluiten van eerste benoemingen in 's lands dienst blijke, dat de benoemden in het bezit zijn van een diploma van goed afgelegd eindexamen eener hoofdenschool of, zoo dit niet het geval mocht zijn, waarom zoodanig gediplomeerde niet is benoemd.

7 Eindelijk wenscht Zijne Excellentie jaarlijks eene opgave van UHEG. te ontvangen van de in Uw gewest verblijfhoudende jongelieden, die bedoeld examen met gunstig gevolg hebben afgelegd, waarin tevens vermeld is hoeveel van hen eene plaatsing in 's lands dienst erlangd hebben en waarom de overigen nog niet zijn geplaatst.

8 Terwijl ik door de mededeeling van het vorenstaande, met uitnoodiging daaraan het vereischte gevolg te willen geven, de eer heb van een last van den Gouverneur-Generaal mij te kwijten, voldoe ik mede aan eene opdracht van Zijne Excellentie door UHEG. tevens te verzoeken, op Uw bureau geen magangs aan te nemen, die niet in het bezit zijn van een bewijs dat zij de lessen aan eene lagere inlandsche school met vrucht hebben gevolgd, en toe te zien dat door de aan UHEG. ondergeschikte Europeesche en Inlandsche ambtenaren in gelijken zin wordt gehandeld.

De 1<sup>e</sup> Gouvernements Secretaris,

VAN DER WIJCK.



N<sup>o</sup>. 4763.

STAASSPOORWEGEN. Aan-  
vulling van artikel 2 der bijzon-  
dere bepalingen betreffende het  
vervoer van 's Lands reizigers  
en goederen op de Staatsspoor-  
wegen in Nederlandsch-Indië.

## BESLUIT.

N<sup>o</sup>. 14.

. BUITENZORG, 18 Augustus 1891.

Gelet enz.;

Gelezen enz.;

De Raad van *Nederlandsch-Indië* gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

*Eerstelijk*: enz.

*Ten tweede*: Goed te keuren dat artikel 2 der bij be-  
sluit van 16 Juni 1886 N<sup>o</sup>. 1/c goedgekeurde „Bijzondere  
„bepalingen betreffende het vervoer van 's Lands reizigers  
„en goederen op de Staatsspoorwegen in *Nederlandsch-Indië*”  
(Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië* N<sup>o</sup>. 4292),  
wordt aangevuld als volgt:

„Reisaanvragen volgens hoogerbedoeld model kunnen  
„mede worden afgegeven door den Resident van *Soerakarta*  
„voor het lijnvak *Soerakarta—Madioen* van de Oosterlijnen  
„der Staatsspoorwegen ten behoeve van den Soesoehoenan  
„van *Soerakarta* en het Hoofd van het Mangkoe Negorosche  
„Huis, en door den Resident van *Djokjakarta* voor het lijn-  
„vak *Djokjakarta—Poerworedjo* van de lijn *Djokjakarta—*  
„*Tjilatjap* ten behoeve van den Sultan van *Djokjakarta*  
„en het Hoofd van het Pakoe Alamsche Huis en zulks  
„voor reizen van die Vorsten en Prinsen met hun gevolg,  
„alsmede te hunnen behoeve ten gebruike van andere  
„personen bij buitengewone gelegenheden, zooals door hen  
„te geven feesten of optochten bij besnijdenissen, huwe-  
„lijken of begrafenissen van na verwante familieleden, en  
„dergelijke.”

Afschrift enz.



N<sup>o</sup>. 4764.

PATENTRECHT. *Betaling van „—” over door geëmploijeerden genoten aandeelen in de winst van ondernemingen, welke in Nederland patentplichtig zijn.*

Aan  
den Resident van S.....

N<sup>o</sup>. 15677.

BATAVIA, 6 October 1891.

Met referte aan Uwe missive van 17 Augustus jl. N<sup>o</sup>. 1736/E. heb ik de eer UHedG. mede te deelen, dat de regel, volgens welken de geëmploijeerden eener onderneming over de door hen genoten aandeelen in de winst niet persoonlijk in het patentrecht mogen worden aangeslagen, geen toepassing vindt in geval de onderneming toebehoort aan eene naamlooze vennootschap, welke op grond van de laatste vrijstelling in artikel 2 der ordonnantie in Staatsblad 1878 N<sup>o</sup>. 350 niet voor een aanslag hier te lande in aanmerking komt, en indien tevens de vennootschap over bedoelde aandeelen in de winst in *Nederland* geen patentrecht betaalt. In dat geval moeten n. l. de bedoelde geëmploijeerden persoonlijk over de door hen genoten tantièmes worden aangeslagen. Betaalt daarentegen de vennootschap in *Nederland* wel patentrecht over die tantièmes, dan blijft de aanslag in *Indië* geheel achterwege (referte aan Bijblad N<sup>o</sup>. 3600). Of de geëmploijeerden hier te lande in verband met het vorenstaande aanspraak hebben op vrijstelling voor de door hen genoten tantièmes, moet door hen zelf worden aangetoond. Zoölang door hen het bewijs niet geleverd is, dat de vennootschap in *Nederland* inderdaad ook over de in *Indië* uitgekeerde tantièmes belasting betaalt, behooren de commissiën de geëmploijeerden alhier aan te slaan. Ieder toch, die zich op eene vrijstelling beroept, moet dat beroep door bewijzen weten te staven.

Ik doe u hierbij voorts nog opmerken, dat overigens



aan den boven vermelden regel strikt behoort te worden vastgehouden, zoodat ondernemingen, welke aan het patentrecht hier te lande onderworpen zijn, steeds over de geheele winst, derhalve ook over de aan de geëmploijeerden toekomende aandeelen, moeten worden aangeslagen.

*De Directeur van Financiën,*  
ROVERS.

N<sup>o</sup>. 4765.

PAKETVAART. *De machtiging der Regeering wordt niet vereischt voor de uitbetaling van kosten wegens vervoer met niet tot de vloot der Koninklijke Paketvaartmaatschappij behorende stoomschepen langs contractuële lijnen.*

Blijkens de missive van den 1<sup>sten</sup> Gouvernements Secretaris van 11 October 1891 N<sup>o</sup>. 2496 is, met het oog op artikel XV, 2<sup>de</sup> alinea, § b, der voorwaarden van de overeenkomst met de Koninklijke Paketvaartmaatschappij voor de bediening van de pakketvaart in den *Nederlandsch-Indischen Archipel* gedurende de jaren 1891 t/m. 1905 (Bijblad N<sup>o</sup>. 4569) en het voorkomende in de nummers 3039 en 3040 van het Bijblad, voor de uitbetaling van kosten wegens vervoer van landsdienaren en Gouvernements goederen enz. met niet tot de vloot van genoemde maatschappij behorende stoomschepen, langs contractuële lijnen, geen Regeeringsbeschikking noodig.

N<sup>o</sup>. 4766.

POSTDIENST. *Postverkeer met kleine plaatsen, welke door de stoomschepen der Koninklijke Paketvaartmaatschappij worden aangedaan.*

Bij de missive van den 1<sup>sten</sup> Gouvernements Secretaris



van 9 November 1891 N<sup>o</sup>. 2754 is den Directeur der Burgerlijke Openbare Werken medegedeeld dat hij, ter voorziening in de behoefte aan middelen tot postverkeer met kleine plaatsen, zich gemachtigd kan beschouwen om, in overleg met den Hoofdagente der Koninklijke Paketvaartmaatschappij, aan een der stuurlieden van de stoomschepen dier maatschappij, welke die plaatsen aandoen, op te dragen voor de afgifte en de aanneming van poststukken te zorgen en dien stuurman tevens te voorzien van een voorraad postwaarden om op aanvraag te worden verstrekt.

N<sup>o</sup>. 4767.

ERFPACHT. *Voorschrift voor de Commissiën van onderzoek naar de vatbaarheid tot uitgifte in „—” van woeste gronden.*

### CIRCULAIRE.

Aan  
de Hoofden van Gewestelijk Bestuur.

N<sup>o</sup>. 6243.

BATAVIA, den 20<sup>en</sup> November 1891.

Herhaaldelijk komen in den laatsten tijd in de processen-verbaal der Commissiën van onderzoek naar de vatbaarheid tot uitgifte in erfpacht van woeste gronden beschouwingen en mededeelingen voor, die afwijken van het bij dezerzijdsche Circulaire van 4 Januari 1883 N<sup>o</sup>. 53 (Bijblad op het Staatsblad van *Nederlandsch-Indië* N<sup>o</sup>. 3864) voorgeschreven model, en die, hoewel niet dienende ter zake van het bij Staatsblad 1872 N<sup>o</sup>. 237<sup>b</sup> bepaalde onderzoek aanleiding geven tot het menigvuldig terugzenden der betrekkelijke stukken met verzoek om inlichting.

Ten einde de hierdoor ontstane vertraging in de behandeling van erfpachtsaanvragen voor den vervolge zooveel mogelijk te voorkomen, verdient het, ook ter besparing van veel schrijfwerk, aanbeveling, door voornoemde com-



missiën de voorgeschreven modellen, die gedrukt te bekomen zijn bij 's Landsdrukkerij, te doen bezigen, en met inachtneming der daarin voorkomende toelichtingen, geheel op den voet te doen volgen; kunnende, ingeval er meerdere bijzonderheden te vermelden zijn, deze in een afzonderlijk schrijven worden medegedeeld.

Ik heb mitsdien de eer UHedG. uit te noodigen het noodige te willen verrichten tot erlanging dier imprimés en bij de behandeling van erfpachtsaanvragen op het vorenstaande te willen letten en doen letten.

*De Directeur van  
Binnenlandsch Bestuur,  
H. KUNEMAN.*

**Nº. 4768.**

**PAKETVAART.** *Wijzigingen  
in het vaarplan der contractuële diensten.*

**DIENST Nº. 2.** Op den voet van artikel VII, alinea 3, der voorwaarden van de overeenkomst voor de bediening van de pakketvaart in den *Nederlandsch-Indischen Archipel* gedurende de jaren 1891 t/m. 1905 (Bijblad Nº. 4569) is bij het besluit van 20 October 1891 Nº. 16 vergunning verleend om het vertrek der stoomschepen van *Padang* te vervroegen tot 8 uur 's morgens.

**DIENST Nº. 7.** Op den voet van de aangehaalde bepaling is bij het besluit van 4 November 1891 Nº. 11 vergunning verleend om het vertrek van *Batavia* der stoomschepen, bestemd voor het doen der rechtstreeksche reizen op dezen dienst, te vervroegen tot 8 uur 's morgens.

Met wijziging van Bijlage A van voorschreven overeenkomst is bij het besluit van 17 December 1892 Nº. 2 de duur van het verplicht oponthoud vastgesteld:



te *Cheribon* op 6 uren;

„ *Tegal* „ 4 „ en

„ *Pekalongan* „ 4 „ en is in ver-

band daarmede de termijn, binnen welken de heen- en terugreizen op dezen dienst, waarop de genoemde plaatsen worden aangedaan, moeten worden volbracht, verlengd met een half etmaal.

DIENST N<sup>o</sup>. 8. Bij het besluit van 5 December 1892 N<sup>o</sup>. 14 is bepaald dat deze dienst in stede van eenmaal in de vier weken, eenmaal 's maands zal worden bevaren.

DIENST N<sup>o</sup>. 11. Met toepassing van het bepaalde bij artikel VIII, alinea 12, van hooger bedoelde voorwaarden is bij het besluit van 14 October 1892 N<sup>o</sup>. 1 de termijn, binnen welken de reizen op dezen dienst moeten worden volbracht, tot wederopzeggens verlengd met drie etmalen en zulks ten einde de Koninklijke Paketvaartmaatschappij in de gelegenheid te stellen daarop, doch uitsluitend in het belang dier maatschappij, ook *Timor-Dilly* te bezoeken.

DIENST N<sup>o</sup>. 12. Met wijziging in zooverre van Bijlage A der hooger gemelde overeenkomst is bij het besluit van 7 September 1892 N<sup>o</sup>. 14 de duur van het verplicht oponthoud vastgesteld:

te *Gisser* op 12 uren;

„ *Skroë* „ 24 „

„ *Toeal* „ 36 „

„ *Dobo* „ 36 „

„ *Serwaroe* „ 12 „ en

„ *Banda*, de tweede maal dat deze plaats wordt aangedaan, op 24 uren, en is, in verband hiermede, de termijn, binnen welken de reizen moeten worden volbracht, verlengd met vier en een half etmaal.







